

Christiane Koren: *Dagbok 1809*

Utgitt ved Yngvil Beyer

NB kilder 3:8

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no, Oslo 2017

ISBN: 978-82-7965-323-3 (digital, bokselskap.no),

978-82-7965-324-0 (epub), 978-82-7965-325-7 (mobi)

Omslagsfoto: Skrivergården Hovin. Foto: Frøyset/magasinet Norske Hjem

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Christiane Koren

Dagbok 1809

Utgitt ved Yngvil Beyer

NB kilder 3:8

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no

Oslo 2017

[Forord](#)

[Prinsipper for transkripsjon](#)

[1809.](#)

[\[Februar\]](#)

[Martj](#)

[\[April\]](#)

[May](#)

[Junj](#)

[\[Juli\]](#)

[August](#)

[September](#)

[October](#)

[November](#)

[Decber](#)

Forord

Tekstgrunnlaget for dagboken fra 1809 er [Ms.8° 1464](#).

For utdypende informasjon om Christiane Korens dagbøker, se [forfattersiden](#).

Verken saksforhold eller enkeltord er kommentert. Hovedmålet med utgivelsen er å gjøre Christiane Korens dagbøker lesbare for lesere og forskere.

De digitaliserte dagbøkene er transkribert og korrekturlest av medarbeidere i Nasjonalbiblioteket. I denne utgaven har Karl Erik Andersen, Elisabeth Eide, Elisabet Parmeggiani og Asborg Stenstad bidratt med transkribering og korrekturlesning sammen med utgiver. Det er gjort fire runder med korrektur, den siste er gjort opp mot originalmanuskriptet. Redaktør Ellen Nessheim Wiger står for tekstkodingen i samarbeid med utgiver.

Prinsipper for transkripsjon av Christiane Korens dagbøker

1. Transkripsjonen er nøyaktig og bokstavrett, det vil si at Christiane Korens rettskrivning er beholdt og at skrivefeil ikke er rettet.
2. Transkripsjonen tar som utgangspunkt at teksten gir mening, og utydelige

bokstaver og ord er derfor transkribert velvillig ut fra sammenhengen. Det har i noen tilfeller, enten fordi det har vært vanskelig å tyde bokstavene, eller fordi de er forsvunnet i margen ved innbindingen, vært nødvendig å markere usikker lesning med spisse klammer < >, og helt uleselig tekst er markert slik: <...>. Samme markering er brukt ved tap av tekst på grunn av skade i papiret, men da er det i tillegg satt inn en note.

3. I noen tilfeller er det vanskelig å avgjøre om en bokstav er stor eller liten. Her har vi valgt den form som følger normen; stor bokstav ved ny setning, i substantiv og i egennavn.

4. Sideskiftene og paginering i originalen er markert. Der det mangler paginering er det brukt #.

5. Tekst som er understreket er gjengitt med kursiv.

6. Ord som er delt ved linjeslutt uten bindestrek, er gjengitt stilltiende som ett ord.

7. Tilføyd tekst gjengis med hevet skrift.

8. Tekst som er strøket, er markert med gjennomstreking.

9. Når tekst er rettet ved at noe er skrevet oppå noe annet slik at opprinnelig tekst er dekket, transkriberes den sist skrevne teksten, mens den opprinnelige gjengis i note.

10. Manglende punktum ved setningsslutt midt i avsnitt er satt inn slik: [.]

11. Nasalstrek (liten strek) over m/n er gjengitt med mm/nn. Tysk dobbel s er gjengitt med ss.

12. Christiane Koren har utnyttet dagboksidene godt, og innrykk ved avsnitt er som oftest ganske små. Det kan derfor være vanskelig å avgjøre hvor det er avsnitt i teksten, og vi har her vurdert det ut fra både utseendet og innholdet. Enkelte steder har hun også lange mellomrom midt på en linje, i slike tilfeller er det ikke satt inn avsnitt når teksten fortsetter på samme linje.

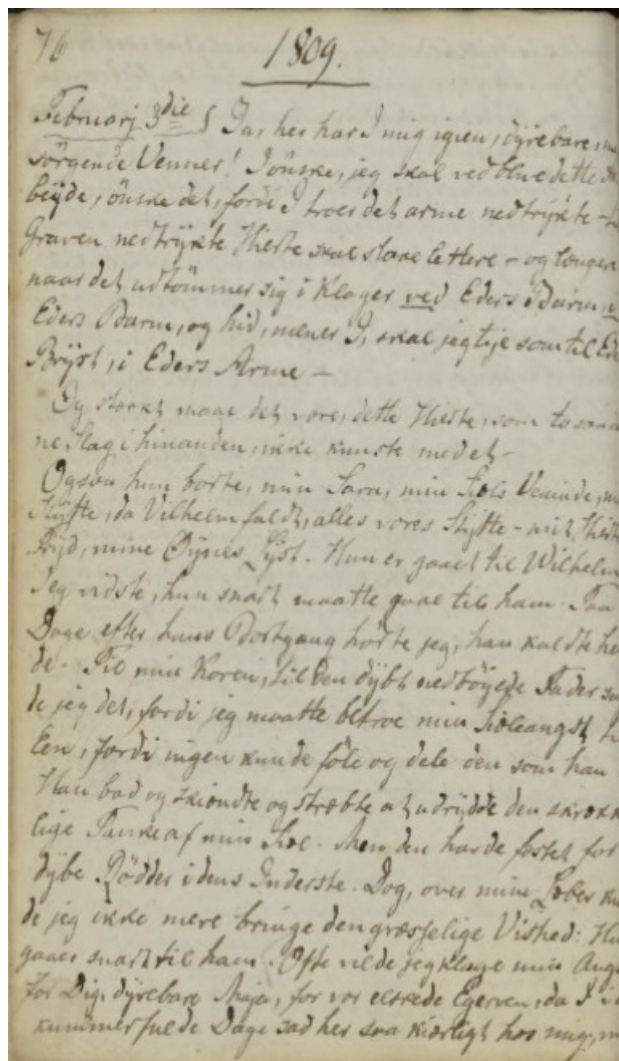
13. Christiane Koren følger tidens konvensjon ved å sette inn anførselstegn i begynnelsen av hver linje i sitater. Ettersom vi ikke har markert linjeskiftene i teksten, ville det blitt uforståelig om anførselstegnene skulle være med i løpende tekst. De er derfor ikke tatt med i transkripsjonen. Samme prinsipp er fulgt i

dikt, selv om vi her har beholdt linjeskiftene.

14. Det finnes en del påskrifter gjort av andre i manuskriptet, i form av parenteser og understrekninger. Disse er trolig er gjort i forbindelse med Sofie Aubert Lindbæks arbeid med utgivelse av dagbøkene, og er ikke tatt med.

15. Christiane Korens dagbøker fra 1814 og 1815 er tapt, bortsett fra 29. juli til 12. august 1814. Til grunn for utgivelsen av dagbøkene fra perioden som er tapt, ligger derfor Sofie Aubert Lindbæks utgave fra 1915. Lindbæks ortografi er beholdt i utdragene som er transkribert av henne, selv om denne i noen tilfeller trolig avviker fra originalen. Lindbæk har i sin utgave redigert bort kortere og lengre partier. Der hun utelater tekst har hun lagt inn ... (varierende antall prikker), disse utelatelsene er markert med [...]. Lindbæk har brukt stanset skrift for å gjengi det som i manuskriptet trolig er understreket tekst, slik tekst er markert med kursiv. Lindbæk har skrevet inn egne tilføyelser i kursiv og skarpe klammer, som oftest er dette opplysninger hentet fra utelatte partier. Disse tilføyelsene er beholdt i skarpe klammer.

1809.

[Februar]

[76] *Februarj 3^{die}* Ja, her har I mig igien, dyrebare, me<d>sørgende Venner! I ønske, jeg skal vedblive dette Arbeyde, ønske det, fordi I troer det arme nedtrykte – til Graven nedtrykte Hierte skal slaae lettere – og længere naar det udtømmer sig i Klager ved Eders Barm, i Eders Barm, og hid, mener I, skal jeg tye som til Eders Bryst, i Eders Arme –

Og stærkt maae det være, dette Hierte, som to saadanne Slag i hinanden, ikke knuste med et –

Ogsaa hun borte, min Sara, min Siæls Veninde, min Stytte, da Wilhelm faldt, alles vores Stytte – mit Hiertes Fryd, mine Øynes Lyst. Hun er gaaet til Wilhelm. Jeg vidste, hun snart maatte gaae til ham. Faa Dage efter hans Bortgang hørte

jeg, han kaldte hende. Til min Koren, til den dybt nedbøvede Fader sagde jeg det, fordi jeg maatte betro min Siæleangst til Een, fordi ingen kunde føle og dele den som han. Han bad og skiændte og stræbte at udrydde den skrækkelige Tanke af min Siæl. Men den havde fæstet for dybe Rødder i dens Inderste. Dog, over mine Læber kunde jeg ikke mere bringe den græsselige Vished: Hun gaaer snart til ham. Ofte vilde jeg klage min Angst for Dig, dyrebare Maja, for vor elskede Egerven, da I i de kummerfulde Dage sad her saa kiærligt hos mig; men [77] jeg kunde ikke, jeg følte det vilde ryste mig for stærkt. Men kun Gud, kun han, som lagde sin Haand saa tungt paa det arme Moderhierte, veed, hvad jeg leed fra det Øyeblik, hiint Raab – jeg syntes, min Vilhelm stod her uden for mit Vindue og kaldte høyt: Sara! – Nat og Dag, naar jeg vaagede og sov, lød, lød som Dødsbud i mit sønderrevne Inderste. Og da hun nu blev syg, da hun sank ned paa Sygeleyet – ney, jeg vil ikke forsøge at giøre Eder begribeligt hvad jeg leed. Er det sandt, at Uvished er det meest martrende af alle Onder, saa leed jeg mere, om mere kunde lides, i disse fiorten frygtelige Dage, end – da de og alt var forbi –

Ja, det er forbi. Den 9de Decb^r, 21 Dage før hun fyldte sit 19de Aar, sov hun sødt og blidt hen i sin Vilhelms Favn. «Jeg kommer, jeg kommer, Vilhelm Vilhelm jeg kommer!» sagde hun, smilende og blidt nogle Timer før den rene Siæl ganske forenede sig med hans. Da stod han hos hende, hendes Engel, aabnede sine Arme for at modtage hende, den Ventede, for at føre hende ind til sin Faders Herlighed. De vare hinanden alt her paa Jorden, deres Siæle vare Eet, som deres hele Udvortes bare det samme Præg, den ædle, rene, lyse Siæls Præg saa umiskiendeligt i sin skønne Indhyldning.

[78] Hvordan jeg mange Gange kan være saa roelig, begriber jeg ikke, og hvordan mange Gange den voldsomste Storm med et kan lægge sig, og alting smile omkring mig, som i mit Livs lykkelige Dage. O jo, jeg begriber det: De omsvæve mig, de elskede Bortgangne. Og naar deres Savn vil knuse det jamrende Moderhierte, saa træder de frem for den gode Fader, og han læser deres Bøn for den trøsteløse Moder i deres himmelske Vemodssmiil og deres Taare, og opfylder den ømme barnlige Bøn; at de maae aande Fred i min Siæl, og Haab, Evighedens Haab, og Giensamlingens Haab og Vished. Og roelig seer jeg da ud i Fremtiden, den er ikke længere mørk og glædetom som før, og mørknes den, falder Savn og

de lykkelige svundne Dages Minde for smerteligt paa det vaandefulde Hierte, saa seer jeg hastig henover den formørkede Dal, og det skønne lyse Land paa hiin Side vinker mig, og straaler fornyet Mod og Kraft i min Siæl. «Jeg kommer, Sara, Vilhelm, jeg kommer!» siger jeg da, og det er mig, som var jeg alt der og hos dem.

Men længe tør jeg ikke dvæle ved det salige Syn. Længslen *did* og *til dem* bliver da for smertelig, bliver Marter. Og det maae den ikke. Jeg skal vandre giennem den mørke Dal med faste Skridt –

[79] Giennem Torne skal du gaae,
Vil du Seyerskrandsen naae –

O! alnaadens Gud! lad mig ikke modtvillig lukke mit Øye for de Lysstraaler der endnu leder mig giennem den mørke Dal, ikke træde kold og uskiønsom forbi de sødtduftende Blomster, som endnu smiler paa min Vey til Graven, som saa giærne vilde qvæle Tornene, og, naar de ey kan det, læge hvor disse saare –

Den niende Decb^r, mit Livs skrækkeligste Dag, endnu mere sønderknusende end hiin 4de Novb^r – ak! da havde jeg jo hende endnu – forlod jeg i et Slags Bedøvelse Sørgehiemmet. Endnu seer jeg dem alle, da jeg kom ned i den kolde Stue, som blege tause Skygger staae og svæve omkring mig, alles Blik, de taarefulde tunge Blik fastheftede paa mig, og i dem alle saa læseligt: arme ulykkelige Moder! hvordan kan du udholde dette? Jeg havde ingen Taare, ingen Følelse, det var mig alt som en græsselig Drøm. Da jeg gik forbi Kammeret, hvori hun laae, den blege Engel, vilde mine Fødder machinmæssig bære mig did – de vare jo saa længe vante til den tunge Gang derind. Men Hertel, den ubegribelig standhaftige, faste, og dog saa dybtfølende, saa dybtsaarede Hertel, kom derfra [80] nesten bærende den mere døde end levende Mørk, som endelig vilde see sin Siæls Yndling engang endnu, og udholdt det ikke. Jeg klædte mig selv paa, glæmte end ikke mit Strikketøj, og hvad jeg ellers pleyer tage med mig. Jeg maae have forekommet dem alle som en Nattevandrer, og stort mere Bevidsthed havde jeg vel heller ikke. Den vaagnede først paa Veyen, da jeg savnede den Ring, som faa Øyeblik før havde sadt paa Saras varme Finger, som Hertel tog af den kolde

Haand og satte paa min ligesaa kolde. Vi kom til Gierdrum, min dybtbøvede Koren og jeg. Derfra skulde vi Dagen efter tage til Tøyen, fra Tøyen til Strømsøe. Ney, I Dyrebare! I fordrer ikke nogen omstændelig Beskrivelse over de første græsselige Dage, og heller ikke kan jeg give Eder den. At alle gjorde alt, hvad Mennesket kan optænke og udføre til vor Jammers Formildelse, paa Gierdrum; hos Bispens (hvorhen vi tog, min Koren og jeg, medens Børnene og Saras trøstsløse Ven og trøstsløse Veninde, Bergh og Kista Hertel, tog til Tøyen for at forberede den kiære, endnu svage Lotta til hvad hun endnu ey vidste – Presidenten havde ikke kundet sige hende det) – paa det, nesten saa dybt som Hovind sørgende Tøyen, hvor vi bleve i nogle Dage, og siden, siden paa Strømsøe – O! [81] først hisset, først naar vi atter forenes med de dyrebare Bortgangne, først da lærer jeg et Sprog hvori jeg kan takke Eder, takke Eder Alle, I Ædle Ømme, for hvad I har gjort for mig og Mine –

Min Sara, min Vilhelm, som var om os, som saae, hvordan I forenede Eder i Stræben efter at mildne vor grændseløse Kummer, o! de nedbeder Velsignelser over Eder. «Fader, siger de, maaskee vare de elskede Sydskende, som endnu vandrer i den mørke Dal, hvor de trænge saa meget til den ledende Fader- og Moderhaand, maaskee vare de nu forældreløse, om ikke alle disse Dyrebare med forenede Kræfter havde holdt dem i Veyret, da Kummeren truede at knuse dem i Støvet. Vor Moder – o tilgiv, himmelske Fader, dette Suk for hende, den kiærlige bedrøvede, til Døden bedrøvede Moder – maaskee laae hun nu hensegnet under sin navnløse Kummer, havde ikke disse Ædle taget hende saa kiærligt iblandt sig. Hun havde jo ikke engang Taare. Først i deres flød hendes. Fader! du, kun du kan giengielde dem det!» «Og vil det» – Ja han *vil* det, han, som ene *kan*. I Elskede Alle paa Tøyen og Strømsøe, og min Egerson! Jeg har kun Taare og Følelse for Eders Kiærlighed, Eders usigelige Kiærlighed – og for Din, min Sally B –

[82] *Løverd: 4de* Stille henglede Dagene hos Dig, elskede troefaste Maja! Du borttørrede ikke mine Taare, Du græd med mig; Du blandede intet Trøstens Ord i mine bange Klager, Du klagede med mig. Dit Hierte har blødt som mit, og Du vidste, saa dybe Saar kunde ikke forbindes, maatte selv Venskabs lette Haand berøre med yderste Varsomhed. Du forstyrrede ikke min Eensomhed, forsøgte ikke at adsprede mig. Medens Din ædle Don Pedro, der satte sig i min Korens,

som Du Dig i mit Sted, ved Reyser, ved at gjøre den til Virksomhed saa vante Skriver, idelig opmærksom paa nye Gienstande, som maatte interessere ham, medens vor hulde Thrine delte sig mellem min i Begyndelsen saa forsagte, saa nedtrykte Maja, øg den lykkelige muntre Lina, og mig, var Du ganske min. Selv da Thankes Familie saa uformodentlig overraskede Dig, og vor stille Roe med et blev afbrudt, var Du min som før, havde jeg og mine de samme Beqvæmheder, den samme uforstyrrede Roelighed, og, hvad der var meer end alt dette, Din og Din og min Thrines Selskab som før – Et nyt Stød traf Dig og Dine Elskede, skrækkeligt opreves paa nye de aldrig lægte, ved Tidens Haand neppe forbundne Saar, i Omsteds Død. Han gik til sin store og lille Petra, savnet, som Faa savnes, elsket og begrædt. Da saae Du, hvorfor Din elskede Petra var Dig [83] berøvet: Hendes ømme varme Hierte skulde ikke briste under den unævnelige Kummers Byrde, hendes korte skønne Liv skulde ikke formørkes ved nogen Skye – som min Sara, som min Vilhelm, skulde hun naae det hellige Land, uden at kiende andet af Livets Pillegrimsvandring, end blide Solskinsdage, lune maanlyse Aftner – O! de Lykkelige! de Lyksalige!

Juleaften skulde den troe Hertel følge med min stakkels Jes til Strømsøe. Han havde været her hiemme, været med Hertel paa Tingene, og – fulgt sin Sara til sit Hvilested hos Vilhelm. Jeg var den Dag meget syg, min Maja og Thrine sadde tause ved min Seng, en af dem blev stedse hos mig. Imellem var jeg oppe, men ikke længe, før om Aftenen, da jeg nødig vilde, de kiære Ventede skulde finde mig liggende. Ogsaa kom den unge Sorenskriver Christie did, som jeg ønskede, endnu engang at see og tale med. (Han havde giort sig Regning paa, at tilbringe en glad Juul her paa Hovind, og derfor ilet saa meget med sin Reyse – en *glad* Juul paa Hovind! – o! forbi, forbi!) Alle vare saa usædvanlig stille, og jo længere det leed imod den Tiid jeg ventede min Jes og Hertel, jo stillere bleve de; dog, jeg var for svag paa Siæl og Legeme til at mærke det *da*. Naar jeg saae ud af Vinduet, og undredes, hvor de bleve af, tog Moer Cappelen eller Thrine mig i sine [84] Arme, og sagde imellem: der kunde vel være kommet Hindringer, mueligt, de ikke kom den Aften, osv. – men det hørte jeg ikke, jeg vidste, de maatte komme – Og da de nu endelig kom, Kl 8: – hvor fløy alle dem imøde, hvor zittrede min Maja C og

Thrine, og udbrød i Tak til Gud, at vi havde dem. Denne ængstelige Glæde var mig, selv i min daværende Bedøvelse paafaldende[.] Men da jeg siden efter fik høre dens Aarsag! O! tænk Eder, Elskede, fra Fredag Formidd: til Løverdagaften havde min ømme Moer C: og min Thrine og de Alle gaaet i den hierteligste Angest. Rygtet havde sagt, at min Jes var død, at Hertel laae uden Haab. Gud tilgive den eller dem fra hvem det græsselige Rygte havde sit Udspring. Ondskab var det vist ikke, snarere maaskee Frygt som har givet den første Anledning hertil. Gud være lovet, at det var usandt! Men hvad de leed, de ømme velsignede Venner, o, det kan I selv forestille Eder, I, som elsker os som de.

Anden Juledag reyste Thankes, og vor gamle roelige Samliv begyndte igien. Kun havde vi giærne beholdt vor kiære Hertel længere, men hans Nærværelse herhiemme var saa nødvendig. Tredie Juledag forlod han os. Vi bleve til 3^{die} Jan: og de ædle Mennesker lode os endda saa nødig reyse, brugte alle Bevæggrunde for at beholde os længere. Men vi maatte see, [85] hvordan det stod til med de Elskede paa Tøyen, maatte være Hovind nærmere, og skridtviis komme det nærmere. Til Eger kom vi ikke, saae vor kiære Provst kun en eneste Gang. Muelig seer jeg ham i hans Hiem, og Lisebarnet, som jeg slet ikke fik see, mod Vinterens Slutning. Hvad der gjorde den tunge Afskeed fra det cappelske evigvelsignede Huus end tungere, var, at min Maja C: i flere Dage leed af en smertelig Tandpine. Og jeg maatte forlade hende, da den var paa det høyeste. Men mit Hierte blev hos Eder, I Sieldne! blev der, hvor det havde fundet Hvile i sin Træthed, en Havn mod de voldsomme Storme ved den troefaste, af lige Storme rystede Majabarn, og ved min Sara-Thrines – thi som min Saras vogtede hendes ømme, ofte vaadeBlik paa min mindste Bevægelse – dog, jeg vilde jo ikke forsøge at sige hvad I vare mig, hvad I gjorde for mig. I Himlen har Sara og Vilhelm sagt det, og en Engel tægnet det i Livsens Bog.

Med lige Ømhed modtoges vi paa det kiære, o, alt for kiære Tøyen. Her vare vi en heel Maaned, min Koren gjorde nogle Toure hiem, og kom ind igien. Hertel kom ind i Markedet, og Zarine Biltzing og Nella Møller og den stakkels Bergh. Vor Sally kom der saa ofte hun kunde, og mange, som jeg giærne stedse seer, og intet Øye blev tørt, selv ikke det mandlige, naar det mødte mit, og alle, selv de

som aldrig saae mig, delte mit og Mines Tab, vilde [86] lindret den, om de havde kunnet det. Saadan vare de elskede, de Bortgangne. Ja, det er sødt, sødt og bittert, at de vare saaledes elskede, og nu – er borte –

«Er du da gaaet bort, Gutten min! kommer du aldrig til mig igien?» jamrede Hertel, da hans Vilhelm, hans Kiæreste paa Jorden, sov hen i hans Arm. Ogsaa Sara slumrede ind i sin sidste Søvn i hans troe Vennearm.

Presidenten havde været meget syg mens vi vare paa Strømsøe, dog fandt vi ham Gud skee Lov brav da vi kom tilbage, og vor elskede Lotta ligesaa, paa nogen Tandpine nær, som blev værre og værre og udmattede hende ganske. Dog gik den over imod den Tiid vi skulde reyse hiem, og da det kiære syge Barn, Sally, ikke torde, eller rettere, ikke fik Lov af de frygtsomme Gamle at reyse – o, det kostede os begge mange Taare – vilde hun endelig følge med, den Gode. Den 30te Jan: toge vi fra det blide Tøyen, hvor, som her, ethvert Fied minder om dem, hvor Vilhelm savnes, om mueligt smerteligere end her –

Min Jes har faaet noget af sit Mod igien, er roelig, ja endog munter undertiden. Nødig saae jeg ham forlade sit gamle Logie og den sieldne, moderlig sindede Mad: Hansten. Men her mindede alt ham saa smerteligt om sit store Tab, her, hvor hans Broder, Ven og Leder levede de lykkelige Dage med ham –

Han logerer nu hos Bøyesens paa Torvet i Christiania

---

[87] Efter Aftale og Løfte toge vi – det var i Dag 8te Dage – først til Gierdrum Præstegaard – Farvel, Tøyen! Farvel, gode, ædle President! Farvel, Bergh, min Saras Ven, min Ven! og Gud ledsage Dig! Farvel, dyrebare, min Saras og min dyrebare Kista! Hav Tak for alt, al Eders Omhu og Kiærlighed, den Gud kun kan lønne, og først hisset, hvor vi ikke mere sige hinanden Farvel –

Jeg var ingenstæder i Byen, uden en eneste Gang hos Pavels. Der var vor Sally og Rasmussen, og Moer Bull, min Koren, Maja, Lina og jeg. Det var mig en tung Aften, et tungt Møde med Rasmussen, som med Arnesen, de eneste af Skolelærerne jeg saae – o! hvor de har elsket ham! ethvert Øyekast siger mig det, og siger: «Moder, hvilken Søn har du tabt! arme Moder! og hvilken Datter!»

Tabt! ney – o ney! – kun for en kort Tiid – maaskee en saare kort – ere de forud i det lykkelige Land, og bereder mig Værelser i deres Faders Huus –

Paa Skolen var Høytidelighed, Musik, en Tale af Biskoppen o.s.v. i Anledning af vor gode Konges, vist ham ikke glædelige Fødselsdag. Jeg var der ikke – jeg kunde ikke see dette Sted igien, hvor jeg havde seet min Vilhelm min Siæls Yndling og Stolthed, seet ham med saa glade, saa $\leftrightarrow$ høye Forventninger, og nu skulde savne ham, og hans Sted ikke mere findes paa Jorden –

[88] Min gode Egersøn var i Byen til Geburtsdagshøytiden, og paa Tøyen en kort og en længere Visit. Han bragte mig et Brev fra min Moer Cappelen –

Paa Tøyen besvarede jeg det kiære kiære klagende Brev fra Eder, I Dyrebare dernede, da I havde hørt min Vilhelms Død – og naar nu det andet skrækkelige Dødsbudskab træffer Eders ømme barnlige Hierter

Det var med en Capit: Munk, nu forlovet med lille Dorthea Bull, jeg sendte Eder dette lange under tusend Taare skrevne Brev. Giid han og det kom vel og snart til Eder! Saa seer I da, jeg lever, har overlevet dem, er stærk – I forestillede Eder det neppe, og mig selv er det saa underligt. Naar hører jeg fra Eder! Isen hindrer al Færsel mellem Danmark og Norge – Først i Martj Maaned troer de, den vil komme i Gang igien. Hvilken lang Tiid! ak! Tidens Vinger bevæge sig ikke mere saa raskt som før. Har den endnu Vinger?

Endnu maae jeg dog, før jeg forlader Tøyen – og for ikke at skrive stedse i een Tone – fortælle Eder, at Flohr, som forestod Skolehøytiden, havde udelukket alle *ugifte* Fruentimmer derfra. De fik ingen Billetter. Desuagtet vare der adskillige, hørte vi. Men opbragte vare de vel mod ham, tænker jeg, og friede han i denne Tiid, imens denne Uartighed var dem i frisk Minde, fik han vist Kurven. Sligt er dog nok hans mindste Sorg.

Ogsaa til Øhlenslæger skrev jeg paa Tøyen. Den for hvad der kan glæde mig saa omhyggelige Præst Wulfsberg, [89] paatog sig at besørge det under Ministerens, Dreyers, Adresse. O! maatte han faae det, det sørgelige Brev, det moderlige! Fra min Haand, jeg veed det vist, skal Balsam dryppe i det Saar, for hvilket jeg ikke kunde skaane hans Hierte. Arme, kiære Adam! Hun gik bort, bort fra os, ogsaa fra Dig, Din Syster, Din Sarotje, som Du til Livets sidste Stund var

saa meget – som Du hisset skal være mere – som Du aldrig glæmmer.

I Dag 8te Dage, d: 30te f M kom vi til Gierdrum, min velsignede Lottamoer, min Koren, Hanna Bull, Zarine, Maja, Lina og jeg. Saa kiærligt modtog de brave Præstefolk os, og end kiærligere vor troefaste Hertel og Telja. Giensamlingen mellem hende og Lina, den søde Lina, som er alles Kiæledægge, især Presidentens og Faer Cappelens, alles vores Opmuntring, var som imellem Moderen og det længe savnede Barn. Hverken Lina eller Maja veeg fra den kiære kiære Telja hele Aftenen, og fulgte hiem med hende og deres ey mindre kiære Hertel. Vi bleve der om Natten, og Tirsdag Eftermidd: *d: sidste Jan:* toge vi derfra, ledsagede af det hele Huus. Det var et af mit Livs tungeste Øyeblikke, da jeg saae Hovind igien – –

Efter den ædle Hertels Foranstaltning var her de, jeg helst pleyer see her, kom ogsaa min elskede Rikke, skiøndt hun ikke var frisk, og hendes Borchsenius – Saadan at samles igjen – Gud o Gud!!! –

[90] Vi kunde ikke undgaae, i Torsdags at gjøre et Besøg hos Munthe. I Gaar vare vi hos Fogdens. Nu det er forbi, er jeg tilfreds med, at have været *første Gang* paa Plogstad, i den nye vakkre Boelig, i stort blandet Selskab, og fulgt did og hiem af min Lotta og alle mine Elskede her –

I Dag den 6te – vi kunde ey slippe det – maae vi til Ritmester Ingiers. Ellers vilde min Lotta reyst i Dag[.] Saa er det da godt, jeg beholder hende saa meget længer[.] Men nu er det ogsaa forbi. Hun ~~h~~ kommer ikke her tilbage, men ligger i Nat, for at være over en Miil længere paa Hiemveyen i Morgen, i Ullensager Præstegaard. Jeg kan ikke forlade hende, kommer altsaa ikke hiem før engang i Morgen.

De mener det saa godt, med deres Indbydelser, troer det skal adsprede og muntre mig. O! vidste de, hvor det just er det Modsatte!

Jeg elsker meer mit Suk, min Sorg, min Taare
Min Mathed selv behager mig saa saare –

Saa Tak, min Lotta, ømme hulde Veninde! fordi Du fulgte mig, fordi Du blev

saa længe, Du kunde for al al Din Godhed og Kiærlighed, alle Dine Taare for vore Elskede Bortgangne, og for mig!

---

[91] *Onsdag 8de Febr:* Hvor det er stille overalt, og saaledes bliver det nu herefter – – Kl 11 i Gaar Formidd: reyste min kiære Lotta fra Ullensager Præstgrd. Hertel fulgte hende, og kommer, da han har Forretninger paa Hiemveyen, ikke her igien før Løverdag. Min Koren kommer vel heller ikke før. Poppenheim, som har været her hele Tiden, fulgte med tilbage i Gaar. Jeg læser lidt imellem, saa længe mit Bryst holder det ud, for hende, Zarine og Smaaepigerne; men allerhelst er jeg her, ene med min Sorg, mine Bøger og mit Skriverie.

Vor elskte Lotta fik det ferdigskrevne Dagboghefte med sig. Hid tyer jeg, som I seer, saa ofte jeg kan. Hun havde deyligt Veyr, og jeg haaber, Touren skal virke til hendes fulde Bædring. Ogsaa Tanken om, at det var en sand Kiærlighedsreyse, at hendes Nærværelse gav hendes stakkels Veninde saa mangen bliid Stund, vil bidrage sit til de gode Følger. Og saa Tak, Du Gode! for hvert Øyeblik vi nu i saa lang – og tung Tiid – har tilbragt sammen, for hver Din kiærlige Bestræbelse at formilde min Kummer, for hvert ømt Blik, hver Taare! –

Jeg og mit Følge fik ey Lov at tage fra Ullensgr før over Middag. Det er en svær Kulde, og jeg føler, det ikke er mig tiænligt at være ude, som det overalt er mig tiænligst at være hiemme og i min aldeles uforstyrrede Roe.

Men denne Følelse skal ikke bringe mig til at miskiende alle de gode Menneskers Bestræbelser for, paa deres Viis, at muntre mig. Deres kiærlige Hensigt fortiaener min Tak [92] Tak og Erkientlighed ligesaa fuldt, som om de opnaaede den. De dømme mig efter sig – og hvad kan Mennesket mere? Paa Maastad i Mandags var, blandt de Mange, min kiære, egen Rikke, jeg havde min Lotta med, og den blide Zarine, hvis Øyne saa troet vogter paa alle mine Bevægelser, og min kiære Hertel; der var en velsignet Børneflokk, og efter Sædvane holdt de sig stedse til mig, især et ^{Par} Smaa-Piger, som ikke veeg fra mig, og passede meget nøyere paa mine Tal – vi spillede Lotterie – end jeg som ganske roelig kunde strikke paa min Linastrømpe. De bleve ordentlig ærgelige

paa den, som trak slet for mig og jublede høyt, naar brav mange af mine Tal kom ud.

Det er et ærefrygtbydende Syn, at see denne gode moderlige Moder omgivet af alle de velsignede sunde, muntre Glutter – hun har 11 Levende, de 9 hiemme. Gode, lykkelige Moder! o! at intet Uveyr maae bryde løst over din huslige, salige Fred! Hendes ældste Søn er saa gammel som min Vilhelm *var*, en vakker, beskeden Yngling, hendes ældste Datter et Aar yngre end min Sara – ak Gud – ogsaa – *var* – det er skrækkeligt, skrækkeligt –

Jomfr: Ingier er ikke smuk, har ikke, hvad man ^{i Verden} kalder Dannelsen, men hvad jeg, hvad sikkert *I alle* mine Elskede kalder saa. Hun er dannet i den stille huslige Kreds til en god Husmoder, til at blive hvad hendes Moder er, og hun er sandelig meget. Hvad der fornæmmelig gjør mig hende interessant er den hiertelige Ømhed hvormed hun hænger ved sine smaae Sydskende, og de ved hende, den [93] virkelig moderlige Omhu hun bærer for dem, og som de Smaa veed saa godt at sætte Priis paa. Med sin mindste to Aars gl: Syster paa Armen er hun rigtig vakker, og den Lille er ingenstæder saa giærne som hos Aaga – saa forandrer hun Navnet Aasla, som jeg synes, til dets Fordeel. Men flere end jeg og de Smaa veed at skønne paa Pigen: En temmelig aldrende Enkemand her i Naboelavet har i denne Tiid friet til hende men faaet et ligesaa beskedent som bestemt Ney –

I Eftermidd: venter vi Nella Møller hiem fra Byen. Mueligt bringer hun mig noget fra Dig, min Maja C – det er længe, ak længesiden jeg hørte noget fra Dig – I Dag seer Du maaskee unge Bergh, som paa sin Reyse til Tønsberg (hvor han paa saare fordelagtige Conditioner ^{skal} gives Time-Information) saa giærne vilde see Dig og Dine, og har Brev med fra mig, og saa mange laante Bøger. Det vil være Dig og vor Thrine smertelig kiært at see ham –

Min lille eller yngste Maja, var i Gaar første Gang hos Fader Mørk som tilkommende Confirmant. Det er tidligt –hun var først 14 Aar i Octb^r – og jeg veed ikke selv ret, hvorfor hun skal gaae saa tidligt, hvorfor jeg ønsker det.

Maaskee for ikke herefter at knæle saa eensom med min Koren for Altaret –

Fredag 10de Nella kom først i Aftes. Tak, min Moer Cappelen, for Brevet med hende. Det bar som alt fra Dig, Din ^[94] Din kiærlige Siæls Præg. Men dog bedrøvede det mig saa meget, det ømme Brev: Nesten betages mig alt Haab om at see Dig, Du Gode, paa Hovind i Vinter; og det haabede jeg dog saa vist, og glæmte – *allerede nu*: at intet jordiskt Haab bør fæste Rødder i min Siæl – Tak, I Hulde! min Lotta, min Sally! for Eders velsignede Breve. Jeg takker Gud, fordi Du, elskede Lotta, i den strænge Kuld kom saa rask og vel til Dit kiære Hiem, fandt alt vel der, og er det selv efter Reysen. Dog, ikke *alt*: Den stakkels vakkre Yngling, Colbiørnsen, som nu er bleven syg paa Tøyen, som om der stedse skulde være noget at ængstes over. Men Nella forsikkrer, det ey er farligt. Mere venter jeg at faae vide af vor brave Hertel i Morgen, og af det lovede Brev fra min Kista. –

Mad. Vangensten, og hendes Svigerinde, Madam Holbye, var her i Gaar. Ogsaa Fabritius kom. Ethvert saadant Møde, som gienkalder de lykkelige Dage, de svundne lykkelige, er mig saa tungt. Disse, alle disse have deelt saa mange af de lykkelige Dages Glæder med mig og Mine. Min gode Thrine V: græd saa hede Taare ved min Barm. De qvæger og smerter, saadanne Taare. Dog ney, de kan ey andet end qvæge. Hvor det var mig kiært, min elskte Maja! at jeg havde alt sendt Dig et Dagboghefte, før Du saa varsomt og ømt yttrede Dit Ønske: at jeg vilde fortsætte den. –

^[95] O! hvormed kan jeg, jeg vil ey tale om Giengield – men hvormed kan jeg vise, at jeg føler dybt i mit saarede Hiertes Inderste, hvad I ere mig, hvad I har gjort for mig, at det er ved Eder dette Hierte slaaer endnu, og slaaer de ^{endnu} muelige Glæder imøde – hvad andet Vidnesbyrd herom kan jeg give Eder, end mine Bestræbelser for at opfylde Eders kiærlige Ønsker – og naar jeg opfylder dem, hvad gjør jeg da? Paalægger mig nye Forpligtelser: thi er ikke mit og Mines Vel, min Beroeligelse og Siælefred, Gienstanden for disse Eders vennekærlige Ønsker?

Naar Dødningklokken i hver Tone lyder,
Naar hvert et Fjed om svundne Glæder minder,

Naar Haabet har opreyst sin stille Throne
Blandt friske Grave, blandt de Elsktes Grave;
Naar Hiertets dybe Saar i Stilhed bløder,
Og Verden ligger for os tom og øde,
Da er der kun een Punkt – foruden Graven –
Hvorved det vaandefulde Hierte hviler:
O Venskab; Himlens Datter! Du allene
Forbinder Hiertet, saa det ey forbløder –
Din lette Haand allene smerter ikke.
Du lader Saaret mildt og sagte bløde:
Du veed, at Saar, som ikke bløde, æddres –

---

[96] *Løverd 11te* I Dag ringes en Mand til Hvile, som er frossen ihjel. Han var meget ordentlig, ædruelig og brav, men plaget af Hovedsvimmel. Den har formodentlig overfaldt ham paa denne, hans sidste Vandring.

Frygt aldrig for Vinterens mørkeste Skye –
Du slumrer i Lye.

Søndag 12te Posten kom først i Morges. Den bragte mig tre ret behagelige Breve, et fra min gode Kista med Efterretninger om, at alt er saare vel paa det velsignede Tøyen, kun ikke den vakkre unge Colbiørnsen som er der i et Besøg – dog det veed I jo. Men farligt er hans Tilfælde imidlertid ikke. Min Lotta vedbliver at være færm efter sin Tour. Den troe Kista lider – ak, jeg veed det – paa Siæl og Legeme, men klager ikke, fordi hun som hendes sieldne Broder allene lever for dem, de elsker, kun lider naar de lider, glædes naar de ere glade.

Det andet Brev var fra den brave unge Sorenskriver Christi, et meget interessant Brev, det tredie fra en af min tidligste Ungdoms beste Veninder, Apotheker Bulls Kone i Bergen. Vel har jeg ofte, og med Grund, været fortrydelig paa denne forunderlige Kone, men naar jeg læser hendes Breve, og naar jeg saae hende, saa er, saa var alt glæmt, og det er og var mig atter som for 5, 6 og 20 Aar siden – Den reneste Æmhed, den varmeste Deeltagelse aander dette hele lange Brev, og stod hun nu for mig, Edvard Storms siælfulde Syster, jeg sank grædende til hendes Bryst, og afbad, at jeg ikke altid havde, ikke [97] altid kunde elske hende. Hendes Storm har været meget syg. Min Vilhelms og endnu mere min Saras Død har rystet ham stærkt. Hvor han var mig kjær, denne høyst

elskværdige Yngling! hvor Sara var ham kjær!

Saa er det Fastelavnssøndag i Dag! Den forrige Fastelavnssøndag – o Gud! o Gud! da vare *alle* mine 5 Børn forsamlede her, og skulde om Aftenen til Ball – det *sidste Ball hvorpaa de vare samlede*. Jeg var hos Dig, elskede Maja, jeg og min Koren og vor Sally B: Jeg mindes alting saa grant, hvor jeg var lykkelig, hvor alt smilede saa himmelskt omkring mig! Kun Frygten, at de dyrebare Børn skulde forkiøle sig i det onde, kolde Sneefog, foruroeligede mig lidt. Men saa stolede jeg paa min forsigtige Hertel, og paa den forstandige, om sig selv og alle saa omhufulde Sara – Ja, de havde en glad, en herlig Aften[.] Paa intet Ball, sagde de alle, havde de saaledes glædet sig –

Vi havde ogsaa en glad, en herlig Aften. Vor kiære Egerprovst kom da vi vare stegne fra ^{Middags} Bordet – der var stort Selskab – Kl: over 12, da alle vare borte, sad vi endnu en Time vist, inde i den lille hyggelige, fortroelige Stue, sladdrede, sang og hørte paa Sang, saa Don Pedro vaagnede, og min Koren gik til Sengs –

Es ware gute Zeiten, die nun vorbei sind –

---

[98] *Tirsdag 14de* I lang Tiid har jeg ikke glædet mig saa til noget, som til en Tour, jeg i Gaar skulde giort til Plogstad, hvor jeg skulde blevet til i Dag. Jeg har jo i nesten et halvt Aar blot seet min elskede Rikke. Ikke en eneste god fortroelig Time har vi sadt sammen som vi pleyede. Ak! men da var ogsaa alting anderledes – –

Veyret raser uden Ophør fra i Gaar Nat, Sneefog og Storm, og jeg er mismodig over at see mit Forsæt tilintetgiort. Men tilsidst lærer man jo dog vel, at finde sig i saaledes at see sine Forsætter, Planer, Ønsker, Haab, og alle Gienstande for dette Jordlivs Drømme, tilintetgiorte.

Jeg har vist ofte sagt Eder, Elskede, hvor glad jeg var, hvor jeg takkede Gud, fordi han blandt sine andre store Velgiærninger – o! jeg var meget lykkelig – ogsaa gav mig den, en af de største: at beholde min hele ungdommelige Varme, min hele, fast barnagtige Glæde over mange Smaaeting. Da bad jeg, med fuld Tilliid, som Barnet beder: «Fader, forund mig at blive saaledes Barn til min

Dødsstund, til jeg som Barn gaaer ind i din Himmel!» Men ogsaa det er forbi. Jeg er ældedes skrækkelig. Sneese Aar ere tilbagelagte i disse 4 Maaneder – endnu ikke 4 Maaneder – det er smerteligt forbi –

[99] O! ney, gode, kiærlige, strænge Fader deroppe, jeg er ikke uskiønsom! Jeg er ikke, ved de Glæder du har berøvet mig, blevet følesløs ved de, jeg har tilbage. De høye, store, rene, de som skulde følge med mig i Evigheden, fornyes og forhærliges der, har jeg tilbage.

Der, Ædle, Store Herlige, Schiller, Ewald, Herder, og I andre deres Brødre, der skal jeg takke Eder for nogle af mit Livs lykkeligste Timer, takke Eder fordi I, som troefaste Venner, som min Siæls Venner, ikke forlode mig i Livets bittreste Timer, ikke lode Eder afskrække ved det kolde, ligegyldige Blik hvormed jeg vel ofte gleed hen over Eders Trøst- og Fred- og Haab-aandende Blade, men vare altid lige redbonde lige færdige til at gjøre nye Forsøg paa at bringe Lys og Haab og Roe ind i det mørke haabløse trætte Hierte. Og dig, ædle, eneste Jean Paul! ogsaa dig skal jeg først see der, hvor Herder og Ewald og Schiller, hvor min Sara og Vilhelm og mine tre Smaae, og Dichmann,ⁿ¹ og Fader og Moder, og min ædle Lærer og hans Marie og de flere Forudgangne alt nu kiende dine herlige Brødre – der skal jeg først kunde sige dig, hvad du her var mig, du, for hvem det menneskelige, det qvindelige, moderlige Hierte, bævende af Fryd, blødende i navnløs Smerte ligger aabent, som en opslaaet Bog. Kan den Fred [100] den Himmelfred, som maae boe i en Siæl som din, hernen forøges, o! da maatte den forøges, om du kunde see de milde, de lindrende Taare, du i disse Kummerdage saa ofte har aflokke mine tørre, hedeⁿ² Øyne.

I, mine Dyrebare, som kiender og elsker ham som jeg, til Eder siger jeg intet. Men I, mine Elskede, som ikke kiender ham, lader Eder ikke afskrække ved Mængdens Domme, og, har I trodset disse, overvind ogsaa – hvad der maaskee falder Eder endnu vanskeligere – den Kiedsomhed eller Harme over det meget Uvedkommende, tidt Uudgrundelige, han indvæver i alle sine Værker, meer eller mindre (Gud veed, store, underlige Mand, hvorfor) men gaae <...> modige og utrættede frem, og jeg vil tabe Eders Tilliid for Fremtiden, om I ikke finder Eder rigelig lønnet, ikke takker Eders Moer Koren, som aabnede Eder denne rige,

uudtømmelige Kilde til den reneste Siælenydelse.

Hans *Hesperus*, hans *Unsichtbare Loge*, hans *Titan* – læs dem, de tvende første for alt, og, i hans *Leben des Quintus Fixlein*, som i disse eensomme Dage saa hærlig vederqvæger mig, læs deri *Die Mondsfinsterniss*, den deyligste af alle Allegorier, saa herderskskøn, og *Der Tod eines Engels*, og endelig, *Rosamunde og Eugenius* – [101] Denne sidste, den i unævnelige Lidelser forsmægtende Kones og Moders: «Maae jeg endnu ikke døe?» Gud, hvor ryster det Siælen i sit Inderste! og da nu endelig «Fredens Engel brød det himmelske lidende Hierte» og den forudgangne Søn og Mage modtog den Forklarede – «Und die Wellen der Wonne schlugen hoch über die selige Welt zusammen, und alle Glückliche und alle Kinder sahen unsere Kugel an, die noch im Schatten zitterte –»

Ja wohl ist sie in Schatten. Aber der Mensch ist höher als sein Ort: er sieht empor und schlägt die Flügel seiner Seele auf, und wenn die sechzig Minuten, die wir sechzig Jahre nennen, ausgeschlagen haben: so erhebt er sich, und entzündet sich steigend, und die Asche seines Gefieders fället zurück, und die enthülte Seele kömt allein, ohne Erde und rein wie ein Ton, in der Höhe an –

Løverd: 18de Om Onsdagen blev det endelig godt Veyr, og jeg begav mig til Plogstad, hvor jeg, hvad aldrig er hendet før, ikke fandt min Rikke hiemme. Hun var paa en Auction (hvor ogsaa min Koren var) men kom hiem nogle Timer efter mig. I denne Mellemtiid tumlede jeg mig med de søde, vakkre Glutter, og den husraadige Jomfrue Heyde skaffede deylig Caffé tilveye. Saa kom min velsignede Rikke, glad over at see sin Moer Koren, men harmfuld over, [102] hun ikke havde modtaget hende som sædvanligt – saa kom min Koren, og endelig han Faer siøl, kiørende sit Auctionsgods hiem, og saa blev jeg der hele Torsdagen over, og om Eftermidd: kom Jomfruene mine herfra, og Lina mi, hvilken sidste blev igien hos mig, og i Gaar atter tilbage hos de Smaa, og har jeg Haab og Løfte om at see alle, de Smaa og Store her i Morgen, og har saa Eders Moer Koren levet nogle, ja mange behagelige Øyeblikke, de behageligste, vemodsfuldgladeste ene med sin

saa ganske sympathiserende Rikke, og seer nu Morgendagen imøde med Haab om slige flere.

Vor Sognepræst kom i Gaar hiem fra Hedemarken, hvor han har udkaaret sig en Brud, Obrist Meyers Datter, som skal være en huslig brav Pige, men er meget grim og, at see til, utækkelig. Arme Andreas sørger meget over dette sin Faders nye og hastige Valg. Han er virkelig syg, og har lagt nesten i tre Dage. Ney, jeg undres ikke over det: Det maae være en smertelig Følelse at see en saa dyrebar Persons Plads besadt med en Vildfremmed. Og end ubehageligere maae dette være for den anden Søn i Kbhn, som finder ved sin Tilbagekomst alting saa forandret *paa engang*. Ja, tilvisse er meget forandret, sørgelig forandret, siden han forlod sit Hiem og Norge

---

[103] *Søndag 19de* Atter en velsignet Post, to Breve fra min dyrebare Maja C, to lange, kiære *Majabreve* – Men intet fra Eger, aldrig noget fra Eger. Dog jo, mange og barnlige Hilsener ved vor M: C, og det er noget, er meget – men før var det dog anderledes. Nu *kan* det vel ikke være anderledes. Ney, min altid lige troefaste Søn, lige ømme Ven, jeg veed jo, det *kan* ikke være anderledes. Og nu er der jo saa meget, som ikke kan det. I hine sørgelige Dage, da min ædle Dichmans Død nedtrykkede mig saa skrækkelig, o! hvad var da ikke disse sønlige Breve mig! Og nu – ere mine Dage nu glædelige? – –

Tilgiv mig, min gode Frederich! Gud veed, det er ikke Bebreydelse, men det faldt saa tungt paa mit Hierte nu med engang –

O! Maja! Maja! hvad Du er mig, giengielde Gud Dig hernede og deroppe!

Og atter har min elskede hulde Lotta havt den fatale Tandpine i saa høy Grad, at hun har holdt Sengen. Jeg troede saa vist, Du Gode, at Din Kiærlighedstour hid skulde bortfjærnet alt saadant Onde fra Dig. Ganske frisk er jeg heller ikke i Dag; men min Rikke kommer jo, og min Lina, og de flere Kiære fra Plogstad – Efter 8 Dages Fraværelse kom Hertel hiem i Nat, og skal igien hele neste Uge være borte; og jeg savner ham saa nødig.

I Gaar kom ogsaa min ulykkelige Broder tilbage fra det Sted, min Koren og Hertel havde faaet ham til, og hvor vi troede, han for stedse skulde blevet. Det var

mig en stoer Lettelse – Men nu er ogsaa det forbi. Det har nedslaget mig meget –

[104] *Mandag 20de* De vare her, alle de Gode kom, og bragte mig min Lina, som vi nu alle begyndte alt for meget at savne. Men det *lille søde* Thrinebarn var ikke med: Det blæste lidt, og saa torde den ømme Moder ikke tage sin lille Yndling ud. Den raske Rasmus og lille Lodviska Radik var med min gode Fut og min Rikkemoer, og Dagen gik saa godt, skiøndt jeg ikke var saa aldeles frisk. Lille Fader Mørk, som saa ofte seer til os, hvis Hierte hører os saa ganske til, var her ogsaa, og med ham den underlige Original, Klokker Windholdt fra Christiania.

Torsdag 23de I Gaar prækede Munthe her ved Kirken, første Gang for sin unge Brud. Børnene var der, og Zarine troede vist han vilde præket over Brylluppet i Cana Galilæa – og det i Fasten – det er nogle ugudelige Unger –

Vi vare alle budne til Walboms til Middag. Da jeg var i Færd med at læse og udskrive det sidste af min Jean Paul, for at faae den og mit Brev sendt min Maja C: kom Major Krohg og Kone og Frue Leganger, og af mit Arbeyde blev ey mere den Gang. Vi vilde da blevet hiemme; men Doctoren kom selv, for at faae os *alle* did, og saa blev det. De vare især komne hid for at faae mig op til sig; men jeg har ikke bestemt mig dertil endnu. Hiemmet er mig saa kiært, mine Sysler her saa velgiørende for mit Sind – det koster mig meget kun for en Dag at forlade det, endogsaa naar Touren gaaer til min Rikke; dog, er jeg der først, er jeg for vel til at angre det. Men *der* er det ogsaa en anden Sag. O! jeg miskiender ikke alle disse gode kiærlige Menneskers Kappelyst [105] i at vise mig Venskab og Ømhed, saa lidt som jeg er urimelig nok til at fordre eller vente de alle skal kunde have *min* Maalestok for hvad der er Interessant; og de kan være det hver paa sin Maade i høy Grad; men *nu* maae jeg enten være *ene* med mit lidende Hierte, eller kunde helde det til et *ligeføgende*. Den gamle, med alle sine Mangler dybt og varmt føgende Professor Leganger lod mig hilse: at han havde giort sit vakkre Studeerkammer saa peent, og lagt saa mange Bøger frem til mig. Men mit lille grønne Kammer er det dog ikke. Sara, Vilhelm, og I, mine end Levende Elskte, har ikke helliget det, som dette, med Eders hulde Nærværelse – Eders Minder – Her svæver de dyrebare Bortgangne saa idelig om mig – – I Nat har jeg begrædt dem, som *nyelig* tabte, saa smerteligt at mit høytbankende Hierte vakte mig. Siden var Natten saa lang. Saa faldt jeg i Søvn igien, og syntes jeg var i Kbhn hos

mine elskede Døttre, og fortalte dem og Kamjkr Krohg mit Tab, og de græd med mig, og mine Taare vakte mig atter, og da var det Gud skee Lov Morgen. –

Gamle Fatter Munthe er rigtig meget forliebt. Jeg lagde ey saa meget Mærke til det, som Ungdommen, især den skiælmske Zarine, som havde sit evige Moroe. En god, stadig Pige har han udkaaret sig, lader det til, og Rygtet – som man vel kan troe nu, da Giftetiden jo ellers er Bagtalelestiden – stadfæster Overeensstemmelsen mellem det Ud- og Indvortes. Hun er mindre end vakker – snarere grim, dog har hun deylige brune Øyne, som lyver meget, om hun ikke er god og har endeel – skiøndt udyrket – Aand.

[106] *Aften*. Nu er den udlæst, den velsignede *Quintus Fixlein*, med alt det mere dette rige Bind indeholder: *Der Tod eines Engels, Eugenius und Rosamunde* – o! hvor har især denne sidste rystet mit hele Væsen! Den ulykkelige Enkes, den barnløse Moders gientagne: «Sterb' ich noch nichts, Algütiger!» – «Sterb ich, sterb ich nicht?» «warum darf ich nicht sterben?» «Darf ich den noch nicht sterben?» – Hun var ene i Verden, forladt af hele Skabningen, og «torde dog ikke dø –» Arme, Arme Moder! «Tør jeg ikke ogsaa dø? Hvorfor tør jeg ikke dø?» – lød det i mit Inderste, da hiint skrækkelige Møde forkyndte mig Vilhelms Død. Det er det naturlige Udbrud af den første bedøvende Siælerystelse – Og da nu ogsaa hun var borte – Ja, det forekom mig som den høyeste Uretfærdighed af Gud, at han ikke tillod mig at følge hende, ham, mine Elskede, som det da syntes mig, mit Alt paa Jorden – –

Nu skal den indpakkes og bortsendes til Dig, Maja mi! og mangen deylig Stund vil den give Eder, I Kiære! og mangen bliid Taare vil den aflokke Eder –

Jeg fik nu fra Byen Brev fra vor elskte Lotta, som er færm igien, og som sendte mig min og sin Majas kiærlige muntre Brev. Men munter var hun ikke, den Gode: hendes længe svage Broder, Fogden Bull, er nu blevet ganske blind. Det er sørgeligt! Men han vedbliver at være Taalmodigheden selv. Saa tager Gud jo intet, uden at give andet igien – og hisset, hisset Alt, meer end Alt.

[107] *Fredag 24* Jeg vilde ikke giærne kiede Eder med mine Drømmerier,

Elskelige! men denne Nats Drøm har havt saa megen Indflydelse paa mig, at jeg maae fortælle den. Jeg var hos Dig, Maja mi, og der var stort Selskab, saa jeg var i fuld Pynt. Paa engang blev jeg meget syg. Mit Bryst gik saa stærkt, at alle omkring mig, og jeg selv troede, det snart maatte være forbi. I dette Arbejde vaagnede jeg, og var giennem svedt og saa mat, at jeg neppe kunde røre mig. Dine blide taarefulde Øyne, elskede Maja, smilte, endnu efter jeg var vaagen, vemodsfuld Fred i min Siæl – og det vilde de, stod Du engang *saaledes* hos mig. Siden var min Slummer uroelig og afbrudt, saa jeg i Dag er saa ussel, som jeg ikke har været i lang Tiid, saa mat, at jeg neppe kan holde Pennen. Opad Dagen pleyer det altiit at blive bædre – Og nu var den gode Hertel her, og tvang mig til at tage Draaber. De ere bittre, bittre, men gavnlige. Og saa er vel andre Slags Bitterheder ogsaa. Og det Bittreste af alt, *Skilsmissen*, er jo en Begyndelse til *evig Forening*, og saa bliver alt Bittert Sødt, naar vi kun kan bringe de usle Sandser til Taushed, saa de ikke nedtvinger Siælen i sin Flugt til det Høyere, Søde, unævnelig Søde, som vel fortjæner at kjøbes med dette usle Livs mange Bitterheder –

Eftermidd: O! lad ingen forsynde sig ved at finde det Udtryk, «Hiertet svømmer i Taare» urimeligt eller latterligt. Mit svømmer i uophørlig tilstrømmende Taare, og som i Dag trænger ^[108] sig saa uopholdelige til Øynene. De flyder strømmeviis, uden at Hiertet slaaer lettere; men Hovedet bliver tungere. Alt bliver tungere og tungere. –

Søndag 28de De troer alle, de gode ømme Mennesker her, at det er mig tiænligt at komme lidt ud imellem, og da Veyret i Gaar var saa blidt, gjorde vi, jeg, min Koren, Lina, Hertel, Zarine og Telja mi, en Tour til Nannestad, hvor jeg ikke har været i lang, lang Tiid. Hos disse gode, jævne gæstfrie Præstefolk, er alting saa paa sin gammeldags, saa troet og reelt, saa patriarkalskt, kunde man nesten sige, NB som Patriarklivet i denne Verdens Tiid kan føres. Alt var, kort sagt saare vel, indtil vi vilde tage bort; thi endskiøndt vi strax, for at forekomme alle Foranstaltninger, erklærede, det kun var en Eftermiddags Visit vi gjorde, vilde de ikke troe det, eller haabede vel at faae os overtalte til at blive Natten over, saa alle Gæsteværelser vare giennemvarmede og færdige. De bade saa hierteligt, at det rigtig var haardt at vedblive med Ney. Men nu kunde det ikke være

anderledes, og vi toge derfra Kl: henimod 10, var hiemme 11^{1/2}.

Nu, Kl 5 Eftermidd: toge Solner og hans Kone herfra. Det var vel lidt uartig, jeg ikke bad dem bie; men Koren er borte, Hertel er borte, og jeg orker saa lidt at snakke, især allene, og Mad: Solner er aldeles taus. Barna saae ogsaa giærne, vi bleve ene: thi saa faaer de i Aften høre Slutningen af Endocia. – Her har ingen Kirketiæneste været i Dag. Munthe er i Byen med sin Brud.

Martj

[109] *Torsdag 2^{den}* «Det første du i Dag skal foretage dig, er det kiære Dagbogskriverie, er at gjøre dine Elskede Regning for disse sidste Dage» tænkte jeg i Morges, da jeg vaagnede, vaagnede saa let og roelig, og vedblev i denne Stæmning, da min gode Mørk kom, medens vi endnu drak Thee, og vi kom som sædvanlig i Alskens Materier. Han har Fastepræken i Dag, og kunde ikke blive længe; men inden jeg da kom herind og til Eder, I Dyrebare, bragte Hertel mig alle de Bøger min Wilhelm deels havde laant, deels faaet af mig, og nogle flere af hans efterladte. Der var Saaret atter saa smerteligt oprevet, og nu bløder det i sine inderste Rødder, og de taaretunge Øyne seer ikke mere –

Viin fryder, i det mindste styrker Hiertet, tænkte den ømme omhufulde Hertel, og tvang mig saa venlig til at drikke nesten et heelt Glas Madera. Men det har forstyrret mig reent. Imidlertiid vil jeg forsøge at fortælle om min Udvandring til Eidsvold, men maae først vende tilbage til Mandag Aften, da jeg sad her i Begreb med at skrive til min Lotta, men blev afbrudt ved et Besøg af Forvalter Krefting, hans Kone, hendes Broder med sin nyelig ægtede Hustrøe, og Kreftings Syster, en Mad: Iversen. Disse tre Sidste skulde til Byen, Kreftings fulgte dem hid. De bleve her kun Natten over, og jeg fulgte med Kreftings, som endelig maatte hiem samme Dag, saa langt, som vi havde een Vey. Min Koren var i Forveyen paa Berger, det vakkre Berger, som I alle kiender, mine elskede

Døttre *derne*, og Du, min Sally. Der er nu en Odelsmand, som gjør Professor [110] Leganger sin Ret til dette hans Yndlingssted, stridigt og i den Anledning var min Koren der. Efter Sædvane var Fruen der allene: Professoren kommer der nu aldrig da han forudseer, at Modparten vil seyre, og det altsaa blot fornyer hans, saa naturlige, Mismodighed, at see det igien. Her kunde jeg nu anbringe min hele Harmen over denne mig saa forhadte – for sit skrækkelige Misbrug forhadte, Odelsret – men I vilde maaskee troe, mine Venner, at det var Vinen som talte, og derfor tier jeg hermed. Der gives desværre altid Anledning til at fornye denne Harmen –

Længe var der endnu til Midd: da jeg kom til Berger. Skrivers og Procuratorer vare snart færdige, og da vi havde spist etc – dette etc betyder Caffé – fortsatte vi, Koren og jeg, i Følge med Fruen, vor Vei til Præstegaarden. Det var nesten Vaarvejr, deyligt Føre giennem de eviggrønne Granskove; men smertefuld Gigt i mine Arme, og end smertefuldere Minder i min Siæl, gjorde mig, som saa ofte er Tilfældet, ak! alt for ofte, ufølsom og uskiønsom ved alt det Gode, som *endnu* omgav mig.

Erindringen om mit sidste Besøg paa Præstegaarden, var ogsaa levende i gamle Fader Legangers Siæl, det saae jeg i hans vaade Øyne, det følte jeg i hans varme, vemodige Haandtryk, det hørte jeg i hans afbrudte accentløse Stemme. –

I Gaar Morges Kl 5 foer den underlige, i saa mange Henseender underlige Frue Leganger til Hedemarken i et, som hun sagde, nødvendigt Ærinde. Vi lovede at blive til om Eftermiddagen hos Fader Leganger, som da vilde følge os til Mork.

[111] Det var en deylig Formiddag. Vi tilbragte den ganske paa Professorens Studeerværelse, der er saa peent og smagfuldt som mueligt, og hvor den gode gamle Mand havde sadt en Læhnestol tilrette for mig, et Bord, ^{hvorpaa} Baggesens nyeste Digte og mere sligt indbydende, hvor kort sagt den ene Sands ikke havde noget at misunde den anden, da ingen af dem alle blev glæmt. Yndige sødtduftende Blomster og Fuglesang enedes godt med Baggesens Digte, (hvori jeg fandt meget nyt, og ^{blandt dette} noget meget skjønt) At der endnu var en utilfredsstillet Sands følte jeg ikke, tænkte jeg ikke paa, før man bragte Chocolate og øvrige Tilbehør, alt i Overeensstemmelse med det øvrige Hele. Saa blev Kl: 2,

saa blev den henimod 4, inden vi kom til det venlige fortroelige Mork, hvor der ikke findes en Plæt, som jo ved et eller andet sødt, vemodsfuldt og bittert Minde fra fordums og senere Dage, er mig helligt. Ogsaa her var Sara sidste Gang med mig –

Vi blev der kun et Par Timer, og slap derfra kun paa det Vilkaar: at jeg i Tinget skulde komme igien. Gud veed, om jeg kan holde det. Med Forsæt kunde jeg ikke skuffe de gode, kiærlige Menneskers Forventning –

Stille og blidt lyste Maanen fra den blaa Æther ned til os, sødt og vemodsfuldt smilte den giennem de grønne Graner Længsel i min Siæl, og noget, som jeg ikke veed om det var Fryd eller Kummer. «I Maanen omgives vor første Moder af alle sine Døttre, de som vare, og de som først skulde nedstige paa Jorden» siger Jean Paul i sin underskønne *Mondsfinsterniss*. Saae du ned til mig, min Sara, [112] giennem de grønne Graner? – –

Kl: lidt over 8 vare vi hiemme. Saa tidligt havde de ikke ventet os, og omringede min Slæde saa jeg nær ikke var kommet af den, saa glade og muntre, de kiære gode Børn! Her fandt jeg Brev fra min Jes, og fra min Kista Hertel, og fra Præst Wulfsberg, med hvilket fulgte Baggens tyske Digte, dem jeg ikke har seet tilforn. Paa Tøyen, Gud skee Lov, er alt vel, kun ikke min Saras, min Vilhelms og min bedrøvede og ikke friske Kista. I Dag 8 Dage seer jeg maaskee det kiære Tøyen, jeg og Lina. O! da maae jeg finde Eder alle friske, alt vel. Fra Lottamoer fik jeg denne Gang intet, fortiaente rigtig nok heller intet, da jeg ey skrev til hende. Dog, det var hiint Besøgs Skyld. Men heller ikke regner vi saa nøye paa sligt, Lotta mi og jeg. Vi skriver naar vi føler Kald til det, og saa bør det jo være.

Paa Eidsvold Præstegaard drømte jeg, at mine Kbnske Døttre, deres Moder Devegge, og Professoren kom hid til Hovind, og skulde være her en lang Tiid, og jeg havde saa travlt og var saa glad, og blev, efter Drømmens Skik (Livet har jo den samme) aldrig færdig. De vare alle, syntes jeg, saa uforandrede, kun Professoren (jeg kaldte ham rigtig nok heller min Doctor, ak! og allerhelst *Faer Sinsen* –) var bleven meget feed, og talte ikke stort til mig, som bedrøvede mig meget. Moer Devegge var saa bliid, syntes jeg, Døttrene, de samme kiærlige ømme Børn kiælede for mig og græd – Jeg troede da jeg paa Hiemveyen tænkte

paa denne Drøm: maaske finder du din Sally paa Hovind – men ingen Sally var der – *ingen!*

[113] *Fredag 3^{die}* Melin begynder alt at sysle i Haven, lader kiøre Giødsel ind o.s.v. – Hvor pleyede det glæde mig, som ethvert Forbud paa den sig nærmende Vaar! Vaaren bringer ingen Lægedom for mit saarede Hierte, bringer nye smertelige Minder – kun den eneste Forventning: at besøge *deres Grav*, at ofre paa den det første Grønt, den første Blomst, kun *det* kan den bringe mig, kun *denne* Forventning opfyldt.

Saras røde Forklæde hænger ikke for mit Vindue som forrige Vaar. *Rosenskin* passer ikke for mine mørke Dage. Hendes røde Kinder ere falmede – den Haand, som saa ømt aftørrede mine Taare hensmuldrer i Støvet – nu saa lad dem flyde, uaftørrede flyde

Løverd: 4de Jeg følte det nødvendigt i Gaar at giøre en Tour ud, at komme i Luften. Saa tog jeg om Eftermidd: til min kiære Rikke, og det blev bædre baade med Siæl og Legeme. Kun en lille Stadsvisit af Fru Rohweder og vor tilkommende Præstekone afbrød vor deylige Eensomhed, men blot for nogle Øyeblik, og selv slig en lille Afbrydelse medfører Erstatning for hvad man taber ved den: thi siden stræber man dobbelt at indhente det Forsømte. I det samme blide klare Maanelys glead jeg hiem. Der er paa Vinterveyen til Plogstad et Field eller Fieldstykke, som min Vilhelm kaldte sit Field, fordi han engang som Barn væltede der med sin Hertel. Naar jeg nærmer mig det, lukker mine Øyne sig uvilkaarligt – maaskee for at holde Taarene tilbage. Aslak pleyede stedse før minde mig om Vilhelms Field. Siden Vilhelm ikke er mere, har han den Skaansomhed, aldrig at nævne det.

[114] Jeg fandt ^{hiemme} et Brev fra min Lotta, som bekræftede Fr: Rohweders Udsagn (hun kom Dagen før fra Byen) at alt var vel paa Tøyen, den gode Kista undtagen, som lider meget paa Sind og Legeme, som først i en bædre Verden, hos sin Sara, finder Helbredelse – og hvor finder det lidende Hierte den fuldkommen før *der*?

Søndag 5te Endelig et Brev fra Danmark, fra min yngste Broder Josias i Helsingør, et saa glædeligt og sørgeligt Brev. Han er da, den gode, blide Gut,

efter nesten 10 Aars Forlovelse, forenet med sin Hanna, og føler sig saa lykkelig med sine neppe 300rd aarlige Indkomster (han er Secretair i Qvarantaine Comissionen) som faa med saa mange tusende. Og er det de Tusende, som gjør lykkelig? – Fra min Syster og hendes hele Familie ogsaa glædelige Efterretninger, dobbelt glædelige efter meer end et Aars Taushed. «Og nu det Sørgelige? Moer Koren?» – O! han veed min Vilhelms Død, men ikke, ikke den ogsaa ham saa kiære Saras. I hans Brev er saa meget om og *til* hende – og det saarer bittert. Havde du vidst, min gode, ømme Josias, at Din Glædesdag – d: 8de Decb^r var en af din Christianes skrækkeligste, o! du havde før endnu længere udsat den ønskede Forbindelse med din fromme Hanna, end saaret mit Hierte. Men nu veed du det, og græmmer dig –

Saa er Du endnu plaget af den smertelige Tandpine, min Sally! og venter kundens Afskeed, for at komme til Din Moer Koren. Ja, giid den maae, og giid al Smerte maae om mueligt for stedse, forlade Dig, elskede Barn! men ^[115] nu ønskede jeg, Du ikke kom, ikke standsede min Byetour, men fik vide, jeg kom ind, og da fulgte mig og Lina tilbage – det skulde blive saa godt til mig. – og jo ogsaa til Dig. Ikke sandt? –

Nu reyste min Koren til Grundsæt Marked, og havde ingen anden med sig end Marias lille fordums Hønsinspecteur, Ole, der vist i Dag var et af de lykkeligste Væsner paa Jorden, deels fordi han skulde reyse til dette Marked, deels fordi han var blevet pyntet med Vilhelms og Jesses aflagte Klæder, som altid falde i hans Lod. «Nu maae dog Folk vist troe, sagde han, naar de seer mig, at jeg er en *lille Stoerkar*» –

Mandag 6te «Der skal i Morgen være stort Galla – formodentlig Jaord – paa Ullensager Præstgrd – Did kan jeg ikke, uden at harme den nu saa siæleglade Enkemand, undgaae at komme, altsaa reyser jeg og min Lina Onsdag Morgen lige ^{der} fra til Tøyen. Og du følger med, kiære Dagbog, troe Veninde! Ak! og saa mangen hierteknusende Erindring –

Løverdag 11te Det er seent, mine Elskede, jeg hilser Eder herfra. Men bædre seent, end aldrig.

Tirsdagen var en lang Dag. Jeg var syg. De mig overalt følgende Minder trængte sig saa martrende ind paa min Siæl. Den blide fromme Mad: Munthe var mig virkelig kjær, maatte være enhver kjær, som kiendte hende. Hvor mange mange Gange var jeg her, omringet [116] af alle mine Børn, og saa usigelig lykkelig, og hun glædede sig saa med mig, og alt spaaede, at vi længe skulde glæde os med hinanden. Og nu er det forbi, og nu er hun glæmt, den blide godmodige Skabning, glæmt, og hendes Plads igien besadt før Legemet er halvgaaet over til Støvet. Eders Pladser, I mine Elskede, til jeg igien favner Eder, Tungtsavnede, kan ingen besætte; de staae aabne i det blødende Hierte til dette faaer Hvile hos Eder i Graven, og I hisset hviler ved det fornyede Hierte –

Det meste af Aftenen tilbragte jeg i Samtaler med min kiære ømme Rikke, lille Faer Mørk, og min gode Hertel. Deres Medfølelse opløste den stille nagende Kummer i Vemod og Taare.

Onsdag Formidd: Kl. 11 sad vi i Bredslæden, Lina og jeg. Føret var la la, og her ind mod Byen ret slemt, dog slap vi ved den flinke Aslaks Kraft og Paapassenhed uden al Fare, selv uden Frygt, skøndt Lina skreg lidt et Par Gange, men fortsatte strax igien sin Sang, som hun fandt var det eneste Middel til at fordrive Søvn, hvortil hun paa Reysen er meget genegen.

I Gaarden modtog den gode Kista os, her i Stuen den kiære Lottamoer, som sad blandt alt sit Sølv, som en Harpax mellem sine Grunker; men neppe havde denne saasart og glad ilet fra disse, som den hulde Lotta fra hiint, da hun saae os. Her skulde Dagen efter være stort [117] Middagsselskab (hvad just ikke glædede mig) og i den Anledning lod den forstandige Husmoder sit Sølv passere ←...→ Revue. – Om de Følelser, hvormed jeg saae Tøyen igien, og de, hvormed vi her bleve modtagne, behøver jeg ikke – kan heller ikke – sige noget. Presidenten var i Selskab hos Rosenkrantz, og kom seent hiem. Jessen min var her et Par Timer, Gud skee Lov frisk og temmelig munter.

Det var Mandsselskab her, og ikke nyelig saae jeg en saadan Samling af fortrinlige Mennesker. Nogle af dem, som meest interesserede mig, vil jeg nævne Eder. Det var nu af Skolelærerne Rosted, Rasmussen og Platou – Wittrup var her, men jeg nævner kun de, som *interessere* mig. Justitsraad Wexels, hans Broder, med hvis dybe stille Sorg over en elsket Kones Tab intet Hierte bødre

kunde sympathisere, end mit. Capitain Giedde, en af de agtværdigste unge Mænd jeg kiender; Major Darrhe; Rosenkrantz; gamle Arbin og Collet, hvilke sidste jeg aldrig kan see uden Tilbageerindringen af hine lykkelige Dage –

De svandt – de svandt –
Og kun Erindringen jeg har tilbage –
Gud, lad mig aldrig, aldrig tabe den!

Her var mange flere og blandt dem <...> mange Brave, f:E. Gamle Fatter Pløhn, Maschmann etc –

Ved Bordet var Grev Moltke og Just: Wexels mine Sidemænd. For at «staae paa Levemaadens *Repetition*», maatte [118] jeg underholde mig lidt med min grevelige Naboe, endskiøndt jeg følte ulige mere Kald til at henvende hele Conversationen til den borgelige. Interessant i sig selv til alle Tider var han mig det nu dobbelt ved det meget han kunde fortælle mig om Eder, mine Dyrebare dernede; og maatte han især fortælle mig meget om den lille Syvald, som han meget nøye beskrev mig, forstaaer sig, paa hans sædvanlige Viis; men kiendt med Mandens Tone, troer jeg neppe, jeg saa let tager Feyl af ham. Det er nu engang blevet ham en Vane at forskandse sig bag Ironiens vældige Volde, men reent uigiennemtrængelige ere de dog saa lidet som alle *kunstige* Volde. Han fortalte mig ogsaa, at Treschow var bleven Ridder. Det fandt jeg, som alle finder det, «en Orden i sin Orden» – men som oftest gaaer det saa aldeles uden for denne, at man selv med den største LigeGYldighed for saadant, tvinges til at ærgre sig. Ogsaa den ædle Faye er bleven *Ordens* Ridder. Wexels, som paa sin Hidreyse havde besøgt ham, gav mig ingen trøstelig Efterretninger om hans Siæls og Legems Befindende. O! alt for voldsomt nedbrydes det sidste ved den første –

«Mueligt» sagde W: med det Træk ved Næsen, I kiænder, <...> «at denne *Decoration* kan have nogen fordeelagtig Indflydelse paa hans Sindsstemning» Arme Faye! Mangen Gang *dækkes* vel et saaret Hierte ved [119] en Stjerne, en Orden – men *lindres? heles?* – –

Sally B: uvidende om hvilket stort Samqvæm (*Compagnie*, vilde gamle Provstinde Schmitler sagt) hun skulde dumpe ind i, kom ganske i sin Hverdagspynt som til det kiære fortroelige Tøyen i Almindelighed. Jeg læste et

«Gud forbarme sig!» i hendes omløbende Øyne, men uden videre Ængstelse og Forlegenhed over den Kattuns Kiole, som sikkert ingen lagde Mærke til, kom hun op og slog en lille Prat af med mig og min høyre Sidemand, som meget villig spadserede tilbage med hende, der, jeg nyelig var kommet fra – let at giætte hvorhen – og fremførte lille tykke raske Syvald endnu engang med det mørke brune Haar og i al sin Livlighed. Ret godt gik det øvrige af Dagen i afvekslende Samtaler – ogsaa under Taare kan jo Tiden gaae godt – Med den retskafne godmodige Rosted talte jeg længe om mine Døde og Levende. Hans Taare fremlokkedes ved mine. Han kiendte især Vilhelm, og kunde dele, deelte, og har deelt mit store, uerstattelige Tab. Ogsaa hans eget, hans eneste Søns fornyedes heftig i det bløde Faderhierte: «Jeg glæmmer ham aldrig!» gientog han flere Gange. Glæmme? O Gud ney! Forglæmmelse er et hierteknusende Ord – Og om min Jes talte jeg, og takkede ham som han saa vel fortiaener for hans Ømhed imod den stakkels nedtrykte, og kun alt for let forsagte Gut – og mit Hierte blev lettere.

[120] Gaarsdagen tilbragte vi i fuldeste Roe. Kun min Jes var her et Øyeblik, ellers ingen. Men ganske i Roe tilbragte vor elskede Lotta den ikke, da hun igien fik den afskyelige Tandpine, som nu hele Dagen til i dette Øyeblik, Kl 5, har holdt hende i Sengen og i vedvarende Smerter, som desværre, uagtet alt hvad der er brugt, endnu ikke ophører at martre hende, den velsignede Taaligidende. Og det smerter i Siælens Inderste at see Lidelser, Elskedes Lidelser, uden at kunde bidrage til deres <...> Lindring. Hun sidder nu i Sophaen og har taget en Bog, som hun dog ikke kan udholde at læse i. Min kiære nedslagne Kista sidder og syer paa en Kappe til mig, og jamrer i Ord som jeg her med Pennen. Lina, det lille lykkelige Væsen, glæder sig overalt, ved alt. O! at hun længe kunde det! Hun er nu ude i Husholdningen, som hun meget ivrig antager sig her paa Tøyen, formodentlig af Kiærlighed til Presidenten, som har en af de første Pladser i hendes Hierte – og er denne Kiærlighed aldeles giensidig – Han, den arme brave President træller fra Morgen til Aften i Comissioner og alskens Forretninger, saa vi sielden seer ham. Han er giærne hos os, naar han kan faae Lov til det[.] Sally lovede halv om halv at komme hid i Dag, men opsætter det maaskee til i Morgen.

Og er her nu et Udtag af mit Liv og Levnet i disse [121] Dage, kun at jeg endnu

lægger til, at jeg har modtaget 2 kiære *Majabreve*, besvaret dem, og skrevet, foruden alt dette her, endnu adskilligt, Breve, Oversættelser, kort sagt, været flittig, ret flittig, fortjæner, og venter, at I skulde rose mig –

Mandag 13de Løverdagen var her, blev her ved at være saa stille og eensomt. Den kiære, hulde Lotta laae nesten hele Dagen i Smerte og Vaande, var nogle Øyeblik oppe, men maatte igien tilsengs, uden at finde Roe eller Hvile. Om Aftenen kom min Jes og Secretair Ottesen. Det var en tung tung Aften. Jeg kan intet mere sige om den. Det var, som Vilhelm paa nye var udrevet af mine, af Jesses Arme. Stakkels min gode omhufulde Kista ængstede og bedrøvede jeg saa – Gud veed, jeg kunde ikke for det – Jes ikke heller. Men det var en tung, tung Aften.

I Gaar, *Søndag*, vedblev den fatale Tandpine at berøve os vor Lottas Selskab og plage hende. Om Formidd: kom, efter Sædvane, Jomfr: Wolderne, om Eftermidd: min kiære Sally og hendes Broder, Petrus, som kun blev kort. Henimod Aften kom Mad: Arntzen og Jomfr: Rasch, Præsten Wulfsberg og Kone. Men jeg var ikke frisk, Lotta laae, og mit Sind var saa nedstemt. I hvor travlt min stakkels Jes har, kom han her nogle Øyeblik, og var færm. Vi snakkede, eller rettere, *de* snakkede – jeg kunde ikke tage synderlig Deel i [122] noget. Dog jo, i et tog jeg Deel: Dall, den gode troefaste Dall er kommet herop. Jeg skal see ham igien – han skal fortælle mig om – ak, om hvor meget – har maaskee Breve. Hvor jeg længes efter ham! men hvor gruer jeg ogsaa for dette første Møde! Evige Gud! hvilke Forandringer, hvilke skrækkelige Forandringer siden vort sidste Møde! Mit arme Kbhn og I Dyrebare dernede – da leed jeg med og for Eder, for det hele saa haardt hiemsøgte Fødeland. Dette haarde Stød var det *andet* – Dichmans Død det *første* – som rystede mit hele Væsen i dets Inderste. Og nu, nu disse sidste. Ja, det var voldsomme Stød – men jeg er stærk. Sørg ikke, I Elskede, o! sørger ikke! Jeg har jo overlevet alle disse Stød. Et Par Gange – jeg kan, jeg *tør* ikke nægte Eder det – har jeg følt, eller troet at føle et Forbud om den jordiske Hyttes snare Nedbrydelse. Det angreb den venstre Side, især Armen, saa smertefuldt, og Smerten gik lige ind i Hierterødderne, og Armen blev saa mat og følesløs, og Knæerne skialv, og hele Legemet skialv. Men det gik snart over, og efterlod ingen Minder. Jeg har talt

herom med Thulstrup. Han har lovet, jeg skal blive bædre, blive brav – O! sørger ikke, I Elskede! Jeg bliver giærne iblandt Eder. Min Jes, min Maja og Lina, jeg bliver jo giærne hos Eder, hos Eders ædle Fader – hos Eder Alle¹ usigelig ømme, elskende, elskte Mennesker! Gud lade mig endnu længe blive blandt Eder. Hans Villie skee! Han vil jo kun vort Vel –

---

[123] Professor Olavsens paa Kongsberg har i Intelig: bladet indført en besynderlig Tirade – enⁿ³ Slags Lovtale over den hedenfarne St – th – en Indbydelse til at oprette ham et Æreminde, osv –

Hvad Aand^{driver} Olavsens til saaledes at prostituere sig og den Mands Minde, som en sand Ven vilde stræbe at indhulle i Forglæmmelsens uigiennemtrængeligste Slør? En *god* Genius stod sikkert ikke ved hans Side, da han skrev. Han bryder paa en forhadet Maade den Dødes Fred. Men hvad er uudgranskeligt som Menneskets Siæl?

Tirsd: 14de Jeg var i Aftes et Øyeblik nede hos min Jes, som ikke har megen Tiid til at komme herop, da Examen begynder i Morgen, den Examen, for hvilken baade han og jeg gruer saa meget. Han logerer meget godt, meget fornøylegt, Gud skee Lov!

Endnu ingen Dall. Som jeg hører, skal han forblive heroppe en Tiid. Jeg har skrevet ham til, og bedt ham saa hiertelig komme hid. Det vilde være mig tungt at tage bort, uden at have talt med ham. Brev har han vel ikke, men Hilsener maae han dog have, og kan sige mig meget fra de Elskede dernede.

[124] *Fredag 17de Hovind.* Her sidder jeg da nu paa mit kiære Hovind, i det kiære venlige Kammer, og endelig ogsaa ved Siden af min kiære hulde Sally B: Men det er Eder ikke nok, I Elskede, at I veed, vi sidder her: I vil ogsaa vide hvordan vi kom hid, hvad der, siden vi sidst talte sammen, er foregaaet, osv – Saa maae I da følge med mig tilbage til Tøyen, hvor vi skildtes ad Tirsdagaften[.] Dall lod svare paa mit Brev, at han skulde komme *Onsdag* Morgen, og han kom. Men før han, og før Frue Lotta og jeg rigtig vare oppe, kom Sally, og I kan troe, hun hoverede ret over, dog *engang* at have været tidlig paa Færde. Ney, Brev bragte den snilde Lollok *mig* ikke. Sally fik et. Til mig skal I have skrevet,

dyrebare Børn, med en Lieutenant, hvis Navn jeg nu ey erindrer, men som formodentlig er ikke mere til, uden han skulde være i Engeland, ~~hvor~~^{som} man har et svagt Haab om at den brave Tønder Lund ogsaa er henslæbt til, og altiid bædre der, end paa Havets Bund. En Røverkule tilbagegiver dog undertiden sit Rov – Graven aldrig – Der er en almindelig Sorg over hans frygtede Undergang, som erkiendes for et Nationaltab, og derfor vil man saa nødig give slip paa det svage Haabglimt – og det giver vi jo stedse saa nødig slip paa –

Det var langt fra, at jeg fik vide Halvdelen af hvad jeg længtes efter at høre dernedefra. Kun et Par Timer havde vi Dall, og der skulde pakkes ind, spises Frokost, [125] og kom hundrede Ting iveyen. Dog det væsentligste: at I, elskede Barna mine, lever vel, hørte jeg jo, og saae jeg i Brevene til Sally. Eders Utaalmodighed efter at høre fra Fødelandet og Eders Elskede her, er saa saare naturlig. Ogsaa uden egen daglig Erfaring kunde jeg dele den med Eder. Er Søren Munk – og det er at haabe, sagde Dall – kommet vel ned, saa har I nu længesiden mit lange sørgelige Brev fra Tøyen. –

Præsten Chrystie, som skulde følge os hiem til sin Boelig, (efter Løfte) kom, i Følge med unge Præst Ottesen, og Kl henimod 12 begyndtes Toget. Gud skee Lov, min dyrebare Lotta var færm, Presidenten ligesaa – raskere, end i lang Tiid – Kista mi var ikke aldeles brav; men at hun beholdt Lina igien, hialp lidt paa Sagen (I veed jo, Presidenten vilde beholde hende, og den fromme Lotta med, uagtet hun er hendes Medbeylerske) Altsaa tog jeg for saa vidt med et lettere Hierte Afskeed fra det evigvelsignede Tøyen. Naar seer jeg det igien? Ikke hastig – Gud give, *roelig, glad* i det *Almindeliges* Vel! –

Sally tog Plads – Linas Plads – hos mig i Bredslæden, og alle vore Pakkenilliker havde vi i hendes. Den første Miil, da Føret var *slettest*, og *lutter Bakker*, sad vi saaledes sammen. Siden, da det blev *bædre*, fandt vi, at det var for tungt for Hesten, og saa fik jeg ene det store Rum. Naar jeg undtager en lille Skræk ved det [126] min Hest, som fik Benet ned i et dybt Hul, faldt, saa vi troede den død, gik alting godt, og vor Reysestaldbroder førte os med al muelig Omhu til sit hyggelige Hiem, hvor vi fandt et talrigt Selskab, blandt hvilket alle de Kiære herfra, Telja undtagen. Præsten Munthe var der ogsaa, men i slet Houmeur, formodentlig fordi hans Brud nyelig har forladt ham, skøndt kun for en føye

Tiid. Vi ragede ved Bordet i en temmelig alvorlig Striid, som ikke lod sig bielægge, og som jeg giærne vil stræbe at glæmme. Stakkels Sally var ikke ganske vel, og spiste ikke om Aftenen, saa hun intet hørte, hverken af denne underlige coleriske Mands Uartigheder mod mig eller Værten, vor gode blide Vært – Dog lader det ikke, som jeg ynkede hende fordi hun ikke var Vidne til disse slet ikke morsomme Scener? –

Torsdag ventede vi vor kiære Mad: Borchsenius, og jeg glædede mig, da Solen om Morgenen vakte mig, ved Tanken om hendes Komme. Men hun kom ikke. Hendes lille Thrine var Dagen før blevet heftig syg, og skøndt bædre, dog endnu i tvivlsom Forfatning. Fogden, som skulde til Tinget, bragte selv denne sørgelige Efterretning. Jeg blev saa beklæmt, saa bedrøvet, og havde ingen Roe, før jeg kom did. Den altiid forekommende Præst laante mig en Hest, og paa de Vilkaar, at jeg skulde komme igien til Middag, fik jeg Lov, ^[127] [14](#) at tage derhen strax. Da jeg giennem de grønne Graner skimtede det venlige røde Tag, bankede mit Hierte stærkere, og neppe vovede jeg at spørge Walbohm, som endelig kom ud paa Trappen, hvor ellers min Rikke og de glade Glutter pleyer modtage mig, hvordan det stod til. Han søgte at beroelige mig; men den lidende Moders tause Taare talte mægtigere til det andet saarede Moderhierte, end alle Ord og Trøstetaler. Imidlertid fandt jeg den Lille bædre, end jeg ventede, og forlod den noget roeligere kiære Rikke, efter et Par Timers Forløb, nesten saa glad, som jeg bedrøvet kom did: thi alt meer og meer overbevistes jeg om, der ingen Fare var. Et Bud derhen i Dag, som nu er tilbage bekræfter det – Gud være lovet!

Ney, ingen Sorg paa Jorden kan lignes ved Moderens Sorg – som vel heller ingen Glæde ved hendes Glæde[.] Men naar de nu ere borte, de, som kostede hendes Hierte saa mange Kummers- Angst- og Glædestaare – – hvad Erstatning har *denne* Jord for dette Tab?

Intet – men *hiin* Alt –

Det var blevet saa lyst omkring mig, jeg aandede saa let, og hele Gaarsdagen var og blev jeg saa usædvanlig munter, gjorde *saa gar* Geschichter om Sally, kort, var som i mine lykkelige Dage.

Vi skrev til Byen, Sally og jeg, spildte Blæk paa Chrysties nye Skriverbord, og tilbragte Tiden ret godt! Ved at spilde Blæk etc?! – Aa ja! Først

[128] Kl 8^{1/2} kom Tingfolkene, og først Kl 1 i Nat kom vi hiem, efter megen ustanden Striid med de snilde giæstfrie Præstefolk, som slet ikke vilde tillade os at tage derfra saa seent.

Her flokkede de sig om vore Slæder, de forstyrrede Unger, og havde nær revet os ud af dem. Maja er saa reent overgiven som jeg aldrig har seet hende, aldrig troet, hun kunde blive. Det maae være i Følelse af den hende nye Helbred at Munterhed og Glæde saaledes flyder giennem alle hendes Aarer. Gud lade den uforstyrret flyde der! O! jeg veed^r hvor lidet der vil til at standse den.

Det er nu Eftermidd: Vi ere ene, alle vi *Qvindfolk*, da det er første Tingdag her i Ullensager. Jeg skal nu ind og læse for dem, naar vi først har skrevet lidt til Dig, elskede Maja vor, Sally og jeg. I Gaar skrev jeg til min velsignede Lottamoer, og et Par Linier til min gode troefaste Kista.

I Gaar gad jeg staaet i en Krog og seet paa min Lina, som var i Besøg hos Arntzens, hvis ældste Datters Fødselsdag det var. Hun glædede sig saa hiertelig til dette Besøg – Og nu seer jeg med Forundring, at jeg intet har fortalt Eder om, hvilken lykkelig Dag Mandagen var hende, og hvor behagelig den tillige blev for os Voxne. De to ældste af Proctr Arntzens Døttre kom i Besøg til hende, og medbragte en Foræring af et lille Theestel, [129] Theeskriin og alt Tilbehør, og tillige Invitationen til i Gaar. De blev paa Tøyen til Kl 9 om Aftenen, og deres uskyldige Munterhed, deres hiertelige Glæde – ak! som siden aldrig i nogen Alder bliver saa *hiertelig* mere – opmuntrede min ikke friske Lotta, saa hun tænkte mindre paa sin Tandpine, og mig, saa jeg takkede Gud for hver svunden glad Dag, som for de svundne tunge og min Kista, som ikke, sagde hun, længe havde været saa fro og let om Hiertet – O, Vee den Ulykkelige, som det uskyldige Barnespøg ikke rører, til hvis arme Hierte det uskyldige Barnesprog ingen Vey finder!

Her en Sæddel fra min Rikke, min stakkels kiære Rikke. Hendes Thrine er ikke saa brav endda, ikke som hun var i Morges. Imidlertiid haaber jeg, paa

Grund af min egen Erfaring, at hendes, desværre alt for begribelige Ængstelighed, forøger Faren i hendes Øyne, i hendes saa haardt prøvede, endnu ikke lægte Moderhierte. Gud læge det, som Moderhiertet heneden kan læges – ved fordoblede Glæder af dem, gode, hulde Rikke, Du har tilbage!

Løvedag 18de Her kom Maja mi, kastende sig ind over Stakittet omⁿ⁵ min lille Have uden for Vinduet, og raabte ind giennem dette: «lille Thrine paa Plogstad er bædre i Dag» – Gud skee Lov for det! Den hvile- og mageløs omhufulde Hertel havde havt Bud der nu igien, mig uafvidende. Ret brav er hun ikke, hører jeg, men dog ^[130] bædre, og da Moderen selv har sagt det, tør jeg troe, hun er *meget* bædre.

Vi lever ret saa godt nu. I Aftes læste jeg for de kiære lyttende Børn, og skal snart igien begynde dette Arbeyde. I Dag har jeg skrevet til Kbhn, til Døttrene mine, og skal skrive til Sønnen, Adam, i Morgen. Mit Sidste sørgelige Brev fra Tøyen har han, efter al Sandsynlighed, ikke faaet. Det var vist i en af de 11 Postsække, som ere kastede ombord, da Postjagten forfulgtes af de forhadte, alt ondt afstedkommende Engelænder.

Alt for meget beskiæftiget med mig selv og min Kummer, har jeg, som jeg nu først selv opdager, ganske aflagt at indføre de politiske Rygter i min Dagbog, som engang udgiorde en væsentlig Deel af den, og som, om den bliver saa længe til, om flere Aar vil de giøre den interessant i flere Henseender. Nu fortælles, at den svenske Majestæt er dethroniseret, at en russisk Prints skal arve hans Throne, efter Svenskernes udtrykkelige Anmodning etc[.] Item, at Englands Konge, i Anledning af det mislykkede Tog i Spanien, skal have reent mistet det lille Glimt af Fornuft, han havde tilbage, og Regieringen være Printsens af Wales overdraget. Men som vist fortalte Dall, at vor gode Frederich skal have modtaget en egenhændig Skrivelse fra Ruslands brave Monark, med de varmeste Forsikringer om hans Deeltagelse i Danmarks og Norges Uheld, og Løfter om: ikke at hvile, før han har skaffet vor Konge Hævn over sine Fiender og fuldkommen Erstatning for Tab, Tort og saa videre.

See der har I atter et Stykke af en Aviis.

^[131] *Søndag 19de* Denne travle Dag er nu nesten forbi. Brevene til Kbhn ere

færdige, og et til min Lotta, og et til min Maja C, og to store Pakker skal afsted i Morgen. Giid det saa sandt alt kom til sin Bestemmelse. Men der skal vel Lykke til. O! hvor tungt det er at skrive og bortsende Breve med denne Tvivl. Før jeg var oppe i Dag, kom min Maja op med Breve til mig og sin Fader. Til mig vare de fra min Moer Cappelen, min Jes, og min Kista. Strax efter fik jeg Bud fra Plogstad, at den Lille nu var meget bædre, men havde været yderlig slet, langt slettere, end de kiære ømme Mennesker her vilde lade mig vide. Stakkels min ømme Rikke! Stormen, og megen Smerte i min Arm holdt mig i Gaar fra at tage did; men havde jeg vidst ret, hvor slemt det var, vilde neppe enten det, eller den Medicin, jeg havde taget, og efter hvilken jeg ikke maae komme i Luften – holdt mig tilbage. Arme, arme ømme Moder! hvor er Dit Hierte igien bleven hiemsøgt! men Gud skee evig Lov, at det nu kan slaae lettere! o! slog det kun *ganske* roeligt igien!

Alle disse beroeligende Efterretninger – det var gaaet min Jes godt ved Examen i de første Dage – bleve, fordi intet i dette Liv kan og maae være ublandet, forbittret ved den Frygt, Du ytrer i Dit Brev, elskede Maja C: at vor kiære, ømme ^[132] Egerven ikke er frisk. Dog haaber jeg, Din, naar det angaaer dine Venner, alt for frygtsomme Siæl, har ladet Dig ahne Farer hvor ingen er. I seer, mine Elskede, Haabet har endnu ikke ophørt at række mig Haanden, endnu ikke ganske overgivet mig *blot til Erindringen*, skiøndt

«was geblühet hat ist nun dahin –» – –

Jeg sendte mine kiære Døttre *dernede* en Afskrift af denne Tiedges skønne *Hoffnung und Erinnerung*, og af min Oversættelse af Jean Pauls ulignelig deylige *Mondsfinsterniss*. Havde de det kun alt, eller fik det rigtigt – baade de, og min dyrebare Adam det ham bestemte Brev –

Dagen har gaaet i fuldkommen Roe. Med Skrivningen gaaer det just ikke saa fort, naar Sally sidder her hos mig, da vi stedse, og vare vi nok saa længe sammen, har saa meget at tale om. For det meeste vandre vi da ved Erindringens Haand tilbage til vort Bekiendtskabs første Dage, og saa fremad til den Punkt, hvorved vi nu staaer; men ofte, ak! ofte standse vi, dvæle vi ved mangt et dyrebart Minde, og kommer ikke længere, og *Erindringen stytter sig paa de hellige Minder*, og maner os ikke til at følge sig længere, og vinker ad sin hulde Syster,

Haabet, men vinker som oftest forgiæves – da seer hun vedmodsfuld paa os, og giver os hvad hun har – Taare

Ved *Sinsen*, det kiære uforglæmmelige *Sinsen*, stod hun saaledes, da vi sammen kiørte der forbi, Sally og jeg, og vinkede blidt til *Haabet* – men det flygtede, forsvandt –

[133] *Mandag 20de* Vi skal nu alle som Een, Telja undtagen, gjøre en Tour til *Nannestad Præstegaard*. Den gode Mad: Bierch og Datter havde været her, mens jeg var i *Byen*, for at faae udtrykkeligt Løfte om at vi skulde komme did i *Tinget*. *Veyret* er saa vakkert, min Arm god, og alle *Ungerne* saa muntre. *Poppenheim*, som kom her i *Gaar*, gjør dem ikke klogere end de var før, kan I tænke. Hun er ellers *go aa ha* den samme *Poppenheim*, i *Sorg* og i *Glæde*: i disse for vor elskede *Rikke* saa tunge Dage, har hun været hos hende, og troeligt deelt hendes Kummer

I Dag er det et Aar siden jeg begyndte *denne* Dagbog. O Gud, hvor mangen tung, hvor mangen skrækkelig Dag har dette Aar indeholdt for *Eders Moer Koren*. *Alnaadens Gud!* maatte det kommende give det arme *Hierte Roe*, ikke til at heles – det kan det jo først «*hvor det slaer ey meer*» – men til at inddysse sine *Smerter*, saa de maae dulme hen til bliid *Veemod!* Og derom bede I Alle med mig, min *Siæls Elskede!* og bede for mig og *Mine* – og for *Eder selv*: thi I ere jo Alle *Mine* –

Onsdag 22de Hvilke velsignede gode *Mennesker* der er paa den *Nannestad Præstegrød!* Den i det Hele hærskende *Simpelhed* og *Hiertelighed* har saa meget tillokkende for mig, gjør saa godt i mit *Indeste*. Det er den rene *Kiærne*, styrkende og qvægende; og hvor ubetydeligt er [134] det da, at *Skallen* ikke er saa glat og glimrende, som maaskee mange, der ikke lægger *Mærke* til mere end den vilde støde sig over, og ikke skiøtte om at trænge dybere. Havde min kiære Sally kun ikke blevet syg, vilde vi alle havt en ret fornøvelig Dag der; men det gode *Barn* blev overmaade ussel, og maatte lægge sig, og kunde ikke tage hjem om *Aftenen*, hvad vi desuden vel neppe havde faaet Lov til. Vi blev da, Sally og jeg, til i *Gaar Eftermidd* – de 4 *Jomfruer*, *Zarine*, *Nelle*, *Hanna Bull* og *Maja*, kiørte paa sin *Langslæde* om *Formidd*:, og satte *Nella* af hos *Capit: Wærners*, hvor vi ogsaa vare inde et *Øyeblik* paa *Hiemveyen*. Hun skulde hielpe *Fruen* med nogen *Pynt*;

thi Nella kan alting, maae I vide. Poppe bliver nogle Dage paa Præstegaarden.

I Dag er vor Sally ret færm, men min Maja, min kiære fromme Maja er stærkt forkiølet, og maae holde Sengen. Imidlertiid forsikkrer Walbohm, som nu gik herfra, at det ikke betyder det mindste, og at hun i Morgen skal være lige brav. Det give Gud! O! I vil ikke finde det underligt, mine Dyrebare, at jeg er tungere om Hiertet end sædvanligt. Der vil ikke mange Grans $\leftrightarrow$ Tyngder til at nedtyngge Kummerens Vægtskaal mod Jorden – jeg tør ikke, ney jeg vil ikke sige – mod Graven. Fader Mørk var her ogsaa, for at see til sin Yndling, den blide retskafne Guds Mand! Jeg er jo omgivet, i og uden Huset, med lutter gode, retskafne Mennesker. Et stort, sandt Held!

[135] *Eftermidd eller Aften* Imedens jeg har expideret et Bud, som i Morgen skal til Byen for at hente Jessen min hiem i Paaskeferien, har den gode Sally B og Zarine været hos min Maja, læst for hende, og talt med hende. Hanna Bull viger intet Øyeblik fra hende. Og nu skal jeg gjøre dem Selskab. Gud skee Lov, hun er virkelig bædre i Aften!

Og saa er da den saa længe slemt huserende Gustav, Sverrigs Konning, endelig berøvet det skrækkelig misbrugte Scepter, og saa tør maaskee Roelighed og den signede Fred atter vende tilbage til vort elskede Land, til vort Danmark og Norge. I det mindste er det jo den klareste Udsigt vi hidtil har havt til dette Haabs Opfyldelse

Fra min elskte Lotta fik jeg denne Tidende, og unge Præst Ottesen bekræftede den, og begge Breve vare trøstende i mange Henseender, for mit Moderhierte *meer* end trøstende. Var nu min Maja kun rigtig frisk! –

Arme, dyrebare Rikke, som har lidt saa meget for sin lille velsignede Glut, lider endnu, skjøndt Faren er forbi, men de smertelige Følger, f:E. af den spanske Flue, osv ikke endnu hævede, og koster den ømme Moder Natte- og Sindsroe. Gud lade hende udholde det, uden at blive syg, naar den Lille er bleven frisk, og skal glæde hende igien. «Modersorger! Moderglæder! Intet, intet ligner eder.»

«Her sender jeg dig, skrev min Rikke, Rahbeks sidste Tilskuere, hans Svanesang, sender dig den med sandt Veemod, kiære Moer Koren, fordi det er

den sidste.» – og jeg delte denne Veemod med min elskede Rikke, som vi har saa mange Følelser – og [136] Skiæbner fælles. Med et Suk har jeg nu giennemlæst og bortlagt dette sidste Blad af Tilskueren, og mindet ved dette sidste, øg^{om} det første af disse Blade, om alle de Ting der omgav mig ved dets Giennemlæsning, om alle de Fornøyer især de første Aargange forskaffede mig, fulgte endnu et og flere Suk, og mit Hierte er bleven beklæmt og saa underligt forekommer mig alting – saa forgiængeligt – og denne Stemming bringes jeg nesten altid i, hver Gang jeg foretager mig noget, seer eller hører <...> noget hvorved jeg maae tænke: det er *sidste* Gang – det er *forbi*[.] *Forbi* er det skrækkeligste Ord jeg kiender – Men fra de Ængstelser, det frembringer, river Siælen sig løs, og svinger sig over alt det som kan forbindes med Begrebet om *forbi* – *sidste Gang* – og Haabet løfter den alt høyere og høyere, men den voxende hede Længsel efter en Verden, hvori intet skal være forbi – o! den bliver ofte martrende.

I vort Bekiendtskabs første Dage, dyrebare Thrine Treschow, Maria Devegge, erindrer jeg, vi engang vare samlede hos Thoms paa en Concert. Da den var forbi, toge I bort, men jeg med mit Selskab skulde blive der og spise. Jeg bad Eder saa meget blive, fordi I fra første Øyeblik vare blevne mig saa kiære, fordi vore Hierter strax forstode hinanden saa godt. Men I kunde ikke, fordi I havde lovet Moer vist at komme hiem, «og saa ligger *Tilskueren* hiemme, sagde Du, hulde Thrine, og den maae vi have læst i Aften, for den skal bort i Morgen» – Hvor levende det alt stod for mig da jeg lagde det sidste Nummer af Tilskueren bort! –

[137] *Torsd: 23de* Der reyser de ind efter min Jes, efter ham *allene*. Til den forrige Paaskeferier ilede ogsaa Du, elskede tabte Vilhelm, saa barnligglad til det Dig stedse saa dyrebare Hiem, og Din hulde Sara saae saa længselfuld efter de kiære Brødre, og jeg – var den lykkeligste af alle Mødre. Det er forbi –

«was geblühet hat ist nun dahin –
am Grabe dort sehn wir uns wieder –»

Maja mi var bædre i Morges, end hun er nu. Sally er heller ikke saa frisk, at hun tør følge med til Plogstad, og endnu er det uvist, om jeg tager did. Selv saa nedslagen og mismodig, kan jeg jo ikke trøste min kiære Rikke – græde med

hende – det har jeg gjort saa ofte, og hun har grædt med mig, og det er blevet os bødre. Endnu veed jeg ikke, hvad jeg beslutter. Ubestemthed, endogsaa i Smaaeting, er ubehagelig, det veed jeg, og føler ofte og dybt i denne Tiid.

Fredag 24de Der blev ingen Reyse af i Gaar. Maja blev glet alt slettere og slettere. Et Brækmiddel, som virkede stærkt, og vist forekom en alvorlig Sygdom, har jeg nok at takke for, at hun i Dag er meget bødre, meget munter. Hvor ængstelig Gaarsdagen var mig, begriber I nok, mine Elskede! Sally er ogsaa en heel Deel bødre i Dag, og, skøndt det *snøger ude Vennen min* (som den fra Vognmand ^{til Kiøbmand} avancerede Person i Dramen, hvis Navn er for ubetydeligt til at huskes, sagde i et Selskab – for dog at sige noget – til sin unge Kone) reyser vi til den kiære Rikke, som nu i to Dage har ventet forgiæves.

Jessen min er sikkert alt underveys. Ogsaa Tingfolkene venter vi hiem i Aften, og tager derfor nu strax – Kl 10 – afsted, forat være hiemme i betimelig Tiid.

[138] *Løverd: 25de* Arme, dyrebare Rikke! – Min Jes var kommet hiem før vi, min Koren ogsaa, Maja var, og er bødre (skøndt ikke fuldkommen brav) Lina lever, som alle paa det velsignede Tøyen, vel – hvor glad skulde jeg nu været i Aftes, som jeg *kan* være det, om jeg havde forladt den kiære ømme Moder mindre angstfuld! men hun staaer for mig overalt, med de forvaagede, forgrædte Øyne, med det ængstlige Blik paa den lille Lidende, hvis stille Graad og Jamren overalt lyder for mit Øre. O! det var mig saa tungt at være der, og end nu tungere, at tage derfra. Engang – det var skrækkeligt troede jeg, nu er det forbi! og knælede ved Vuggen, og holdt den lille kolde, svedte, matte Haand i min, og følte paa den afvexlende Puls, ventende hvert Secund, at den skulde standse. Imens hang Moderens Øye stivt og ubevægeligt, uden Taare, paa den blege Engel – ney, slige Øyeblik, slige Qvaler kan kun en Moder tænke og føle, men ikke forklare. Nu har jeg Bud der, og hver Gang nogen nærmer seg hid, farer jeg forskrækket sammen, og troer, det er Budet – Gud, maaskee Dødsbudet – Ney, det var for skrækkeligt –

Sara, min kiære Sara, som havde glædet sig Saa til dette Besøg, leed med de Lidende – Men nu nøder min Hovedpine, som hiin bange Venten forøger, mig til Sengs – Maja mi har ogsaa Hovedpine i Dag, og er mat

[139] *Søndag 26de* Det kom, Dødsbudet – men først i Dag. Arme, arme Moder! arme til Jordan bøvede Fader! Alnaadens Gud! giv dem Taare! riv deres Hierter, de sønderknuste Hierter bort fra Jordan, som ingen Glæder mere tilvinker dem, løft dere fortvivlelsesfulde Blik fra detn henblægnede Engels forladte, skønne Boelig til hendes, til deres, til alles vores Hiem heroven over –

Det var skrækkeligt! Efter saa mange Dages Lidelser – dette haarde Stød. Gud, du, fra hvem det kom, du ene kan give Kraft til at udholde det – Og du vil. Du gav jo mig, Taare, og giød Fred i min Siæl, og løftede mit Blik op over Jordan, Tiden og Graven. Ja, du vil – du vil –

Poppe, som vaagede der i Nat, bragte den, skiøndt meer end halvventede, dog saa hierterystende Tidende. Kl 12 forlod hun de trøstesløse, til det sidste haabende Forældre, den søde, uskyldige elskværdige Glut. Hvilken Nat, o Gud, o du arme Moder, du kummerfulde Fader, hvilken Nat!

Hertel, den Gode, Deeltagende, er reyst did. Jeg kan ikke, tør ikke, og faaer ey heller Lov –

I Gaar laae jeg nesten hele Dagen. I Morges forlod jeg mit Leye saa usædvanlig frisk, og det var alt saa lyst om mig. Maja var færm, Jes kom op til mig før jeg stod op, saa bliid og allerede reysefærdig til en lille Tour. Jeg vidste der skulde komme Brev fra Dig, dyrebare Maja, kort, jeg var saa let og vel tilmode. Sally ligesaa. Og nu, nu seer og hører jeg, min elskede Rikkens Jamren og Faderens stumme mørke Blik hvorhen jeg vender mig – og alle Hiertets Saar bløder smerteligere.

[140] *Eftermidd.* Tak her, min dyrebare Maja C, og Du, min egen Thrinesara, for de kiære, hulde Breve. De andre vare ^{et} fra Sorenskriver Christie, saa behagelig og interessant som han er selv; det andet fra den stakkels unge Bergh, som er syg. Ogsaa min elskede Egersøn er syg, skriver Du, Moer Cappelen, og din Ængstelse er smitsom, er det saa meget mere som ængstelige Efterretninger indløber fra alle Sider. Af den usædvanlige, <...> selv i min dyrebare Frederichs travleste Provstetiid usædvanlige Taushed, begyndte jeg at frygte, det ikke stod vel til paa Eger. Men Du har jo dog nyelig seet vor Ven i Drammen, Maja mi, og

saa tør det med Guds Hielp kun være en lille Vaarforkiølelse, slem nok mens den varer, men uden farlige Følger. Lad mig haabe det. Og Gud skee Tak, at jeg endnu kan haabe.

Mand: 27de Min Koren og lille Zarine reyste nu til Byen, hun for at være inde ved sin Sisters Bryllup, Skriveren min i Forretninger, og for at medtage sin Lina. I Dag er min Maja første Gang nede, og Gud skee Lov rask. Jeg skal ^{nu} ind og læse for alle de kiære Børn[.] Men mit Hierte er hos den arme sønderknuste Moder paa Plogstad, alle mine Tanker ere der. Selv tog jeg did i Dag, om ikke min Arm i Nat havde været saa slem og saa tør jeg ey ud. Og saa gruer jeg for det første smertelige Møde, dog, det maae engang være.

Sally staaer nu og efterseer i mit Bogskab, hvad hun ønsker, jeg skal læse for dem. Endnu har hun intet fundet og jeg faaer vel hielpe hende, det arme Barn –

[141] *Onsd: 29de* Nu er jeg roeligere, meget roeligere, siden jeg har seet og talt med de kiære lidende Venner. I Gaar Eftermidd: vare vi der, Poppe og jeg. Vi fandt dem som vi kunde vente det, og taalelige, som det ved de første Smerter efter et saa vældigt Stød, er mueligt at være det. I Morgen lovede de, at komme hid, og blive ^{her} den skrækkelige Begravelsesscene over, Fredag. Gud, skiaenk dem Styrke og Kraft da og fremdeles! Jeg vidste ikke, da jeg var paa Strømsø – thi de kiærlige mageløsomme Mennesker skiulte jo saa meget mueligt alt for mig, som kunde lægge nye Vægt til min Kummer, som i og for sig selv var knusende nok – hvad Dag min elskede Saras skønne Støv skulde overgives Jorden; men min inderlige Siæleangst, den hvileløse Uroe som forfulgte mig overalt, sagde mig tydeligt nok, ikke allene Dagen, men Timen, da hun sank ned ved Vilhelms Side –

Vi vare neppe oppe i Morges, før den gode Forvalter Krefting var her, og det lige fra Hurdalen. Det er ogsaa en af de Retskafe, Skiæbnen paa mange Maader finder sit Spøg i at drille. Hans Stilling er for nærværende Tiid høyst ubehagelig, som den fra Grunden retskafne, redelige, brave Mands maae være det, ved at see sig underordnet Mennesker blottet for alt Menneskeværd, f:E: den smidige Øgle, Hr Branddirecteuren, som blot ved sin Opførsel mod Krefting maatte blive ethvert kun rigtigførende Menneske foragtelig, og en Kaufeldt –

Veyret er saa blidt i Dag, og jeg kan ikke troe andet, end at min Koren i Dag kommer og bringer mig sin Lina.

[142] *Skiærtorsdag 30^{ten6}* Ja, han kom, den Gode, Kl: 7 i Aftes, og bragte mig sin og min Lina, alles vores Glæde tilbage, frisk og blomstrende og haabsmilende som den første sig knyttende Rosenknop: O! hvor slog mit Hierte hende imøde, hvor hængte alles Øyne saa blide og glade paa det søde og – hvorfor kan jeg ikke sige hvad alle siger, skønne Barn. Men i dette, som i ethvert Glædesglimt der smiler til mig, blandede sig den unævnelig bittersøde Veemod, som saa uundgaaelig vil og maae blande sig i hvert mit Fremtiids Haab. O! I Elskede, trættes ikke ved mine evige Gientagelser – de ere saa uundgaaelige som hiin Veemodsfølelse, naar mit Hierte skal – og det skal det jo stedse – ligge aabent for Eder paa hvert af disse Blade.

Min Koren bragte mig ogsaa Breve og Hilsener, saa kiære og vennehulde, fra det elskede Tøyen, og en Pakke Bøger fra Strømsø, ledsagede med nogle Linier, min Maja, fra Dig! og havde de kun indeholdt den eneste: at *vor dyrebare Egerven er bædre*, vilde den været mig kiær – (dog, det er alt fra Din Haand) – og glædende. Jeg har skrevet, og i Dag faaer vor gode Provst, haaber jeg, mit Brev. Gud give, han frisk og munter modtog det! Krefting er alt reyst, og nu venter vi alle Øyeblik de sørgmodige, ak! med saa megen Ret kummerfulde Forældre fra det nu glædetomme Plogstad. O, ogsaa Dig, dyrebare Veninde, slaaer mit medsaarede, medfølende Hierte smerteligt imøde. Fandt Du, o, fandt Du ved denne, som Din knuste Barm, endeel af din saa skrækkeligt tabte Roe igien! Taare og den ømmeste Deeltagelse skal du finde, og [143] har ikke Erfaring lært mig, hvad det er, at det er meget?

Langfredag, for min elskede Rikke en sand *Lidelsesdag*. Her i Sophaen hos mig sidder hun, med en Bog i Haanden, over hvilken de graadtunge Øyne stirrer hen paa et Sted – paa den lille Kiste, paa den aabne Grav, hvori, maaskee, i dette Øyeblik, hendes Haab, hendes Glæde nedsænkes: thi hvad kan en Moder see andet paa en saadan Dag?

Nu skal vi strax bort, med til Plogstad, Sally og jeg. Min Koren, Jes og Hertel er vel, inden vi kommer der, tilbage fra Kirken – Vangensten kom hid i Aftes. Hans Nærværelse er et virkeligt Intermesso i det alvorfulde Stille som hærsker

rundt om os. Var nu Dagen forbi! –

[April]

Paaskeaften – April, 1ste

Og, som det dog undertiden gaaer, den gik bædre, end jeg torde haabe. Min kiære, vennehulde Rikke fik saa meget at smaaesysle med, Fogden kom ind i Landhusholdningsvæsenet, som er hans Yndlingsmaterie, og Vangensten, som kom did, var ogsaa her, den Stund han var der, *go aa ha* – kort, selv da Vangensten, som virkelig i meget er Original – og Hertel var borte, og kun vi faa igien, gik Aftenen saa godt ved afvexlende Samtaler, som vi stræbte, ikke skulde gaae istaae, og Kl: henimod 10 forlode vi dem, de Gode, temmelig roelige – Men naar de nu ere ene, o, da falder Savnet vel dobbelt tungt tilbage paa de arme Hierter, som Tidens formildende Haand allene kan, langsomt, men s<ikke>rt, skiaenke de lindrende Balsamdraaber –

[144] Ney, ikke *allene*: Hellige Venskab! Lyksaliggjørende Religion! – *hvad vare da I?*

Underlig blev mit Inderste giennemrystet i Gaar, da jeg sad her og skrev. Lille Rasmus Borchsenius, laae og ledte om Billedbøger under mit lille Bord, hvor jeg har lagt nogle, der ikke rummes i Skabet, og der fandt og flyede han mig et Brev, endnu forsegleet. Det var fra Dig, dyrebare Maja C, formodentlig kommet strax efter hiin skrækkelige Flugt fra mit Hiem, ak Gud! thi det var skrevet – Saras Dødsdag. Du vidste, hun var syg – Sally B: havde meldt Dig det. Men hvordan kunde Du tænke Dig, det var til Døden? Og dog, dog siger Du saa ahnende, da Du taler om de ventede Juleglæder ved vor Samling. «Jeg veed ikke hvordan det er, men det er mig, som om jeg saae alle disse Glæder *giennem en Taage*» – Ja, det var den skrækkelige Taage, som omgav, som i disse samme Øyeblik Du skrev, nedtrykte og bedøvede Din arme, ulykkelige Moer Korens Siæl – den Taage var

det, Du ømme medfølende Veninde, som mørknede Dit ahnende Hierte<...> hver smilende Udsigt –

I Dag er det den gode Thrine Biltzings Bryllupsdag. Gud give, den maae blive Grundvolden til hendes hele Livs Lyksalighed! og giid den gode Moder kunde see ned fra sin Himmel, og vide sin Thrine lykkelig! Dog, det kan hun, det kan hun vist. O! ingen forsøge at røve mig den glade Vished: at vore elskede Bortgangne omsvæve os, vore Skytsengle –

[145] Fremdeles den 1ste April. Børnene anstrænger sig for at faae narret hverandre, og mig lykkedes det, at faae Sally i en Hast overende i Sengen i Morges, for *at see ud i Haven efter Melin, som var i Brudgomspynt, med en høj Hue fuld af høye Fiær paa Hovedet*. Endnu ikke ret opvaagnet af en Drøm «om Præsten Tybring som var kommet i Barselseng» gneed hun Øynene, og satte sig endnu mere op for at see Melin i sin Pynt, og paa mine gientagne Spørgsmaal: men seer Du ham da ikke? *saae hun virkelig* tilsidst Toppen af ham, forsikkrede hun. Men da jeg nu hurtig forlod Kammeret med et: det er den første April i Dag, Sally! – Ja da maa I troe, hun blev ret spirant. Børnenes Hovering har end meer forøget hendes Harmen, saa hun først besluttede, at blive i Sengen hele Dagen – ventelig for derfra fra Tiid til Tiid at see Melins smukke Top eller Hale (a la Oncle Eric) men det faldt hende dog for eensformigt, og nu *ligger* hun, men her i Sopheren, ganske bragt til Roelighed ved Læsningen i den sandelig skønne Valeria, som jeg kan takke for den Roe jeg har

Som et Sidestykke hertil, maae jeg fortælle Eder, mine Elskede, om et Brev, Nella Møller fik i en af disse Dage fra en Soldat – Faderen til den lille Pige, vi tog til os, da han blev udcomanderet, og Moderen laae dødssyg – hvori han beklager sig over «at være sadt i Forlegenhed af et Halvstørklæde, [146] som han beder, hun ey maae tage til Fortrydelse, da han af sin Gage ikke er istand til at faae det mindste til *Oberst* (saa staaer der) etc –

Forrige Paaskeaften havde Folk andet at tænke paa, end slige Narrestreger og Spøg. «Gud give, vi aldrig maae opleve en saadan Paaske mere!» sagde jeg – o, jeg mindes det saa godt – da min Vilhelm og Jes reed til Byen herfra – og da reed *Vilhelm* der, saa sund, saa i sin hele Elskværdighed, og *Sara* stod hos mig, og saa efter de elskede Brødre, med sit Himmelblik – og nu –

1ste Paaskedag

Hvor stille og roeligt er det denne, frem for det forrige Aars første Paaskedag. Ak! det var Storm *uden* om mig – i mit, og mangt et Hierte stormer det vel nu langt stærkere. Men Han, som bød hiin Storm gaae os forbi uden at skade os, han vil ogsaa byde Stille til de smerteligblødende Hierters Banken. O! de mange tusende smerteligblødende Hierter! Aviserne, som Posten i Dag bragte, indeholder intet, nesten intet uden Jammer og Ødelæggelse. Oversvømmelser, Sneeskrid, Ildløs – alle Elementer i Forening med det end voldsommere Menneske, for at hærje og udbrede Elendighed. Jeg udholdt ikke at læse det alt – Nok, jeg saae hvordan Fædre – Mødre, stode smertestumme Tilskuere ved deres Børns Undergang blandt Bølgerne, under de nedstyrtende Ruiner – og derfra sank Siælens Blik paa min Vilhelms, min Saras stille Dødsleye, hvorpaa [147] de, omgivet af deres Elskede, Elskende, blidt udaandede de sidste Aandedrag, sødt og stille gik fra sine Elskedes Arme i Guds Arme, ubøiede af Modgangs som af Lidenskabernes Storme, en Rose, en Lilie optaget af en øm Vennehaand, for at omplantes under en skønnere Himmel[.] Saaledes ogsaa Din Throne, min Rikke! saaledes alle Dine fire, alle mine fem Forudgangne

Vor kiære Sally B: har i Dag sin slemme Hovedpine, og har lagt sig lidt. Maja sidder hos hende. Jes er ude omkring, og nu fulgte lille Lina lille Luise Radik, som blev her i Fredags, tilbage til Plogstad. Min Koren sidder hos mig og studerer sin Politik, kort, alt er saa modsat den forrige Paaskefest – Og er det ikke i Dag den mærkværdige hæderlige 2^{den} April? Jo! og Din Fødselsdag, mit kiære Lisebarn! og Gud skee Lov, efter et Brev fra vor kiære Moer Cappelen i Gaar, haaber jeg Du, da Din Frederich igien er fuldkommen rask, kan høytideligholde den med et let, freydigt Hierte. Det give Dig Gud! denne og mange Fødselsdage!

O! at den i Aar blev en nye, men *ublodig*, Hædersdag for det dyrebare Danmark, det elskede Norge!

Saa ogsaa Du, elskede Maja! fandt, at den unge Knudsen fra Trundhiem

lignede min Vilhelm, og Don Pedro, at han lignede Sara? Ja, det fandt vi alle paa Tøyen, hvor han var den Morgen, vi toge herhid. Meget lignede han dem begge – Stakkels Bergh, han bliver alt slettere og slettere. Jeg fik ogsaa Brev fra ham. Maaskee staaer han snart ved Maalet –

[148] *Anden Paaskedag.* Saa er det da nu ^{den} sidste Dag, for denne – for lang Tiid, min Sally saadan sidder hos mig. Føret vil blive slemt for det kiære Barn, og nu gruer jeg ogsaa for det for Jesses Skyld. Den Gut gjør mig dog saa ofte angst. Der har han, da han i Gaar kiørte med sin unge vælige Hoppe, væltet, og slaaet Benet, saa han i Dag gaaer og humper. Vel er det, haaber jeg, af ingen Betydenhed, men dog slemt nok, da han maae reyse i Morgen[.] ak! og meer end nok til at bringe flere Griller ind i mit arme Hoved, før jeg nu veed, det er ganske godt.

Walbohm skal være meget syg. Jomfr: Keilhau som er der i Huset, har lagt for Døden, var i Aftes uden alt Haab, men er i Dag bødre, hvortil vel Elskerens uventede Nærværelse har bidraget meget[.] Ak! ingen Moder havde begrædt hende, var hun gaaet bort; og neppe vilde Faderen taget sig hendes Død saa nær, som han tager sig den Forbindelse hun, aldeles mod hans Villie har indgaaet, som han voldsomt har villet afbryde, og maaskee derved ført sit Barn paa Gravens Rand. Efter hvad vi Kortsynede indsee, vilde den stille Grav været hende det beste Tilflugtsted. Han, som seer Alt, seer det vel anderledes, siden han har givet hende tilbage til Elskeren og Livet –

[149] Nella, Maja og Hanna Bull staaer nu herinde i al sin Paaskepynt, og skal i Kirken og offere. Det foer mig saa igiennem Siælen, da Maja mi kom ind, med Saras lyserøde Kiole paa, den Kiole, hun holdt saa af, og som klædte hende saa godt. Og hvad klædte hende ikke? O Gud! hvor staaer de ikke for mig – hvor seer jeg dem ikke! Da jeg kom ned i Morges, sad Jes og læste, og i den bøvede Stilling, og med en brun Frakke paa, saae han Vilhelm saa liig, at jeg uvilkaarlig udraabte det dyre Navn, og Jes foer i Veyret – og var saa bleeg, syntes jeg. Da fik jeg først vide, han havde stødt sit Been

Eftermidd: Nu kom Christies. Et sandt Billede af den Stundesløse sidder jeg her, omgivet med Breve og Papirer, og veed ikke, hvad jeg først skal tage fat paa og lægge bort, og maae alt imellem ind til de kiære Fremmede. Saa jager jeg

stakkels Sally ind at holde dem med Selskab i mit Sted, imens jeg faaer ryddet lidt op omkring mig, og i min Hiærne. Kun Præsten Munthe er mere stundesløs endnu end jeg, og hans Søn, troer jeg, mere end vi begge. Med Faderen, som skal giftes, er det intet Under – thi da er man jo «som uden Sandser» – men Andreas? Dog, imellem os, mine Venner, han har nok samme Speculationer, kun mere hemmeligt – Nella i det mindste forsikkrer det, og hun er hans Fortroelige.

[150] *Tirsdag 4de* Alt er saa tungt og nedslaaende i Dag. Min elskede Sally er syg, Jes ussel i sit Been – hvor dobbelt ubehagelig gjør dette den altid i sig selv ubehagelige Skilsmisse – Nu kan jeg dog slet ikke være roelig, før jeg for det første hører, de ere komne godt ind, de Gode, Elskede. Jeg beholdt dem saa giærne; men for Skolens Skyld maae Gutten min ind, og for Førets Skyld vil Sally ikke giærne bie længere. Gud være med dem, og lade dem ikke betale for dyrt den Glæde, deres Nærværelse har forskaffet os, og de selv har havt her –

Tak, min Sally, gode, dyrebare Pige! tak for hver Time. Lev nu vel, og lad os samles *roelige* igjen!

I Aftes fik jeg en nydelige Lyseplade med Skiærm over, ledsaget af et saa hiertelig venskabeligt Brev fra den gamle Fader Leganger. Som han slutter sit Brev, vil jeg slutte dette Dagboghefte:

«Gud glæde Eder i denne og mange Høytider, indtil vore Siæle glæde sig ved med hinanden at tilbede Gud paa hiin Side Overgangen i Forklarelsernes Fest!» – Amen, gode Olding! og til vi kan sees Ansigt til Ansigt med vore Forudgangne!

[151] *Tirsdag 4de April.* Ene maatte min Sally reyse. Walbohm svoer frygtelig paa, at Jes skulde blive i Roe nogle Dage, da han ellers ikke indestod for de værste Følger af det Stød, han ved Væltingen fik ^{har faaet} paa Benet, som nu er ubetydeligt, men ved Bevægelse og Støden kan blive, maae blive slemt. Det er mig og os alle høyst ubehageligt, og endskiøndt jeg ikke troer Tingen saa farlig, som den gode W: gjør den, har jeg dog ikke Mod til at trodse mod hans Magtsprog.

Og nu er Du borte, min hulde Sally! og her er bleven saa ødt igjen i det lille

grønne Kammer, da Du ikke længer sidder hos mig paa Sophaen, da jeg ikke hører Dig, ikke seer Dine vemodsfulde Øyne saa blidt heftede paa mig – naar Din Læbe taug, talte de, et Sprog, som ethvert Hierte, organiseret som mit, maae forstaae. Og saa endnu engang Tak, Du Gode, for Din Nærværelse! og Gud ledsage Dig, og lade Touren være Din Helbred saa gavnlig, som den og Opholdet her, har været Din Siæl, Din Aand det – thi her kan jeg jo nok slutte fra mig selv til Dig, mit Hiertes Veninde!

I Dag er det Biltzings Fødselsdag, min gode, min altid kiære Biltzings. Som gift Mand hilser han denne Dag første Gang. Giid han hilse den ofte og med Glæde!

Min Koren er borte, Hertel borte (og henter Lina) Maria hos Præsten, Hanna med hende – Jes ligger ^{ene} inde i Stuen med sit syge Been – ene, med mit ikke friske Hierte sidder jeg her –

[152] *Onsd: 5te* Ney, den slemme Hovedpine har ikke, som jeg engang troede, taget sin Afskeed for stedse. Med Vaaren vender den tilbage, og voldsommere, som havde den ved sin lange Udeblivelse sanket nye Kræfter. Og lad den da rase. Hvad nytter det, at stampe mod Braadden?

Nesten mekanisk vente mine Skridt sig mod Din Kammerdør, min Sally, hvor jeg nu var bleven vant til at sige Dig Godmorgen – det Kammer, hvor min anden Sara sagde Livet og os alle God Nat, som jeg siden hiin frygtelige Aften, da jeg sagde sidste Gang: God Nat, min Sara! – (det var et langt God Nat) uden at hun hørte eller svarte eller saae paa mig, kun engang havde vovet mig ind i, indtil nu, da Din Nærværelse, hulde Pige, atter gjorde mig fortroelig med det – Og nu er det atter tomt, ogsaa min Sally B: har forladt det, skøndt med Guds Hielp for kortere Tiid –

I Dag vil jeg da faae vide, hvordan Du kom ind i det afskyelige Føre, om Du var frisk? Og saa kommer min lille gode Zarine tilbage – jeg savner hende ret meget, og dobbelt nu, da ogsaa Sally mi er borte.

«Der kommer de» sagde vi i Aftes, vi hørte Bielder – Det var min Koren og Hertel, og Lina – hun afkastede Reysetøyet og stod der – en lille Amor (paa Øyenbindet nær) i Drengeklæder, saa nysselig, at I ikke kan troe det. Men mig

lokkede dette uskyldige Spøg Taare i Øynene: I Saras og Vilhelms Opvæxt, havde vi tidt denne Moroe, mens vi boede i Edsberg. Vor Naboe Lassen havde en Søn (min Albrect og en Datter af lige Alder med S. og V: og saa for byttede [153] vi ofte deres Dragter – og saaledes stode^{de} nu for mig, og den hele svundne Tiid og de svundne Glæder –

Jes er bædre i sit Been i Dag, og Walbohm giver Haab om, han Søndag kan komme til at reyse. Stakkels Walbohm har selv været syg, hans Kone ligger, Jomfr. Keilhau svæver endnu mellem Liv og Død. Arme Fabritius, han vaager Nat og Dag hos hende. Hans Komme kaldte hende tilbage til Livet. Siælen er stærkere end før, siger Walbohm – om nu den kan meddele Legemet noget af sin Kraft? Ak! jeg har seet det Modsatte være Tilfældet.

Eftermidd: Der lyde de sørgelige Klokker igien, der sluger Graven atter en ung haabefuld Pige, Forældrenes Glæde, ak! og en god, brav Ynglings Brud. Han kom hiem (han er Melitair) for at see hende døe, for at følge hende til Jorden, ligesom den ulykkelige B^x her – ligesom maaskee den arme Fabr: Hun blev begravet, den vakkre 21 Aars Pige i Dag, fra *Gislevold*, hvor hendes Forældre boer, fra Naboe gaarden til Doctorens, hvor Keilhau ligger, svævende mellem Liv og Død – arme Fabritius! Arme unge Mand, som i Dag saae dit Alt nedsænkt i Graven! Arme Forældre! O! alle vi Arme!!

Mad: Høfke kom her i Formidd: fra Hurdalen, og skal til Smaalehnene. Hende, denne Gode, Retskafne, vilde maaskee Døden være velkommen. Ikke frisk, ikke lykkelig, uden Hiem (dobbelst savneligt for den, som engang havde det) med Hiertet fuldt af Kummer for sine Nærmeste –

Ak! Sorgens Søn (Datter) forgiæves sukker
Med aabne Arme mod den Grav,
Som sig saa villigen oplukker
For den, der alt for Livet gav –

[154] *Torsd:* 6te I Gaar mod Aftenen kom den gode unge Præst Ottesen hid, og er nu en Tour paa Gierdrum, for at tage den brave Chrystie hid med sig, da vi i Aften venter min egen Capitajn Gedde paa sin Tour til Trondhiem. Først da jeg og Koren havde køyet, kom vor lille Zarine, endnu senere end hun, Lieut. Gill,

som har været her i Huset. Fabritius, hvis Pærle (Margaretha) igien giver ^{ham} Haab om at blive hans Dages Prydelse NB *ham* giver hun *nu* dette Haab – er her ogsaa, og alle disse forrykte unge Mennesker – Jes humper med paa sit ene Been – gjør nu nogen græsselige Spectakler. I visse Øyeblik forekommer det mig som i hine lykkelige Dage. Ak! men med et er den lykkelige Drøm forbi, og Opvaagnelsen paa *deres Grav* (hvor Tankerne stedse standser) saa smertelig. Dog Tak dig, milde Fader deroppe, at mit Hierte endnu er aabent for andres Glæder, at disse vel undertiden kan lokke Veemods, men aldrig Mismods bittre Taare i mine Øyne!

Stakkels min elskede Sally, som var saa syg paa Veyen ind! dog Gud skee Lov, at Du nu er i Roe hos de kiære Gamle, hos Din ømme Tulla, er, haaber jeg, rask i Dag, og tænker halv glad, halv sørgmodig paa de, ak alt for snart svundne Dage. Og Tak, Du Gode, at Du trods Din vedholdende Hovedpine skrev, og saa langt og omstændeligt til Din Moer Koren, som kun et Brev fra Dig selv kunde nogenlunde beroelige. Saa sandt er det «at Kiærlighed gjør os det Tungeste let» – *Geschichterne* – ney, kiære Sally, dem skal jeg sandelig ikke uden med din udtrykkelige Tilladelse fortælle *her* –

[155] *Fred:* 7de Kl blev 10 i Aftes, inden Gedde kom, og nesten vare vi ude af Vent. Nu er han reyst, den unge, for at bruge et af hans egne Udtryk *yderst* elskværdige Mand, og mine Velsignelser følger ham, den gode Søn, den troefaste Ven, det ædle Menneske[.] At han ikke kom til Plogstad, ikke fik see sin Ungdoms Veninde, Rikke Borchsenius, smertede ham saa meget; men det var ham umueligt, da han skulde reyse 9 Mile i Dag, og være i Trondhiem d: 12te –

Ottesen, Fader Mørk og Hertel toge til Nannestad; men Ottesen kommer hid igien i Morgen, da han har Hovind meget kiært. Det er ogsaa en sielden brav ung Mand. Og at alle gode Mennesker finder sig saa fornøiede paa Hovind, ogsaa nu, det ikke mere som før er Glædens Sæde, det er dog virkelig saa smigrende, gjør Hiertet – mit Hierte saa godt. Frue Wærner, som har besøgt sin Mand i Høland, er her med sin Datter. Fredshaabet viser sig saa tydeligt paa hendes Ansigt, paa mange Ansigter, som Bekymring for Mand, Søn eller Broder før formørkede. Gud lade deres, alles vores Haab gaae i Opfyldelse!

Jeg gjør nu en lille Tour til min elskede Rikke, for at bringe hende hendes Ven, Wilhelms, mange Hilsener, og Beklagelser over, at han ikke fik see hende og hendes Mand.

Fabritius skal styre mig, første Gang siden i Fior Vaar, da jeg fra Christiania kom efter ham paa hans første Marsch til Vinger, og han med et: «til Venstre! Holdt!» bragte mig igiennem den frygtelige, eller snarere Medynkendflydende Allee «gevorbne Venner» – hvoraf saa mange kort efter faldt «for Konge for Arne for Frihed i Nord» – *De* vare lykksalige.

[156] *Den ottende April*

Den Dag, da min Katty blev Verden foræret,
Mig blev en Veninde og Dotter beskiæret
Thi signes du, ottende Dag i April!
Imens jeg er til.

Saa hilsede jeg for 13 Aar siden denne Dag, Din Dag, dyrebare Thrine Treschow! Saa hilser jeg denne, og de, jeg heneden endnu skal opleve. O! fik Du i Dag mit lange Brev med Jomfr: Wexels! (men hun er maaskee ikke reyst endnu) det vilde været Dig en velkommen Hilsen paa denne Dag, som Gud give Dig, Dyrebare! ofte at see igien, glad og lykkelig i Din elskede Kreds – blandt lutter Glade! – ak! og engang igien i Dit Norge, blandt os! Lad mig dog trykke Din Syvald til mit Hierte før jeg dør! – –

Min Rikke var saa nedslagen, saa modløs i Gaar. Jeg *kunde* trøstet hende, men jeg *torde* ikke: thi jeg følte, at Moderhiertet endnu blødte for stærkt til, at min Balsamdraabe kunde virke. Men opløst i Taare forfeylede den dog ikke ganske sin Virkning. At *jeg* har Trøst for *andre* – ney, Elskede! *Eder* undres dette ikke.

Fogden var temmelig munter. Endeel forunderlige Ting, som han har fundet ved at grave i en Sandhoug, sysselsatte ham og os alle meget. Jeg siger med rette forunderlige Ting: thi det var lutter Pialter; Stykker af uldene Tepper og Klæder, noget af Ælde opædt Jærn som contrasterede saa mod to hele ufortærede Traadnøgler, der tilligemed en Trækkenaal og noget andet Ragerie syntes at have lagt i en Æske, som overalt det Hele var saa besynderlig sammensat, syntes saa

nyt og saa gammelt, > [157] men alt høyst ubetydeligt, undtagen ved denne Contrast mellem For- og Nutid. Alt havde lagt i en Kiste, som faldt saa reent i Støv, at ikke dens Form kunde spores, men en Ligkiste syntes det ey at have været, og intet at have tilhørt noget Begravelsessted. Ligkister brugtes jo ey heller, da man begrov de Døde i Høye. Om denne Høys Ælde vidnede 4 overmaade store Graner, omhuggede af den forrige Eyer, men hvis Stubber og Rødder endnu staaer der. Der skal, det forstaaer sig, fortsættes med Gravningen.

Fast end mere end herved morede Fogden sig over sin Naboes, forstum Regimets: Qvartmstr: nu Krigscomsr Hansens Tilbagekomst efter et Aars Ophold i Kbhn, og nu sidst fra en engelsk Fregat, som tog det Fartøyt, han var paa, og hvor han maatte holde ud i 10 Dage. Beskrivelsen over dette hans Tog, hans Frygt, hans Formaning til Mandskabet at forholde sig roeligt, hans Opmuntring til en lille 14 Aars Pige, en Jomfr: Carlsen fra Drøbak – alt det gientaget af den Canalie, (i beste Forstand) Futen mener jeg, kan I troe, var heel lysteligt. Iøvrigt opførte de engelske Officerer sig saa godt og artig som mueligt, trøstede den grædende Jomfrue og forærede hende en peen Syepose og mangehaande Smaaeting for at muntre hende, og gav, da de Fangne endelig med et Parlamentairskib bleve sendte til Norge, dem en god Madkurv, Viin etc med paa Hiemveyen. Hvad der maatte være en *retførende* Dansk eller Norsk tungere, end eget Uheld, var at Røverne – i det mindste disses Handtlangere – i de samme Dage toge en dansk Ostindiefarer, tilhørende Tutein i Kbhn – som man siger, fik de denne ved Capitajns, en indfødt Engelskmands, Forræderie – for ham burde dog ingen Gallie være for høy.

[158] *Søndag 9de* Nu reyste Jes, reyste som han kom, *allene*. Hans Been var langt fra ikke godt, hans Sind forstemt. Det er mit ogsaa, i smertelig høy Grad. Derfor, mine Elskede, vil jeg, kan jeg ikke underholde mig med Eder. Min Arm er ret slem; og kanskee det var godt, om den var endnu værre: det lykkes undertiden de legemlige Lidelser at bedøve Siælens – og hvad ere hine mod disse?

Jeg fik i Dag Brev fra den gode Syster Inger (Madam Flood i Schien) Hun er heller ikke lykkelig. Hvem er lykkelig? –

Mandag 10de Jeg haabede, min dybe hvileløse Kummer var bleven, var i det mindste paa Veyen at blive – Resignation, stille vemodsfuld Hengivenhed. Hvad

er det da nu, som truer at giennemgaa den tynde Hinde,¹⁷ som havde begyndt at trække sig over det dybe, ulægelige Saar? Jeg veed det ikke. Dog, veed jeg slet intet? O! at jeg intet vidste!

Alnaadens Gud! bortfjærn denne qvælende Tanke fra min Siæl! Jes er jo god, er jo Vilhelms, Saras Broder. Ney, han kan aldrig forsætlig bedrøve mig.

Tirsd: 11te Jes kom, i Følge med den snilde Præst Ottesen, Gud skee Lov vel til Byen, skjøndt først over Midnat. Hans Been, skriver den hiertelig velvillige Præst (han havde selv ey Tiid at melde det) er temmelig godt efter Reysen, saa han Mandag var paa Skolen.

Courerer reyser nu frit frem og tilbage giennem Sverrig. Et godt Varsel, som alle antage for Forbud paa den ønskede, signede Fred

[159] *Torsd: 13de* For flere Dage, lige til Søndag maae jeg nu tage Afskeed med Eder, mine Elskede! Jeg reyser i Eftermiddag til Plogstad, derfra i Morgen til Brylluppet hos Munthe, og tager atter Nattekvarteer paa Plogstad. Thi da jeg nu rimeligviis ikke i lang lang Tiid vil faae det og min kiære Rikke igien at see, vil vi gjøre Samværstiden saa lang som muelig. Og det skulde man altiid gjøre i denne Verden, hvor jo dog alting er saa ustadigt og kort.

I Nat tænkte jeg ikke at komme enten til Plogstad eller Bryllup. Jeg drømte jeg var saa syg, og laae besvimet paa Gulvet, og da jeg paa engang vaagnede af Drøm og Besvimelse var jeg virkelig saa mat, saa syg, at jeg neppe kunde røre mig, saa det vel maae have været lidt meer, end blot Drøm.

Mat^{er} jeg rigtig nok endnu, men det er jeg – meer og mindre – de fleste Morgener. Det maae være de evindelige, ofte saa ængstelige Drømme, der betager Søvnens sin vante velgiørende Indflydelse paa et svagt Legeme. Sindet maae da vel være, naar Søvnens skal skaffe Kræfter, i det mindste ikke sygt.

Hvor de Ungerne mine ere lykkelige og muntre! Efter Pigers almindelige Skik driller de hverandre med Kiæresten, og Lina erklærer sig reent ud for Capitajn Gedde, og synger:

«Jeg giærne vilde med ham døe – Og Geddes Uniform er rø» –

Og giærne havde jeg ham til Svigersøn, Lina mi, var du kun en halv Snees Aar

ældre. Saa fik jeg mig en Wilhelm igien. Ogsaa min gode Sorenskriver Christie hedder Wilhelm, og det glæder mig ordentligt, at disse to siældne Mænd, mine Venner, har dette mig ^{af} alle kiæreste Navn. –

[160] *Sønd: 16de* Jeg havde ret tænkt, jeg skulde sætte mig hen og fortælle Eder vidt og bredt om Brylluppet mine elskelige Venner! men det er nok forbi (som med saa meget andet) med mine Fortællingsgaver, i dette Fag i det mindste. Dog, hvad jeg har og formaaer, giver jeg Eder giærne. Og imidlertid skal mit Hierte tvinges til Taushed, da jeg blot vil *fortælle*.

Min Rikke fandt jeg taalelig frisk, efter hendes Maade, men Sindet stedse lige sygt. Hun bad mig saa alvorligt ikke at overtale hende til at tage med i Brylluppet, at jeg, som naar jeg kan, giærne sætter mig i Næstens Sted, – og *her* kunde jeg det ret for Alvor – strax, skiøndt mismodig, fandt mig i denne *første* Streeg i min Regning. I denne ^{min} Regning var Prologen og Epilogen – Opholdet paa Plogstad – som I nok kan forestille Eder, endeel mere lovende end Stykket selv – Bryllupsstadsen. Koren kom ogsaa did Torsdagaften, og den gik saare godt. Men snee- og stormfuld frembrød Fredag, Høytidsmorgenen. Saa meget det, i Bryllupsklæder, lod sig giøre, pakkede jeg mig ind, især da vi skulde i Kirken; men at det dog ey var tilstrækkeligt føler jeg endnu i denne Stund.

Toget fra Præstegaarden til Kirken var, da Klokkerne ringede, og vi – 50 Slæder – kom sagtelig frem, rigtig mere ligt et Lig- end et Brudetog. Mit Hierte var inderlig beklæmt, og blev det meer og meer ved alle de Minder som saa voldsomt stormede ind paa mig ved Indtrædelsen i denne Kirke, hvor jeg saa længe ikke var, og, da jeg sidst var der –

[161] Hvilke Forandringer! Hvor mange borte! ogsaa min fromme Mad: Munthe, hvis Plads nu *alt* skulde besættes, besættes med en Person, som jeg neppe troer, hun har seet. Og nu Provst Finkenhagen, som forrettede Vielsen, den arme, dybt nedbøvede Fader, som af Venskab (og sandelig, det kalder jeg Venskab) for sin Ungdomsven Munthe, havde revet sig fra sin Søns, sit eneste virkelig haabefulde Barns Syge- og snart Dødsleye, og nu stod der, som saae han overalt, hvad han vel ogsaa gjorde, den 22 Aars Yngling, udtæret, gispende i Dødens Arme. At hans Tale, der forekom mig og os alle mere som Ligtale over

den afdøde Mad: Munthe og Brudgommens Biographie, end Brudetale, var, hvad vor kiære Egerprovst kalder tarvelig, undredes, kunde, under disse Omstændigheder, ingen undres over. Arme, arme Fader! jeg saae og følte hvordan hans Hierte blødte, og mit blødte med ham, som da jeg forlod Sara Dødsleye sidste Gang, som naar jeg tænker mig det, tænker mig for Vilhelms, da han sidste Gang vendte sig om og sagde: «Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand!» Jeg talte siden meget med den lidende Fader, og græd med ham. Havde hans Søn alt været død, vilde det lykkedes mig, det veed jeg, at bringe et Glimt af Trøst i hans Siæl. Men i den skrækkelig, meer end alle Dødsqualer martrende Periode, som foregaaer denne sidste, alt opløsende Scene, vilde ingen Engels Veltalenhed være mægtig til at forskaffe det under hvileløse Qvaler arbeydende Hierte et Øyeblikks Lise. Arme Fader! arme, arme ulykkelige Moder! Gud see i Naade til Eder, og til de mange i denne <Time>, til alle Tider martrede Fader- og Moderhierter!!!

[162] Ved Bordet, det forstaaer sig, blev drukket Skaaler og siunget. De havde plaget mig saa her, især Andreas, om en Vise.: Jeg Bryllupsviser! Jeg fandt hendelseviis i en tydsk Visebog en, som med lidt Forandring og under en velklingende Melodie, gik ret godt med, saa meget mere, som Zarine, Nella og et Par til i Selskabet, sang den nok saa deyligt. Kun havde jeg ønsket, den stakkels Finkenhagen havde faaet Lov, som han ^{selv} saa hiertelig ønskede, at tage hiem strax han kom fra Kirken. Hvordan *hans* Hierte slog Takten til de glade Hurraraab, sagde mit eget mig. Vaager, den *legemlig* igienfødte Vaager, er ganske den Gamle, kun lidt meer moderat i sit Spøg[.] Jeg fattedes min Rikke, fattedes, ak! saa meget. Dog, saa længe jeg kan undlade det, fordærver jeg ingens Glæde. Selv Finkenhagen smilede jo naar de andre loe og sang og klinkede.

Den nu værende unge Mad. Munthe, er sikkert en god, hiertelig sagtmodig Skabning, og af fuldt Hierte bad jeg og beder til Gud, at hun maae vorde lykkelig. Munthe er cholerisk heftig i høy Grad, men dog vist en retskaffen Mand. Han vil ikke miskiende sin gode Sannas Værd, det haaber jeg som jeg ønsker det. Først Kl henimod 2 kom vi til Plogstad, min Koren og jeg, anført af vor kiære, den Dag ret lystige Vært, og fandt vor kiære Vertinde oppe og ventende os, og sladdrede endnu en halv Times Tiid inden vi køyede – Men saa Løverdagen, som jeg især

havde glædet mig til, den gik mig saa slemt til Spilde. O! I troer ikke, hvor syg jeg var, mine Dyrebare, hvor jeg skræmte og bedrøvede min ømme kiærlige Rikke. Fra Morgenstunden var mit Hoved som altiid efter Nattesvier, tungt og slemt, men opad Dagen, da min Koren var reyst, blev det værre, og allerværst, da Walbohm kom, med et saa Sorgforkyndende Aasyn, og hans Hilsen lød: [163] «I Gaar til Glæde, i Dag til Sorg!» Mit hele Legeme skialv, inden han fik forklaret sig, og holdt ikke op siden heller. Det er den brave Gudmundsen, som atter er bleven heftig angreben, og slige Tilbagefald, især hvor Kræfterne, som der, ere saa faa, <...>^{maae jo være} frygteligere, end det første Angreb (Dog bragte Walbohm nogen Trøst med tilbage, og haaber, han er uden Fare) – Jeg maatte tilsengs, og havde et Par ret slemme, slemme Timer. Dog, efter en stærk Vometering (som gamle Frue Holler i Hurdalen kalder det) fik jeg en Times bliid, qvægende Søvn, og stod op smertefrie og let, skøndt grumme mat. Det Onde var snart glæmt da det var forbi; men saa var ogsaa Tiden at være hos disse mine saa kiære Venner, forbi, og – for lang Tiid forbi. Jeg tog saa underlig bevæget Afskeed først med Rikke og hendes og min egen Fut, og Barna, og dem alle; siden med Føret. Atter stod det hele Mellemrum, siden jeg forrige Vaar sidste Gang kiørte i Slæde, med alle sine Skræk- og Kummers-Scener for mig – Her hiemme vare de glade og muntre, Gud skee Lov! men et Brev fra min Jes, som siger, at hans Been nøder ham til at være hiemme og ligge, og som i det Hele er i hans sædvanlige Klagetone, stemmede mere med mine Undervejsbetragtninger, end den muntre Ungdoms Glæde, og derfor bleve de ogsaa fortsatte selv i Søvnens Skiød, hvor jeg kun saae Syge og Døende og Lidende, og er derfor ikke brav i Dag.

Bragte Posten – som endnu, Kl over 11 ikke er kommet – mig et godt, kiært Brev, f.E: fra Eger eller Strømsøe – fra andre Stæder kan jeg nu intet vente – det vilde give mig meer Styrke og Qvægelse, end den Æggedosis, lille Hanna Bull just nu tracterede mig med. –

[164] *Eftermidd:* «Dig skee som du troer!» sagde jeg, da min Maja bragte mig en heel Hoben Breve, blandt hvilke jeg strax kiendte de to ventede fra min gode Moer Cappelen og Egerprovsten. Ogsaa et fra de gode Døttrene mine i Kbhn, og et fra min Sally B, saa hierteligt, saa varmt som hun er selv. Det fra mine Elskede

dernede var saa kort, sagde mig saa lidet af alt det, jeg vilde vide; men selv dette lidet saae og følte jeg kom fra varme, barnlige Hierter. Hvad der gjorde mig det kiære Brev – hvordan skal jeg kalde det? – mindre tilfredsstillende, var det meget lutter Sørgelige det indeholdt. Den ulykkelige Frue Tønder Lund! – ogsaa hendes Søn, hendes Ældste, borte, den friske blomstrende Dreng saa pludselig revet af hendes Arme! og det Sørgelige, Sørgeligere end Alt for de Paagiældende – den ulykkelige forvildede Ynglings, N: R: Ø – ds bundløse Elendighed, hvori han selv saa ubesindig – (thi meer end *ubesindig* og *forledt* kunde den Ulykkelige ey være) – har styrtet sig –

Ney, der er en langt høyere Grad af Kummer, end den at see sin Siæls Yndlinger, de Haabefulde, Skyldløse, den blomstrende Pige og Yngling nedsænket i Graven – der er en langt høyere Grad af Lidelser – ulykkelige, tre Gange ulykkelige Forældre! – for Eder veed jeg ingen Trøst paa Jorden. Kun Bevidstheden om, at I selv intet have at bebreyde Eder – kun det kan holde Eder fra at knuses under den skrækkeligste af alle Lidelsers Vægt – og den, gode, retskafne gamle Ø-d, den Bevidsthed har du, den, og Gud styrke dig for din øvrige elskede Børneflok! Arme Sophie! Arme Albertine, naar denne Efterretning engang naaer dig!

Jeg fik endnu Svar fra unge Grev Wædel paa et i et meget vigtigt Anliggende skrevet Brev, et saa hierteligt, forbindtligt Brev[.] Og han lover at opfylde mit Ønske, og vil sikkert holde det! Gud glæde ham, som han har glædet mig ved dette Løfte – og jeg trængte ^[165] i *Dag* saa meget til lidt Glæde. Der var nogle Øyeblik en *fremmed* bitter Følelse i min Siæl. *Den* er der ikke mere; men Stædet, hvor den laae, er endnu ømt – I maae jo vide alt, mine Elskede! men herom kan jeg dog intet videre sige Eder – intet, uden at jeg vil stræbe at glæmme. Og dette, siger jo mange, er det eneste Middel til at udholde det hernede. Dog, Gud lade det aldrig komme saa vidt med mig, mig, som Erindringen er saa usigelig meget, for *dette* Liv meer end Haabet, det saa ofte og saa bittert skuffende Haab –

Tirsdag 18de Vi har havt et lidet Efterføre i disse Dage – det gaaer allerede bort igien – og paa dette havde vi nu Besøg af den brave Nannestad Præst, som kom med sin Datter og Jomfr: Jensen ^{i Formidd:} og reyste nu, henimod Aften, i Regn og Slud tilbage. Hans Kone er ikke ret frisk, og hvor man hører, er Syge –

ogsaa her har Vold lagt i et Par Dage, dog kun af Forkiølelse. Gud skee Tak, Gudmundsen er igien ganske i Bædring, og at hans Kone har skiænket ham en rask Dreng, og selv er rask, bidrager vel sit til hans hurtigere Helbredelse.

I Gaar og i Dag har jeg affærdiget en grumme Hoben Breve, som har taget ret baade paa de aandelige og legemlige Kræfter. Og til hvem alle disse? Til min Lotta, min Maja C: min Sally, min Egersøn, min Jes, Præsten Ottesen, og Grev Wædel. At skrive til denne Sidste, koster mig ikke nær saa meget, som naar jeg ellers var nødt til – hvad Gud skee Lov var sielden, og aldrig for mig selv – at skrive til Stoermænd. Han er saa ungdommelig god, ^{saa} ligefrem hiertelig. Det er Skade, han skal være Greve – dog, paa den Post, Forsynet har sadt ham, kan og vil han vist virke til det Gode.

[166] *Løverd: 22de* Din Fødselsdag, min Barndoms og Ungdoms første Veninde, min elskede Maria, Du, som nu alt mere end 18 Aar hviler i den stille Grav, hvor Din troefaste Staal, min ædle Lærer, saa snart fulgte Dig! – Endnu har jeg et lidet Digt – Hiertets Følelser i jammerlige Riim – ~~til~~ ^{som} denne Dag aflokkede min villige Pen. Den og Rimet «var villigt» men «Tankerne skrøbelige» dog flød ogsaa disse lige fra det unge Hierte, og klang ikke endda saa ilde, alt hvad man kunde fordre af en 10, 12 Aars Glut, naar det ikke <...> «lad sligt fare!»

At tænke sig saa en 30 Aar eller mere tilbage i Tiden, er underligt nok. Og det staaer alt saa levende for mig, som om kun et Aar istæden for disse mange laae mellem den og denne 22de April. «30, 40 Aar *fremad* – hvilken Evighed! *tilbage* – hvor hastig opslugte i Tidens alt fortærende Hav!» – Dog, hvad skal disse Hverdags Sententser her? Egentlig intet, mine Elskede! men saa i Førefaldet maae I tage til takke, og i Vaarkniben, som udbreder sig baade over Aand og Legeme tillige, og om just ikke *fordærver*, dog har en, i det mindste ikke gunstig Indflydelse, især paa Dagbog-Stoffet.

I Dag er jeg bleven færdig med Oversættelsen af Eudocia. Den første Deel gik saa hastig og let, denne saa seent og tungt fra Haanden. Ak! hiin var fuldendt i de lykkelige Dage, længe, længe før Høsten, mit Livs og alle dets Glæders mørke Høstdage, som ingen Vaar, ingen Sommer mere vil afløse – kun den barske, stormfulde Vinter, der dog imellem skiænker en stille, klar – men kold Dag –

Wolds Sygdom er bleven alvorligere, end vi troede, den skulde blevet. I Gaar var han meget slet, men er lidt bædre i Dag. Det er stedse ængsteligt, naar der er nogen Syg i Huset.

Min lille Dorthé, som var overmaade ussel et Par Dage, er nu saa færme, som hun nesten aldrig før har været. Hun leed saa taalmodig, det lille Dyr. –

[167] *Søndag 23de* Tak, min elskede Lotta, for Dit velsignede muntre og opmuntrende Brev! Saa fik jeg et fra min Jes – hvis Been er bædre – fra den stakkels forstemte Bergh, der dog ogsaa, hvad det legemlige Onde angaaer, er i Bædring – og fra Præst Ottesen, som melder, ligesom Lottamoer, alskens Nyheder, Norges, og især denne Egn's Regierings og Bestyrelsesvæsen angaaende. Kaas kommer op igien – Moltke ned – Ak! men om den retskafne Tønder-Lund intet, intet, uden meer og meer Vished om, at han ey længer er til.

Wold er i Dag overmaade slet, tvivler selv om, at han vil staae det over, og Walbohms Taushed giver lidet Haab. Det er sørgeligt. Det unge, blomstrende Menneske, i Dag 8 Dage endnu oppe iblandt os, og atter i Dag 8 Dage maaskee – ikke mere blandt de Levende. Gud veed, det er sørgeligt. Jeg har ikke været hos ham siden de første Dage han blev syg. Jeg kan ikke. Gud give det, til Død eller Liv – (o Gud, helst det sidste!) – var vel forbi!

Mand: 2<4>^{de} Med Wold det samme, snarere værre end bædre – Det er, som sagt, Vaarkniben, ogsaa i Henseende til Dagbogen. Der forefalder intet i det eensformige Liv at melde om, og Gud skee Lov, saa længe intet bryder den roelige Eensformighed! Men da I nu, min Siæls Dyrebare, ere blevne vante til disse Blade, til i det mindste hver Maaned at faae et Hefte, saa faaer jeg udfylde det med hvad der falder mig ind. «Og det gjør du jo, og har gjort alle Aarstider igiennem, Moer Koren!» Tildeels, mit kiære Barn! – (jeg veed ikke, hvem af Eder det var, som taledé) – Og I vil jo have det saa, mener jeg. Ikke blot det tørre: «Den og den Dag var Veyret slet (godt) N: N: var her, kom Kl – slet – og reyste igien Kl – slet.» «Tys! Tys! Moer vor! For Guds Skyld intet saadant» – Ja seer I, det vidste jeg vel.

[168] «Denne Fortale lover just intet Overordentligt» –
Og faldt det Eder nogensinde ind, at vente det *her*?
«Ney, men dog»- «Kom med hvad du har, og uden nogen videre

Indgang. Du har jo vant os til at tage til takke med hvad du byder os. Hvortil da nu alle disse Omsvøb?»

Seer I, Elskede, Jeg sad her og saae paa den ulykkelige Carolines hulde vemodsfulde Ansigt – I veed, hun hænger her lige over mit Skriverbord – og saa tænkte jeg atter paa, hvad der saa ofte under Oversættelsen af *Eudocia* faldt mig ind, hvilken Lighed der var mellem disse tvende Fyrstinders Skiæbne, og hvordan Menneskene i det femte og 18de Aar hundrede vare aldeles de samme, hvordan Cabalen blomstrede vel saa frodig under den svage barnagtige Theodos's som under den svage barnagtige Christians Regiering, hvordan det Constantinopelitanske og Kiøbenhavnske Hof spillede med Uskyld og Menneskeværd, som havde det sidste gaaet i Skole hos det første. De iblandt Eder, mine Gode, som endnu ikke har læst *Eudocia* (hvortil den sande Historie aldeles gav Stoffet) læse den saa snart mueligt, om ikke for andet, saa for denne Sammenlignings Skyld. Trækker engang – til Eders Menneskekundskabs Forøgelse – en Paralel mellem *Eudocia* – *Caroline. Paulin* – *Struense. Theodos* – *Christian. Pulcheria* vilde jeg ikke giærne gjøre ganske til Sidestykke af hiin gamle hadske *Matrone*, som drev det diævelske Værk i de nyere Tider, som dog hiin Printsesse med alle sine unægtelige Fuldkommenheder lod det drive ved sine *Falconier* og *Heraklier*. Men nok! *Eudocia* hensmægtede Resten af sit Liv i et Kloster – *Caroline* i Celle – *Paulin*, og den aldeles uskyldige, den ædle *Zoe*, hendes eneste Veninde, blødte for Bøddelsværdet.

[169] – *Struense*, mindre brødefuld end *Paulin*, *Brandt*, ikke saa ædel, men dog uskyldig som *Zoe* – delte denne skrækkelige Skiæbne med *Eudocias* ulykkelige Venner – Dog, jeg har jo alt engang sagt nok! – og maaskee har *I* længesiden sagt det. Men endnu maae jeg gientage det: paafaldende er Ligheden i begge disse ulykkelige Regentinders Skiæbne nesten fra først til sidst.

Aften Jeg var i Formidd: oppe og saae til Vold. Efter mit Øyesyn og Ahnelse, er hans Tilstand ikke saa farlig, som jeg havde forestillet mig den, men kan desværre derfor være farlig nok. Dog finder alle ham nu bædre, end han i disse sidste Dage har været.

Med samme var jeg for første Gang inde og besøgte *Melin* i hans nyeindrettede Værelse. I den Anledning fortalte han mig, at gamle General *Krogh*

paa Mork «ogsaa kom saaledes ind og besøgte ham paa sit Kammer 14 Dage før han døde, og at det forekom ham saa ligt mit Besøg i Dag, naar han ret saae paa mig, osv» – Altsaa kunde jeg nu efter Melins Forudsigelse gjøre mit Testamente; men da hans Spaadomme – og Spaadomme af dette Slags er han stedse ved Haanden med – endnu ikke en eneste Gang ere indtrufne, saa lader jeg det nok for det første beroe med mit Huses Beskikkelse. Barna her, især Maria og Zarine, bleve ret harmelige paa den arme Stymper, og Lina sagde: «Veed du hvad, min Moer (saa begynder hun giærne sine Haranger) Melin er ret en stoer Nar, og du maae inte troe ham, for saa – er du ogsaa en Nar, vilde hun maaskee sagt; men det blev til: er du rigtig saa ley» –

[170] *Tirsd: 25de* Jeg har, siden jeg kom hiem igien til mit forladte Hovind, læst for mine kiære, glade Tilhørerinder, Eudocia, Hermann v. Unna, og adskilligt andet. Og nu – giæt, hvad jeg i Aftes begyndte paa for dem? Saa men hverken meer eller mindre end den gamle – Sigvardt. Den har i nesten 10 Aar været borte fra mig, uden at jeg vidste hvor, og da jeg ved en Leylighed uformodentlig fik den igien, var det mig ordentlig, som om en Ven efter lang Fraværelse gjorde mig et Besøg. Ak Gud! hvor mange Erindringer kalder *denne* Sigvardt tilbage! Jeg har faaet den af Dichman i vort Bekiendtskabs første Dage. Stædet, Tiden, han selv, den blide, vemodige Yngling, stod saa levende for mig, da den gamle Bog igien var i mine Hænder. Den, Stoltzs Digte, Stolbergs Jamber, og Lieder zweier Lebenden har jeg faaet af ham; men af dem alle er ingen, deres fortrinligere Værd uagtet, mig kiær som Sigvardt. *Talte* jeg med Eder, kunde jeg sige Eder, hvorfor. –

Vold lader til at være noget bædre i Dag. Men jeg har lært, smertelig lært, ikke at lade mig skuffe ved denne Bædreladen – Han vilde ugiærne døe; og hvilket ungt Menneske (tidt er det ogsaa Tilfældet med ældre) vil ikke det? Min Sara og Vilhelm gik vel heller ikke *giærne* fra deres Elskede, dog veed jeg, de gik *villigt*, da Faderen deroppe kaldte dem. «Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand!» – «Vilhelm, jeg kommer!» – med disse Ord gik de. Vilhelms allerede fra Støvet løsrevne Aand saae Faderens Hærlighed – Saras længe fortroelig med Tanken om Overgangen herfra did, saae den forklarede Broder, rakte den ledende Engel Haanden, og sagde smilende: «Vilhelm, jeg kommer!» – Men fra mig gik de – O

Gud! o Gud! Dog, jeg gaaer jo *til dem* –

[171] *Aften* I Dag har jeg første Gang hørt Stæren, og seet Linærten, skøndt de begge længesiden skal have ladet sig baade høre og see. Det regner, er saa traurigt og stille. Men for Jorden er jo Veyret saaledes som nu meest velgiørende; og for det menneskelige Sind er jo en stille, alvorlig Time ogsaa velgiørende.

Arme Foged Borchsenius, som i Morgen skal til Byen. Nu veed jeg, den ømme Rikke er saa bekymret for ham, og jeg vil selv være det, inden jeg veed ham vel hiemme igien. Walbohm havde redet overende i Gaar, og stødt sig meget. Gud give, min Koren fik Lov at blive i Roe i denne Tiid! Hertel maae forsøge det, stakkels Barn, i hvordan det er. Han er fast aldrig hiemme

Onsd: 26de Og endnu engang: «Dig skee som du troer!» – Med det i Gaar sendte Dagboghefte skrev jeg til Dig, elskede Maja: at det ahnede mig, der hos Horsters laae en Pakke til mig. Og see! bedst som jeg sidder i mine Forelæsninger i Aftes, kommer man ind med et Brev og en Pakke, saa net indsyet i sort Voxdug – strax vidste jeg, hvorfra den kom[.] Og Tak da, Du Gode! for Brev og Pakke, for den herlige ventede Siælendelse i et nyt Bind af vor Jean Paul!

Hvor dog vore Ideer, kiæreste Maja, saa ofte mødes! Min Oversættelse af hiin deylike Maaneformørkelse «har Du sendt vor gode Syster Inger i Schien, som en lille Erstatning for al den Glæde hun ved at skaffe os denne ædle Digtters Arbeyder, skaber sine Veninder» – Og i mit Sidste til hende skrev jeg, at hun neste Gang skulde faae denne Oversættelse – som jeg da ey havde Tiid at reenskrive – «som et lille Beviis paa min Erkiendtlighed» – Du kan troe, *dette Møde* glædede mig.

[172] *Bededagen* – 28de Det kimer og ringer og kalder til Guds Huus. Ak! saa længe har jeg aldrig før været derfra uden at være syg. Syg? Og er jeg da frisk? Ney, mine Elskede, hverken paa Siæl eller Legeme. Men det var mig stedse en Qvægelse for det syge Sind at bede i Templet, i Forening med saa mange Bedende. Ogsaa nu vilde det være det, og jeg veed, mange af de Tilstædeværende vilde bede for og med den nedbøiede Moder. Det er kun den *første* tunge Gang jeg gruer for. Naar kun den var overstaaet! Det er Feyghed, jeg veed det nok. Men

jeg gjør jo heller ikke Paastand paa nogen Slags Kiækhed.

«Mener De, det endnu kan vare længe?» spurgte den arme Moder, Provstinde Finkenhagen, Doctoren, da han sidst var der. «Gud! var det kun forbi!» lagde hun til, da den rørte Læge intet kunde svare hende – Og nu er det forbi. I Løverdags blev dette, vel det smerteligste Ønske en Moder kan gjøre, opfyldt. Hun er syg og trøstesløs.

O! du vise, gode, strænge Fader! ogsaa for de Saar, som heneden ikke kunde læges, har du Trøstens Balsam. Gyd den i de vaandefulde Hierter! – jeg veed, du kan det –

Vold ligger endnu ligedan, nesten i en Slummer. Men Walbohm vedbliver at forsikkre, der er ingen Fare.

Og saa vil min Saras Kista Hertel og Ovidia Messel, uagtet Føre og Veyr og alle, ikke reent uovervindelige Hindringer, komme herud til min Majas Confirmation Søndag 14 Dage? Gud velsigne dem for det! Og giid det var nu! – Kista skrev det. Fra min elskede Lotta var denne Gang intet; men baade hun og den kiære President er frisk, Gud skee Lov!

Maja, Hanna og Lina ere i Dag budne til Moer Mørk til Middag. Den Lina er en snurrig Glut. Da jeg i Forgaar ^[173] kom til et meget rørende Brev i Siegvart (som hun hører med ualmindelig Opmærksomhed) faldt hun i en saadan Graad, at jeg maatte holde op, og besluttede, ikke at lade hende være meer tilstæde saa længe disse Forelæsninger varede; men hun beder saa meget om det, at jeg ikke kan nægte hende det – som det overalt er vanskeligt, at afslaae, det venlige Barn noget. Jeg skal vel imidlertiid passe det, som jeg pleyer, tage fra og lægge til efter Tiid og Omstændigheder. «Jeg synes, kiære Moer Koren, du kunde nok finde paa at læse noget andet og bædre for Barna dine, end den *vandige* Siegvart» – Ja men kunne jeg det, baade noget andet og bædre. Men deals har de nu faldt paa at bede mig om at høre denne, og saa vil jeg heller, de skal *høre* end selv *læse den*, og – det var for det første – og for det andet, finder jeg ligesaa lidt nu som før, at den arme Siegvart fortjæner det onde Rygte, den er kommet i. Giid vi ingen farligere Romaner havde end den. Der er saa mange rigtige Skildringer af det unge varme Hierte, saa mange, hvori man kiender sig selv igien, og huslige Scener efter Naturen – kort, lad mig min gamle Siegvart være i Roe, mine

Elskede! Som jeg forkorter og kalfatrer den hvor jeg troer det behøves, er jeg nesten vis paa, de fleste af Eder ikke skulde kiedes saa meget ved at være blandt mine Tilhørere. Nu vil jeg ogsaa til Slutning, med den Oprigtighed, jeg skylder Eder og mig Selv i disse Blade, tilstaae, at *Tilbageerindringen* som under denne hele Læsning er saa $\leftrightarrow$ virksom, ikke har den mindste Deel i denne – maaskee unødvendige – Apologie for stakkels Siegvart –

[174] *Løverd: 29de* Hvad skal jeg gjøre mod de plagende Drømme? De berøver Søvn en hver Vederqvægelse, og jeg staaer stedse mattere op, end jeg lægger mig. Dog, hvad Raad kan I elskede Fraværende give mig andet end de elskede Nærværende giver mig? Og hvad andet Raad er der vel, end med Taalmod at oppebie den Tiid, jeg igien kan komme ud i Guds frie Luft og faae nogen Motion, saa bliver det vel bædre. Lad os haabe det. – Hu! hvilket Veyr! Snee og Slud og Storm. Da kan man ^{ret} føle, hvor godt det er inden de lune Vægge. Jeg føler det ogsaa, og med dyb Taknemmelig. Ak! men som *fordum* kan jeg dog aldrig føle enten dette eller noget Gode mere. –

Sønd: 30te Kun et eneste Brev i Dag. Det var fra min gode sig altiid Selv lige interessante Fetter Christie, eller, som han blot underskriver sig (fordi han veed hvor dyrebart det Navn er mig) Wilhelm, i Bergen. Men intet Ord om nogen Bull der. Ikke et Ord i al denne Tiid fra min ædle, min evigkiære Stiftamtmand Bull – Gud veed, det er haardt. Er jeg ham og hans Hanna da slet intet mere? Kan man saadan glæmme og forglæmmes? Og skal jeg sørge eller fryde mig over, at jeg intet Begreb kan gjøre mig herom?

Jeg lider i disse Dage saa meget i mine Arme; men skulde ey agte det værd at tale om, hvis det ikke – nu det ogsaa er kommet i den høyre – nesten hindrede mig fra at foretage mig noget, og nu nøder mig til at nedlægge Pennen, som Smerten er færdig at rykke mig ud af Haanden –

Endnu ligger Vold ligedan. Gud veed, hvad det vil blive til. Doctoren trøster godt – de andre her mistvivler –

May

[175] *Mand: 1ste* O! hvor er, i enhver Henseende, *denne* Maydag forskiellig fra forrige Aars! Det var, skøndt Sneen endnu laae paa Marken, en af de skønneste Vaardage[.] Bliid og smilende (som alt omkring mig,) stod min Sara her og fortalte, at hun med sin Fader, Hertel og Nella skulde en Tour til Hest for at see de fangne Svenske, de første, som bleve bragte hid fra Soløer, var glad og ængstelig over dette Møde, – o! jeg mindes det saa godt.

Og nu – Slud og Mørke uden om mig – mørkere endnu i min Siæl – Sara! Vilhelm! Hiertet slaaer saa Saare længselfuldt og mat mod Eders Grav» –

Og for de arme Forældre i Næss, Finkenhagens – hvilken bitter, hvilken skrækkelig Dag! Maaskee nedsynkes i dette Øyeblik deres eneste Haab, deres Fremtiids mest lovende Glæder i Graven. Og hvad er da dette Livs Haab og Glæder? hvad er det Alt «mod den Vished: *du skal døe!*» –

Imidlertiid

Ich will kein Paradies für eine Gastⁿ⁸ begehren,
Der nur vorüberzieht. Der Vorsicht weisze Hand
Gab Freud' und Glücks genug, um hier in fremden Land
Gern zu verweilen, gab der Leiden und der Thränen
Genug, um uns hinauf ins beszre Land zu sehnen

I Gaar døde en 17 Aars Pige paa Gislevold efter faa Dages Sygdom. Døden holder en frygtelig – en langvarig Høst blandt Jordens unge Planter. Vold er slettere i Dag –

[176] *Tirsd: 2^{den}* – Og i Dag uden Haab. Vel har Walbohm endnu ikke opgivet sit; men ingen anden har noget meer tilbage. Baade for alles vores, som især for den Lidendes Skyld, beder jeg Gud at det snart maae blive til hvad det skal, det være sig Død eller Liv – kun at den stedse ængstelige Uvished kan ophøre. Han er meget taalmodig. Den gode, mageløs ømme Hertel er nesten stedse, saa meget hans Forretninger tillade det, om ham, søger at gjøre alt optænkeligt til hans Lise.

I Gaar fik vi en lille 15 Aars Skriverdreng, Albrecht Gryner fra Christiania, en ret vakker Gut, men saa lille og spæd som om han kun var 10 Aar. I maae jo

kiende hele Hovinds Personale.

Og nu er min syge Arm saa træt af Skrivning. Mange Breve gik nu til Christiania, deriblandt ogsaa et, elskede Maja, til Dig.

Ja, for Jorden kan vel dette Veyr være ret, og meget godt; men det er yderlig trist og fælt. Sludveyr i den egentligste Forstand. Arme min Fut, som i Dag skal komme hiem fra Byen! Min Maja og Hanna Bull ynker jeg endog for den korte Vey herfra til lille Faer Mørk.

Onsdag 3^{die} Selv Walbohm har nu opgivet Haabet om Vold. Hvorfor banker mit Hierte nu stærkere? hvorfor gik jeg bort med Taare? Det var jo hvad jeg, hvad vi alle forudsaae vilde skee. O! hvor tungt er det, og vanskeligt at give det sig stedse indsmigrende Haab aldeles Afskeed. Jeg vilde ey tilstaae mig selv der endnu var noget tilbage, men nu føler jeg dog det har lagt etsteds skiult, føler det i mit Mismod. Gud! lad hans sidste Striid vorde let! –

Kl 11½ Det var den – Det er forbi – O Død! du er ey Skrækkelig[.] Men Støvets Børn miskiende dig

[177] *Torsdag 4de* Nu, just nu har jeg udlæst Jean Pauls *Jubelsenor*. Spørger mig ikke, mine Elskede, om den har glædet mig – I veed Svaret forud: Meget, uendelig meget. Og selv hans, Historien aldeles uvedkommende sædvanlige Intermezzet, ere her høyst interessante. Især er hans Udfald mod det tragiske Uvæsen, at bringe Død og Døds martrer i sine skrækkeligste Skikkelser paa Scenen, et Ord talt i rette Tiid (allerede for 12 Aar siden) Hvad mon Hr. von Kotzebue siger til det? Dog, hvad rører von Kotzebue! Ogsaa kom mig herved i Sinde Sanders *Knud Lava*, der, efter hvad jeg har hørt, skal være skrækkelig skyldig i hiin Brøde. Og kan slig Brøde fordobles, saa maa det være derved, at dette Stykke var bestemt til og blev opført paa vor gode Frederichs Fødselsdag, den første endog – (trefold Brøde!) – han helligholdt som Konge, omgivet af Kummer og Uroe. O! kan vi ikke lette dig din Krones tunge (ogsaa i de lyseste Dage tunge) Byrde, gode, menneskehulde Frederich! forøge dens Vægt bør vi dog ikke –

Hvor giærne fortalte jeg Eder ikke, I Dyrebare! det hele Indhold af den deylige Jubelsenor, eller dog enkelte Scener af den! Men hører det hiemme i en Dagbog?

Dog, i en Dagbog som denne hører jo alt hiemme, som det morer mig at fortælle, og Eder, I Elskede! at høre, d.e. læse –

Kun enⁿ⁹ eneste af de mange skønne Materier vil jeg afkopiere Eder saa godt jeg kan – Selv maa I henstille det i det fordelagtigste Lys.

Først maae I nu vide: at Præsten og Oldingen Schwers, har i Kirken høytideligholdt sit Embeds Jubelaar og sit Ægteskabs Jubelaar. Ædel og simpel og fast og rørende som Manden selv

[178] var hans Tale fra Prækestolen – ædel, simpel, rørende, men blød, som Ynglingen der holdt den, var dennes, den yngste Søns (Faderens Adjunkt) Brudetale til det ærværdige graa Ægtepar. Ogsaa af dette hiertehævende Malerie gav jeg Eder giærne mere end dette lille udkast; men det har et for vidt Omfang, jeg tør ikke befatte mig med det. Men – seer nu! Der, øvest ved Bordet, under Guirlander af Eviggrønt, sidder Brudeparret, hvis sammenlagde Aar udgjør 160 – rundt om dem 3 Sønner og Sønnekoner, alle værd at tilhøre dette Par – og den yngste, Adjunkten, den beste blandt disse gode Børn, med det barnlige Blik fuldt af taknemmelig Kiærlighed paa de velsignede Gamle, og kun bortvendt fra dem for at hvile med øm Bekymring, med unævnelig Følelse paa den hulde, yndefulde Alithea, som med sit søde Aprilansigt gaaer fra og til Bordet for at see alle Giæster tilgode, ogsaa de glade Rollinger, alle Børnebørnene, som, for at støye uhindret, spiser i Rosen, eller i et andet Værelse, og kommer nu og da løbende og tittende ind til de ældre Børn, for at see, om de har det saa godt som de. «Hvem er Alithea? og hvorfor» – – Tys! lad mig nu først faae nævnt de øvrige Bordsiddende – Organisten og Skolemesteren, et Par gamle værdige Sognemænd; og her – I har længe undret over, hvem hiin gammelunge Dame er, hvis spraglede glimrende Pynt stikker saa underlig af mod de unge Koners beskedne, borgelige Dragt (kun hendes værste Fiende vilde sammenligne hende med Alithea)[.] Det er Frøken v. Sackenbach, en gammel adelig Frøken, som nu, forladt af den glimrende Verden, lever i Erindringen om sin Ungdom og Hoffet og alle de svundne Herligheder, for Resten et godt gammelt Pigebarn.

[179] Og er der ellers ingen, som tiltrækker sig Eders Opmærksomhed? «Jo, tilvisse! den unge Mand der, den livagtige Contrast af Frøk: Gobertina v: Sackenbak – denne stive, gammeldags Hofdragt og Tone (som stiger og falder

for ofte til at være naturlig) og dette aand- og ildfulde Blik» – Rigtig, mine Elskelige, han spiller en Smule Maskerade – thi, vide maae I, at det hverken er meer eller mindre end – Jean Paul selv. Han er der for at gjøre det dobbelte Jubilæum til et tredobbelt, i det mindste en tredobbelt Høytiid – for at fordrive hver Skye fra disse ædle Menneskers Himmel, og især fra den unge Præstes Pande, og borttørre alle Taare af den hulde Alitheas Kinder. Alithea, antaget, da hun var forældreløs, i dette patriarkalske giæstfrie Huus, som Barn, som Datter (istæden for to mistede Døttre) er bleven den unge Adjunkt meer end Syster, har tilstaaet de Gamle det, og de har velsignet deres Børn. Kun fandt de betænksomme Gamle det passeligt, at Pleyedatteren opholdt sig indtil der var Vished om Brudgommens Befordring, f hos en af de gifte Brødre. Dagen efter skal hun med denne forlade sin Himmel sinⁿ¹⁰ Alt – Men see! der er Jean Paul i sin rette Charakter – hiin var kun paataget, for at faae Adgang til Frøkenen, og ved hende til Præstefamilien – Den unge Mand har Vished om Faderens Embede, bliver der, hos ham hans Alithea stedse, evig –

I har maaskee alt seet Eder mætte. Men endnu nogle Øyeblikks Taalmodighed! «Paa Eders tilkommende skønne Dage!» (drak J: P: – alle Børnene reyste sig) «stille og blide henglide Eders Timer! Alle Eders Børn vorde lykkelige, Eders Børnebørn gode og lykkelige! Paa Eders lange, lange Velgaaende!» – «Og en bliid Bortgang herfra!» gienmælede Oldingen, [180] med det høye Blik løftet mod Himlen – «Bliid som vore salige Døttres!» udsukkede Moderen – og de Gamle omfavnede hinanden – intet Menneske talte, af alle Øyne strømmede Taare –

Hvor var der endnu meget at sige Eder, om hvordan den ældste Sønesøn, paa Faderens Vink, traadde hen mellem Besteforældrene, og oplæste det trykte Brudevers, som for 50 Aar siden var skrevet til deres Bryllupshøytiid – kun herom disse Jean Pauls egne Ord: «Die Stimme des unbefangnen Kindes, das den poetischen Wunsch zahlreicher Enkel ohne die Beziehung auf sich ablas, klang rührend wie ein redendes Herz» –

Og nu, mine Dyrebareste! ere I vel trætttere af at læse, end jeg af at male – skiondt det trætter mig usædvanligt, i disse Dage at skrive. Jeg veed ikke hvordan jeg er. Jeg spiser, drikker og sover som sædvanligt, men Kræfterne gaaer saa reent bort. Nu var jeg, for første Gang, i Haven. Luften er reen, men ikke bliid; og

hvordan det er: mørke, tunge Erindringer kommer mig overalt imøde, og nedbryder hvad Luft og Bevægelse kunde oprette. Den sidste Gang jeg i Høst var i Haven, var det med Sara, som alt begyndte at skrante, og ikke var der – ak aldrig, aldrig kom der oftere –

I Dag blev den unge Pige fra Gislevold begravet; og nu er der igien død en rask, vakker 18 Aars Gut – Saaledes i mindre end 8 Dage i dette Naboeskab 3 unge Mennesker. Den fæle, sørgelige Ringen berøvede mig den Eftermiddagshvile, jeg saa vel trængte til. Heri, min Maja C: – og jeg troer, allene heri – sympathiserer vi ikke, da Du holder saa meget af denne Lyd, og jeg slet ikke kan udholde den. Dog vilde jeg, havde jeg noget at sige, for *Din Skyld* ikke forbyde den –

[181] *Løverd: 6te* Bringer Vaaren Eder Glæde? mine Elskede! Gud give, den maatte det! Ak! mig bringer den kun Taare. Nu var jeg bleven kiendt med og vant til alle Gienstænde herinde omkring mig. Vel omsvæver mig ved hvert Fjed de bittersøde Minder, vel gaaer intet Øyeblik forbi uden smertelig Følelse af mit Savn. Men med *denne* Følelse var jeg bleven fortroelig. Ak! anderledes er det, naar jeg træder ud i Haven, i Gaarden, allestæder, hvor jeg ikke har været siden – *de* vare med mig, eller endnu vare mine *her*. I Dag vovede jeg mig ind i Saras Lysthus. De Løv, hvis Udspring i Fjor ved denne Tiid glædede hende saa inderligt, siden overskyggede den hulde Naturens stille Datter saa blidt, naar hun her sad ene med sin Bog, eller med sit Arbejde blandt sine Elskede – dette Løv <laae> nu visnet, henblægnat – som hun – – Ney! jeg veed ikke, hvor jeg vil hen med det arme lidende Hierte – Bindet er revet af – alle alle dets Saar bløde saa friske, saa smertelige, som da jeg første Gang saae Hovind igien. I hele den opvaagnede Natur seer jeg kun deres Grav –

«Jedes Thal, voll Ruh und Abendröthe,
Mahnet mich an Hehra's Seelenflug,
Als sie auf den Blick zum Himmel schlug,
Und der Geist, der ihrer Lipp' entwehte,
Meine Seel' auf Engelflügel'n trug. –»

«Dieser Traum versank, wie eine Welle,
Die kein Daseyn wieder hoffen darf» –

[182] *Søndag 7de* Ømme, varme, vennehulde Maja C! saa er Du saa ængstelig

ved, intet at høre fra Din Moer Koren – og hvordan gaaer det til, at Du intet hører fra mig, da jeg dog har sendt vist to, om ey tre Breve – Du vil see det af Dagbogen – til Dig, siden jeg sidst saae noget fra Dig! Men i Morgen skal jeg atter skrive, og paa Tirsdag bortsende nogle Linier til Dig. O! kunde jeg ile i Dine Arme, og bortkysse Dine varme Taare, og hvile ved Dit end varmere Hierte! <...> Nu maae Du dog have mit første Brev i det mindste. Men ogsaa her min Tak, Du sieldne Veninde! for det ømhedaandende Brev! Og Gud min Tak, at jeg har Dig! at jeg har Eder Alle, I velsignede! See, er her ikke endnu et saa kiærligt Brev fra min Sally B, og i dette et saa barnligømt fra min elskede Thrine Treschow – og et fra den gode Kista fuldt af Vemod og Glæde over den forestaaende Samling – Vær nøysomt, mit Hierte, og taknemmeligt! –

Mandag 8de Hvorfor skal jeg altid komme til Eder, Dyrebare! med mine Klager? hvorfor aldrig sige Eder, naar det er anderledes og bædre med mig? O! vil jeg ikke da giærne det, naar det kun er anderledes og bædre? Saa er det i Dag. For første Gang i lang, lang Tiid vaagnede jeg i Morges uden Hovedpine, uden synderlig Gigt i Armene, og maae dog nu fuldelig give dem Ret, som paastaaer, at Siælen ligesaa vel er afhængig af Legemet, som dette af hiin: thi sandelig, mit Sind er ogsaa ulige lettere, end det pleyer være. De fatale Klokker ringer alligevel alt hvad de kan – de ringer nesten daglig, og dog vænnes jeg ^[183] ikke til det – men i Dag lyder de, synes jeg, mindre skrækkelige. Det er atter en i tidligste Vaar henvisnet – ney, ikke henvisnet, men i sin fulde Kraft afmeyedⁿ¹¹ Plante, der nu synker i Graven. Den lykkelige Moder er i Forveyen og modtager hende. Den Moderen til den Pige, jeg nok engang her fortalte Eder om, hvis Kiæreste kom hiem for at følge hende til Jorden, er ogsaa død i disse Dage – er nu hos sin saa smerteligt men kort savnede Datter – –

Ja, elskede Lotta! giid jeg kunde tilbringe den forestaaende sørgelige Onsdag, Volds Jordefærdsdag, hos Dig, som Du saa kiærlig ønsker, eller hos min Rikke, som Du beder mig om; men dertil er Føret for slem. Dog, hiemme bliver jeg ikke, men tager over til den gode Madame Walbohm, og bliver hos hende den hele Dag. I vilde Alle, mine Elskede, vide mig Tak herfor – fordi jeg skaaner Eders Moer Koren, som I saa giærne vilde see forskaanet for hver Smerte, og som derfor skylder sig Selv og Eder at skaane sig hvor og saa meget mueligt.

Med nye Interesse har jeg atter i Dag læst Dit Brev, dyrebare Thrine T; det barnlig-systerlige Brev – (det var baade til Sally B: og mig) – som jeg nu flux skal besvare. Ja vist er her Gammen og Jublen ved Kaases Tilbagekomst. Længe før I seer det her, vil Aviserne have udbasunet det, hvordan det halve Christiania reed og kiørte ham imøde med Sang og Klang, og Giæstebudet hos Ridder Collet, og Ballet hos Thoms – Kors! Kors! Jeg kunde sandelig ikke for, at jeg, da man fortalte om den 20 Aars Amtmand Knuth, som skal staae under Kaases [184] Formynderskab, kom til at tænke paa Rabner – thi siger mig, ligger der noget mere Træffende i nogen af hans Satirer, end blot i de Ord: «En umyndig Amtmand»? Men med alt det kan Tingene jo giærne gaae nok saa deyligt. Kun at man ikke, efter Christiania gamle syndige Vane, begyndte h saa hedt og jubilerende. «Elsk mig lidt og elsk mig længe!» sagde en gammel ley vranten Degn paa Amager. Det klinger just ikke lifligt, og jeg har – og I vist Alle med mig – *meget* mod det «lidt» – men noget er der dog nok i dette degnelige Ordsprog.

Og saa var der saa meget i det kiære Datterbrev om min evig elskede Adams Arbeyder, hans nye Sørgespil *Axel og Valborg*, og et, som endnu er ufuldendt, *Tordenschiold*, den samme Datters Helt. Og hvem vilde vel, elskede Katty, have noget imod, at Du *giver* ^{denne} Din Landsmand dette Fortrin, og at Øhenslæger *vælger* ham, Din Helt fremfor Alle, til sit Stykkes Helt? Vist ingen ægte Dansk eller ægte Norsk – Kun er det mig ubegribeligt hvordan Tordenschiolds evige Omtumling paa Søe og Land i uafbrudt Kamp og Feyde, kan blive Sujet til et Sørgespil – saa rigt det vilde være for et Heltedigt. Dog, derfor er han Øhenslæger og jeg Moer Koren kan jeg troe, og jeg vil tie og vente.

At ingen, selv ikke Sophie vidste den elskede Flygtnings nuværende Opholdsted, faldt saa tungt paa mit Hierte: naar faaer – eller faaer han nogentiid mit *andet* Brev? – Det *første* ligger paa Havsens Bund. Kanskee skal han aldrig mere høre noget fra sin Moer Koren – Moer Koren aldrig noget fra ham – –

Intet Ord denne Gang fra min Maja Devegge. Nu, saa har vi et des længere Brev neste Gang i Vente fra hende. Men jeg er saa vant til at see de kiære Børn *under eet*, at jeg besaae Brevet paa alle Sider, og neppe troede mine egne Øyne –

[185] «Din T» – siger Du, elskede Katty, «lever i denne politiske Uvisheds

Periode, blot i Ønsker, Haab og Drømme for og om det dyre Norges Held, dets Fremtids Held: thi stedse er hans Blik heftet paa fjærne Tider og Gienstande.» Ligesom Du i disse Ord karakteriserer Din ædle Mage, staaer Du selv saa huld og beskeden for mig i Dit: «Jeg er ikke saa uegennyttig; ogsaa for de nu værende, for vore Levedage, har jeg Ønsker, og kan ikke saadan løsrive mig fra det Nærværende» –

Det *kan vi*, det *bør vi* maaskee heller ikke. *Qvinden* og *Moderen* kan umuelig, uden at fornægte sit hele Væsen, see udover sin Kreds, og ligegyldig ved det Nærværende *blot* glæde sig i den fjærne Fremtiid. Kun *op over det Alt* løfter vi vort Blik saa høyt, om ikke høyere end Manden – og vist nok roeligere, barnligtillidsfuldere end den dybe Tænker, som mindre betroer sig til sin Følelse. Og derfor misunte vi ikke dem deres skarpere Blik, de ikke os vor dybere Følelse. –

Christi Himmelfartsdag d: 11te Klokken var ikke fuldt 8 i Gaar Morges, da jeg og Lina mi alt vare hos Walbohms. Jeg saae det paa dem alle her, især paa Hertel, at jeg gjorde bedst i at reyse tidlig. Doctoren og Ritmester Holch vare her i Begravelsen, og saa sad alle vi Fruentimmer – Moer Mørk var der ogsaa – deels snakkende ved vort Arbeyde, deels gik omkring saa langt vi kunde komme i det herlige Veyr men slemme Føre. Lina og en Jomfrue Keilhau, som er der i Huset, var nesten hele Dagen ude og levede paa deres, som vi Gamle paa vort Viis, ret godt. Det er en saa hyggelig Kone, Mad: Walbohm, saa hiertelig giæstmild, saa sand qvindelig.

[186] Den lille Faer Mørk, Guds sande Apostel, kom over mod Aftenen for at see til os, og fortalte hvordan de levede her hiemme. Vi blev paa Gislevold til Kl 9, og fandt endnu alle samlede da vi kom tilbage. Alle den Bortgangnes Paarørende, som har lang Vey, ere her endnu, men reyser nok snart. Iblandt disse er to Farbødre udmærkede agtværdige Mænd, og den ene – skiøndt langt over Ynglingsalderen – nesten en mandlig Skiønhed. Jeg husker endnu godt, hvor opmærksom jeg blev da jeg for 11 Aar siden saae ham første Gang, fremragende blandt den meer end almindelig vakkre Næss Almue.

Og i Gaar, mine Elskede, var det 19 Aar siden den sieldne retskafne Hertel kom i vort Huus – om nogle Maaneder 20 siden min Telja kom til os. Hvor er der

blevet af denne Tiid?

«Er ey hensvundne Aar, som de henfarne Dage,
Og alt en Drøm?»

I Dag er det 4 Aar siden min Saras Confirmationsdag – Ak! Gud Ney – det er ingen Drøm; det er smertelig Vished – Men glædelig er jo den: at hun nu saa herlig hisset har fornyet den her aldrig fornærmede Pagt med sin Gud, sin himmelske Fader – at hun der har rakt ham, rakt sin Vilhelm Haanden til en nye Pagt, en evig ubrydelig –

Løverd: 13de Veyret smiler saa deyligt til de kiære Pigerbørns Hidreyse. Var kun Føret halv saa deyligt. Ogsaa jeg vilde giærne modtage dem saa muntert som mueligt, og har derfor for første Gang aflagt Sørgedragten. O! der er jo alligevel nok, som erindres Saras og Vilhelms Veninder om deres og vort Tab. Arme min Kista! naar Du nu seer det Kammer igien – lægger dig i den Seng – dog, hun er overalt om Dig som der – og det vil Du jo

[187] *Aften Kl 6* Jeg kom nu tilbage fra en Spadsertour, den længste i lang Tiid. Alt forbi Liogodt var jeg, i Haab om at møde de Ventedede. Zarina og alle de andre Barna ere for to Timer siden gaaet dem imøde. Nesten er jeg tilfreds med, jeg ikke mødte dem: Jeg var saa nedstemt. Ak hvor mange Gange ilede jeg saaledes med bankende, af den højeste Glæde bankende Hierte mine *Alle* imøde, og blev ført hiem som i Triumph af de Jublende – det er forbi –

En Vederqvægelse fik jeg paa Tilbagevejen: min elskede Rikke sendte mig med sin tabte søde Thrines hyggelige Barnepige en nydelig Blomsterkurv, som i Morgen skal pryde mit Bord, og med denne en lille øm vennehuld Sæddel, som jeg halv bange aabnede, af Frygt for den skulde betage mig Haabet om at see hende i Morgen. Men Gud skee Lov, hun kommer med sin kiære Fut, og tænk, havde selv i Aften bragt mig den pene Kurv, men blev hindret –

«Nu kommer de» raaber Andreas – God Nat da, Elskte!

Her er jeg alligevel igien for at melde Eder, at jeg nu har dem de Kiære, Gode, Gud skee Lov, friske og vel, og paa mit Tøyen ogsaa alt vel – Men stakkels Ungerne mine har ikke mødt dem, da de kiørte en af Aslaks kunstige Gienveye. Nu kom Maja flyvende saa rød som en Rose, kunde neppe aande – og saa de

andre drattende Een efter Een – Tak, min Sally, for Dit datter-systerlige Brev. Ja, Gud give, Du havde kunnet fulgt min Kista og Ovidia! –

[188] *Sønd: 14de* Styrket er min Siæl ved de mange kiærlige Breve fra mine Elskede. To deriblandt fra Dig, dyrebare Maja C – Ja, jeg veed, hvor Manges Tanker der i Dag følger hvert vort Skridt paa Hovind, hvor mange Velsignelser og Bønner for min hulde, fromme Maja, der stiger til Himlen, forener sig der med Saras og Vilhelms for hende og os Alle – for den lidende Moder. Pyntet som en Brud tog hun nu bort, det gode beskedne Barn, fulgt af sin Kista. De andre Jomfruer ere nu ogsaa i Kirken, men jeg vover mig ikke did, og fik ikke engang Lov, om jeg end vilde og torde. Men jeg er mindre frisk i Dag, end jeg nu længe har været –

Det har stormet haardt i min Siæl. Nu er det stille[.] Tak være Eder, Alle I Elskede, som har bidraget til dette uventede Stille!

Jeg gav min Maja i Dag Marazols Andagtsbog, som hendes og min Sara for 4 Aar siden fik af mig paa sin Fødselsdag, og som var den ædle, sandgudfrygtige Pige saa kiær. Det vil den ogsaa blive hendes og min Maja. Saras Uhr gav jeg hende ogsaa. Alt indtil de mindste Ting faaer jo sit Værd af de Elskede, Tabte, – og af de Elskede, Levende, de har tilhørt, og efter, eller af hvem vi fik dem.

Mand: 15de Jeg har jo ikke før nu, Kl 4^{1/2} kunnet faae tale med Eder, mine Dyrebare. Det meste af Formiddagen har jeg lagt. Mit Hoved og Bryst var saa slem. Nu er begge Dele meget bædre. Og før jeg gaaer videre, følge I smukt med mig tilbage til i Gaar, de kom fra Kirken – [189] hvor alt fik usædvanlig tidligt Ende, fordi lille gode Fader Mørk deels selv ikke var frisk, deels havde nogle meget Sygelige blandt sin Ungdom, deels var for bange, at det skulde lide for meget paa hans Øyesteen, Maja. Her var en heel Hoben Mennesker – vi vare vel 50 – men af disse kiende de fleste af Eder, Elskede, ikke Mange, og derfor nævner jeg kun dem, jeg især var glad i – min kiære velsignede Rikke, som dog maatte tage tidlig hiem, og var ikke frisk – de brave Chrysties (jeg er *von* paa Futen, som kun blev her et Par Timer, derfor nævner jeg ikke ham) vore snilde Naboer, Mørks og Wahlboms, Nannestad Præstefolk, ogsaa Ritmester Ingiers, og Munthes hele Huus. Alle disse gode Mennesker, hvoriblandt nogle, f: E: Moer Bierk, er saa hiertelig bange for at kiøre, havde vovet sig ud i dette rigtig farlige

Føre. Det var saa venskabeligt af dem. Var det ikke? Og saa kom vor nye Fetter, Lieutenant Christie, Broder til Skriveren vor i Bergen, som nu er kommet til Næss, et takkeligt ungt Menneske – han blev her til nu, han og Fader Chrystie, og vi er just nu alle komne tilbage efter at have fulgt ham^{dem} til Christianes Høy, hvor jeg var da for første Gang i Aar, og hvorfra, især fra *Frue Lotta*, jeg skal hilse Eder Alle saa vemodigt –

Efter mit Sind var det ikke, her i Gaar skulde komme saa mange; men det var nok med fuldt Overlæg de *her hiemme* ønskede det saa; og nu føler jeg, det var godt: thi Tankerne vare og bleve for adspredte til længe at kunde hvile ved en Gienstand. Maja sad saa stille og rød i Høysædet, og jeg saae, hvordan det tit arbejdede fra Hiertet op i Øynene, især naar hun saae paa mig, og læste, som hun saa [190] godt kan (og heller ikke er vanskeligt, siger man) Følelsen af mit – af vort fælles Savn i mine frembrydende, tit med Møye tilbageholdte Taare. Hun var vidst glad, da den Bordsidden fik Ende. Veyret var saa usigelig blidt og vakkert, saa de kunde ture omkring i Haven og Gaarden, og Dagen gik, i det Hele, ret meget godt, og havde gaaet bædre, om min Rikke ikke var bleven syg, og Futen saadan ærgret mig ved kun at blive her et Par Timer. Men det skal han nok faae betalt.

Og Gud skee Lov, at den Dag er forbi, og saa meget bædr<...> d:e: mindre smertelig, end jeg torde ventet den. Men hvem har ogsaa saa mange velsignede ømme Mennesker om sig som Eders Moer Koren! det var utaknemmeligt, sagde jeg ikke: Eders lykkelige Moer Koren –

I Dag har min Kista været saa hiertelig bedrøvet. Det gik hende som mig i Gaar: hun kunde ikke faae samlet sine Følelser, ikke modnet dem nok til at bryde ud i Taare. Nu har vi sadt her saa længe og snakket, og nu, vi ikke kan spadsere længere, skal vi have os en Treset, da jeg ikke orker læse for dem; men i Morgen skal jeg, om ingen Hovedpine gjør Stands i det gode Forsæt, tractere dem først med *Knud Lavard*,^{og} saa, som Hiertestyrkning oven paa den, *Palnatoke*, hvilke begge jeg i Gaar fik med de kiærlige Breve fra min Maja C. O! maae jeg ikke, naar jeg tænker paa disse Breve, og paa saa uendelig meget, maae jeg da ikke atter og atter gientage: Vær taknemmelig, Du i alle Dine Lidelser lykkelige Christiane! og

stræb at fortæne din Lykke: de ønske jo kun til Giengield for Alt, at see dig beroeligt –

[191] *Tirsdag 16de Saras Navnedag.* I Dag bliver Sally bunden. Lille Maja har vævet et Par Strømpebaand, som tante Lotta har lovet at sende hende til rette Tiid. I disse er indvævet: «Sally, see Du her – 16de May 1809» – «Nu Du bunden er – af AMK» – Jeg seer i Aanden, Barnet mit, hvordan Du nysgiærrig aabner den lille Pakke, og hvordan Du smilende seer Dig besnæret af den yngre Syster, og hvordan Du saa giærne fløy i hendes Arme og løste Dig med et Kys, – Gud give, Du kunde det! –

Ak! Du blev da ogsaa med mig den tunge Gang til de Elskedes Grav. Endnu har jeg ikke vovet mig did. I Aftes var jeg paa Veyen, men vendte om igien. Det var mig ikke mueligt at gaae længere. Helst gik jeg ene; men det har jeg maattet love dem Alle, jeg ikke skal. Før mod Aftenen tør jeg ey gaae did – Alle de kiære Børn vente sig jo en behagelig Dag, og har jeg først været der – Gud, i Dag et Aar – her stod du, blomstende Elskelige, og modtog saa skønt rødmende min Bindegave, og de tossede muntre Riim, hvormed jeg i alle Jomfruernes Navn bandt Dig – nu har Døden bunden Dig, og Graven – og Du smiler ikke, rødmer ikke mere, Du Elskelige –

Onsdag 17de Det dæmrede alt, da min gode Kista og jeg i Aftes gik til de Elskedes Hvilested. Det var neppe, mine Fødder vilde bære mig did. Vi vare et Par Gange paa Veyen tilbage igien, og søgte at opmuntre hverandre med: det maae dog engang blive den første – Da jeg kom der, til den pyntede Grav, saae den saa venlig, saa indbydende ud. Mit Hierte slog langt roeligere, end paa Veyen did, og det var vel Smerte, men ingen voldsom, hierteknusende, som lokkede enkelte Taare i mit Øye[.] O! hvor ganske anderledes var det, <...> da jeg første Gang knælte [192] da jeg første Gang knælte paa Vilhelms Grav, da mit Hierte vilde briste og kunde ikke, og isnende Kulde fra Graven giennemfoer det som Dødskulde. Du var med mig, elskede Maja C, og min Egersøn kom, og min Jes, min stakkels blege Jes. Det svæver for mig som en Drøm, kun det mindes jeg tydeligt, at jeg ønskede mig Døden, og skialv ved at tænke mig ham, mit Hiertes Yndling, saa ene i den kolde mørke Grav. Nu hviler de sammen i den lune, blomsterstrødde Jord – i den roelige Vugge, under den klare blaa Himmel,

slumrer sødeligere endnu, end fordum ved det moderlige Bryst – ak, naar mit Blik hvilte saa glædedrukket paa hvert Træk, hvert Smil, hver Bevægelse. Det er et velsignet Sagn som siger, at «naar Børn smiler i Søvn, seer de, og leger med Guds Engle» – Sara og Vilhelm gik smilende herfra til de vinkende Engle. Sagte henaandede den alvorlige Dødens Engel sit kolde Pust over de hulde Ansigter, og Smilet blev tilbage om de blege Læber – Smilet ved Synet af Englene –

Onsdag 17^{de}

Nu skulde I seet, mine Venner, hvilket Læs Jomfruer her kiørte ud af Gaarden paa en Arbeydsvogn: Poppenheim, Kista, Ovidia, Lina, og Ane Stuepige – i Forveyen er, til Hest i Følge med Hertel, Andreas M: og lille Grüner, Nella og Zarine, kiørende, Maja og Hanna Bull – saa vi i Dag til Midd: bliver 3 istædenfor 16 – Hvorhen da dette Tog gaaer? til Korslund, et lille Sted, 3 Fierdingvey herfra, som tilhørte Vold, og hvor i Dag er Auction over alt hans Efterladenskab. Det var ikke mange Dage før hans Død, han bad os komme did naar Føret blev godt, og drikke Caffé der – som vi før, især Ungdommen, flere Gange havde gjort. Saa stort Selskab var der ikke før paa det lille Korslund – og Værten? O! vi Uslinger med vore Planer!

[193] *Torsdag 18de* Forgiæves gik jeg og min Koren ud i Aftes, nesten en halv Fierdingvey for at møde vore Auctionsfolk. Først Kl. 10^{1/2} kom de, og vare da saa forstyrrede, at der hverken var Ende eller Begyndelse paa. De havde haft en saare morsom Dag, forsikkrede de, spadseret, converseret, hasseleret – Min gode Ovidia havde især moret sig kostelig ved at see paa en Marketenderske som solgte Caffé etc – kort, de havde ret levet in dulci júbilo<.> Heller ikke nægter de – og hvorfor skulde ^{de} det? – at den snilde, takkelige Lieut: Christies og en ikke mindre behagelig ung Mand, Lieut: Kroghs, Nærværelse bidroge meget til Dagens Morsomhed. Det er den Krogh, som saa længe har været fangen i Sverrig, og som holdt sig saa grumme brav, en almindelig agtet, kiæk Officer. Han kommer her Pintseften med Fetteren Christie, og bliver Helligdagene over, haaber jeg.

Det var ganske lyst, før den stakkels Hertel kom hjem i Nat. Med ham var

Præsten Chrystie med begge sine Børn, og jeg troer – thi endnu sover alle – jeg er tidlig paa færde – Lehnsmand Riis, den Digre. Naar nu alle disse Mennesker kommer paa Benene, bliver her en Surr – Det er dog sandt, at «Morgenstund har Guld i Mund», nu har jeg alt endt et Brev til Skriver Christie i Bergen, skrevet et langt til Lotta mi, og begyndt paa et til min Maja – og Kl er dog neppe 8 endnu.

Paa min og min Korens stille Spadsertour i Aftes, giennem den stille, vakkre Sandskov, hørte jeg første Gang Giøgen. Hvad betyder det, at høre den i Vest? Hvor^{fra} jeg hørte den [194] i Fjor Vaar, erindrer jeg ikke. Ak! det var vel fra Nord – det er Sørgegiøgen, som *høres* første Gang i Nord –

Nu har jeg været oppe og vækket alle mine Syvsoversker, saa nær som lille Ragna, der kom saa seent hiem eller hid, i Nat. Kl: er over 8, de kan saamen nok orke at reyse sig nu –

Fred: 19de Kista og Ovidia ere tagne en kort Tour til Vildberg, alle Barna, Lina undtagen, ere vandrede til Houg, saa kun vi adstadige, Poppa, Telja og jeg, ere hiemme – og Linaungen.

Naa, det er sandt, *Knud Lavard* er maadelig, eller, som Tøyen President behager at udtrykke sig, sk-t-nok, og Sanders, og end mere Theaterdirectionens smule sunde Fornuft maatte være slaget med Blindhed, ellers kunde dette Stykke aldrig være skrevet for og modtaget til en saadan Bestemmelse. Troer I ikke ogsaa, mine Elskede, at dets Usselhed er bleven sadt i sit fulde Lys ved alle de Fakler paa Geburtsdagsfesten?

Vel havde den gode Konge Ret, da han paa Spørgsmaalet: «hvordan hans Majestæt havde fundet sig tilfreds ved Opførelsen?» svarede: «Som ved en anden Ligbegiængelse» –

Og nu *Palnatoke*. Ja, ved Siden af *Hakon Jarl* sætter jeg den maaskee, ved *venstre* Side i alt Fald, men aldrig, aldrig ved *høyre*, endnu mindre *over* den. Sujettet er vel heller ikke saa rigt; det er mig ^{i det mindste} sandsynligere, end at den skulde være mindre udarbeydet end hiin, skøndt jeg tilstaaer, det ved første Giennemlæsning forekom mig saa. Siig mig Eders Mening herom ved Leylighed, mine Børn. Hvad siger Sønnen fra Eger?

Lille Ole er reden til Byen paa den lille brune Hoppe, for at hente min Jes. O!

hvilken Pintseaften havde jeg engang – det er nok 4 Aar siden – da min Vilhelm kom her saa ganske uformodet – Jes var da i Kbhn – saa munter, saa vakker, saa – ganske min Vilhelm – Men jeg har jo kun faa Skridt til ham nu –

[195] *Løverd: 20de* Hvor jeg gruer for den Dag i Morgen! Hvor jeg engang glædede mig til denne Dag, naar Sara og Maria skulde knæle for Altaret ved min, Wilhelm og Jes ved Jeres Faders Side –

O! evige Gud, hvor er dog alt, alt forandret! Dog, knæle de ikke nu, dine og mine Engle, i egentligere Forstand for dit Ansigt, Fader, bedende for de kummerfulde Forældre, for de unge Sydskende, for deres Maja, som første Gang knæler saaledes for dig! Kunde jeg i dette Øyeblik *useet* knæle ved deres Grav – det vilde styrke mig. Men det kan jeg ikke.

Alt er Liv – og dette Liv vækker Dødens Bitterheder i min Siæl. Hvad der fattes mig veed jeg ikke, men mine Knæe ere saa mødige, det er, som al Marven var borte af mine Been, og naar jeg gaaer i Haven, maae jeg sætte mig hvert Øyeblik[.] Men det er ingen ubehagelig Fornæmmelse, snarere det Modsatte. Hertel er ikke ganske frisk. Det ængster mig ogsaa. Morgendagen vil blive ham med en tung Dag. *Al hans* Glæde hviler med Wilhelm i Graven. O! hvor manges Glæder hviler der! Men den giver os dem jo tilbage, rensede, nye, forherligede – hvad vil vi da mere? Kan vi ikke vente? –

Min Jes er nu vel langt paa Hiemveyen, paa den eensome Vey – Her kommer en heel Deel Mennesker i Morgen, hører jeg, fra Syd og fra Nord. Gud hielpe mig, at den var forbi!

I bede alle for mig, I Dyrebare! ogsaa naar I læser dette, og denne frygtede Dag længe siden er forbi – Ak! der forestaaer flere slige: nesten hvert Trin minder mig jo om hvad jeg var og – <...> – selv mine mødige Knæe minde om det, Alt, Alt –

Hvilket herligt Veyr har Du, elskede Maja, med Dine Kiære, paa Veyen til Fhld! I Dag kommer I der, og der finder Du Brev fra Din C –

[196] *Søndag 21de* Kommen er den – var den kun ogsaa forbi, denne vigtige og frygtede Dag. Men er det ikke Feyghed, at frygte saaledes? og hvad er det egentlig, som vækker denne Frygt? Gud tilgiver den, det veed jeg, for den er

ufrivillig; og I tilgiver den ogsaa, mine Dyrebare. Men min Haand skiælver saa – dog er, synes jeg, mine Knæ stærkere end i Gaar. Hertel, Gud skee Lov, er ogsaa bædre, nesten rask. Min Jes havde været ude Kl 3 i Gaar Morges, og var her tidligt. Han bliver med os i Kirken, for Altaret i Dag, den gode, blide, kun alt for ømme Jes – Gud styrke ham! – Gud styrke min Maja! Ja, Fader! lad dette hendes første Skridt ind i din Helligdom være et Skridt paa hendes tilkommende Lyksaligheds Vey! O! at hun ^{stedse} maae træde saa reen og uskyldig og from frem for Dit Ansigt, Alfader, som hun i Dag træder frem for det! Amen! det skee!

Kl. 7½ Saa nær er den forbi, den velsignede, men smertefulde Dag. Jeg var engang meget syg i Kirken, jeg frygtede at besvime. Angsten over min Majas Angst og de andre gode Børns, troer jeg, bragte de bortflygtende Livsaander tilbage. Og saa kom Taare. Ney, saadan har jeg aldrig før grædt. Hiertet var lettere, men Hovedet tungt – og endnu hele Legemet saa mat – Blidt og vemodfuldt og velsignet flød Ordene fra den fromme, medfølende Lærers Læber, fra hans Hierte. Ja, en *hierteligere* Tale kan jeg ikke tænke mig, og derfor trængte den saa uimodstaaeligt og styrkende ind i Siælen. Ogsaa fra Prækestolen hørte vi som en Fortsættelse af Skriftetalen. Gud signe den redelige, ømme Mand, den sande Christi Apostel! Han fulgte hiem med os, og gik nu nyelig – Fred med ham? og den følges ham! – den er i hans Siæl.

[197] *Anden Pintsedag* Mathed og Mørke nødte mig til at afbryde i Gaaraftes. Mad: Vangensten fra Vildberg, med sin lille deylige Bodward, og hendes Svigerinde, Mad: Holbye, kom her i Gaar til Middag. Ellers ingen af de mange, som havde sagt, de vilde komme hid. Og dette Selskab var mig meget kiært. At see den gode Thrine V: saa rask og lykkelig, hun, som engang leed saa meget baade paa Siæl og Legeme, er ikke allene glædeligt for alle, som kiender og elsker hende, men det er endog trøst- og haabefuldt for alle Lidende: For hendes hele Fremtiid syntes ingen Solstraale at lyse, «for hendes Siæl selv Haabets Stiærne gik ned» – og dog brød Haabets Stiærner giennem det natlige Mørke, Solen saa seyrende giennem de tykke sorte Skyer, som bedækkede den, og hun er nu en lykkelig Kone og Moder. Og det lade Gud hende vedblive at være! Henimod Aften toge de bort. Siden sad jeg, omringet af al den kiære Ungdom, som snakkede og sang og kiælede for mig og for hverandre. Min fromme Ovidia synger godt,

ligesaa lille Zarine og Nella, og de synger saa villigt og giærne alle mine Livsange. Men *Al<a>ddins Vuggevis*e og dend en kiærere *Fatimes Aftensang*, min Saras Livstykke, maae De komme og lære dem, elskede Egersøn! – Stille og blidt endte den sig saadan, den velsignede smertefulde Dag –

Lotta, dyrebare Lotta! det er i Dag den 22de May, Din Fødselsdag. O! hvi kan jeg ey bringe Dig min Lykønskning mundtlig i et Kys, en Taare, som vilde sige Dig langt mere, end alle Ord! Guds evige Velsignelser over hver af Dine Levedage, Du Gode! Han, som ene kan, høre og opfylde mit og saa Manges varme Ønsker for vor dyrebare Veninde! Maatte dette Aar være Dig rigt paa Sundhed og Glæder, som det forbigangne ^{var det} paa Sygdom og Sorg!

[198] Ja, min Maja C: vi siger det tidt nok, baade Du og jeg, lover og bryder det fast daglig: at vi ingen Planer vil lægge, da det dog altid har noget Ubehageligt ved sig at see selv en ligegyldig men fast bestemt Ting tilintetgiort. Der blev, seer jeg af Dit Brev, intet af Din Fhlds Reyse denne Gang. Din Don Pedros troe, paalidelige Tykiær er bleven syg. Og nu vil vel Thank giøre store Øyne, naar der kommer et Brev til Røe til Mad: Cappelen, og der ikke er mere Mad: Cappelen end bag paa hans Haand. Men han udfinder snart Sammenhængen.

Vi vare i Dag alle budne til Gierdrum, men jeg lader Ungdommen allene reyse. Deels er det i denne travle Ploug-Tiid ikke godt for Befordring: De arme Dyr maae dog ogsaa have Pintsefest; deels kan jeg da i Roe faae skrive alle de Breve, som i Morgen skal med min Jes, min Kista, og Ovidia. Pastor Bierk fra Nannestad har ogsaa sagt, han vil komme hid, paa en Tour til Smaalehnene, hvor en gammel rig Oncle har lagt sig til at døe, hvis Hovedarving Fader Bierk er. Det falder i god Jord.

Nu kimer det saa vakkert – alting er saa festligt i hele Naturen, og jeg siger med Jean Paul: «Til dig, store Natur, vil jeg altid tage min Tilflugt, naar jeg bedrøver mig blandt Menneskene. Du er min ældste Veninde, og min troeste, og du skal trøste mig, til jeg falder af dine Arme for dine Fødder, og ingen Trøst mere behøver.» –

Sikkert er du, min Sally i Dag paa Tøyen. Du veed, det er vor Lottas Fødselsdag, derfor er Du der vist, og I taler om Eders Moer Koren og om Hovind, og ønsker os samlede. Siig mig, har jeg ikke Ret?

Hilsen fra Ungdommen. Nu reyste de, en Vogn pakfuld, Kista med sin Lina i Kariol.

[199] *Tirsd: 23de* De ere borte, min Jes, min trofaste Kista, min hulde Ovidia, som græd ved min Barm, der endnu er vaad af hendes Taare – og min gode Hanna Bull, der var blevet os alle saa kiær, og saa ganske hiemme iblandt os. Maja og Lina fulgte dem et Stykke paa Veyen. Poppe tog til sit Hiem med det samme, og det er saa ensomt her overalt. Jeg har været en Tour i Haven med lille Zarine, og vi har udsøgt det skyggefuldeste Sted, hvor vi i Eftermidd: skal drikke Caffé. En heed Dag faaer de kiære Reysende, og min elskede Kista var ikke frisk, havde saa stærk Hovedpine. Det værste er, at da de reyser med Skyds, faaer vi intet høre fra dem tilbage. Tak for Eders Nærværelse her, I Gode! Den har styrket mig meget. Og Gud skee Lov jeg snart skal samles med Eder igien paa vort velsignede Tøyen!

Forvalter Krefthing er her. Han kom i Gaar. Pastor Bierk kom ogsaa. Men I ere jo vante til, at følge Eders Moer Koren ordentlig og skridtviis. [n12](#) Da her var blevet saa stille i Gaar, og Veyret var saa vakkert, kom Lysten til at gaae i Kirken over Poppenheim og mig. Munthe kom ikke hid. Han, hans Kone og dennes tilkommende Svigerinde, spiste paa Gislevold. Prækenen kunde ikke fængsle min Opmærksomhed, og jeg længtes efter Ofringen skulde begynde, og det Hele faae Ende.

Da vi kom hiem, fandt vi Overlærer Arnesen her, og nu var jeg dobbelt glad over, at jeg ikke var taget til Gierdrum. Her sad han og talte med mig om min Jes, og græd med mig over min Vilhelm. «Ney Moer, græd ikke», sagde han <...> og Taare qualte længe hans Ord – «Deres Vilhelm bar Himlens, Evighedens Præg paa sit Aasyn. Hisset er hans Virkekreds stoer, hans Glæder uendelige. Og vel var hans Liv kort; men mange [\[200\]](#) opnaae en høy Alder, uden at have levet saa længe som han. Hans Minde dør aldrig, saa længe en af hans Lærere eller Medlærende er tilbage, og de Velsignelser han ved sit Exempel har udbredt blandt al den Ungdom, han levede iblandt, er uberegnelig. Maaskee vil Skolen ikke i hundrede Aar see en anden Vilhelm» – O! Elskede, I tilgiver Gientagelsen af disse Ord, der gjorde det moderlige Hierte saa smertelig godt, og I faaer

Arnesen kiær, endog I, som ey kiender ham, naar I læser dette. Han sagde meget meget mere, saa Sødt og Bittert. FE, hvordan Rosted, den ædle faste Mand, da han dicterede hans Død og Omstændighederne derved til Protokollen, ikke kunde tale for Graad, og intet Øye var tørt, og de saae paa hverandre og taug, og skildtes tause ad –

Han kom hid fra Eidsvold, den brave Arnesen, hvor hans Kone og Justitr. Wexels var, som han skulde møde paa Dragvold. De havde lovet eller hilset med Jes, at de skulde komme herind om som i Dag paa Hiemtouren. Gud veed, hvad der har forandret deres Bestemmelse og Forsæt. De skulde været velkomne, skiøndt jeg da vel neppe havde faaet talt saa meget med Arnesen, hvad der var mig saa vigtigt, og blev saa velgiørende for mig, saa qvægende for lang Tiid.

Men tre Breve, som skulde været ind med til Byen i Dag, bleve derved ikke færdige, det var til min Maja, min Lotta, og til Egersønnen. Dette Sidste var det mig især om at gjøre, skulde kommet bort: Nu faaer han ingen skriftlig Lykønskning til den velsignede 27de May fra sin Moer Koren, før han finder den her.

Og saa drak vi Caffé i Haven, i mit Lysthus – Kl er nu 3^{1/2} – det var saa behageligt; kun skygge de spæde Blade ikke meget endnu. Men det er vanskeligt, at være inde naar det ude er saa skiøndt. Krefthing vil reyse strax –

[201] *Onsdag 24de* Paa Sengen, Kl 6 i Morges, bragte min Koren mig den førstudsprungne Hæggeblomst, og i Nat er nesten alle Træerne blevne hvide. Jeg mindes nesten aldrig, at Sommeren er gaaet frem med saa raske Skridt: for 14 Dage siden laae Sneen endnu hvor man saae hen, og nu, saa vidt Øyet rækker, Grønt og Blomster. Vaar har vi aldeles ikke havt. Det er sælsomt nok.

Nu nyelig slap vi de stakkels Creaturer, og det er ubegribeligt, hvordan de i meer end 7 Maaneder indelukte Dyr kan være saa raske, gjøre saadanne sande Bukkespring. Børnene loe saa hiertelig – Zarine og Nella med, og selv den alvorlige Telja. Ogsaa Hertel drog paa Smilebaandet. Men i mit Hierte stod Taare, og bankende drev det dem op i Øynene: i Fjor loe min Sara med de andre, øg med mig. Maja pleyer nævne hver Koe ved sit Navn – vi har alle hver sin – i Dag taug hun skaansomt, den Gode. Men jeg kiendte alligevel *Sarotje* og *Vilhelmine* –

Torsd: 25de Seent i Aftes besøgte jeg Graven. Hertel har plantet et S og W af Aurikler paa den; men de vare visnede. Træerne derimod stode friske og lovede mig engang sød Hvile i deres Skygge. Nella og Zarine var med mig; men det blæste koldt, Luften var mørk, og de friske Grave rundt om os, en til en ventende Giæst i Dag, opkastet, alt nedtrykte og beklæmte Hiertet saa skrækkeligt, det arme sandselige Hierte, som det saa sielden lykkes, at opsvinge sig over de Gienstande, der giennem Øyet virker paa det. Da jeg forrige Gang i en bliid Aftenstund besøgte den elskede Jordplæt, og friske Blomster duftede mig imøde, og Himmel og Jord smilede omkring mig, flød Taarene saa milde og qvægende; nu trængte sig blot en enkelt, bitter fra det præssede Hierte ned over den kolde Kind.

[202] «Vaaren klæder Jorden i grønt, men Menneskene i sort» siger Jean Paul. Det er i egentligste Forstand giældende om denne Vaar. Kiedes ellers ikke, mine Dyrebare, ved den evige Citeren af denne min Yndlingsdigter. Jeg kan jo ikke for at han har noget der passer paa alle Omstændigheder, paa alt hvad der møder i Livet –

Den 27de May

Min elskede Egersøns Fødselsdag.

Du smiler, hulde May! til mine mørke Dage!
Saa blidt og yndefuldt, mit Danmarks May saa lig;
Men ey mit *Hiertes May* du trylle kan tilbage,
Den Høst og Vinter før ey kunde røre mig.
I Gravens Mulm den svandt, og Livets Vinter træder
Midt i min blide Høst saa pludselig og haard.
Dog, i dit Mulm, o Grav! udklækkes nye Glæder;
Og smiler ey bag dig mit Hiertes tabte Vaar
Forhærliget og skønt og evigt, som den Giver,
Der gav og tog den her, og gier den hist igien?
Skøndt stræng og rævsende, den gode Fader bliver
Sit Barn miskundelig. Mit Hiertes May svandt hen,
En evig Vinternat hang over Fremtiids Dage
Ugiennemtrængelig, saa syntes det – dog brød
Tidt Haabets Straaler frem, og standsede min Klage,
Og mangen qvægsom Blomst mig Vennehaanden bød<.>

Dem bandt jeg i en Krands saa skøn,
Den hviler stille paa mit Hierte,
[203] Og dulmer der hver bitter Smerte.
I Krandsen dufter, elskte Søn!
Saa mange Blomster fra Din Haand,
Beduggede med Veemods-Taare.
Og Hiertet slaaer i Dag saa saare
Imod den Krands, og mod hvert Baand,
Som binder det til Støv og Grav.
Naar løst fra disse sødt jeg hviler
Med Krandsen paa mit Bryst, og smiler,
Skal hver en Blomst, mig Venskab gav
Fra Krandsen dufte sødelig,
Fra Krandsen paa det stille Hierte
Da skal det, løst fra Støv og Smerte,
Tidt signe denne Dag og Dig.

I Gaar havde jeg en herlig Dag. Heel tidlig tog jeg til det kiære Plogstad, og aldrig kunde nogen Morgenstund være skønnere. Da jeg kom, var min elskede Rikke ikke ganske frisk; men Glæden over igien at see sig samlet med sin Moer Koren, troer jeg, forjog det Onde. Futen var; skiøndt saa indviklet i Embeds- og Hus- og Mark-Sysler, saa velsignet munter, saa godmodig sarkastisk, ⁿ¹³ og mangan Gang var det os – som i fordem Dage. Selv lille Rasmus forekom mig, ved sine uskyldige Bestræbelser for at behage og fornøye mig, som et nyt Organ for hans Moders vennehulde Hierte. Ogsaa han «bandt sine smaae Forglæmmigeyer ind i hiin skønne, uforvisnelige Krands» Hvor findes en skønnere? Og den blomstrer for mig – er for Tiid og Evighed min, skøn, uforvisnelig, og min. –

[204] Gud veed; hvordan en lang Sommerdag kunde gaae i saadan Hast. Jeg veed kun, at den var os Alle meget for kort. Kl lidt over 9 tog jeg derfra, og min Rikke var fuldkommen færm, og lovede mig snart en saadan Dag igien paa Hovind. Endnu mere himmelskt var Veyret end paa Borttouren. Fuglene, som maaskee tog Maanens Lys for Dagens, qviddrede de blideste Følelser i min Siæl, der var stille, som Maanen over mig i det klare, skyefrie Blaae. Ney, det kunde ikke været stillere, blidere, i og omkring mig, om Sara og Vilhelm havde vandret ved min Side, hvilet ved mit Hierte. Og svævede de ikke om den elskede elskende

Moder, og indgiød denne stille Fred i hendes Siæl? O! at aldrig nogen Skygge af Tvivl maae formørke mig denne Tanke, denne Vished! Med den røvedes mig min fasteste Stytte, min Vandrestav til Graven.

Her hiemme omringedes jeg som sædvanlig af hulde, elskende Væsner. Selv min Lina, som ellers pleyer sove før Kl 10, var endnu oppe, skøndt det leed til Midnat før vi kom til Sengs

Fabritius er her (med ham lille Rasmus) og det saa hierteglad over, nu at forlade Vinger, som han haaber for stedse. Den gode, menneskekiærlige Prints bragte dem selv personlig den velkomne Efterretning, at de nu skulde til Christiania. Fredeligt seer det ud heromkring, fremfor forrige Vaar. Maatte det saa vedblive! Gud, Fredens Fader! giv mit elskede Danmark og Norge den Fred igien, de ey har forbrudt, for hvis Gienvindelse dets Sønner saa troelig har kiæmpet, og efter hvilken saa Mange sukker med den gode Konge

[205] *Søndag 28de* Stille og allene sad jeg her i mit Kammer i Aftes, da det bankede sagte paa Dørren, uden at jeg uden for hørte et Fodtrin. «Kom ind!» Det var lille Giørup, som sagte og bukkende nærmede sig med en ærbødig «Hilsen fra sig og sin gode Kone, om jeg, og vi alle vilde bevise dem den Ære og Godhed, at spise der hiemme hos dem i Dag til Middag. Jeg kunde ikke givet ham Afslag for alt det jeg veed, om han end havde bedt om noget saa vigtigt, som dette var ubetydeligt, i denne frygtsomme, ligesom neyahnende Tone. Ikke engang det Ønske, at det havde været til Eftermidd: og Aften, nænte jeg at yttre, da han sikkert vilde seet det opfyldt og derved bragt den hele lagte Plan i Uorden – Did ere vi nu altsaa flux færdige at begive os.

Kl: 3 i Dag vakte man min Koren efter Ordre; men det rægnede; og da han blot for Hedens Skyld vilde saa tidlig ud, fik jeg ham til at slaae sig til Roe et Par Timer. Nu er Veyret saa deyligt, alt fø saa forfrisket ved den Smule Regn, og Koren, som tog bort Kl:7: slipper dog nok til det kiære Tøyen uden at blive giennemblødt, som han dog, sagde han, giærne vilde blive, naar Jorden blev det tillige med ham. Hilsen fra Tøyen, mine Gode! og fra Sally B: Hun og Kista skrev, og de kiære Reysende kom vel ind 3^{die} Pintsedag, og Sally er rask, kun lidt doven i Sommerheden, og sterbens forliebt i – den herlige Vaar.

[206] *Mandag 29de* Jeg gruede, som I let forestiller Eder, mine Venner, for den lange Gaarsdag. Aa ja, kort var den just ikke; dog gik den taalelig endda, fordi jeg vel vogtede mig for at tænke paa, hvor ganske anderledes jeg kunde brugt Tiden her hiemme. Der er ret vakkert omkring Giæstad (saa heder Giørups Gaard) og vi gik meget, havde ogsaa alle vort Arbeyd med. Naar I nu til dette tænker Eder de hiertens velvillige, over vor Nærværelse saa glade Mennesker, der ikke vidste, hvordan de skulde bevidne os denne Velvillie og Glæde, der uden Ord taust udtrykte sig i al deres Giøren og Laden, saa begriber I vist, hvordan denne Dag blev Eders Moer Koren, som jo desuden var omgivet av sit hele Huus, paa en vis Maade endog fornøvelig. At see umiskiendelige Beviis paa Agtelse og Kiærlighed maae dog vist vække behagelige Følelser jeg hos ethvert godt Menneske. Der er vist ingen blandt Eder, mine Elskede, som jo har følt Bekræftelse herpaa. Og hvordan kunde man forsætlig bedrøve Mennesker, som gjorde sig al optænkelig Umage for at see os glade? *Det* begriber I sikkert ligesaa lidt som jeg. Og saa veed jeg, I vilde fundet Eder langt bædre i den simple landlige Hytte, ved den giæstfrie jævngode Beværtning, end, f E: blandt alle Ridder Johns sammenstablede Herligheder, som sikkert ikke pranger for Giæsternes Tilfredshed, eller af Agtelse for dem, men omvendt. Dog, Sammenligninger ere jo forhadte.

Der har vi den gode Lieutenant og Fetter Christie, galopperende i al Regnen, vaad som en druknet Muus – Arme Fyr! han skal nu høyere op, længere fra os, til Vinger, og være der en heel Maaned, for at lære Jægerexersitsen. Han silhouetterer prægtigt. Min Maja især er det bedsttrufne [207] Silhouet jeg nogentiid saae, Lina ligner ogsaa temelig; men «hvem kan træffe dette lille søde Profil?» siger han, og hans Øyne hænger saa broderkiærligt ved hver af hendes Bevægelser.

Tirsd: 30te Hvor har vi alle ønsket Regn i disse hede Dage! Og nu er den kommet ret i velsignet Mængde, og allerede begynder man at finde den ubeleylig. Ja, «saadanne ere vi» sagde Maleren, der malede Fanden paa Væggen (et af gl<. > Fader Volds Sprichworter) Mine Jomfruer, f E: klamres saa smaat i Døg med vor Herre, fordi den uophørlige Regn tilintetgjør deres Tour til Ullensager Prstgrd i Dag, hvor de skulde seet de mange glade, fra Vinger tilbage marscherende

Melitaire og hvor Hertel, i Følge med dem, havde lovet at møde. Kun den tappre Andreas har trodset Veyret, og var i Støvler og Kavay Kl 6 i Dag, men kom dog ikke afsted før henimod 8 –

Men kold er denne Regn, og især oven paa de nesten hundredagvarme Dage. Lee ikke af mig, Børn, men jeg har maattet lægge saa meget i min Kakkelovn, at den blev giennemvarm, da jeg slet ikke kunde røre mine Fingre.

Eftermiddag. Andreas Munthe kom som i Triumph tilbage med Lieut: Gill, som havde faaet Tilladelse at giøre et lille Visit hid.

Det er længe siden I hørte noget om Melin, om hvem der dog altid var nok at fortælle. I Dag viste jeg ham Majas og Linas Silhouetter, som han fandt, hvad alle maae finde til Forundring lignende» – Men nu paatog han sig, at forklare mig, hvordan det gik til, nemlig: det kom af Tænkraften, og alting fra Hovedet o.s.v. Gifte sig vil han i dette Aar, eller aldrig, a la Wessels Grethe; men endnu staaer Vægtskaalen temmelig lige mellem – Tre. Og falder den, er han endda lige nær –

[208] *Onsdag sidste May*, Ja, som May begyndte, saa ender den: kold og barsk. Ligesom vi for 8 Dage siden drak Caffé i Haven, og Sneen endnu laae ikke langt fra os, saa er der nu tyk Iis under de blomstrende Træer. I alle Kakkelovne brænder det her i Dag. Hvilken Forandring siden Fredag! Men det har dog vel, som Alt fra *den Haand*, sin Nytte. De utallige Insekter, hvoraf Træer og Planter alt vrimlede, har Kulden nu aldeles ødelagt, uden, saavidt vi seer, at skade disse, som de smaae tildeels usynlignagende Dyr, snart vilde ødelagt, som den skiulte Græmmelse det stille lidende Hierte.

Tidlig i Morges reyste den gode, fast barnlig troehiertige Yngling, Christie, som i Aftes tog saa vemodig Afskee<...> med mig, og i Dag med de aarle Jomfruer, som om vi ikke skulde sees mere, eller i rum Tiid. Gill reyste i Aftes, og kunde neppe før over Midnat, og til Marschen igien begyndte, naae sit Bestemmelsessted. De gode unge Mennesker har Hovind kiært; og det har jo, Gud skee Lov, alle Gode, Ældre og Yngere, som kiender det.

I Dag skal min Koren komme, og derfor seer alt omkring mig saa blidt og smilende ud, skjøndt det, den *sidste May* brænder i Ovnén, og seer mørkt ud i Luften –

Hvor let blier ey selv Ørkner Paradiser lige,
Og Rosen torne frie, naar til vort Maal vi hige!

Frimans Aand – thi den har jo længe siden siunget sin Svanesang – tilgive mig denne Parodiering! I veed, hvor jeg hader al muelig Parodie.

Junj.

[209] *1ste Torsdag:* Jo længere det i Gaar leed paa Dagen, jo skrækkeligere blev Veyret. Det var engang en virkelig Orkan, og jeg torde eller kunde ikke sidde herinde længere. Mit kiære Træe heruden for Vinduet bøuede sin høye Top nesten til Jorden, og hvert Øyeblik troede jeg det brækket, og torde knap see ud. Men det reyste sig igien som den Taalmodige, der finder sig i og giver efter for Livets Storme; kun dets Blade hænge endnu noget sammenkrumpne, som hiin Lidendes blege Kinder længe vedbliver at røbe hvad Hiertet har udstaaet.

Min Koren kom dog rask og munter og tør hiem, men seent. Den Roe og Tilfredshed jeg her i Gaar pralede af (pralede jeg virkelig? mine Elskede!) begyndte alt at gaae under som Dagen[.] Dog da jeg saae ham med sin *gode Kavay* komme saa jævnt paa væsle Røen, klarnede det igien, og sandelig treen da ogsaa Solen, før den sagde God Nat, frem mellem Skyerne. Han bragte mig glædelige Hilsener fra de Kiære Alle derinde: de levede vel, og længtes efter deres Moer Koren, som hun efter dem. «Hvorfor jeg ikke reyser nu, Ploven er forbi?» Jeg skal jo blive for et Barsels Skyld, hos Procurator Kroghs, hvis Barn, en Datter, skal opkaldes efter mine Mistede. Sara Vilhelmine skal hun hedde –

Og saa har Kreftings sagt, de vil komme her i denne Uge; men i neste reyser jeg vist, og skriver til, snakker med Eder i disse Blade, haaber jeg sikkert, før i Dag 8 Dage.

[210] *Løverd: 3^{die}* Det gjør jeg dog neppe: før Fredag, siger Skriveren, kommer jeg neppe til at reyse; thi han skal være borte de første Dage i Ugen, og er borte i

Gaar, ^{Dag,} var borte i Gaar, og vil dog giærne blive et Par Dage i Roe med mig og sine Glutter; især da da Maja nok bliver i Byen det meste af Sommeren. Har jeg ikke sagt Eder, mine Gode, at hun skal ind i det der oprettede, meget roste Pige Institut? Frue Bergh og flere gode Mødre har sine Døttre der, og Majas Lyst og Anlæg til saa mange Ting, f.E: Tegning, Brodering, etc, haaber jeg, der skalⁿ¹⁴ kunde tilfredsstilles og uddannes. Vel erindrer jeg godt hvad min evig uforglæmmelige Hetgen Krogh bad mig: «Kiæreste Moer Koren, lad aldrig nogen af Dere<...> Pigebørn komme i en saa kaldet Pensionsanstalt eller Institut[.] De glimrende Smaaeting de der lærer, er intet imod hvad de taber ved at udrides fra det stille, lykkelige Hiem o.s.v.» – Men jeg synder jo ikke mod mit Løfte til Dig, Du Himmelske; thi jeg lovede hende det – og hvem afslog hende noget? Desuden var dette saa aldeles mine egne Følelser. Men Maja *bliver* der ikke, vender hver Aften derfra til det blide, sande huslige Tøye<...> – alle mine Børns andet Hiem – og spiser om Middagen i det ordentlige godlidende horsterske Huus. Ney, Du Forklarede jeg bryder saaledes ikke mit Løfte til Dig, og kan Du, skal Du det haaber jeg, altid med Velbehag skue ned til Din Maja der som Barn var Dig saa kiær, hvis Siæl er saa barnliguskyldig som da, og fast over hendes Alder.

Junj anbefaler sig ikke til det beste. Hvilke evindelige Storme og nesten Vinterkulde! I Gaarmorges brændte det – ligesom nu, i alle Ovnene, og om Eftermidd: drak vi Caffé i Haven, og sad der til Regnen, den varme, milde Regn, jog os ind. Hu! tu! tu! – i Dag er det alt for slem. Og i Aftes sagde vi alle saa glade: nu er da Sommeren kommet igien. Dog, den kommer vel, og heed nok – saa er ogsaa det utilpas. Pastor Chrystie, som laae her i Nat, tog nu herfra. Paa Nyt er Dagb: fattig, som I seer –

[211] Dog er det Nyt, at jeg i Dag første Gang siden mine glade Dage har forsegleet mine Breve med rødt Lak, og reent aflagt Sørgedragten. Det er forbi, det første skrækkelige Halvaar. O! hvor ubetydelige, hvor intetsigende ere disse udvortes Tegn paa Sorg, paa en Sorg, som først ophører naar mine Elskede paatager den nu henlagte Sørgedrakt for deres Moer Koren, og egentlig skulde glæde sig over at vide hendes Aand klædt i de lyseste Farver, i lykkelig Forening med de elskede Forudgangne, i ikke mindre lykkelig Forventning af de elskede Efterkommende. Imidlertid forunde Gud mig, aldrig mere at bruge de henlagte

eller andre Sørgeklæder, siden jeg *skal* aflægge dem nu. Ogsaa med disse Sørgeminder var jeg nu bleven fortroelig; men engang aftagne, o Gud! lad det blive for stedse.

Sønd: 4de En heel Jomfrue Ambassade omringede mig i Aftes med venlig Begiæring om, i Dag at maatte tage til Næss under Hertels Anførsel. Mit Samtykke fik de let, men vanskeligere Skriverens, da Hestene trænge saa meget til Hvile efter Ploven. Dog smeltede den gode Faders Hierte, og gav han, de Bedende uafvidende, ⁿ¹⁵ Ordre til, at fore de Heste, der skulde bort med dem, hele Natten med Hakkelse og Havre, saa de nu rullede jublende afsted, de glade Børn –

Mand: 5te

O! for den Gode Livets Vey
Gik Lykkens Sol end ned –
Har mangan bliid Forglæmmigey,
Som skaber Siælens Fred.

Efter Ungdommens Bortreyse vandrede jeg, først ene, saa med min Koren, Haven et Par Gange rundt, men blev paa engang saa mat, at jeg ikke kunde gaae længere, neppe herind, hvor jeg lagde mig paa Sophaen. Og dog var denne Mathed mig saa ubeskrivelig behagelig – det var mig saa vel, og just som ^[212] jeg mindes engang fra min tidligste Ungdom, da jeg besvimedede i et Anfald af Nærvefeber. Jeg sank i en sød Slummer, og det forekom mig, som om mit hele Væsen mildt skulde opløses i den. Hvor længe den varede, veed jeg ikke. Dørren aabnede sig, og min hulde velsignede Rikke stod smilende for mig, kun lidt bestyrstset over at finde mig i den Stilling. Men saa pludselig som Kræfterne vege, kom de tilbage ved denne Udsigt til en glad Dag. Den Gode var gaaet hid, og det ganske ene. Hendes Børn kom efter med en Hest, som hun hiemme ikke vilde oppebie, for at kunde være des før og længere hos sin Christiane. De kom ogsaa over en Time senere. I tænker Eder let, mine andre Dyrebare, at denne Dag blev Magen til hiin paa Plogstad. Vi vare for det meste ene sammen: Hr. Munthe, som var her ved Kirken, tog tidlig hiem, og min stakkels Koren havde saa meget at skrive, at vi neppe fik see ham før seent om Aftenen. Børnene morede sig indbyrdes, og med den gode Telja, naar hun havde Tiid at give sig af med den. Vi

læste, snakkede, spadserede, ogsaa Haand i Haand til Kirkegaarden. Rikke havde endnu ikke besøgt sin elskede sødtlumrende Sara, og Vilhelm. En ung, vakker Kone gik mellem Gravene med sit Barn ved Haanden – som jeg saa tidt gik der med de nu Hvilende – Hun lukkede Porten op for os, og lod os være ene. Ellers pleyede alle Naboerne have noget at snakke med mig om, naar de saae mig. Men naar jeg nu gaaer *did*, vige de tause tilside, og kun deres Øyne tale, ofte giennem Taare. En Moders Sorg er alle Væsner hellig.

«Gud give» sagde min Rikke, « at jeg havde Mine saa nær.» hun meente deres Støv. Arme Moder! Arme Mødre! Ja, den er mig jo ogsaa saa usigelig kiær, denne smertelige Nærhed –

[213] Gud give da, Du havde Dine saa nær, kiære, sørgende Veninde! Og hvor tidt, elskede Maja C, har Du gjort dette Ønske om Din «kiæreste Plæt paa Jorden» –?

Moer Borchsenius tog hjem, men saa seent mueligt. Hendes Børn thi ogsaa Lovise Radich er saa lykkelig at være hendes Barn – bleve her, og dem skal vi i Eftermidd: følge hjem, alle de Unge spadserende. Mine Kræfter staaer ikke mere til saadan Marsch. Forvalter Krefting kom en Times Tiid før Børnene i Aftes, og er nu alt taget til Byen, for at berede os Vey, sagde han. Den gode Krefting! ogsaa hans Lod er tungt, meget tungt: hans ældste og yngste Datter ere syge, og maae begge til Christiania. Den vakkre tækkelige Lise – I kiende hende nesten Alle, mine Elskede! – har stærkt Krampeslag, som indfinder sig ved den mindste Anledning – ak! siden hendes Venindes, min Saras Død har det været hyppigere end før – og nu har det daglig Næring ved den retskafne Faders Græmmelse over hans lumpne Foresattes nedrige Fremgangs- og Behandlingsmaade. Han har nu opsagt sin Tjæneste, og forlader Hurdalen til Høsten, det Hurdal, hvor hans Kaja er fød, og det meste af hans Liv saa blidelig henrunden, hvor han er elsket indtil Enthusiasme af alle Mennesker, en Heyerdals og Kanfeldts Spioner og Consorter undtagen – forlader det, uden at vide nogen Udvey for sig og sin store Familie. Det er haardt. Men han *maae*, skal daglig Harme ikke berøve ham den Rest af Helbred, han endnu har tilbage. Og vær kun roelig, Du Retskafne! Gud vil ikke forlade dig, som aldrig lod nogen Lidende være uden Trøst, uden Hielp, naar denne stod i din Magt, var det end tidt, som man kalder det, til egen Skade.

[214] Hertel med sine fire Jomfruer havde ikke havt en mindre kostelig Dag i Gaar, end jeg. Overalt hvor de kom – og de vare hos Protr Smith's, hos Lehnsmand Reich's og Provst Finkenhagens bleve de gladeligen modtagne. De to sidste Stæder traf de stort Selskab, hos Reiches General Staffeldt og mange Officerer; hos Finkenhagens en grumme Mængde hæslige stive Madamer, siger Nella, som kom strømende imod dem ud af et Sideværse som af en Bikube, men satte sig da meget sædelige, og bleve, alle i en Stilling, siddende som fastnaglede til Stolene. Jeg var tilfreds jeg kunde give Eder det hele Malerie, men det blev ufuldstændigt uden de behørige Pantomimer – Den gode Lieut: Christie (som logerer paa Præstgrd) fulgte dem Halvvejs, og havde giærne fulgt dem lige hid, havde han været sin egen Herre. Staffeldt havde som sædvanlig sin lille 7 Aars gl: Emilie med sig, et meget elskværdigt Barn, med hvem Lina snart blev gode Venner.

Onsd: 7de Tre saa deylige Dage i Rad – er det ikke nesten for meget? Da jeg kom til Plogstad Mand: Eftermidd: havde min Rikke, nesten med egen Haand, opsadt en Løvsal, selv slæbt Grenene sammen til den, selv opslaaet en Bænk etc, fordi hendes Moer Koren saa giærne vil sidde ude. Og der sad vi saa troet hele Aftenen, drak Thee der, spiste Eftersvælg, og saae Futen trælle paa sin Ager, hvor han gav os en Illumination tilsidst, ved at opbrænde en heel Deel Riis som var sammenkiørt der, og i hvis Aske Dagen efter blev saaet Thorebyg. Denne Brænding kalder man her: at brænde Køs (ikke *Kys*, Gud bevar's!)

Og deylig var hele Gaarsdagen, skjøndt Regnen forbød os at være meget ude. Men mine Jomfruer gik dog hiem, kun Lina blev tilbage og kommer neppe i Dag heller, da Regnen end er stærkere end i Gaar.

[215] Den urimelige Nella, som strax hun kom hiem i Aftes gik lige i Bad, er syg i Dag, og istæden for at ynke hende, havde jeg Lyst til at banke hende dygtig. Og var <...>^{det} vel Uret, om jeg gjorde det? «De lærer aller» siger gl: Flinta. I vide jo, at den 7de Junj er mig en hellig Dag. Da saae jeg min Koren, som Voxen, første Gang. I Dag er det 26 Aar siden.

Torsdag 8de Mit Huus er beskikket, alting indpakket for mig og Glutterne, og tidlig i Morgen tænker vi at drage afsted: Veyret er ikke det bedste, men tør blive

bædre i Morgen. Dog, det være som det vil, mine elskede Sovende maae jeg have sagt God Nat –

Hvor Slumren under Blomster maae være dyb og sød – De hørte ikke mit God Nat – en Moders God Nat kan ikke trænge igiennem det tunge Blomsterdække – O evige Gud! – Det var første Gang, jeg besøgte dem allene. Det er jo ogsaa første Gang, siden de hviler der, at jeg skal være saa længe fra dem – O! slumre da sødt under Eders Blomster! – God Nat! God Nat!

Ogsaa til Eder, I Dyrebare, som endnu hører mit God Nat, mød lyder det nu fra Hovind for mange Dage og Nætter. Jeg er saa beklæmt. Gud give det var i Morgenaften, og jeg var hos Eder, I Elskede derinde, saa var det mig vist lettere om Hiertet. De sørge her, fordi vi skal bort, baade jeg og Maja og Lina, og Maja for saa lang Tiid. Min ædle Koren siger intet. Han forstyrrer aldrig nogens Glæde, eller gjør nogens Byrde tungere. Det vilde de andre heller ikke, de Gode. Men Korens Siælsstyrke har kun Faa. Har jeg – jeg Svage – ikke nok Aarsag til at velsigne den 7de Junj?

Nella er Gud skee Lov frisk i Dag. Endnu et God Nat – Kl er 8 – Var det i Morgen ved denne Tiid! –

[216] *Tøyen 11te, Søndag* Jeg havde nesten Lyst til at begynde mit Regnskab for disse sidste Dage bag fra, for strax at sige Eder, hvorfor I seer mig her saa seent, mine Elskede! Men jeg er meget for Orden, som I vel veed, og saa maa I nu begynde med at ledsage mig og min Maja og Lina til Vogns fra det velsignede, vakkre Hovind Kl 8½ Fred: Morgen. Det var Linas Skyld, vi ikke kom ud før, da hun træt og mødig efter at have fulgt Maja rundt om til alle sine Farvel Aftenen før, og grædt med hende ved de Elskedes Grav, som var det sidste, de bad Farvel, sov saa sødt og længe, og vi ey nænte at vække hende tidligt. Den gode Zarine var ikke ret frisk, alle de øvrige raske, kun ikke ret fornøiede med Skilsmissen, og maatte jeg ogsaa hefte Tankernes Blik saa fast mueligt paa det deylige Tøyen og de Kiære her og deres Glæde ved at see os, for ikke at blive alt for nedstemt ved at rive mig løs fra det meget, som holdt mig.

Veyr og Føre var ønskeligt, mit lille Selskab blev alt muntre og muntre; vi mødte ualmindelig mange vakkre Mennesker tildels fremmed udseende og klædte. Blandt disse sidste var et ungt Menneske, som gik med det blege Ansigt

bøyet til Jorden, og hilsede os uden at see op. «Veed du hvad? Moer!» sagde Lina efter at have fulgt ham med Øynene, «det stakkels unge Menneske saae ud som han havde tabt alle sine Glæder» – og saa saae han virkelig ud.

Da Havedørren her stod aaben og ligesom indbydende de Ventede, stege vi af og gik derigiennem; men den kiære Lotta havde seet os fra sin Bænk under det store Kastanietræe, og hun, og Kista mi ilede os imøde, og den gode Thrine Olsen – før Biltzing – som ogsaa ventede os her. Neppe havde vi kommet os [217] lidt i Orden, før Capitain Widing, hans Kone og Svigerinde kom, og blev her hele Aftenen. Min Jes kom ogsaa, og just som vi skulde til Bords Hr Presidenten. Jeg kom ind i mine egne Tanker, og satte mig, og saae de loe allesammen, uden at jeg vidste hvoraf, og saa var det af mig, som ikke saae den pudserlige President, der sad lige for mig. Gud skee Lov, han er ret færm og munter, skiøndt Forretninger af alle Slags ere færdige at voxte ham over Hovedet. Og det er jo nu nesten alle Embedsmænds Lod.

I seer, mine Elskelige, at for den Aften var det ikke at tænke paa Skrivning. «Men nu i Gaar?» Da gik jo Frue Lotta og jeg heel tidlig til Byen, for at faae afgjort alt til hendes Hannas og min Majas Indtrædelse i Pige-Institutet, ⁿ¹⁶ som bliver i Morgen. Forstanderinden, Jomfr: Hartvig, kiender jeg fra Smaalehnene, en takkelig, interessant Pige. Hun glædte sig til at faae en af Moer Korens Døttre blandt sine Elever. Begge mine Tabte havde hun kiendt, og da vi kom til at tale om dem, flød hendes Taare før mine –

Men det er vel svært, især for mine nu saa svage Knæe, at gaae ^{nesten i et væk} til og fra Byen, tilmed i slig Hede, og høyt op mod Pebbervigen ad de stenede Gader. Jeg fornam det ikke saa meget under Gangen selv, fordi vi vare i saa god Prat, Lottamoer og jeg, men siden efter lod mit Hoved mig vel smerteligt føle, at det var saa, og endnu i Dag er det meget slemt, dog vel neppe deraf.

Her var Selskab i Aftes. Jeg fornyede et gammelt interessant Bekiendtskab med en Artillerie-Capitajn Motzfeldt, som i flere Aar har været i Vestindien, hvor han er bleven gift med en Byfoged Stenersens Datter, en saare takkelig ung Kone, endnu [218] ikke 21 Aar, og alt Moder til en 4 Aars gl. Datter og en yngre – Det Modsatte af hende var hendes tvende yngre Systre, af hvilke den yngste især

var hvad man paa norsk kalder en Galheya. Flere Fruentimmer var her ikke, men en heel Deel Mandfolk, blandt andre den nye Byefoged Weidemand, Sommerhielm, Hetting, Grev Ahlefeldt, Obr: Lieut: Ohme, og Skolelærer Arnesen.

Naar jeg siger: flere Fruentimmer var her ikke – mener jeg *fremmede*: thi vor Sally kom her, uden at vide enten af Selskab eller Moer Koren eller smaae Systre, i sin pene *Værgarns* Kiole, og blev heel forundret, og stærkt fintet af det presedentlige Par, som ikke vilde troe, hun var uvidende om min høye Ankomst, og beskyldte hende for, at hun kom blot for min Skyld. Saa maatte i gamle lykkelige Dage en vis *daværende* Doctor, (som ogsaa kaldte sig Faer Sinsen) høre *Fanteord* af Justiskarens naar han saa vennehuld og god kom did strax efter jeg var kommet der, og dette uagtet dog kom flere Gange mens jeg var der. Men han vidste nok ogsaa som Sally: «at det ikke er af Hiertet Moderen bander Barnet sit» – (et leyt Ordsprog for Resten) – Havde jeg været lidt friskere, kunde det været en ret behagelig Aften; men jeg var syg, og mit Hierte var meget sygt. Motzfeldts første Spørgsmaal da han havde hilset paa mig, var: «hvor er Deres Sara? Frue Koren!» – Han saae hende da han saae mig sidst i Frdstad. I den korte Tiid han har været her, har han været syg, og ikke blandt nogen, som har kundet underrette ham om mit Tab. Jeg saae, hvor hans Øyne formørkedes ved mit Svar –

Og saa er Du da nu endelig paa Frhld, elskede Maja! – I Dag først kommer Du did, og strax Du kommer tilbage, venter Du at see Din Moer Koren, venter det saa vist, og maaskee – – [219] ney, bort med de fortredelige Maaskeer – Hvad der skeer, skeer jo alligevel, og maaskee (her *kan* det ey udelukkes) tidsnok. Gud signe Dig, Hulde, for de kiærlige Breve! Og om deres hele rige velsignede Indhold intet Ord mere her –

Et Bevis paa, at Sally ikke tænkte paa at finde mig her, var dog vel det, at hun ikke havde et Brev med til mig fra Systrene sine, som jeg da nu Gud skee Lov har i Vente.

Den brave Rasmussen har været meget syg, men er nu i fuld Bædring. O! Dødens skrækkelige Lee er endnu i fuld Gang, afmeyer den ene haabefulde skønne Plante efter den anden, opriver det ene stolte, velgiørende, Frugt- og

Skygge-ydende Træ efter det andet. Ogsaa Doctor Arboe, den sieldne Læge, det endnu sieldnere Menneske, er gaaet bort, bort *fra* en Verden som ingen Glæder havde for ham, hvor ingen lægende Urt vaxede for hans i Stilhed lidende Hierte, bort *til* en Verden, hvor de sørgelige, qvalfulde Tvivl, som her omslørede den redelige Siæl og saa tidt røvede den hver trøstelig Udsigt, skal falde (er allerede faldt med Støvdækket) og alt blive lyst og klart omkring den. – Mit Bekiendtskab til Arboe var kort, og vi saaes sielden; men der var noget, som paa en vis Maade drog mig til ham fra første Øyeblik. Var det maaskee den *undertrykte* Ild i det mørkeblaa, store, talende Øye, som undertiden pludselig brød frem, som jeg ogsaa nu i mine Smertedage paa Strømsøe, mere end engang saae udslukt i en bliid Taare? Hvad det var eller ikke, han var mig hvad han maatte være alle (men disse Alle vare Faa) som kiendte ham anderledes, end Dramens almindelige Mennesker i Almindelighed kiendte ham – At hans Tab^{Død} er et Nationaltab, derom er dog vel kun een Stemme –

[220] Her er meget stille i Dag, usædvanligt stille, det er frit for Fremmede, formodentlig fordi det rægner. Jomfrue Wolderne er her, og Jes, ellers ingen. Presidenten spiser ude til Middag, jeg troer hos Agent Nielsen.

Dagens nyeste Nyhed her, er den fameuse Professor P–hls sidste fameuse Geschichte, som gjør en saa fameus Epoche i hans urosværdige Liv. Det være imidlertid sagt til Christianiensernes Roes, at man ikke seer eller hører dem triumphere over den saa dybt faldne Broder, skjøndt han ved sin kiække Opførsel ikke opfordrer til Skaansel; men maaskee vil han blot undgaae at vække ydmygende Medynk; Middelveyen er vel ikke saa let at finde. Hans arme Kone, hans uskyldige Børn, for dem bløder alle Hierter. Den ældste Datter skal især tage sig alt det nær, som geraader Faderen til Skiændsel. Det ulykkelige Barn! Den endnu tifold ulykkeligere Fader! –

«Duk dit Hoved dybt og græd, o Piil!» –

Her er Frue Lotta og siger: «nu skal vi spise, Gullet mit!» – det er til Aftens, og I kan tænke, jeg maae lystre Ordre –

Mand: 12te Kl 6 i Morges var min Maja oppe, for med sin Veninde, Hanna Bull, at lave sig til Skolevandringen. Jeg stod op kort efter, saa rask og let, og satte mig halv paaklædt til at læse nogle Breve, som vare mig bragte, men hvis

Indhold paa engang nedrev hvad den blide Morgenstund saa skønt havde begyndt at opbygge – og Grunden til en god Dag var forsvunden. Disse Breve angik ikke Eders Moer Koren *personlig*; men de angik hendes Hierte, og det er smertelig bedrøvet. Ja, «Mennesket er det, som gjør Mennesket ulykkeligt –

Her har været aldeles stille i Dag til henimod Aften, da [221] kom Justitsraad Smiths Enke, og den yngste Jomfr: Wold. Hun er yderlig flau, denne samme Ane, men hvad kan hun for det, arme Kone! Hun var vel giærne morsommere, om hun kunde. Overalt, hun vaaser blot uden at giøre Nestens Brøst og Ufornuft til Gienstand for sit Vaas, som Vaasende ofte saa giærne vil, og saa «faaer du taale det, Puus!» og blot sige saa sagte hvad sal: Jalles sagde lidt for høyt: «Gud skee Lov de er paa Dør. De kommer ikke igien i Morgen.» – Det er da blot Fruen her er meent: Woldebarna, som Justiskarenⁿ¹⁷ kaldte dem, ere mig altid kiære som Lævninger eller Minder af de svundne Dage –

Onsdag 14de I Gaar eftermidd:, blev det besluttet, skulde vi alle vandre til Slotspræsten. Jeg underrettede min Sally herom, at hun kunde, om mueligt, møde der, eller følges herfra med os did. Det første lovede hun, og holdt det. Da vi kom herudenfor Alleen, mødte vi Frue Bergh, som vilde været paa Tøyen, og det var os alle grumme ukiaert, at dette gode Forsæt nu blev tilintetgiort. Hun lovede imidlertid at giøre det om igien, og da hun nu er saa frisk og færm, tør vi haabe, hun vil holde det. Men bædre havde været bædre. Nu vare vi meldte hos Pavels (som de havde bedt om for at være hiemme) og det stod ey til at <æ>ndre. Fr: B: fulgte^{med} os og lod sin Vogn kiøre tilbage. Vi skulde giøre Barselvisit hos Wulfsbergs, og gik saa frisk til, vis paa, at Madamen nu *maatte* være hiemme. Jo Pyt sa' Peer til Kongen: Hun var gaaet til Munkedammen med sine Smaaepiger. Vi behøvede Hvile og satte os hos den sovende Spæde, hvis Titulair-Amme, og fast kunde jeg sige Titulair-*Moder*; i Dag reyser til Bekkelauget for at agere Vertinde ved en Fest der i Aften skal være for den bortreysende Lieut: Sommer, hvilken Fest, efter Madamens Anordning, skal endes med et Ball –

[222] Jeg kunde nesten ønske for hendes Mands, Huses og Børns Skyld, at hun var mindre fieldstærk end hun maae være i for 3 Uger efter Barselsengen at kunde dandse og vaage og sværme saa – Præsten kom hiem før vi gik. Hans

Bortrykkerie er nu alt i Gang. Gud give, *det* maae lykkes ham bædre, end hans fleste Foretagender hidindtil – Da Fr: Bergh havde sadt os paa ret Vey, forlod hun os, i Haab om at finde et Brev hiemme fra Berget sit, da Major Hummel i Gaar var kommet herop fra Kbhn – O! giid han ogsaa bragte mig noget!

Vi fandt Moder Pavels med alle sine tre Glutter i Haven; Frøken Jul var der, og vi bleve saaledes et heelt Qvindelag, som Sally lidt efter forøgede ved sin kiære varme Nærværelse. Det kiære Barn havde gaaet den lange Vey i al den Hede – Pavels var paa Bogstad, men kom, før Theetiden reent var forbi, tilligemed Pastor Ottesen. Tilsidst ariverede Presidenten, og flere vare og bleve vi ikke. Rasmussen tør endnu ey vove sig ud. Vi havde det ret fornøylegt. Et Øyeblik vare vi inde hos min gode Moer Messel, som – I veed det jo? – nu boer hos Mad: Lange. Vi gratulerede hende og hendes Ovidia, som er forlovet med den unge Lange, hendes Barndoms Ven, et elskværdigt ungt Menneske, med hvem hun til Høsten skal have Bryllup og boe paa Stabek – (hvor jeg skal faae mig et behageligt Hvilested paa mine behagelige Tourer til Strømsøe og Eger) Det er saa lafontainsk skjønt, naar Familieforbindinger saaledes fortsættes. Messels og Langes Koner vare Barndoms Veninder, og siden har ^{begge} Familierne været bestandig som een. Gud signe min fromme Ovidia, den sieldne Moders sieldne Datter! Agatha, hendes Yngste, har været farlig syg, og er endnu, skjøndt i Bædring, meget svag. Med sine blege, indfaldne ^[223] Kinder, sine matte Blik, var hun en saa rørende Contrast af den blomstrende Syster, i hvis jomfruelige Aasyn den lykkelige, uskyldige Bruds Glæder vare saa umiskiendelige.

Eder alle, som kiender den ærlige gamle Flinta, vil det være saa paafaldende, som det var Sally og mig, at see ham ved Siden af gamle Asector Brochman, og endnu mere, at høre, han hver Dag besøger og spiller sin Piqvet med denne hans fordums Antagonist. Men I vil kiende den sande ædle Mand igien, naar I faaer vide – hvad I maaskee alt har giættet – at han handler saa af sit Hiertes Trang, fordi han veed hiin ulykkelige Olding nu er saa aldeles forladt og uden alt Selskab. «Ja, Flintenberg er en Trønder» siger Presidenten og bryster sig.

Pavels og Frue og Frøken Jul og Sally mi (som skulde blive der Natten og jeg troer i Dag over) fulgte os et godt Stykke paa Veyen, og den snilde Ottesen lige her hiem, hvor Maja tog imod os. Lina var saa træt og grættet, og det *første* var

hun ikke allene om at være, thi jeg orkede neppe op over Bakken; Kista var det ey stort bædre med, men ^{min} velsignede raske Lotta gjorde Skam af os alle.

I Dag sov jeg saa længe, var saa træt; men jeg veed dog vist, saadanne Toure ere mig tiænlige. Nu kunde jeg giærne begynde en saadan igien. Dog i Dag bliver vi hiemme, skiøndt ikke ganske i Roe, da her nok kommer nogen i Aften. Jeg veed ikke ret hvem –

Pavels's tænker nu stærkt paa sin Bergenstour, som skal gaae for sig om 14 Dage. Pilen Palen følges med dem. De to ældste skal være med, saa min gode Maja Pavels faaer nok at tage vare paa den lange Vey, da Glutterne ere saa smaae[.] Men saa den gamle Moders Glæde, naar de samles! Gud lade den [224] blive reen og ublandet, og ikke som min Korens og min, da vi efter den høyst besværlige Vinterreyse med et halvt Aars gaml Barn, fandt den dybeste Sorg der, hvor vi ventede den højeste Glæde: Min Korens Fader, som vi aldrig havde hørt var syg, ak! fandt vi – i det fædrene Gravsted –

En rimet Epistel fra Egersønnen til Fr. Pavels fik jeg med mig, da det var for mørkt at læse den da jeg fik den der. I Morges ved Thebordet læste jeg den for min Kista, og tog da Lina til Orde: «Jeg kan saamen høre, det er fra Hr. Frederich!»

Torsd: 15de «Og hvem var da $\leftrightarrow$ paa Tøyen i Aftes?» Min gamle vakkre Obr: Meyer, Obr: Lieut: Scheel, en D^o Rosbach fra Trondhiem, og Major Rummelhof. De øvrige Indbudne vare i Bækkelaugget. Iblandt disse ankede jeg meest paa ^{at} Justitsrd Wexels ey kom, som jeg dog giærne talte lidt mere med. Mad: Wulfsberg havde havt nok at danse med lel. Seent kom Secretair Ottesen, en grumme brav og flink ung Mand, som alle de Ottesener ere, men ulænkelig og snurrig for Resten. Baade han og hans Broder Præsten har fra tidligste Ungdom havt en saadan oprigtig Kiærlighed til vort hele Huus, derfor, og fordi de ere saa brave, maae jeg holde af dem. Præsten er overalt en saare agtværdig Mand.

Jeg havde nu Brev fra min kiærlige, eneste Koren. Han er Gud skee Lov frisk, ogsaa de øvrige i det velsignede Hiem, min stakkels gode Zarine undtagen. Med sin sædvanlige Ømhed tillader min Koren mig at tage til Ejdsfoss (dog *beder* han, ikke at lade ham for længe være ene) og hvorfor kan jeg nu ikke ræt glæde mig til

denne Reyse? Fordi jeg tænker mig ham saa ene – fordi Zarine lider – ak! og der var vel flere *fordier* – Gud give, Lotta kunde været med mig og vor Sally! Gud give, dyrebare Maja, jeg laae ved din Barm! Men at der ikke skal blive lige saa mange Gud *giver* før ^{som} *Fordier*, maae dette være nok for i Dag. Jeg har saa meget at skrive, og vil saa nødig være længe fra min Lotta, fra Kista mi –

[225] *Kl 5*: Her er jeg dog igien. Vi skulde været til Byen, men det tordner og truer med Regn. Sally er her, og mens de sidder i got Prat, kan jeg jo snakke et Par Ord med mine andre Elskede.

I maae hiælpe mig, at bede Mad: Wulfsberg om Forladelse. Hun tog hiem fra det fristende Lag, *Kl*: 8, uden at dandse; og taber jeg end derved 8ß som Pavels og jeg væddede i denne Anledning, er det mig dog ret kiært. Det skal have været meget interessant der. *Morsomt* er et upassende Ord for et Afskeds Selskab.

«Men er da Dands en didhørende Fornøjelse?» – Ikke som jeg synes

Presidenten – det har jeg endnu ikke fortalt Eder – levede ret deyligt i Gaar fra Morgenstunden til over Midd: For det første var han hele Dagen hiemme, hvad han i denne Tiid heel sielden er; for det andet havde han Besøg af 2 Dragon-Underofficerer fra hans Fødebøyg, to vakkre, raske Gutter, især den ene, hvis Fader havde været Presid: Legekamerat, et yderst beskedentligt ungt Menneske. Der kan I troe var en Spørgen og Svaren uden al Ende. O! hvor det gjør godt, saaledes at kunde tilbagesætte sig i den eneste Lykkelige Alder! Det kunde jeg altid saa godt før. Det kan jeg nu heller ikke mere.

Nu skriver Sally til vor Maja C og mælder vor høye Ankomst til Strømsøe Tirsdag førstkommende osv – Og nu faaer Du dette, Du Gode, ved Din Hiemkomst fra Fhld, og det bliver Dig en hiertens Desert paa hele Touren. Kun at Du ey faaer Lotta Di med, og ingen af Smaasystrene, vil smerte Dig. Men hvem veed bædre end Du: «at Roserne paa Livets Vey foruden Torne findes ey» –? Jeg vil ogsaa skrive til Dig, Du Elskede! Et Par Ord i det mindste.

Løverd: 17de Og meer blev det ikke heller, og de vare usammenhængende nok. Dog veed jeg, ingen af Din Moer Korens Breve har været Dig velkomnere, Maja mi, end dette. Mundtlig skal jeg nok give Fortsættelsen, og fortælle hvorlunde Sally besøger unge Grever osv –

«Ja, det fortæller du Din Maja C: men det vil Maja Devegge og vi ^[226] alle – alle *Evas Børn* – ogsaa giærne vide nogen Beskeed om» –

Det burde jeg formodet. Nu, saa hør da: Sally var hos Frue Bergh, hvor hun stedse er saa vel, og ganske som hiemme. Men sit Hiem bør man dog kiende, og nu faldt det hende ind, at hun ikke ret vidste hvordan det saae ud i nogle Sideværelser, dem hun længe ikke have taget i Beskuelse. Hurtig var Dørren revet op – og end hastigere kastet til. Gud i Naade bevar's! der stod unge Grev Ahlefeldt ganske i Negligee. «Arme Sally!» – Ney, saa galt var det dog ikke; men han *kunde* staaet der, og just saaledes. Nu stod og laae og hang kun alt hans Løsøre der, kiærlig advarende den forfærdede Pige: «Gaae ey videre; thi det anstaaer dig ey!» – At Frue Bergh gottede sig ligesom I alle vilde gotte Eder over det arme Barns Forfippelse, er soleklart.

I Gaar var den gode, sieldne, originale Frue Messel her. Hun kom i Midd: Stunden, og vi havde hende ene hele Dagen alt til Kl 6 – Hun er saa tilfreds, saa lykkelig i sin Ovidias Lykke. Ogsaa hendes Agatha er nu i bedste Bædring, og hun er en lykkelig Moder til 4 elskværdige Børn. Den femte giver nu Ovidia hende. Hun var lystigⁿ¹⁸ uden al Ende, og jeg loe ret af Hiertensgrund, og som det sielden lykkes mig at lee. Den ene Geschichte afløste den anden uden Ophør, og hun kan fortælle saa prægtigt.

Mod Aften kom to af min dyrebare Saras Barndoms Veninder, den meer end vakre, virkelig smukke Lava Bigum, og den takkelige, nu saa svage Lise Krefting. Jeg har ikke seet dem siden mine og deres Elskedes Død – De reyse i Dag til Hovind. Snart forlader den elskelige Lava disse Egne og følger med sin Syster, hvis Mand er bleven Præst i Bergens Stift. Dennes Befordring fik Sara at vide da hun var syg, og Glæden over hendes Ovidias Lykke (saa hedder Præstekonen) streed med Bekymringen over den Vished, at hun nu vilde miste sin Lava. Ak! og saa ilede hun selv fra hende og os Alle – til sin Vilhelm –

^[227] Vi skal i Aften til Moer Messel, og lover jeg mig en ret deylig Aften. Vi har en Plan for, hun og jeg, hvordan vi vil bestorme en rig Ungkarls Hierte NB ikke for os selv, men for en ulykkelig Enke med fire Smaae. Herom mere siden naar Expeditionen er forbi. I Alle vilde vist ønske den det bedste Udfald.

Men nu skulde I seet Lina iført sin røde Kiortel, vandre ad Byen til ved Presidentens Side. Han var saa snild, selv at følge hende til Jomfr: Wolderne, hvorfra hun skal besøge sin Maja og Hanna i Institutet, der er strax derved. Tiæneren maatte gaae i Forveyen, for at aabne Portene vide for Damen af Tøyen. Jo! Jo! –

Søndag 18de Hele Gaarsdagen Regn og Slud. Ikke desmindre kiørte vi, min Lotta, Kista og jeg til Festningen og vor ventende Moer Messel. Hvad der først og glædeligt faldt mig i Øynene, var min gode Agatha, som vel endnu lidt bleeg, men utroelig rask, naar jeg forestillede mig hende fra sidst, kom os imøde ved Vognen. Det havde altsammen været godt, morsomt og vel, var ikke hiin omtalte Plan gaaet saa reent istaae. Vi gjorde vort, tog til den med alle sine Midler saa beklagelsesværdige Bugge, med hvem vi skulde talt af vore Hierters Fylde for en agtværdig Enke, en af Moer Messels Paarørende, hvis Mand var Fuldmægtig ved et af den gamle leye Frue Larsens Brug – men han har atter underkastet sig en Operation, den arme unge Mand (hans Tilfælde, en Polyp i Næsen, kiender, d:e: har I jo alle hørt om) og kunde ikke tale med nogen. Nu faaer det beroe til videre. Presidenten kom ogsaa did, og Ovidias unge raske Brudgom. Det er kun den lykkelige uafhængige Landmand, eller saa kaldte Godseyere, som tør tænke paa at gifte sig i en Alder af 5 eller 6 og 20 Aar, undertiden ogsaa Kiøbmanden, men sielden eller aldrig Embedsmanden. Det var glædeligt, og en sand Hiertestyrkning i denne kummerrige Tiid, at see Børnenes og Mødrenes giensidige Tilfredshed med hinanden og det giorte valg – Maja, Hanna og Lina kom til os did, og vi alle kom temmelig blødte hjem Kl. 11^{1/2}

[228] Paa en Spadsertour, som Moer Messel og jeg gjorde paa vor egen Haand (stakkels Lottamoer har fra og til Tandpine i dette uroelige Veyr) talte vi et Par ord med Slotspræstinden, som stod i sit Vindue, efter Sædvane omringet af alle sine Børn. Maaskee kommer hun med sin Gemahl hid i Dag, om Regn og Blæst vil tillade det.

Og nu er alt, ikke Aslak men Gunder, hidkommet med Hest og Kariol, som skal bringe mig til det velsignede Ejdsfoss og dets endnu mere velsignede Beboere. «O! kunde jeg fulgt med dig» skriver min Koren – «Men det er nu ey at tænke paa. Fornøyt dig nu brav, min C, og det vil du vist blandt de ædle

Mennesker, som du maae hilse saa hiertelig fra din og deres Skriver.» – Der er ogsaa en aparte Hilsen til Thrinebarnet; men den veed jeg nu ikke, om jeg vil frembringe. Ja, kunde han fulgt med, den Gode! Det samme ønsker den brave President, ønsker det saa heftigt, som jeg sielden hører ham yttre sig ved slige Leyligheder, og vor elskede Lotta, som de nesten aldrig roelige Tænder holder i stedsevarende Frygt, hvor giærne gjorde ogsaa hun, frie for denne Plage, den Tour med, som da vilde faae end en Tilvext i Behagelighed, og hvor velkomne vilde vi alle være paa det rummelige Ejdsfoss, og overalt for de endnu rummeligere Hierter –

I Dag er Lotta saa ussel – hun sidder just nu hos mig – og min kiære Kista har maattet lægge sig. Det er traurigt som Veyret, der vel ogsaa har nogen Skyld i alt dette Onde, og bliver derved dobbelt traurigt –

Mand: 19de Som det leed mod Aftenen bædredes de kiære Syge og Veyret. En Stund før Middag kom en heel Vogn fuld af unge lykkelige Mennesker; glade og muntre vare de i det mindste alle. Det var min Ovidia med sin Balthazar (som jeg i hans Barndom kaldte Balthazar von Weltenheim) hans Syster, Jomfr: Wolderne, og en Jomfr: Wangensten. Om Eftermidd: kom Slotspræsten ene, da hans [229] stakkels Hustroe endnu streed med Tandveen, og denne med det ustadige Veyr. Min Jes og en 4, 5 slige unge Krabater var her ogsaa. Hvor ligt og uligt de fordums lykkelige Søndager paa Tøyen! Ofte maatte jeg gaae bort fra de muntre syngende, dandsende Mennesker. Hvi skulde mine Taare forjage deres Glæde?

I Dag har jeg skrevet til den vennefulde Christie i Bergen, fra hvem jeg nyeligt har havt et saa righaltigt Brev. Han har paa sin hele Tingtour (hans første, og paa hvilken han lovede sig ret megen Glæde) maatte trækkes med en fatal Koldfeber, som dog ikke holdt ham fra at skrive til sin Moer Koren. Det er min gode, kiære Wilhelm –

Nu skal Indpakningen tage sin Begyndelse – Her blev jeg lidt forplumret, da Frue <Ninun> og Frøken Jul kom, dog i en ganske kort Visit. Det er en Datter og Datterdatter af gamle Obristinde Neumann, som har lagt for Døden, og nu alt er paa Benene igien. Med de Gamle (hun er nær de 70) synes Døden kun at vilde spøge i denne Tiid –

Til Midd: fik vi vor gode President hjem, og har beholdt ham hos os det øvrige af Dagen. En Sieldenhed nu omstunder. Mueligt kommer her nogen i Aften, derfor vil jeg beskikke mine Ting, saa jeg kan være færdig, og sidde paa Stads, om det behøves, eller dog artig holde de Fremmede med Selskab. Kl 9 i Morgen er Sally stævnet hid, og paa mig skal hun ey vente, ey heller lader hun vente paa sig, derom er jeg overbeviist. Men du, min kiære Dagbog, skal ligge her til allersidst, da der altiid forefalder noget som skal betroes dig. Lig nu roelig saa længe!

Tirsdag 20de Det regner, og seer ud til, ikke at vilde holde op saa hastigt. Nu i Guds navn da. Maalet for Reysen er jo min elskede Maja, hendes Don Pedro, hendes og min Thrinesara, og Ejdsfoss. Overalt har jeg min gode Kavay, som udholder en Dyst, og Sallymoer forsyner sig vel ogsaa, vil jeg haabe, med Reysetøy, [230] som kan slaae Sparto til Regnen. Og bædre er den dog end Støv og for stærk Hede –

Giid I saae, mine Børn og Venner, hvor geskiaeftig Frue Lotta gaaer her og seer efter, om noget er glæmt, og finder adskilligt, f E: en lille Stump Baand, en Kappe, o.s.v. som skal og maae være med. Min Tobak – hvoraf jeg samvittighedsfuld kun tager en eneste Priis Morgen og Aften – dynker hun, da den er for tør, siger hun, og skadelig for Hiærnen. Men nu bliver den nok opløst i bare Vand – og af det farer Hiærnen vel ikke for godt, især naar der er endeel før. Gud skee Lov, at vor elskede Lotta er rask i Dag, og at jeg har et halvt Haab om, at see hende samlet med os – Ogsaa min kiære gode Kista er nu langt bædre, skiøndt ikke aldeles frisk; men jeg reyser dog roeligere. Maja K: og Hanna sad saa længe paa min Seng i Morges før de gik i sin Skole, hvor de finder dem ret fornøiede. Lina staaer nu hos mig med Melkebodnøglen, og fortæller hun i Dag faaer meget travlt, som er ret godt, siden Moer skal reyse. Presidenten tog i dette Øyeblik Afskeed med mig, og gientog sine Hilsener til det ædle cappelenske Huus og sine forgiæves Ønsker, at kunde benytte sig af deres vennehulde Indbydelse. Giid han havde kunnet det!

I Aftes var Præsten Ottesen og min Jes her. Den unge Pastor var i et ualmindelig lysteligt Humeur – han kom fra et Midd:Selskab hos gl: Lumholz, men hvor der var adskillige morsomme Mennesker – og fortalte Geschichter om

Folk som prostituerer sig ved at vilde prostituere andre etc. Ellers var ingen her.

Farvel fra Tøyen for denne Gang, Dyrebare! Farvel I Elskede her! og mit vakkre Tøyen Selv, Farvel!

Det rumler noget ind i Gaarden – vist nok vor Sally – ney, det var Blæsten. Forkynder den hendes Komme?

[231] Badehuset paa Ejdsfoss, 22de Junj –

Sad' I her hos og om mig, alle min Siæls Elskede, i denne Elysiens Forgaard, vilde det sikkert falde Eder ligesaa tungt som det falder mig, at forlade den og vende tilbage til Indstigningen i Kariolen, som bragte mig hid. Jeg vil derfor føre Eder lige til den; men det er ikke nok, at I der bukker og neyer og tilvinker Sally og mig Eders Farvel, eller møder os igien ved Tøyens Haveport, som min elskede Lotta, og min søde Lina, og min troefaste Kista. End ikke med en Rosenknop, Mage til den, Lina krøb op i Kariolen og gav mig, kunde I løskiøbe Eder fra at følge os Skridt for Skridt. Og det kan I giærne: thi en deyligere Tour end denne har I vist ikke længe giort. Aldrig saae jeg Flora ødsle mere med sine Rigdomme, end denne Sommer. Egnen behøvede ikke at være saa skøn som den er mellem Christ: og Dramen for at trylle fast alle Sandser ved den Fylde, Friskhed, den unævnelige Forsommerynde, som er udbredt over hvert særskildt Træ og Blomst og over det Hele. Mon jeg ikke har sagt Eder før, hvor det altid glæder mig paa denne Tour, at see min elskede danske Eeg og Ask mellem de mig ey mindre kiære Graner og Birker? Hvordan det forekommer mig, som om jeg saae den ædle troefaste Nordmand række den ædle troefaste Dannemand Haanden, med giensidigt Broderløfte: at vilde arbeyde for, stræbe til et Maal? –

Intet Mærkeligt, intet Eventyr mødte for Resten paa vor behagelige Reyse, der dog som alt Behageligt i Livet maatte have en Mangel, den nemlig, at vi ikke sad sammen, kunde ikke saa ofte eller som vi ønskede det *nyde fælleds*.

[232] Alt som vi nærmede os til Dramen, tænkte jeg mere paa den lange kiedsomme Bragnæsgade, og saae længselfuld hen over Fjorden til Strømsøe, og ønskede mig en Baad færdig til min og min kiære Reysesystems Modtagelse. Det kom mig for, som de smaae venlige Bølger vinkede ad mig, og som jeg var i Begreb med, at give mig i Snak med dem, lød en Stemme: « Her ligger jeg færdig, om de skal over til Cappelens » – Og see! med vanlig altomfattende

Betænkning, havde vor dyrebare Maja ordnet det saa ved sin Thrine, at vi let og sagtelig skulde glide hen over Smaaebølgerne istædenfor at rystes giennem den evindelige Gade mellem nysgiærrige speydende Blikke, som nu fik saa lang Næse, som Blikke kan faae, naar de istæden for to nok saa pyntelige Donnaer, fik see min alvorlige blaatrøvede Gunder i den ene, og Sallys gamle Graatrøye i den anden stadselige Kariol – «Til Pas!» Det sagde I alle paa engang, og vi siger det med Eder.

Men saa sagte og hastig som Baaden glead hen med os over Vandfladen, lad mig glide hen over mine Fornæmmelser ved Giensynet af det venlige hvide Huus, omskygget af sine Kastanietræer, og ved det velsignede Thrinebarns Henstyrten mod os da vi bestege Landet –

Hun og hendes mig alt meer og meer elskelige Fader, vare i Byen. I Dag skulde hun staae Fadder, og havde fulgt ind med sin Fader saa længe i Forveyen, for at modtage sin Moer Koren og sin Sally. Vi havde alt snakket om Reysen etc, og drukket vor Thee i Mag og med Smag efter Hiertens Behag – inden Gutter og Heste med Tilbehør kom. Don Pedro var ovre hos sin arme sindssyge Fetter, C: C, og vi Tre gik en Spadsertour op til det endnu under Arbeyde staaende skønne Auestad. [233] Jeg erindrede nok, hvem der sidst gik med mig did – Da vi havde hvilet os lidt, kom Husets Fader, bliid og giæstmild som altiid. Saa vankede atter Spørgsmaal og Giensvar, meest angaaende Aarsagerne, hvorfor ikke min Koren, ikke min Lotta, ikke Presidenten, ikke Maja og Lina vare med? Og oven paa det vankede en deylig Fricasee og Flødevafler, og oven paa alt en sød Søvn og qvægende Hvile –

Onsd: 21de i Gaar nemlig, toge vi fra den gode Fader og Datter ilende til den elskede Kone og Moder, Datter og Veninde. Paa Høyden af den vakre romantiske *Bergstie*, mødte hun os, den kiærlige Maja, ledsaget af Jomfr: Thorstejnsen den yngre og lille Sophie Pechel, hendes Pleyedatter. Hun var steget ud af sin Vogn, Sally gik ogsaa opover de svære Bakker, og saae jeg med Forundring, hvordan hun paa engang fordoblede sine Skridt, og blev min Forundring til Glæde da jeg opdagede Aarsagen. Saa favnedes vi tause, saa satte vi os alle Tre sammen i Majas Vogn, og rullede ned over de paa denne Side end brattere Bakker, og sandsede lidt eller intet af alle de Naturskønheder omkring os, fordi Hiertets

Rettigheder ere helligere, end Øyets.

Men jeg var saa mat, Hiertet saa underlig veemod- og vaandefuldt. Vi gik lidt omkring her i den yndefulde Lund, min Maja og jeg – Pigebørnene vandrede paa egen Haand, og vi samledes først ved Bordet, og siden skildtes vi *Tre* ikke mere ad, men laae paa det Værelse, I jo nok veed, hvor de tre smaae pene Sænge staaer, og der sov vi saa sødt hver i sin, og sov for længe, for meget bort af den Tiid, vi har foresadt os at være saa husholdriske med.

[234] Og nu om denne Dag. Den var som faa af dette Jordlivs Dage i alle Dele uden Skyer. Ney, I forestiller Eder ikke, I Elskede som aldrig giennemvandrede denne *min Majas Dal*, hvor tryllende simpelskøn den er. Og her paa denne velsignede Plæt, i det grønne og hvide Badehus mellem skyggende Træer omgivet af den sqvulpende Elv, inddysset i søde Drømmerier ved Fossens eensformige Susen ved Fuglenes Qviddren, her sidder jeg snart, som nu, ene, underholdende mig blot med disse Blade og Tanken om, at de engang skal give mine meest Elskede en Times behagelig Underholdning, snart strikkende og sladrendeⁿ¹⁹ med min Maja og Sally, som har faaet sig en Bænk tæt nede ved Elven, der skal være hendes som en synderlig Ting, og som hun nu og da forlader, for at leve her inde hos og med os, hvor vi giensidig stræbe at skaffe hinanden Siælenydelse, medens en god Kop Caffé og D^o Thee qvæger Livsaanderne. Kort, alle Sandser leve i harmonisk Samqvæm mellem sig selv indbyrdes, og med de høyere Fordringers Tilfredsstillelse.

Don Pedro og Thrinebarnet kommer ikke herud før i Morgen[.] I Dag ere de i Barselfærd, og ønske sig vist begge ude af den Stads og paa det skønne Ejdsfoss imellem os Lykkeligere. I vil vide mere om vort Liv og Levnet. Ja, kunde jeg kun male Eder det som jeg ønskede, som jeg ønskede, I Alle kunde dele det med mig! Slaraffenliv? Ney sandelig, det er det ikke; skøndt jeg ikke kan nægte Eder, at der er et Slags Epicurismeⁿ²⁰ i vore Anlæg og Planer, hvordan vi vilde stræbe, at intet Øyeblik skulde gaae unyttet forbi. Saa meget mueligt har vi tilbragt denne Dag, og tænker at tilbringe de følgende, i egentligste Forstand i Naturens Skiød. Nesten [235] stedse under Guds frie Himmel. Der arbeyder, der spiser, der drikker vi.

«Der vexler glade Smil med Veemodstaarer;
Og skyldfrit Spøg, som Nestens Roe ey saarer
Afløser Alvorstanken, som igien
Løsreven hæver sig til Himmelen –»

Det dæmrer allerede stærkt. I meer end en Time sidder jeg ene her, og det bliver mig saa underlig tungt om Hiertet

Jeg har skrevet til Eger. Min Maja siger, hun tvivler om, Egerprovsten kan rive sig løs fra sine Forretninger og komme hid imens vi ere her. Hun *tvivler*: hvor der er Tvivl er jo ogsaa endnu Haab. God Nat, I Elskede! God Nat mit kiære Badehus, *min* egentlige Boepæl her paa Ejdsfoss, hvor der er saa vanskeligt at vælge sig et Yndlingssted, fordi fast alle fortjæner at være det, og vinker os til sig med særskildt Ynde.

Fredag 23de Blandt vore Overlæg var ogsaa det – og et væsentligt – at vi skulde staae tidlig op. Dorette Thorsteinsen tog herfra i Morges Kl 6 til Vands. Hun er hos sin ældgamle Mormoder, Provstinde Schnitler, en halv Miil fra Eger Prstgrd. Efter Aftale kom hun ind til vor Trefoldighed for at tage Afskeed og vække os (omsætter det selv rigtigt; først vække os ogsaa videre) men jeg var længe vaagen med en smertelig Hovedpine, og kunde ey løfte Hovedet fra Pudens. Alt *een* Streeg i Regningen. Ak! der kommer sikkert flere. Dog blev jeg bædre, som jeg pleyer, op ad Dagen, og vi har atter sadt her, har atter havt det godt som i Gaar, og just ligedan. Først henimod Aftenen kom den gode Fader og den hulde Datter, og der forefaldt nu mere at fortælle og høre, og derfor faaer I ikke mere for denne hele Dag. Jeg har lagt lidt, er mat, og tør ey sætte mit Hoved paa alt for stærke Prøver

[236] *Løverd: St. Hansdag* Uroelig var min Søvn, idelelig afbrudt ved ængstende Drømme. En af dem fortalte jeg min Sally, og siden vor Maja (der i Nat ikke var vor, men som det sig sømmede, sin Husbonds Sovekameradt.) Det var nemlig, at Hertel bragte Moer Bull to Breve ^{fra Bergen}, og mig et, besadt med sorte Sløyfer. «Gud hvad betyder det?» sagde jeg, og brød det, og fandt intet deri uden en kulsort Barnehue. Min Graad vakte mig. Hvad græd jeg for? Jeg veed det ikke; men vi kan jo saa ofte ikke vaagen gjøre Rede for vore Følelser og Taare. Maja saae saa vemodigt paa mig da jeg fortalte hende det. «Budet er kommet

tilbage fra Eger» sagde hun, «vor gode Provst er ikke ret frisk» – Saa har jo Drømmen en Betydning. O! vogt dig, mit arme Hierte, for at give den flere, og skaan dig selv!

Her kommer endeel Fremmede i Aften, blandt dem Justitsraad Wexels. Mere om dem naar de ere komne. Gud give, Christ: Posten bragte mig et Brev, bædre – det Modsatte af det – *drømte!*

Søndag 25de Jeg fik intet Brev. Men Justitsrd Wexels havde været paa Tøyen nyelig før han tog hid. Alt var vel der og alle muntre. Kun hørte han intet om, at min, at alles vor kiære Lotta tænkte paa Hidreysen. Dog kan hun vel senere have bestemt den. Før de ventede Giæster kom, gik vi om Aftenen efter en lige lykkelig henlevet Dag ned at see paa alle Værksarbejderne, hvordan de under Musik og Skud opreyste en Maystang og dandsede om den. Det saae jeg ikke siden min tidligste Ungdom. I Norge er det ingen almindelig Skik, som de fleste Stæder i Danmark, hvor dog Maystangen opreyses og indvies 1ste Maydag, hvad her ikke ret vel lod sig gjøre, uden de blot vilde granklæde den, og reyse den i Sneen. Hvad der give(s) Ejdsfoss, som alle Don Pedro ^[237] tilhørende Eyendomme et fortrinligt Værd i mine Øyne, er at man overalt seer glade, lykkelige Mennesker, hvad der saa uendelig forskiønner dette skønne Sted, og vilde forskiønne et som Naturen havde behandlet ligesaa stifmoderligt som hun har været gavmildt mot dette. Hvordan kunde ogsaa Mennesker som disse være lykkelige uden at see sig omgivet af lykkelige dem hengivne Væsner? Det bliver jo en evig uomstødelig Sandhed: at «kun den kan være lykkelig, som *fortiæner* at være det». – Ak! hvorfor er ikke dette *omvendt* ogsaa Sandhed? – Dog, det var vel et urimeligt Spørgsmaal –

De Fremmede (som først kom Kl: over 9) ere foruden den omtalte sig altid selv lige underlige Wexels, Forvalter Rørbye og Kone, et meget almindeligt Ægtepar, med to Børn, en Jomfr: Caresius, Syster til Frue Hetling i Christiania, en ikke styg Pige, men hvis Friskhed gjør hende grumme ubehagelig og ley, og hendes Festemand, en Engelænder, Thomassen med Navn, som vil boesætte sig her i Landet, en fæl, stiv Krabat. See der har I dem. «Hver er god nok for sig» – men fornøveligeⁿ²¹ ere de ikke, hvad hverken de eller jeg kan for –

Her sidder jeg nu ved min Thrines pene, af den slemme Tyveknægt i Fjor saa mishandlede Chatoul. I Gaar flyttede jeg op fra Badehuset, hvor jeg ikke mere kunde have det saa eensligt «før de Fremmede ere gaaet» – Alt imellem seer min elskede Maja og Thrinesara ind til mig, og nu sad vor Sally her nyelig og klagede over en begyndende Hovedpine, i hvilken Klage jeg istemmede.

I Morges drak vi Caffé i det deylige Fiskerhus. Men – det er anderledes deyligt, naar vi ere der saa unter uns.

[238] *Mand: 26de* Ja, hvad skal jeg mere sige Eder om den Dag i Gaar? Det var baade som vi vare og ikke vare paa Ejdsfoss, og saa seer det ud til at blive i Dag ogsaa: thi Mad: Rørbye med endeel af sit Følge, troer jeg, bliver over. Hvem kan undres over, at hun, at enhver giærne dvæler paa dette yndefulde Sted saa meget og længe mueligt? Ney, undres kan jeg ikke, og harmes var Synd; men i Stilhed har jeg jo dog vel Lov til at græmme mig over de tabte Dage, hvis Gienkomst jeg ikke saa snart seer imøde. Sallys Fiæs skulde I seet, da jeg gjorde den Opdagelse, at Madamen blev her i Dag. Dog, I kan sikkert forestille Eder det. Gud veed jeg har intet imod Konen, som ved alle Leyligheder har viist sig meget forekommende artig mod mig; men hun harnoget saa trættende i sine Conversationer, hvis nesten eneste Gienstand hendes Børn og deres Musiktalent er, og dertil med det mest skurrende utækkelige Tale Organ jeg kan tænke mig. Da jeg nu i Morges træt og mødig forlod den velsignede Lund, hvor Theen ellers smager som Caffé og Caffen som Nectar – og ilede fra bemeldte Musikprat, med et ynksomt Blik paa min kiære sig i Skiæbnen taalighengivne Maja, og ret tænkte at udhvile mine Øren, mødte mig i Indgangen til Huset det i denne Tiid evigomdrejede Orgelspil, lige med Madamens skurrende Toner. «Naa min Gud, baade theoretisk og practisk skal du da plages!» tænkte jeg, og kiærede min Nød for Thrine og Sally[.] Barna som stemte i med mig af fuldt Hierte, ligesom nu Maja mi, <...>^{der} sad her et Øyeblik for at udhvile til nye Taalmodsprøver.

Vi havde, Sally og jeg i det mindste, gjort os Regning paa, at den lille Justitsraad skulde været en Fugl Phønix iblandt disse Besøgende; men see, vort Haab slog feyl, efter Haabets sædvanlige Skik. Han <...> er ældedes meget, og som det synes, [239] baade paa Siæl og Legeme. Især krænker det mig, at han ikke engang aflægger den ham til Vane blevne Tilbageholdenhed naar vi taler om

Eder, I Dyrebare dernede. Dog, lad mig ikke gjøre Manden Uret. Virkelig udglattes nogle Rynker paa hans Pande og det ironiske Smil faaer Smilets egentligere Præg naar han nævner sin Treschow, fra hvem han dog skildtes, siger han, i en lille politisk Feyde, som endnu er uafgiort. Især taler han giærne om den søde Walle, som han kalder en heel *curiosk* Person. Og for dette *Især* kan jeg holde ham meget tilgode.

Tirsd: 27de Saa langt var jeg kommen i Gaar, da der blev slaaet Allarm i Leyren: Vi skulde en Tour ud, en deylig Kiøretour, den samme, jeg gjorde sidst jeg var paa Ejdsfoss. Ak! hvor var det da anderledes! Da kiørte jeg med Dig, elskelige Maja, og Egerprovsten var Kudsk. Bag efter os kiørte Du, min velsignede Lottamoer, og snakkede med Frue Dajon om de gamle Tider, og min Koren var her ogsaa, og – Sarotje. Det er nu – Gud, tilgiv mig! jeg havde nær sagt: *altsammen* forbi –

Mad: Rørbye sad nu ved min Side, og udrev mig hvert Øyeblik med sin trættende Stemme af mine bittersøde Drømmerier. Thomassen var Kudsk – Wexels kiørte med os.

En skønnere Tour havde vi mod Aftenen over til den vakkre Bierkeøe, som ligger her midt i Bergsvandet. Der fulgte ingen bittre Minder mig, der sad min Sally hos mig, min Maja lige for mig. Den forstyrrede Septima Caresius roede os over. Veed I hvad? mine Kiære: jeg synes bædre om hende nu end før. Hun har faaet en feyl, en Drengopdragelse, det er hele Sagen; men mange umiskiendelige Træk røber et meget godt Hierte, og hun har en Naivitet som ikke kan andet, end interessere. Selv hendes Engelsmand vinder ^[240] lidt ved nærmere Bekiendtskab; og det er mig altiid behageligt ved Leyligheder som denne, at kunde erklære min første Dom for overilet, og gienkalde den.

I en Bierk paa den vakkre Øe udprykkede jeg nogle mig dyrebare Navne, og vilde prikket flere, men mine Øyne gjorde saa ondt. Da vi kom tilbage drak vi Thee i det pene Fiskerhus, og Aftenen gik ret godt – Men denne, haaber jeg skal gaae endnu bædre, naar vi igien ere *ganske* paa Ejdsfoss. Hvor let glæmmes dog ikke det Nyttigere for det som interesserer os nærmere. En vigtig Mand her har jeg ikke nævnt Eder. Doctor Pechel fra Kongsberg. Og ham skylder vi dog, at vor

elskede Maja nu med mere Roe kan nyde vort og vi hendes Selskab. Her er en Mængde Syge paa Værket, og et Par af disse var, den Aften vi kom hid, nesten uden Haab. Den moderkiærlige Husmoder, som er alle hende Omgivendes Siæls og Legems Læge, havde alvorlig antaget sig dem, og formodentlig var det Væsentligste brugt og anvendt før Pechels Komme, hvad han ogsaa selv forsikkrede. Men da de Syge daglig bliver flere, er hun nu tryggere ved Medicinens Brug, og har det glade Haab, som vi alle deler med hende at de Alle vilde blive snart friske igien. Nogle ere det allerede. O! hvad kan en Husmoder ikke være, naar hun er det saa *ganske!* Til Velsignelse for mange, er Din Virkekreds bleven saa stoer, min Maja!

Onsd: 28de Don Pedro fulgte med de Fremmede til Byen Kl 3 i Gaar. Da vi vare ene igien, begyndte vi paa det afbrudte lyksalige Liv, som jeg har Lyst til at kalde *Lundelivet*; thi i dens fortryllende Skiød tilbringer vi vore fleste og beste Timer. Vort Aftensmaaltid [241] toge vi i Badehuset; og til end mere at kryddre mig det, fik jeg der et saa ømt, langt, *kornligt* Brev fra min eneste (hver brav Skriver ufortalt) mageløse Skriver, og i dette den fuldstændigste Efterretning om alt og alle i det velsignede Hiem, hvor det stod vel til, Gud skee Lov! Og kun at jeg ret maae glæde mig, ret nyde min nuværende Glæde, er den Ædles, er alle de Godes Ønsker –

Og det gjør jeg. Vidste I kun i hvor *høy Grad*, det vilde være Eder, som I nøde den selv. Hvorfor kunde Du dog ikke komme hid? min Lotta! Dog, mon Du ey kommer? I Dag maae vi faae det at vide. Kom Du dog selv istæden for det ogsaa længselfuldventede Brev!

Caffe og Thee og Frokost og Midd: Mad, har vi drukket og spiist paa forskiellige Stæder i Lunden, og i Mellemrummene snakket ved vort Arbeyde, fortalt Historier o.s.v. Sally havde lidt Hovedpine i Dag, jeg ogsaa; men vi ere begge karske igien; og *nu og her* at blive syg, var det ikke Aands Fortærelse? «Jeg vil heller have Tandpine i otte Dage naar du ikke er her, end i een, naar jeg har dig» siger den hulde Frue Lotta, og det samme siger min Rikke om sit Onde. I kan vel vide, hvad nu jeg siger –

Vidste I ikke, I dyre Fraværende, hvor kiære I ere mig, saa lærte I det dog nu deraf, at jeg opofrer disse Blade saa mange af de kostbare, ak! og saa flygtige

Øyeblikke.

«Tak snarere os, Moer vor, at du saaledes nyder din Glæde anden og tredie Gang: ved at meddele os den; ved engang at finde den her igien» –

Om faa Timer er allerede de første lykkelige korte 8 Dage forbi. *Her* holder jeg dem og de følgende ligeilende fast –

[Juli]

[242] Løverdag *Julj* – 1ste

Ensformig lykkelige gik Timerne siden jeg her sidst talte med mine Elskede. Smaae Skyer paa den klare blaa Himmel maae jo stedse minde os om, at et Uveyr kan bryde løs, i det mindste minde os om, at «intet Lys heneden er uden Skygge» – saa har Sally ikke været rask i Forgaaraftes og i Gaar Morges – saa har vi forgiæves ventet Efterretning fra Frue Lotta, om vi kunde vente hende hid eller ey – alt til i Dag Middags. Da kom den kiære Don Pedro selv med Brevet fra vor elskede Lotta og den deylige Efterretning: at vi Tirsd: skal see, ikke allene hende og Lina mi, men selve den brave President. Her var Gammen over al den Gaard: Saaledes bliver vi, Sally og jeg, her en, i det Hele to Dage længere, end vor første Bestemmelse var. Onsd: skulde vi været i Christ: nu kommer vi der ~~Onsdag~~ Torsdag: Thi kun en eneste Dag kan det kiære Ægtepar blive over paa det tryllende Ejdsfoss. Dog, i een heel Sommerdag kan sees og nydes og føles meget. Presidenten saae aldrig dette velsignede Sted, min Lotta kun i Høstens alt ublide Dage, ikke som nu, prangende i al sin Herlighed. Og foruden denne ønskede Tidende, og Vished om, at mine Glutter vare raske (jeg begyndte alt at ængstes over, de kunde fattes noget, og Tausheden have denne Grund) bragte vor kiære flinke Vært mig et Brev, saa langt, saa fyldestgiørende, saa usigelig kiært fra min hulde dyrebare C: Treschow, fra min elskede varme Maja D: O! hvilke Breve! Barnligømt var stedse alt, hvad jeg fik fra de Gode: men saa lange [243] og omstændelige vare de senere Breve ikke, som disse. Den første Deel af min

Dagbog og nogle Hefter af den anden, er da sikker kommet Eder tilhænde, og *Moer Korens Bog og Moer Korens Breve og Viser*, som søde Sigvald kalder dem, har glædet og bedrøvet, men baade under Smiil og Taare interesseret de elskede Døttrene mine, som jeg forudsaae, forudføjte det. Selv Din, med saa høye og vigtige Ting idelig beskæftigede T.; elskede Catharine, finder en ikke ubehagelig Afvexling i at giennembladdre mit *Hverdagssnak* – (I kan om I vil, mine Børn, ogsaa tage dette for en Borger) Men det er jo *fra* hans dyre Norge, og *om* det og *i* det, disse Blade kommer og handler og skrives, af hans og hans dyrebare Kattys Moer Koren –

Ene, uden at see et eneste fremmet Menneske, levede vi disse sidste Dage. I Dag er gl: Foged og Amtsforvalter Strange, og hans Søn her. Da Sally, det kiære Barn, i Gaar Formiddag var kommet ned til os, men sad saa bleeg og mat, kom en heel Pakke Bøger, svenske og tydske, de sidste directe fra Kbhn, hidsendtede fra Fader Cappelen. Synet af disse udbredte Liv og Rødme paa de blege Kinder, og den stakkels danske Tilskuer, som vi havde taget ned for at udpille noget af til den Dags Trøst og Opbyggelse, maatte indtil videre spadsere tilbage i Majas Boghylde. Maaskee meer en anden Gang om de Nyeankomne for hvem den troe Svend, Tilskueren, maatte vige, og veeg med sin sædvanlige Beskedenhed, skiøndt med et lille sarkastiskt Smiil, som om han vilde sige: «I fordrer mig nok snart frem igien – Jeg kiender H^r Schlegel og Tieck –» –

[244] «Hvad vil din Maja med dem?» – Min Maja vil giærne glæde alle Menesker, og for alt sine Venner efter yderste Evne. Det var for at opfylde et av den nu bortgangne Arboes Ønsker, hun skrev om disse, og mueligt kan noget af det være snurrit nok. Men ak! «Hiertet, som det skulde glædet – ak! det Hierte slaaer ey meer!» –

Saa var der endnu i denne Pakke *Die Weihe der Kraft*. Det har jeg læst; men fandt den Forventning skuffet som jeg gjorde mig om det, dels efter en Recension i algem: Literat: Zeitung, dels efter Begyndelsen, som lover meget. Den har enkelte deylige Scener, det er vist; men der er saa meget sammendynget, og – jeg veed ikke, saadan har jeg ikke tænkt mig min kiække Morten Luther, som han her, for alt mod Slutningen, males.

Der er meget og det bedste endnu i Vente for os giennem de samme kiære

Hænder. Gud give kun Fred igien og frie Samqvæm med det elskede Fødeland.
Atter lyder jo Rygterne saa krigerske. Naar skal det ende?

Søn: 2^{den} I Aftes, da jeg gik med Maja i Haven for mig en Rose at faae (Aarets Førstegrøde) kom Pastor Wettergren og unge Gram fra Strømsøe hid. Præsten er en jevn, godmodig Mand, og Gram har jeg altiit syntes godt om, og synes det meer, jo nærmere jeg lærer kiende ham[.] Han er altiit den samme, bliid og velvillig, og især gjør hans sønlige Hengivenhed til en unaturlig Fader, der har arbejdet imod, som andre Fædre for deres Børns Lykke, ham, den stedse tilbagesatte Søn, meget agtværdig i mine og sikkert i alle Retskafnes Øyne. Han bliver her nok, troer jeg, i nogle Dage.

[245] Aldeles ejdsfossisk har denne Dag ikke været. Det har regnet noget, og vi har for det meste maattet holde os inden de 4 Vægge – Dog havde jeg vel det, i hvor godt Veyret end var blevet, fordi mit slemme Hoved et Par Gange har nødt mig til sengs. Og nu sidder Maja mi her, og vi skal, da Veyret er opklaret, en Tour ud i Lunden, hvor Sally sidder læsende oppe i Gyngen, og hvor vi vel ogsaa finder mit elskte Thrinebarn

Mand: 3^{die} De ere nu alle borte, ogsaa Don Pedro, som dog kommer hiem igien i Aften. Vi kom nu fra den velsignede Lund, hvor vi sad' omgivet af Bøger, Maja og jeg, uden at læse. Nu ere de gaaet ud en Tour, men længere, end jeg troede mig til at følge dem, Moer Cappelen, Thrina og Sally, som alle ere vante til at gaae langt og meget, og ikke faaer min moderlige Tilladelse at lade denne Vane fare, fordi jeg ikke mere har Kræfter nok – er maaskee ogsaa lidt for doven til, at holde det ud med dem. Hvad var det selskabelige Livs – ikke at tale om Venskabs-Behagelighed, om man ikke kunde foretage sig hvad man havde Lyst til, og fandt gavnligt?

Gram og Wettergren toge først bort henimod Aften, og vi har leet, og Ungdommen tumlet sig ret lystigt, og giort Alskens Spectacler. Gram er saa godlidende smaaemunter; hans Svoger Præsten derimod meget stille, nesten hypochondrisk hvad der i hans Stilling er naturligt: foruden mange unge Mennesker, han læser privat for i sit Huus, forestaaer han, med kun en Enestes Hielp, en heel Skole, er, kort sagt, en plaget Mand.

Og var det nu i Morgenaften ved denne Tiid, o! da vare I her vist, I elskede, Inderligventede! Mon I ikke tager et Stykke [246] paa Veyen i Aften? Det troer vi alle, og glæde os til, at vi desfør skal see Eder i Morgen. Vel kan jeg ikke ønske de Timer, jeg endnu skal faae være her, Vinger – ak! og de flyver jo alt for raskt, flyver, jo mere vi ønskede at holde dem tilbage – ere jo snart bortfløyne – men kun Natten ønsker jeg forbi, NB naar vi alt ere tilkøys[.] Og dog, ogsaa da ophører ikke vort glade Samliv: Vor elskede Maja og Thrinebarnet skiftes til at tage den tredie Seng i Besiddelse, og vi har nu slumret ind og vaagnet disse sidste Nætter under den barnligovergivne Thrines uskyldige Spøg –

Men jeg frygter, mine Spadserende, som jeg skulde møde i Fiskerhuset (hvor vi indtage vort Aftensmaaltid, $\leftrightarrow$ det er udlagt: spiser til Aftens i denne himmelskønne Aftenstund, som da ganske tilbringes der) kommer did før jeg, og saa kommer de ey længer, end til Dørren, fordi Nøglen er her i min Pose. Hiertet stunder desuden til dem og den lille nysselige Boelig. God Nat, I andre Dyrebare, som Gud give hver for sig saa skøn en Aften som denne er – og bliver!

Tirsd: 4de O ja! vist var den skøn; men da vi vare komne her hiem og sad, som vi altiid sidder, uden at kunde holde op i vore Samtaler, hvis Stof er saa uudtømmeligt, uden at kunde skilles ad, sagde vor Maja: « I Dag er det 5 Aar siden jeg reyste til min Petronelle. Gud, de skrækkelige Dage, som da ventede mig!» – I veed, det var *sidste* Gang. Grusomme, grusomme Ord! en Moder see sit Barn sidste Gang!! – Behøver jeg sige Eder mere om vor Aften? – Og dog var den skøn.

[247] Vor elskede Lotta er kommet, overraskede os i Middagsstunden, da vi først torde vente hende i Aften. Min søde Lina er med; men ingen President. Vi troede det længe ikke, jeg i det mindste var vis paa, han havde skiult sig, for jeg var i Lunden, da de kom. Men desværre, det var alt for sandt. Besynderligt nok, at han skal være den eneste Mand i den hele Bye, som er saa reent lænkebunden –

I vil let troe, at vi alle bleve meget flau ved den uventede Streeg i vor Regning. Men Gud skee Lov for vor fromme Lotta, og for min Linaunge, som sov saa sødt hos mig paa en Græsbænk i Lunden, medens jeg læste i Herder, og delte

mine Tanker og Blik mellem den hulde Sovende og den ædle Digters Arbejde, og derfra steeg Tankerne til Himmelen, som hvævede sig saa skønt over mig, og til Digteren der, i hans rette Fædreneland, og til min Sara, hvis Yndling han var, og til Vilhelm, som den orientalske Poesie saa uendelig interesserede, og til hvem jeg af min Maja vilde laant just det jeg nu læste herover –

Siden har jeg havt en lille Skræk, da Lina faldt ned af alle Trapperne her, dog Gud skee Lov uden at støde sig. Sally hørte det, og deelte min Angst, inden vi saae det søde Barn uskadt, men forskrækket. Huden er lidt af den ene Arm. Stakkels min Moer Bull har slem Tandpine, Sally er heller ikke frie for denne Plage. Kammerraad Dajon og Frue ere her, og hun er *men* ganske simpel, i en smuk guul Kiortel, og sit Haar i Lokker. See det faaer være nok for i Aften, og er jo heller ikke saa lidt endda –

[248] *Torsd: 5te* (en af min Moer Cappelens engang lykkeligste, nu smerteligste Dage i hendes Liv; den dyrebare tabte Datters nu ogsaa tabte Barns Fødselsdag)

Kl: er henimod 8. Saa nær er den sidste Dag, vi skal tilbringe her – i det mindste for denne Gang – forbi. Den sidste af 14 korte, velsignede Dage. Ja, velsignet være de alle! *lykkelig* var mig uden Undtagelse enhver, men meer og mindre *glæderige*. Og Ejdsfoss ligger jo dog i Verden – hvor kunde det da være anderledes?

Lottamoer har Gud skee Lov væet ret færm i Dag, og i sit bedste Søndags Houmeur, skøndt hun, efter en i det hele Raads Navn afsagt Dom, hele Dagen har maattet vandre i sin pene Morgendragt. Vor stakkels Sally havde en slem Nat, og er ikke aldeles saa flink i Dag, som vi ønskede, skøndt bædre, end vi i Morges haabede, hun skulde blevet. Lina lever in dulci júbilo fra Morgen til Aftenens Ende. Det lykkelige Barn! alle elske hende[.] Dagen har vi tilbragt saa som saa; ganske som de *eensomme* var den ikke; men naar vi skal have Fremmede, er Dajons med de bedste, det er baade vist og sandt. Han er en fornuftig, jævn Mand, og Fruen, undtager man hendes alt for ungdommelige Pynt, «saa Gu ganske bra». Ulige mere behageligt eller om I vil mindre trættende, er os dette Ægtepars Selskab, end det rørbyske.

Arme, arme Karen! «Hvem er Karen?» En ung, bliid, venlig Skabning, som feyslagnet Kiærlighed har røvet alle Udsigter til Fremtids Held. Saae I hende, I

Gode, hvordan hun just nu sysler omkring herinde – det underlige Smil, [249] den stille Vanvittigheds Præg, vilde trænge som en skarp Piil i Eders Hierter, som den trænger i mit. Hun er, som min Maja siger, en sand Pandant til Yoriks Maria. Samme Blidhed, samme hierterørende Smil og Tone. I dag, nu, har jeg første Gang seet Taare i hendes Øyne – O! algode Fader, giv hende dem rundelige til Kiøling for det brændende Hierte, at dets Kraft ikke skal hentørres før det finder Kiøling i Jordens Skiød – Hun gaaer saa stille, nesten kan man sige, hun svæver. De barnagtigste Ting interesserer hende; dog er hun stedse beskæftiget, og udretter alt hvad der er hendes Dont nøyagtigt og peent, og med den hierteligste Velvillie. Med hvad øm Skaansel hun her omgaaes, behøver jeg ikke at sige Eder. Gud skee Lov, hun er her! End tungere falder alt hvad der vedkommer stakkels Karen paa siden min Lotta kom hid, paa mit Hierte. Engang skal I vel faae vide hvorfor. Kiære ulykkelige bedragne Pige, du, som for faa Uger siden vilde været en Gienstand for Misundelse, havde ikke din Godmodighed afvæbnet den og sløvet dens Braad, og som nu er en Gienstand for den dybeste ømmeste Medynk – snart skal jeg trykke Dig til min moderlige Barm, blande mine Taare med dine – meer kan jeg ikke giøre for dig. Kun Gud kan giøre mere –

Torsd: 6te Tidligt, Kl: 5 i Morges, reyste Husets Fader og Kmmrd: Dajon. Fruen bliver med os; nu om faa Timer forlade vi det stille, blide, skønne Ejdsfoss, forlade det med mindre tunge Hierter, fordi vor elskede Værtinde, vor velsignede Thrinemoer følger med os – Og med min Lotta, min Sally, min Lina skal jeg jo fortsætte Veyen til Tøyen, til de Kiære der, og saa derfra, dyrebare ventende Koren, til Dit Hovind, i Dine Arme –

[250] Og enda falder det ikke let at forlade dette Fredens stille Hiem, mit kiære Badehus, dig, skønne Lund, der er saa berettiget til det Navn, mit Hierte har givet dig: *Vennerslund*. Tak for hver Glæde, I skiænkede mig! og de vare mange og reene. Ogsaa du, lille pene Fiskerhus, mit Farvel. Men til dig siger jeg det som til en blot behagelig, interessant Bekiendt. Badehuset, Lunden, de ere mine Fortroelige. I min Thrinesaras Lund (en mindre i den større) skar jeg mit Navn og min Korens. Jeg skal have det etsteds endnu dernede. Leed nu, I Elskede til I finder det –

Ak! og dig, Petras Minde! dig mit ømmeste Farvel! Du Ædle, som jeg først

skal lære at kiende i Himmelen der, paa Bænken mellem de nedfaldne Støtter, i det hellige hemmelighedsfulde Mørke, der omsvævede Du os Haand i Haand med Sara og Vilhelm og Din lille Petra, omsvævede Du de sørgende Mødre. Ved Gud, jeg følte det, og saae mig om, og skulde ikke skrækkedes, havde I staaet for mig, for os. Kunde Englens Syn skrække? –

Og endnu een og hundrede Gange, Farvel, Farvel

Du sande Glæders eget Hiem,
Du Venskabs eget rene Sæde!
Og Fred, o Gud! og Held med *Dem*,
Hvis Glæde er, at skabe Glæde!!!

[251] *Tøyen 8de* Hvor den Midd: Søvn har styrket mig! Nu først, Kl 4, har jeg ved den og en deylig Kop Caffé bragt det saa vidt, at jeg kan fortælle Eder, Elskede, om hvad siden vi sidst samtalt, er passeret. Det var da Torsd: 6te vi forlode Majas Dal – saa skal fra nu af Ejdsfoss hedde – Kl over 4 om Eftermidd: for at undgaae den forsmædelige Hede saa meget mueligt; endda var den plagende nok, især for de arme Dyr, som de fæleste største Bræmsler, jeg nogentiid har seet, stak til Blodet. Fra Ejdsfossiden ere Bakkerne over Bergstien overmaade bratte, skjøndt Don Pedro ved sit Veyanlæg over denne store, før neppe for Ridende fremkommelige Aas, har gjort sit Navn udødeligt. Men det er den raske, virksomme, rettænkende Mand ikke om Udødelighed og Ordener at gjøre. At kunde gavne og glæde er hans som hans Hustrøes Øyemeed, og flere Hundredes Velsignelser er dem noget mere, end Ordener, hvormed Nielsener, Bagger, Schafter, etc. behænges, sig^{dem} selv til Forundring, og som ved det forfærdelige Misbrug, det snart maae vorde en Udmærkelse, ikke at udmærkes ved.

Men endnu ere vi i de bratte Bakker. «Og der kom du meget snart. Vi veed jo endnu ikke –» – Hvordan vi kiørte? I en Vogn min Maja, hendes og min Thrine, min og hendes Lina, og alle deres Moer Koren; i den anden min Lotta og Frue Dajon, i min Kariol det stakkels kiære Sallybarn, som ikke var frisk, og ved Heden og Kiørslen blev end værre, saa hun fra Veyerud, det første – og eneste Skifte – maatte sætte sig hos os i Vognen, og bytte med Thrinemoer. Og

Thrinemoer var paa sin hvide Hest, der var vel saa hviid, som den, hun kiørte med. Hver Gang vi saae tilbage, eftergiorde hun alle Fr: Dajons Haandgebærder, der ere hyppige endog naar hun ikke declamerer. Havde [252] Sally været frisk, vilde det, skjøndt vi reyste fra den kiære Dal, været en behagelig Tour, da Luften alt meer og meer afkiøledes og der hele Grevskabet igiennem er saa vakkert – og saa sad vi jo saa godt.

Da vi nu kom til det venlige hvide Huus med de grønne Træer udenfor, kom den venlige, raske Vært og modtog os, og ikke allene Legems, men ogsaa Aands Forfriskninger modtog os da vi kom indenfor: Fra min Koren laae der et velsignet langt Brev til mig, og til Moer Cappelen adskillige Breve, og *Tiedges Elegier*, nyekomne fra Kbhn, som smilede os saa venligt imøde: thi at Maja har dem, er jo det samme, som jeg selv havde dem.

Det blev eenstemmigt besluttet i vor Raadssamling, at vi først henimod Aften, den følgende nemlig, skulde fortsætte Touren hid. Kl 4^{1/2} forlode vi de Dyrebare. Vogn og Kariol var gaaet over Færgen, og skulde møde os paa den anden Side af Elven, som vi roede over, og saaledes sparede henved en halv Miil. Min Maja og Thrina skulde til Skramnæs paa Eger, Faer Cappelen til Ringeriget, saa de ikke efter Sædvane, kunde følge os over; men den flinke Mathias, Don Pedros egen *Opdragling*, var med os, og hialp saa prægtig tilrette. Som efter Aftale kom vore Eqvipager til bestæmte Sted just som vi kom der, og med dem fulgte Nella og hendes Borch, som om Formidd: havde været hos Cappelens, og taget Lina med sig, som de nu smukt bragte tilbage!

Og saaledes endtes de behagelige, fulde, og saa korte, 16 Dage[.] For enhver Time deri min Tak, I Elskede! mit Hiertes beste Tak.

Min Lotta, Sally (som var rask) og Linabarnet, kiørte i den presedentlige Phaeton, jeg i min Kariol. Uden Eventyr og Mærkværdigheder anlangede vi hid Kl. henimod 4 i Gaar Morges, da alt laae i dyb Søvn. Giennem Byen kiørte vi som det kunde været giennem det forødede Herculaniem. Intet Spor [253] af Liv. Det var et gyseligt Stille, fordi det kontrasterede saa mod den Menneskevrimmel, man er vant til at see her.

Min kiære Kista kom op i Halvsøvne, og vilde endelig, vi skulde have baade Mad og Drikke paa Stand; men vor for alt sørgende, alt overskuende Moer

Cappelen havde forsynet os saa vel til Reysen, at vi her frabad os Kistamoers Tilbud hvad Maden angik; men en Kop Thee var, endskiøndt vi ogsaa havde af vort Reyseforraad drukket paa Ravnsborg, dog god til at nedslukke Støvet med.

Vi vare alle muntre og følte ingen synderlig Trang til Søvn; dog fandt vi det raadeligt at tage lidt Hvile. Kun Sally var ey at overtale hertil, og vandrede paa sin Fod Kl: 6 – hiem.

Og i Dag – *Søndag 9de* er Du, elskede Maja, høs paa Eger, hvorhen jeg denne Gang ikke kom, og hvorfra jeg ingen saae, fordi vi hernelen, ogsaa i Majas Dal, maae have nogle uopfyldte Ønsker – Du, min egen elskelige Thrine, tager i Morgen i Følge med Din Hanna Strøm atter tilbage til den kiære Dal (Ejdsfoss) hvor Du, selv ved Din Venindes Side, dog vist vil savne, og ofte omtale Dine bortreyste Kiære – Og vil I ikke Alle det?

Mad: Olsen, min gode Zarines Syster, er her. Presidenten er hiemme. Frue Lotta og jeg skal giøre et Par Visitter i Eftermidd: og i Morgen er min og Linas Hiemtour bestemt NB om Skriveren sender en Hest ind i Aften, og det giør han nok.

I Gaarftes var jeg en Times Tiid i Byen, hos Jomfr: Hartvig, Marias Lærerinde, som er indtaget i det fromme, gode Barn. Præst Wulfsberg, Wittrup, og en Proctr Sem fra Christsand vare her. Præsten var saa stille, saa interessant og *bra* –

[254] *Mandag 10de* Jo men kom hele to Heste, og lille Ole oven i Kiøbet, ind i Aftes. Men vi reyser for Hedens Skyld, ikke før Kl 5 eller 6 i Aften. Den snilde Thrine Olsen bliver med Linchen og mig, hvad der i saa mange Henseender er mig saa saare kiært. Hvilken behagelig Overraskelse for min Zarine!

Nu vil I vide, hvor vi vare i Gaar? Naa da: først hos Bispinden, som ey var, maaskee ey vilde være hiemme; dog er det første sandsynligst. Derfra toge vi – I veed, det var Lottamoer og jeg – til Væggerøe, hvor den lille elskelige Grevinde, der endnu er aldeles den barnlige Kaja, kom saa blid op fra Haven, eller rettere Lunden, og tog imod os. I et Lysthus ved Søen fandt vi Mad: Wulfsberg, som var der med Mand og Børn, en ung dansk Doctr. Heyberg, en Paarørende af min Rikke B: og en Uniformmand, som jeg til denne Time ey veed, hvem var. Han

saa saa flau ud, og havde saa underlige Fagter, at jeg intet Kald følte til at spørge om hans Navn. Han saa ud til at hedde Mads Larsen, eller noget sligt. Mueligt gjør jeg Manden Uret, og beder saa i Forveyen om Forladelse. Lotta var aldeles af min Mening, og veed derfor lige saa lidt om ham som jeg.

Ellers er her jo ogsaa nu saa mange fremmede Mennesker og Navne i Christiania, at man maae gaae vild i dem. For at undgaae det, vil vi blive ved dem, vi kiender. Da vi havde sadt en Stund, kom den unge svenske Grev Løvenhaupt, som nu er den eneste Tilbageblevne af de fangne Svenske, en ved mange Talenter udmærket Yngling, som er og maaskee forbliver paa Bogstad. Endelig kom med ^[255] Værten det øvrige Selskab: Obr: Lieut. Hegerman, som I Alle kiender, Pastor Wulfsberg, og Edvard Munk, en brav ung Fyr, som nu er ansat her ved Cadet Academiet[.] Conversationen var afvexlende, levende og interessant, og fast ganske upolitisk. Da Løvenhaupt var fraværende, blev der talt meget om den svenske Nation, som min egen raske Wedel saa tappert tog i Forsvar mod de Beskyldninger for Falskhed, Smiger, etc, det er blevet til Vane at gjøre dette brave, mig altid saa kiære Folk. Hegerman, saa retskaffen og prægtig han er for Resten, er slet ikke frie for hine det *sande* Menneske uværdige Nationalfordomme. Da vi før har været i Ordstriid herom, saa han min Triumph og smilte godmodig til den.

Med Heyberg talte jeg en Stund om min elskede Rikkens Familie, og tog det Løfte af ham, at han, var det mueligt, snart vilde komme ud til hende. I øvrigt interesserede han mig ikke, uden for sit Slægt – og Bekiendtskab med min Veninde. Hans Udvortes havde intet Behageligt, og nogle Udtalelser mod en af mine Venners Venner, bidrog især til, at jeg slet ikke syntes om ham. Vel gjorde han dette siden lidt godt igien ved en varm Lovtale over min elskede Adam Ø: som han i Paris havde gjort Bekiendtskab med; og mueligt havde han ganske forsonet mig, vare vi blevne længere sammen. Men et Par Timer vare bortfløyne før vi tænkte det; og da jeg havde talt med Grev W: – om det som laae mig paa Hiertet, ilede vi at komme hiem til den gode President og de ventende Børn, og min Kista som vi fandt ene som vi forlode dem – og som jeg nu om faa Timer atter, og for længere Tiid forlader –

Farvel fra det signede Tøyen!

[256] *Hovind 11te Kl 5 Eftermiddag.*

Ney, hverken Midd: Søvn eller Caffé, drukket i mit vakkre Lysthus, er istand til at styrke og give mig de ved Nattevaagen tabte Kræfter igien. Jeg er reent mat og uskikket til alt; Hovedet er forvirret, og Øynene stive og stramme af Vaagen og den uendelige Støv, hvis Lige jeg aldrig har seet. Og vi forlode Tøyen først Kl over 7, og efter et Par Timers Regn, i Haab om en aldeles behagelig Tour. Men den velgiørende Væde havde ikke naaet længere end lidt oven for Linderud, siden blev de<...> værre og værre. Denne første halve Miil gik saare deyligt, og vore ved Tøyens Haveport afskedtagende Kiære, den hulde Lotta, min Saras og min Kista, min elskelige Maja og Hanna, glædede sig med os, og ere endnu i denne Stund forvissede om, at vi havde det ganske efter Ønske.

Noget før havde vi været ude i Aftes, men Lina bad saa inderligt, at vi maatte bie i det længste, at hun endnu engang kunde faae sagt sin Maja og Hanna Farvel. De lode det ey blive derved, de kiære Børn, men mødte os endnu engang oven for Lakkegaarden hver med en Haandfuld Jordbær. Linas Taare begyndte igien at dryppe, ved det gientagne Farvel. I Sahls Vinduerne stode Lottamoer og Kista og tilviftede os end et Levvel, og mine Taare ledsagede Linas. O Minder fra de for stedse svundne Dage! Ogsaa kom jeg jo forbi Sinsen, som jeg altid synes seer saa vemodigt til mig, og staaer saa forladt. Aldrig seer man en levende Skabning der; og det er mig kiært: <...> naar jeg ingen Fremmet seer kan jeg jo drømme at det alt er som i den forbigangne lykkelige Tiid – et Par Secunder i det mindste – Og naar jeg saa vaagner? – Ak! af hvor mangen Drøm vaagnede jeg ikke! –

[257] Efter Aftale skulde vi hvile et Par Timer paa Moe, og da vi Kl: imod 1 naaede did, trængte vi alle haardt til det. Jo, det var en smuk Hvile! I den hede beklumrede Stue vrimlede det af Fluor og mindre sorte Dyr, Muus (som dog blot lod sig høre) og kort, alt hvad der kan forstyrre den Trættes Roe. Lina fik allene en roelig Blund, som hun dog først maatte kiæmpe for; jeg slumrede, det var Haandvendings Slumre, men dog noget; kun min gode muntre Thrine Olsen var hvert Øyeblik paa Benene, og bragte mig tidt til at lee i al min Harmen. Kl halvfire havde vi bestilt Caffé, og den kom da endelig, og ret god. Den var drukket, Linchen med stoer Nød bleven ganske vaagen, og alt i reysefærdig Stand, da to

Fruentimmer kom ind i det Værelse, vi vare i. De vare begge i dyb Sørgedrakt, sagde Thrine og Lina. Sorgens dybe Præg paa deres Ansigter fængslede min hele Opmærksomhed. Det var – saae man strax – Moder og Datter, en midaldrende Kone, og en høj slank bleeg Pige. Moderen satte sig mat, hendes Stemme skialv. Saadan, ak! end dybere nedtrykt, sad jeg engang hvor nu hun sad. Jeg kunde ikke for alt det jeg veed gjort dem et eneste Spørgsmaal. De gjorde ogsaa kun det ene: om vi toge til Christiania? «Ney, til Ullensager» svarede jeg, «min Mand er Sorenskriver Koren» – og saa blev det stille, og vi toge tause Afskeed, og de lukkede Dørren til formodentlig for at begræde deres Tab $\leftrightarrow$ useete og uforstyrrede. Ak! det var en Mands og Faders Tab de begræd – en Lieut: Berg i Oudalen, som i disse Dage er død. Gunder havde faaet det at vide af deres Kudsk. Jeg erindrede nu, at jeg havde seet Frue Berg engang før, jeg troer, paa Ulevold.

[258] Hvortil skulde den Kalk bruges, du kiøbte i Byen? faldt det mig ind at spørge Gunder underveys. «Ih, til det nye Lysthus paa Raknehougen» – «Er der et Lysthus? gienspurgte jeg, og nu begreb han, han havde forplumret sig, og blev end vissere herom, da Lina tog til Orde: «Du leye Gunder! Moer skulde ikke vidst det før hun saae det. Jeg har vidst det siden tidlig i Vaar, da jeg gik til Houg med Faer. Der skal Moer faae et peent Lysthus i Sommer, sagde Faer, men hun maae ikke vide det, før det er færdigt» –

Og alt langt borte saae jeg det. Men jeg var for træt, da vi kom did, til at vinde op ad den høye Bakke. Det er sexkantet, meget stort, og der skal ogsaa, hører jeg, være en lille Kamin i et Meniatur Kiøkken. Ganske færdigt skulde det været til min høye Hiemkomst; men Glas og flere Nødvendigheder havde ikke til den Tiid været at faae. Saa stræber de, de Elskede alle, at fornøye mig. Gud lønne dem det, og give mig Kraft til at glæde dem, som saa giærne vil glæde mig. Det skal, om jeg maae raade – som jeg nok maae – hedde *Wilhelmsminde*, dette nye Sted, ak! som han glædede sig saa til at see ^{færdigt}, om ey før, saa naar han kom tilbage fra Kbhn.

Onsd: 12te Jeg kom ey længere i Gaar. Mad: Walbohm og Jomfr: Keilhau besøgte mig, og da de gik, var jeg saa syg og er endnu i Dag plaget af en impertinent Hovedpine, som nok nøder mig til Sengs.

Vi kom ey længere, end til Raknehougen – nu ere vi da paa det velsignede vakkre Hovind, Kl er lidt over 6, og alle oppe, lille Zarine undtagen. De havde sadt længe oppe Natten før, og ventet os. Der blev en Forundring over [259] vor, paa den Tiid uventede Komme, og de stimlede ret sammen som for at see, om det ogsaa var os.

Min Koren kom først i Aftes da jeg alt havde sovet en god Stund, og Hertel kommer ey hiem før Fredag eller Løverdag. Men Gud skee Lov, alt var vel for Resten – Alt? Ney, min arme Zarine ikke. Hendes Hierte lider: I har dog vist forudseet, det var hende, jeg har tænkt paa og meent ved en og anden Udladelse her. Hun haabede snart at blive lykkelig ved en almindelig agtet Mands Haand, en Capit: Wetlesen, som nu er i Bergen, hvorfra han til henimod Vaaren (han har været der siden Høsten) stedse tilskrev hende ⁱ det varmeste, hengivneste Udtryk, ønskede med Længsel Giensamlingen og den nøyeste Forening o.s.v. – og nu har den almindelig agtede Mand forlovet sig med Frøken Hesselberg, og skrevet et Par Breve (efter flere Maaneders Taushed) fulde af Anger over, «at han ikke føler sig istand til at giøre den ædle Pige saa lykkelig, som hun fortjæner, som han ønsker hun maae blive» og meer af den Sort, som man kan væmles ved at læse. Alle Retskafnes Foragt vorde hans Deel! Ikke Handlingen selv er det der saa reent fornædler ham i mine Øyne. Det menneskelige Hierte er jo svagt og feyldbart; men hans lumpne hykleriske Fremgangsmaade, hans Sophisterier. Gud læge dit Hierte, arme Pige! Og det vil han: Hun vil og maae lære at foragte ham, og da ophører Kiærligheden af sig selv. Men det Arr, et saadant lægt Saar efterlader sig, kan jo dog saa let, og ved den mindste Berørelse, brække op paa nye. Gud give hende Erstatning for Tabet af *sit Haab*! Da først kan jeg være roelig for hende.

[260] Nu seer I ogsaa, hvorfor jeg var saa dobbelt glad ved at faae Mad: Olsen med mig herud. Men hun er syg i Dag, det gode Barn; dog vil jeg haabe, det kun er en Følge af Nattereyen, som unge Koner undertiden taaler mindre, end ældre.

Min kiære ømme Koren er atter borte i Dag, og bliver nesten ikke hiemme en Dag i denne hele Maaned –

Torsdag 13de (min Navnedag) En velgiørende Regn har qvæget og afkiølet

den hede, tørstige Jord. Thrinemoer er rask, og min gode Zarine smiler, som Solen just nu giennem de tykke Regnskyer, mat og stille.

Nu skal jeg begynde et Brev til min elskede Maja C og saa et til de kjaerlige Døttrene mine dernede, hvis lange barnlige Breve jeg atter giennemlæser med nye Glæde, og et Par Ord til min kjaere Rikke, som jeg saa meget længes efter at see hos mig, eller komme til. Der har i mit Dagarbeyde, som jeg selv har foreskrevet mig det.

Aften Men med hvilket det gik som med saa mange af vore bædre Forsætter: at de kun halv eller slet ikke udførtes.

Jeg kommer nu fra Graven. Alle dens Blomster vare visne. Mine friske Roser førte Stormen strax bort, paa to nær: een for dem hver, tænkte jeg. Regnen havde bortskyllet Jorden, saa man saae dybt ned i den. Det var mig saa ængsteligt, og jeg var der kun et Øyeblik.

Løverd: 15de I Gaar spiste vi tidligt, og toge saa til Plogstad, Mad: Olsen, Zarine, Lina og jeg. Vi fandt min kjaere Rikke ene hiemme, bleve der til Kl 10, og havde en behagelig Eftermidd: I Dag vare vi alle, fulgt af min Koren, paa Raknehougen hvor der bliver saa peent. Det skal endelig, siger min Skriver være færdigt til d: 27de Ak! den er jo ingen Glædesdag mere. Med Glædesdagene er det forbi –

[261] *Sønd: 16de* Intet Brev med Posten. Jeg havde ventet noget fra Tøyen, og et endnu – jeg siger ikke hvorfra.

Lieut: Christie kom hid i Aftes i al Regnen. Nu ere de i Kirken og hører Fatter Munthe, som efter Sædvane kommer her til Middag. Og nu har jeg det lange Brev færdigt til Døttrene mine dernede, og begyndt for Alvor paa et, som heller ikke skal blive for kort til Maja mi paa Strømsøe – ney, i sin Dal – thi der ere de nu alle samlede, de Elskede, og tænker paa de Søndager, deres Moer Koren og Sally var iblandt dem, og jeg tænker paa dem og alle Dagene der, hvor jeg gaaer og staaer.

Men tom og øde staaer den vakre Lund i disse stormfulde Dage, og min Thrine kan ikke gaae og sidde saadan med sin Hanna, som hun havde saa meget glædet sig til. Jeg derimod nød Glæden hos og blandt Eder, I Elskede, i al sin

Fylde.

Tirsd: 18de «Har kun ikke det uroelige Veyr skræmmet Moer Borchsenius» – sagde Zarine i Gaar. Det troede jeg ikke: thi naar hun er frisk, skræmmer Veyret hende ikke fra at komme til Hovind. Imidlertiid blev Kl 1, og hun kom endnu ikke – Og veed I saa, hvor hun var? Hos Lehnsmand Giørups, hvorhen hun maatte følge sin Husbond, og hvor man slog Arest paa hende, og hvorhen vi ogsaa efter Øvrighedens Ordre maatte forføye os. Men samlede vare vi dog, og saa fulgte hun og Børnene hiem med mig, laae her i Nat og bliver her til i Aften. Futen fulgte^{kommer} ogsaa hid i Eftermidd, og det er altsammen godt og vel, seer I. Nu er den lille Madam i en Morgenvisit hos Mørkes og Walbohms, hvor hen jeg ikke fulgte, deels fordi jeg var begge Stæder i Sønd:aften, deels fordi jeg med mit stakkels svage Hoved ikke torde ud i denne Blæst.

[262] *Torsdag 20de* Forgiæves har vi nu i to Dage ventet Nella Møller hiem fra Drammen, og nu bliver jeg fast utaalmodig, da jeg med hende sikkert venter Brev fra min Maja C, og fra Tøyen. Er hun kun ikke syg. Det er meget at formode, da hun bliver saa længe over den bestemte Tiid.

Vi gik allesammen i Tirsdagaftes først til *Saras Grotte*, som den gode Hertel har ladet sætte i Stand og det saa peent (der var siden Biltzings Tiid ikke pyntet paa den) og saa til Raknehougen, for at bese *Wilhelms Minde* og oppebie Fogden. Han kom mens vi vare der, tillige med Hertel. Og nu gik de den temmelig store Høy rundt, og begge, Futen og min Rikke, vare saa glade i den Udsigten fra denne Høy, og det hele Anlæg, som er^{vakkert}, og kan blive end vakrere. Jeg har i lang Tiid ikke seet min Koren saadan interessere sig for noget sligt, som for dette Anlæg, og det takker jeg Gud for. Giid han maae faae mangan behagelig Time der, den ædle Mand, og giid jeg maae kunde dele dem med ham! Dog, denne sidste Deel af Ønsket kunde vel nesten være udeladt. Da Fogdens Kl 10 toge herfra, blev jeg ret forskrækket: Just som de alle vare komne i Vognen, Futen selv undtagen, som var Kudsk, blev den ene Hest saa rebelsk, steylede og slog, og gjorde sin Kamerat gal med sig; men Aslak holdt dem som en Mand, og da Husbond tog i Tømmerne, bleve de roelige, saa det gik bædre, end det saae ud til. Jeg fik vide i Gaar, de vare komne vel hiem.

I Dag skal vi Qvindfolk til Munthes til Middag. Der er Ting i Nannestad. Did fulgte nu Lina med sin kiære Hertel, og kommer først hiem i Morgenaften –

[263] Lille Fader Mørk kom her i Aftes med sin Hustroe, og vi spadserede, arbejdede og snakkede Tiden hen ret behagelig. Min Thrine gjorde det endnu behageligere ved sit skønne Harpespil. Hun har ret forvænt mig dermed i disse Dage. Hun spiller med sielden Færdighed og et endnu sieldnere Udtryk. Paa Claver har hun havt tre Timers Undervisning, og spiller bædre end mange der har lært i lige saa mange og flere Aar. Til adskillige af mine Smaaestykker har hun sadt Musik, og Romancen *Avilde* og flere *laater* nok saa deyligt under hendes Strængeleeg. Det er et sandt Musikgenie. Men hun er meget mere end det –

Fredag 21de Og nu er hun borte, og Harpen forstummer atter, ak! vel for lang Tiid. Vi kiørte med hende til Raknehougen (endnu har den ey andet Navn) som min Koren imod al Sandsynlighed endnu paastaaer at faae færdig til neste Torsdag. Der vrimdele af Arbejdere. Gode, kiære Skriver!

Vi vare da i Gaar paa Ullensager Pstgrd. Aa ja! der var slet ingen uden vi, og naar ikke netop min Rikke, som jeg halv om halv ventede, var der, saa vi det lige saa giærne. Mad. M: har slem Tandpine, arme unge Kone – hun er 23 Aar i Dag – og er bleven bleeg og maver; men god og bliid er hun stedse.

Jeg var nede hos Proctr Kroghs og besøgte min lille Sara Vilhelmine, som Moer Borchsenius holdt over Daaben i min Fraværelse. Et velsignet, triveligt og fromt Barn, [264] med store mørkeblaae Øyne. Baade Fader og Moder forsikkrer, at kunde de føle Forkiærlighed for nogen af deres Børn, blev det for denne efter mine elskede Tabte Opkaldte.

Aften Saa kom da det ventede Brev – og nu er mine Øyne trætte af Taare, de bittreste, jeg længe har grædt. Den sørgelige 27de Julj skal da bringe mig lutter bittre qvalfulde Minder – Du kommer her ikke, Maja, og altsaa ingen af de andre som skulde følge Dig, ikke min Thrine, Lotta eller Sally. Ja, jeg bad Eder jo ikke om det, vilde, torde ey nævne det. Men af min Smerte over det feylslagne Haab føler jeg, hvor dybt dette ^{Haab}, nesten mig selv ubevidst, maae have rodfæstet sig i mit Hierte. Det har jeg jo ^{lovet mig} selv saa ofte, skulde ikke skee mere – Nu

straffes jeg haardt fordi jeg saa slet holder mig selv mine Løfter – Du vilde jo ikke bedrøve mig, min ømme Maja, Du som aldrig forsætlig bedrøvede nogen. Det kan ey være anderledes –

Flere Timer har vi sadt ene, Zarine og jeg, nede i Haven, og de svundne Dage og de tabte Glæder og alle jordiske Haabs Utilforladelighed var Gienstanden for vor Samtale. Hierterne ere blevne lettere, men Hovederne tungere –

Nella sendte Brevet, det kiærlige Brev der dog har kostet mig saa mange hede Taare – Selv er hun ey kommet endnu.

[265] *Sønd: 23de* I Gaar Formidd: kom de kiære Børn, og med dem Hanna Bull, Jomfr: Horster (som skulde til Gierdrum) og 3 af min Jes's Skolevenner: Steen fra Hedemarken, og de to arme Faderløse, Georg og Ernst Jessen. Han er da ogsaa borte, den raske, kraftfulde Mand, det hæderværdige Menneske, den duelige Læge, ak, og nesten den sidste af mine første Ungdoms Venner. Saa uformodet kom dette Stød, saa vældigt traf det i de friske Saar – «Har du nyelig hørt noget fra din Fader?» spurgte jeg Ernst. Han taug og Taarene kom ham i Øynene. Han er syg, sagde Hertel siden, og da vidste jeg strax, han ikke var her mere –

Arme Lotte, arme Moder med dine 8 smaae Faderløse! Hvorfor skulde jeg sige Eder noget om min Kummer, I Dyrebare, og hvordan jeg maae stræbe at undertrykke de Taare, som uophørlig vil frembryde med Magt naar jeg seer eller blot tænker paa de saa tidlig Forladte. Ney, vel ikke Forladte: Gud og mange Ædle lever. Men deres fasteste Støtte er dog falden, Træet, hvorum de spæde Ranker skulde slynge sig –

«Og saa er det jo dog mere i Naturens Orden, at Forældrene gaae foran. Det har du jo selv sagt, Moer Koren, i din bittre Smerte». Ak Gud ja, i min *bittre Smærte*. Og endnu siger jeg det. Men fra en Moder med saa mange Smaa – Faderen, Manden, Husets Støtte, Samfundets Baand! Gud o Gud! hvad du gjør: see, det maae være ret – «Men tilgiv, Miskundelige! at vi græde, naar vi sige: Skee din Villie Gud!» –

---

[266] Børnene havde kommet tidlig i Gaar Morges, da de toge fra Byen Kl 12

om Natten; men Vognen gik itu for de Stakler, og de kom alle 7 med deres Hab und Gut paa en laant Arbeydsvogn. Zarine og jeg sad i Haven og hørte Linas glade Raab: «der er de alle sammen!» Og før jeg kunde komme dem imøde, vare de om mig, de gode, glade Unger, og over deres Glæde forsmertede jeg for nogle Øyeblik mine Savn, ak, til Tidenden om min Ungdomsvens Død vakte dem saa bittert.

Fra min elskede Lotta et saa langt muntert Brev. Ogsaa hun havde haabet at følges hid med vor Maja til den 27de[.] Tak da, I Elskede, for I *ønskede* at være her! Og hvem *ønskede* det varmere, end Du, min hulde Sally! Det behøvede Dit <...> *ømmme* Brev ikke at forsikre mig om; jeg vidste det nok, og at I Alle, selv I Langtfraværende, vil tænke paa Eders Moer Koren denne Dag, og at det er den sørgeligste Fødselsdag hun har oplevet i sin lykkelige Ægtestand –

Lille Mørk var her nu for at see sin Maria. Ingen Elsker kan betragte sin Udvalgte med kiærligere Blik, ingen Fader det elskede Barn med *ømmere*. Og hun er en from, elskelig Skabning. Jessen min er saa rask og munter, Gud skee Lov! og Lina veed ikke hvordan hun skal dele sig ret imellem begge, dele al den Kiærlighed mellem *de To*, hvoraf de *Fire* før fik hver sin Deel. Det lille lykkelige Væsen har den endnu ganske og udeelt for *de Levende* –

[267] *Mand:24de* Min Koren tog nu til det sidste Tingsted, og har i Morgen fuldendt dens hele Tingtour. Hertel reyste did <...> Gaar Eftermidd, og tog Georg Jessen med sig, for at adsprede ham lidt mere. Den yngre og i det Hele mere letsindede Broder er munter og færm som sædvanlig; men Georgs Kummer staaer præget i hver Mine. Han var ogsaa Faderens Yndling. Hertel er, som I seer – og ey tvivler om – stedse liig sig selv, altid opmærksom paa og færdig til at formilde enhver Lidendes Sorg saa vidt det staaer i hans Magt. Ingen veed bædre end jeg, at denne Verden ikke er fattig paa Ædle, Deeltagende. Men Hertel er et Beviis paa, hvad Mennesket i enhver, selv den meest indskrænkede Stilling, kan være sine Medmennesker. Hvad han har været og er dem, veed kun han, som ene kan, og sikkert vil lønne det – om ey før, saa i Vilhelms Omfavnelse hisset.

Den unge Steen er en vakker, beskeden Yngling, og Jesses meget kiære Ven.

De har i Dag alle arbejdet for sin Middagsmad ved selv at plukke Ærter i Agren og siden pille dem af Skallerne. De har nok ogsaa taget sin Deel, tænker jeg, forlods, i raae Materie. Nu lever de sine lykkelige Dage, de gode uskyldige Børn – Gud give, de maatte og kunde blive mange! Jeg har ikke Hierte til at sætte noget – «Men» – til.

Maja og Hanna ere gaaet til Houg, at besøge Telja, som for det meste residerer der; Steen og Jes ere redne til Plogstad for at hilse paa min kiære Rikke, og bede hende med alle Sine komme hid Torsdag.

[268] *Tirsd: 25de* Hvor de slemme Gutter satte mig i Angst i Aftes. De havde lovet at være hiemme til Kl 7, og den blev over 9 før de kom. «Ja du kan ogsaa saa let blive angst, Moer!» siger Jes, og det istemmer I vel Alle med ham; men hør dog først alting: Han reed paa en her før omtalt Fole, som den hele Somme<...> ikke har været brugt en eneste Gang, gaaer i god Havn, og er saa vælig, at de neppe kan holde den[.] Steen reed paa Hertels Hest, som ogsaa er ung, frisk og uvittig. Dog kom de Gud skee Lov i godt Behold og i fuldt Galopade til Gaards. De havde redet feyl paa Fjeldet, og siden været inde paa Houg hos Jomfruerne og spiist al min Mælk og Fløde op. Det de lævnede, siger de, skal gaae med i Aften, da de, tilligemed lille Jessen og Lina, spadserer did for at hente Hanna og Maja tilbage. Vakker Ungdom, som nu voxer op[.] Det er herlige Aftener. Vi sidder ude nesten til Sengetiid[.] Maanen lyste saa vemodsfuld blidt for Zarine og mig i Aftes, da vi besøgte vore slumrende Elskede. Nesten hver Dag pryder hun det stille Hvilested med friske Blomster, vædede med hede <...> Længselstaare, og under Ønsker snart at hvile sødt som de. Da hun saaledes knælede ned ved Graven i Aftes, det arme forladte Barn, og Maanen skinnede i hendes Taare, som hun vilde skiule mig, o! da bad jeg stille med hende: « Gud styrk dette knuste Hierte, og skal det her ikke mere finde sin tabte Glæde, da und det Hvile i den venlige Grav!»

[269] *Onsd: 26de* Nu just ved dette Klokkeslæt var det, min Sara for et Aar siden vreed sin Arm, og saa heltemodig, trak den selv i Led og smilte til alle sine Smerter for ikke at ængste den elskede Moder. Det var den første mørke Skye der saa truende trak op over mit Hoved, mit Hierte. Evige Gud, hvilket Aar! Hvilke Erindringer! Mange Gange synes jeg, jeg ikke kan udholde dem – Sara, Vilhelm,

mine Siæls Glæde, mine Øynes Lyst – borte, hensmuldret Støv i den mørke Grav – og i Dag et Aar – hvor blomstrede de om mig, om den lykkelige Moder!
Og nu – og nu –

Aften Lieut: Christie kom her i Formidd: De ere nu alle paa Raknehougen, som fra i Morgen – eller d: 8de August – faaer et andet Navn. Hvor Koren stræber og har stræbt, for at faae dette Sted istand. Kl: 4 i Morges var han der alt, og har netop været hiemme og spise. Lykkelig den Gode, som søger sin Glæde i andres Glæde. Det er af de Dyder som bogstavelig lønner sig selv.

Veyret er saa trykkende, jeg er saa beklæmt, og intet Arbeyde vil ret gaae fra Hænderne. Nu var Ernst Jessen her, og bad mig om en Bog. Imens jeg søgte om den, havde han lagt en Rosenknop og en Forglæmmigey her paa mit Skriverbord! Ney, du stakkels ^{neppe} halv udsprungne Rosenknop, jeg skal ikke forglæmme dig og det Træe, hvorfra du stammer, som nu ligger visnet i Støvet.

[270] *Torsdag 27de* Dine Ønsker, hulde Maja C, i det dyrebare Brev jeg i Dag modtog fra Dig: «Gud lade et Glimt af den salige Glæde, hvormed din forklarede Vilhelm og Sara i Aar høytideligholder din Fødselsdag giennembryde Sorgens Mørke, og efterlade et blidt Gienskin i dit Hierte!» vil vist gaae i Opfyldelse. Men endnu arbeyder det, det arme Hierte, under de tunge Erindringer af sin tabte Glæde, endnu flyder kun enkelte Taare og lette det ikke. Det vil nok blive bædre.

Og kappes de ikke om, alle de Velsignede, at vise mig hvor kiær jeg er dem, hvor giærne de vilde udfinde noget som kunde bevidne deres Hengivenhed? See for alt det rundt om mig, fjærn og nær fra. Da jeg kom herind i Morges saae jeg strax, at de tre vakre nye Kobberstykker som hang paa Væggen *Troe, Haab, Kiærlighed*, var fra Hertel. I mellem disse hang Saras Silhouet. Kunde det hænge skjønnere? Paa Bordet stod en Æske, i hvis Udskrift jeg gienkiendte min Majas kiære Haand; og i den laae det velsignede Brev, og Afskrift af Herders skjønne Rapsodie: *Die Tonkonst*, og et lille Brev fra min Sarathrine, hendes Siæls Præg, som den nydelige strikkede Kappe var hendes kunstige Fingres. En Ring fra min Lotta med hendes og Saras Haar, indsvøbt i en lille kiærlig Sæddel. Og med alt

dette Eders kiærlige Ønsker, selv at kunde give mig det – ak! at disse bleve uopfyldte! Men saa har jeg jo dette Gode i Vente. Og giætter jeg feyl, min Maja, naar jeg troer, det er med Overlæg Du ikke kommer her før – den smertelige 8de August, fordi Du troer: «da behøver den arme Moder Sine Elskedes Nærværelse endnu mere, end denne Dag.

[271] «Ja, til den ottende August haaber jeg vist, vi ere hos Dig, elskede Moder!» skrev min Sally. Saa udtænker I alt paa det bedste. Hvad kan jeg sige Eder? Hvad ere Ord og Pennestrøg? – Og Gud skee Lov! mellem os behøves de jo ikke –

I skulde jo vide, hvad jeg mere har faaet i Dag: En peen Syepose fra Poppenheim, et peent Kastetørklæde af Zarine, en Voxstabel af Linaungen, og saa mange Blomster og Bouqvetter, og en Æske med min Saras og Vilhelms Navn, syet af deres Haar, og et Silhouet-Stykke af Fetter Christie (mig og Lina) og deylige Kirsebær – Saa udtænke de, fraværende og nærværende, noget til Vidne om, hvor kiær den 27de Julj er dem, De Gode, Elskede! Og heller ikke I, fra hvem jeg intet Ord har seet eller hørt i Dag, har derfor glæmt Dagen og mig, det veed jeg saa vist, som jeg veed, hvor kiære I ere mig. –

Fredag 28de Det kontrasterede underligt med Glassernes Sammenklang og de muntre Skud, de Taare, de hyppige hede Taare, under hvilke det lille nye Huus blev indviet og døbt *Vilhelms Minde*. Faa Øyne vare tørre. Uvilkaarlig henventes de flestes Blik bort til det Sted, hvor han slumrede ved sin Saras Side. Neppe var Ønsket at slumre der med og hos dem ^{nogensinde} stærkere i min Siæl end i disse Øyeblik, underlige Ahnelser giennemfoer min Siæl – glade og sørgelige – Den ædle Mand og Fader stod jo hos mig, [272] hans gode, kiærlige Børn omkring mig – derfor vare hine Ahnelser, (vist nok en Følge af hiint ufrievillige Ønske) sørgelige og glade –

Min Rikke sad stille hos sin Mand. Hendes egne og mine Tab smeltede sammen i hendes Siæl, hun følte neppe, hvem af os hun især begræd –

Siden blev ogsaa *Saras Grotte* indviet med tre Skud, men stille. Her har mine Taare flydt oftere –

Fogdens var her, Pastor Chrysties, lille Faer Mørk, og Giørups. Kl 12 skildtes vi ad.

I Dag reyser hele Ungdommen til en Auction i Nærheden af Gierdrum Præstegaard, altsaa egentlig did. Lina er alt kiørt med sin Hertel og Poppenheim. De andre skulde spadsert; men jeg har bedt om Heste til dem, da det er for strængt at gaae over en Miil i slig Hede. Maaskee gjør jeg dem det Puds, naar de mindst tænker det, at staae midt iblandt dem. Det kommer dog an paa, om mit Hoved bliver bædre, end det er.

Om hvor vakkert Vilhelmsminde er, hvilken sielden viid Udsigt man har derfra etc. kan jeg altid fortælle Eder mere, mine Elskede! Det er ubegribeligt, hvordan min Koren fik det saa vidt færdigt i saadan Hast. Men jeg har ogsaa sielden seet ham drive noget med slig Iver – Og saa engang endnu min vennehuldeste, moderligste Tak, I Alle, som saa vennehuldt og barnligt mindedes den 27de Julj og Eders Moer Koren

[273] *Løverd: 29de* Jeg kunde rigtig have Lyst til at banke mig selv, thi Bank fortæner jeg: At vaage saadan to Nætter i rad, da Nattevaagen nu er mig saa utaalelig – «Men jeg seer ikke, stakkels Moer vor, hvordan du kunde forekommet det. I Forgaars var du Værtinde og det var tilmed en Dag, da ingen pleyer lægge sig paa Hovind før henimod Dag; og i Gaar var det jo den kiedelige Auction som» – Jeg kunde blevet fra. Dog, lad mig nu forsøge min Retfærdiggjørelse. Jeg tænkte mindre end paa Auctionen, hvor jeg intet havde at gjøre, og vilde taget lige til Chrysties[.] Men saa var jo baade Moer Chrystie der, og min Rikke, og Ungerne kom med en Fart ud imod mig, og jeg maatte – tænk engang – til Bords (Kl gik til 5 troer jeg) for at figurere i det mindste, eller rettere, fordi der ingen anden Plads var at faae i denne Menneskevrimmel. Men end kiedsommere var det ved Auctionsbordet, hvor det varede meget længere. At jeg sad mellem Moer Christie og min egen Futekone, kunde ikke være tilstrækkeligt nok til denne slemme Gjæts Giæsts Forjagelse, dog streed jeg tappert, og udholdt det ved Hielp af mit Strikketøy til Kl: henimod 8. Men da var ogsaa det hele Taalmodighedsforraad til Ende, og jeg rev mig fra Rikke, fik ikke engang sagt hende Farvel, og tog Veyen til Præstegaarden, hvor Værtinden og al Ungdommen var i Forveyen. Der var det ganske anderledes. «Kom nu ikke alt for seent,

Christiane!» sagde min gode Skriver da jeg reyste. Det gjorde jeg ikke heller: Solen stod ^{op} strax efter vi vare ariverede. Dog skinnede den Gud skee Lov ikke længe.

Det regner saa mildt og deyligt. Maatte det kun holde Dagen ud –

[274] *Søndag 30^{ten}22* Bogstavelig blev vel ikke dette Ønske opfyldt, dog har vi havt velsignet oplivende Regn, og det tægger til mere.

Hvor her paa engang er bleven stille efter en grumme Surr og Larm. Al Ungdommen, anført af min alvorlige Koren, er taget til Gierdrum, hvorhen ogsaa jeg var buden, men frabad mig det for denne Sinde. Endnu har jeg ikke ret forvunden de sidste Nætters Vaagen; dog bliver de der formodentlig i Nat, og møder mig i Morgen paa Plogstad.

Fra Kbhn havde jeg Brev i Dag. Det var fra min gl: Moer Møller, og indeholdt intet Nyt, men var mig dog kiært for de Hilsner fra hendes Familie, det bragte mig. Et Par Linier fra min kiære Lotta ledsage dette Brev, som med Biskop Krogs Søn var kommet did. Atter, saae jeg i Ugebladene i Dag, er nu mange Poster gaaet forlorne. Maaskee var der blandt disse ogsaa noget til mig. Det hører til det øvrige Sørgelige denne Tiid medfører, at man skal svæve nesten i stedseværende Uvished om sine Fraværende, kan saa sielden faae høre noget fra dem, lade dem høre noget fra sig –

Fra min kiære Bergens Skriver, min egen Wilhelm fik jeg ogsaa Brev, sønlig venskabeligt og behageligt som han altid skriver. Hans Broder tog nu Afskeed, og fulgte med den øvrige Ungdom, men vilde stræbe at komme igien i neste Uge, naar jeg venter Eder, I Dyrebare! Giid han kunde. Det ^{er} en Yngling som vinder ved hver Gang man seer ham igien. Han og Jes ere blevne meget broderlige Venner, og det er mig kiært. Gud give den ældre Broder, min Wilhelm, var saaledes i Nærheden. Han vilde nok komme til at holde af Hovind som den gode Wærner holdt af det. Men hvor længe har vi vel *ham* her?

August.

[275] *Tirsdag 1ste* Der mødte mig ingen paa Plogstad i Gaar. Veyret var saa uroeligt, og de troede fuldt og fast at finde mig her hiemme. En T $\leftarrow\rightarrow$ ^{ime} efter dem kom jeg, og uden at være vaad, skiøndt det regnede uophørligt.

Aa ja, der er altid godt at være paa Plogstad, det veed I nok, mine Kiære. Men i Gaar var den snilde, gode Fut upasselig, og skiøndt det med Guds Hielp var ubetydeligt, hvilede dog Rikkens Blik for ængsteligt paa hans blege Ansigt, paa hver af hans Bevægelser, til at jeg kunde været ret roelig. Saadan Angst er saa smitsom. Jeg skal nu have Bud og høre, hvordan det staaer til, og tillige til Naboegaarden, Oppen. Den unge Frue Keilhau, som for 10 Dage siden fik sig en rask Dreng, var meget syg i Gaar, og hendes Mand og Moder utrøstelige. Gud lade dem alle i Dag være gledere!

De Unge havde dandset paa Gierdrum, hvor de altid stræber at fornøye sine Giæster paa den rette Maade. Gamle Horster og en Datter var der, og saa alle vore, ingen flere. Dog dandsede de til Kl 4. Min stakkels Zarine var den Eneste, som ikke havde glædet sig der. Med et tungt Hierte dandser man ikke let. Hun var syg i Gaar, og er ikke frisk i Dag –

Fetter Christie gik lige af Dandsen i Kiærren. Giid det maae bekomme ham vel! og min gode Hertel ogsaa. De fulgtes ad til Næss.

Fredag 4de I mange Dage har jeg nu ikke talt med Eder, mine Elskede. Tirsdagften kom de gode Kreftings, og bliver her nok til i Morgen, mener jeg. Onsdag var jeg med dem til Houg, hvorhen de nu til Høsten skal flytte, de gode, retskafne [276] Mennesker, flytte fra Levebrød, en peen, beqvæm Boelig, fra det Sted, Kaja Krefting er fød og har tilbragt nesten sin hele Levetiid, kort, fra Alt. Gud give, der forinden maatte aabnes blidere Udsigter for dem, og at de kunde flytte fra det dem før saa kiære, nu med Grund forhadte Hurdalen, til noget bædre. Men saa snart gaaer det vel ikke, desværre! Vi bad den snurrige Skriver saa vakkert blive med os til Houg, men det var, sagde han, umueligt; og da vi saa kommer did, staaer han lys levende i Dørren og tager imod os. Vi havde nær skreget, og tog ham grangivelig for et Gienfærd. Telja var nok saa glad i Besøget,

og i Stilhed geskiaeftig med at skaffe os Eftersvælg etc – Hun trives saa godt i denne Eensomhed, som dog imellem bliver, og er især i denne Tiid ofte bleven afbrudt ved Børnenes Besøg. Hele Dage og Nætter tilbringer Smaaepigerne der, og Gutterne følger dem did og henter dem.

I Dag er Jessen min i et ikke saa behageligt Ærinde. Den unge Frue Keilhau skal være saa overmaade slet. Han reed nu did for at skaffe os nøyagtig at vide hvordan det staaer til, og jeg venter ham saa ængstelig. Den arme Mand, den endnu armere Moder! Gud trøste dem, og give dem Glæde for denne Qval. Men jeg frygter, de mister hende. Det er det andet Tilbagefald, og i Dag 14 Dage siden hun kom ned –

Aften Hun skal være noget bædre, og Walbohm har godt Haab. I Nat var der intet. Gud lade nu ikke dette atter og skrækkeligere forsvinde! Min Rikke havde vaaget det meste af Natten hos hende, og var lidt upasselig.

Et vennehuldt men formodentlig – thi Dato havde det ikke – gammelt Brev bragte Jes mig fra min Sally – det var kommet med Bud fra Horsters –

[277] Og nu er igien alt i fuld Allarm. Soldater og alt Melitair tilbagekaldes (mange havde Permission paa lang Tiid) og ordnes. Tolvtusend Mand Svenske, siger Rygtet, skal staae ved eller drage til vore Grændser paa Vingers Kanten. Det var længe siden saadanne Rygter nu foruroeligede os. Mig ængster de ikke. Noget *ugreyt* maae der vel være; men jeg haaber, Gud skee Lov, stedse det beste, hvad Krigsrygter angaaer, og sætter overalt ikke megen Liid til dem.

Løverdag 5te Det fortiaener de heller ikke. Ved Midd: Tiid kom Fetter Christie. Han har hørt de samme Rygter, men for Resten ere de der, skjøndt saa nær Grændserne, og just de truede, i sædvanlig Roe. Lidt efter ham kom Proctr Smith og den gale Præst Gamborg. Kreftings kommer neppe til at reyse i Dag, da det regner uophørligt.

Og efter mit Bestik ere I nu, Du dyrebare Maja og Thrina mi, paa Veyen til Tøyen, hvor I bliver over i Morgen, og kommer Mandag, i Følge med de andre Elskede, til Hovind og Eders Moer Koren. Mon jeg tager feyl? Det er vor Sally som har sadt mig dette saa fast i Hovedet. Ak! maaskee er den Tiid, jeg saa længselfuld seer imøde, endnu langt borte. Hvem tør giøre sig Regning paa noget i denne ustadige, kummerrige Verden? Troede Keilhau sig ikke lykkelig? Var

Sophies Moder ikke bleven ung igien i sine Børn? Og maaskee flyder deres Taare i dette Øyeblik paa det kolde Støv, paa den hele Lævning af deres korte Glæde. Hun skal være uden Rædning, sagde de tidlig i Morges, altsaa nu vel allerede – hos Sara og Vilhelm, den Lykkelige! Ak men de som staae igien, og kun seer den af Smerter nedbrudte tomme Boelig –

Søndag 6te Da de vare borte i Dag – Kreftings reyste først, siden min Koren med hele Ungdomsflokken, og det var mig saa trangt om Hiertet, og min Barm endnu var vaad af mine egne og [278] min Majas Taare, gik jeg hen at høre lille Mørk (som var her før han gik i Guds Huus, og gav de kiære Reysende sin Velsignelse) Nella fulgte mig, og Mad: Giørup, som ogsaa var kommet hid i Afskedsbesøg. Det var en ret god, vist meget udarbeydet Tale, men i en saadan Stemning ^{som min da} finder intet andet Adgang til Hiertet end hvad der rører eller smigrer det. Derfor fandt jeg vel ogsaa denne Tale usædvanlig lang, og saa snart den var endt, gik vi hjem. Jeg var ikke ved Graven. I Selskab gaaer jeg ikke did –

Men med Eder, I Dyrebare, som jeg nu med Vished tør vente i Morgen, med Eder, mine andre Jeg'er, skal jeg gaae did, gaae did i Morgen, Aarsdagen efter at Vilhelm sidste Gang forlod det elskede Hiem –

Gud skee Lov, at I da kommer! Dit Brev, min Maja C: som gjorde mit glade Haab til Vished, fik jeg i Aftes, just som jeg skulde gaae til Sengs, og slumrede saa sødt ind, ved Gientagelsen af hvad Du skriver: «Naar du har læst dette, og sovet *en* Nat, iler din Maja og Thrinesara og Lotta og Sally i dine Arme» – Jeg satte *to* Nætter istædenfor *een* – imod Sædvane kom Posten i Aftes.

Efter at Frue Keilhau havde taget Afskeed med alle Sine, og siden lagt flere Timer maalløs, glimtede Livet igien frem i Dødens Nat, og kaldte Haab og Mod tilbage i de trøstesløse Hierter. Der skal nu være al~~t~~ Formodning om hendes Helbredelse, men langsomt vil det gaae. O! naar det kun gaaer fremad! Snart vil nu den lykkelige Moder og Mand forvinde deres navnløse Qvide, føle den forvandlet til navnløs Glæde. Gud give dem det!

[279] *Mand: 7de* Hvad fattes dig? Glæder du dig da ikke, arme underlige Hierte, de saa længe og længselfuld Ventede imøde? O! I Elskede! det vilde glæde, og glæder sig vist, det arme underlige Hierte, Eders Komme imøde. Og hvad skulde

kunde glæde det mere? Men jeg er meget syg i Dag, sygere end jeg længe har været. Brystet har i flere Dage været usselt, men i Dag er Hovedet saa slemt, og den gamle Mathed, som jeg nu troede jaget saa temmelig paa Flugten, har gientaget sit Herredømme med fornyet Vælde. Nu har jeg lagt nogle Timer. Da jeg stod op var det værre, end nu, saa jeg haaber, det skal blive bædre til jeg har Eder her – ja, det maae blive bædre, blive fuldkommen godt i Eders Arme. Jeg overlægger nu med mig selv og Pigebørnene og Christie, om jeg tør tage Eder imøde, Dyrebare, hvad der var mit Forsæt, om det skulde gjøre Hovedet værre eller bædre. Veyret seer ublidt ud, dog, Hiertet kiærer sig hverken om Hovedet eller Veyret, og skynder mig til det glade Møde. Men endnu er det for tidligt, thi stort før Middag har I ey sluppet fra det venlige Tøyen, og kan altsaa neppe være her før Kl 7 eller 8, og nu er den først 4. Gud give, I alt vare her! Naar jeg holder det syge Hoved til Eders Barm, vil Heden og Smerten afkiøles, det veed jeg – og hvor meget mere vil da ikke det syge Hierte *der* finde Styrke og Qvægelse! Ak, først da og der skal de smertelige Minder om ikke forstumme, dog formildes –

Aften Kl 8½ Nu ere de her, de Elskede. Zarine, Lina og jeg mødte dem, Christie var Kudsk. Men ingen, ak! ingen Sara. Bergh var med dem. Han er bleven maver og blegere – Min Maja, Lotta, Thrinesara ere saa raske, Gud skee Lov, og muntre

[280] *Ottende August*

Da det gryede ad Dagen, laae jeg vaagen. Regnen styrtede fra Himmelen. Den græd for mig. Selv kunde jeg ikke græde. Og skrive kan jeg ikke heller –

O! havde jeg nu ikke *Dem*. Til dem maae jeg – der hører jeg, de kommer ned –

Saaledes Vilhelm, ved Din Grav, i stum smertelig Beklæmmelse har jeg da helligholdt den ottende August. O evige Gud! kunde jeg tænkt, jeg saaledes skulde helligholde den –

Men er det ikke i Dag 10 Aar siden jeg skrev (Du var i Bergen med Din Fader)

Hvis Vilhelm, naar mit Moderøye
Naar ømme Faderhaand ey meer

Paa Livets Vey hans Leder er,
I Lasters Aag sig skulde bøye,
Gud! lad da før min Taare væde
Den dyre, skyldfrie Ynglings Lig –
Knust skal mit Hierte takke dig
Fordi du røved det sin Glæde –

Gud tog den dyre skyldfrie Yndling – om fra *Lastens*, om fra *Kummerens* Vey? Til Salighed og Glæde tog han ham. Omplantede han ham tidlig, reen og uskyldig i sin Urtegaard – Der dufter du sødt, min Vilhelm! der dufter du sødt min Sara! og nu ere I om mig – jeg føler det – thi Fred synker i mit Hierte – I synke til det –

[281] *Onsdag 9de* Min dyrebare Maja og Thrinesara var med mig ved Graven i Gaar. Tak for I vare med mig, og for Eders tause Taare! – Du skal ogsaa gaae did med mig, min Lotta! Alle de, som ere mit Hierte nær, bliver mig det end mere, ubegribelig mere *der*. –

Vi vare siden i Vilhelmsminde, dog meest uden for den lille Stue, som endnu ikke er færdigt. En deyligere Aften sluttede aldrig den velsignede, evigvelsignede 8de Aug. Vi sad saa godt. Poppe stod og paraderede paa Trappen da vi kom derop, og satte sig naturligviis ned hos os. Hertel havde foranstaltet Kirsebær og Champagne, Gud veed hvorfra, og 3 Salver bød vore Elskede første Gang velkommen til Vilhelmsminde. Det dundrer $\leftarrow, \rightarrow$ stoltelig blandt Fieldene. Min kiære Maja er ikke saa ret glad i Skud, og Thrine spildte den deylige Drik ned over Brystet, da det dundrede første Gang –

Vi lever deylige Dage, og skal leve endnu nogle slige, Gud skee Lov! Ak! i Dag 8 Dage ere de forbi. Dog, maaskee endda ikke: Muelig følger jeg med mine Elskede, og tilbringer nogle Dage – Fortsættelsen af disse – paa vort kiære Tøyen. I Morgen skal vi nok til Munthes. Det er et ikke aldeles behageligt Intermezzo i Tingenes Gang – Men «hvem veed, hvortil det er godt?» siger Dall –

Ney, saa forstyrret som den Lotta og Thrina er, kan I aldrig troe. I Aftes maatte jeg ind og holde Huus med dem, og i Morges var det det samme. Der sad Thrine i Dørtærskelen mellem begge Kamrene, og begge Madamerne laae i hver sin Seng, Maja blot leende, men Lotta i fuld Spectacel med [282] Thrinebarnet. De

har saaledes holdt ved den hele Dag, men nu er her paa engang bleven roeligt, da alle de forstyrrede Mennesker, alle, undtagen min Maja, Skrивereren, Telja, Lina og jeg, ^{vi Gamle Adstadiге} ere gaaet til en Auction her i Naboelaget. Moer Cappelen – I skulde see hende, hvordan hun sidder oppe paa Sahlen med et stort Bord fuldt af gamle Breve, de fleste Drømme fra fordums Tiid, som jeg har lige lidt Mod til at tilintetgiøre og tilbagekalde i Erindringen. Hun har nu saa glad og vennehuldt paataget sig at ordne dem hver for sig, og hvad der havde været mig et herkuliskt Arbeyde, har hun bragt istand i et Par Timer.

At leve saadan som nu, og som jeg levede paa Ejdsfoss, og mange Gange paa Tøyen, naar vi ere der uforstyrrede, er dog virkeligt Liv. O! at Du ikke forøger dette Livs Levenhed, elskede, savnede Sally, det allene dæmper denne imellem. Vore Hierter ere ofte hos Dig, Dit vist ikke sieldnere hos os. Var Du endda fuldkommen frisk, og kunde vi haabe at samles endnu i Høst paa Hovind. Haabe det? ja, det vil, det *maae* vi.

Og imens her nu er saa stille, vil jeg skrive til Dig, Du kiære Barn! og faaer jeg Tiid, ogsaa til min gode Wilhelm i Bergen, som jeg længe siden har begyndt et Brev til. I Gaar fik jeg Brev fra lille Dolly Bull. Det er længe længe siden jeg saae noget fra den Kant – Hun er altid den samme Dolly, som jeg saae og stedse seer hende for mine Øyne. Og mon de andre ikke ere det, skjøndt de tier.

Har jeg sagt Eder – ney troer jeg – at vi Fredag kan vente den brave President for *anden eller høyt tredie Gang* hid, og den lige brave Don Pedro for *første*? Vi veed, maae I være visse paa, at vurdere det sieldne Besøg –

[283] *Fredag 11te* Ja, saa vare vi da paa Ullensager Præstgrd. Der var foruden os ingen uden den naragtige Klokker Windholdt fra Christiania, og hans Datter. Vi var jo dog samlede, og saa gik Tiden, skjøndt ikke som den gaaer her i vort eget Lag. Bedst gik den da vi henimod Aften vare i Kirken, hvor Jomfr: Windholdt spillede paa Orgelet, og siden Lieut: Haushe. Begge spiller godt og færdigt; men jeg veed nok hvem jeg, og flere med mig ønskede i deres Sted. Ja, kiære Egerprovst, havde De sadt der, da havde jeg faaet *Fatimes Sang*, og saa meget af det, mit Hierte følte og saa ofte føler Trang til igjen at høre. «Kan *Hiertet høre?*» – O ja til visse.

Uden for Kirken besøgte jeg de mange mig hellige Slumrestæder. Min Johan Enewolds og Linas. Høyt Græs groede indenfor det lille Stakit. Dog, de slumrer sødt under det, som Sara og Wilhelm under sine Blomster. De ligger sammen, en Gang imellem kan jeg see til deres Hvilested. Men min Førstefødte, min Maria ligger ene og saa langt borte. Det synes mig rigtig som hun skedte Uret, og ofte, som om de alle, disse 3 tidlig Bortgangne skedte Uret, fordi mine Taare ikke mere flyder saadan for dem, og vel aldrig flød *saa bittre* for dem som for de nu saa smertelig Savnede.

Ogsaa min elskede Rikkens Børn og Syster besøgte jeg, og den søde elskelige Thrine stod saa levende for mig i al sin yndefulde Munterhed, og den gode taaliglidende Lise Rafn med sit blege fromme Ansigt. Mit sidste Besøg var til den blide, vennehulde Mad: Munthes lave, stille Seng –

Sov sødt, alle I Gode, Elskede! omsvævede af Uskylds og Roelighedens Engle!

[284] En Præst Lund fra Wardal kom om Eftermiddagen med sin Datter paa Hiemtouren fra Christiania. Det er den for sin kunstige Udskiæring saa navnkundige Lund, en godlidende ærværdig Præstemand. Hans 17 Aars gl Datter, en høj temmelig rank <...> ^{<Blondine>} var saa vakker. Hendes Ansigt havde et eneste Præg: Fromhed og Uskyld, og andet Sprog talte heller ikke de store blaae Øyne. Min unge Fetter Christie saae hende, tog sin Sax og sit sorte papiir, ilte ned i Haven, og flux var hendes Silhouet færdigt, og saa lignende, som det sorte Papir kunde blive det søde blonde Fjæs. «Kiender De dette Silhouet?» spurgte jeg Præstemanden «Ih, det er for Gud min Datter!» udbrød han heel forundret og glad, og takkede den unge Kunstner ret forbindtligt. Før vi toge bort, opvartede Windholdt os med et Miniatur Fyrværkerie som gik nok saa prægtigt. Han er meget for at fornøye Selskabet, den løyerlige Fyr.

Kl 11½ vare vi hiemme, hvor Hertel og Telja og Theen toge saa venligt mod os. Skriveren – som havde været paa en Forretning, var alt i Seng, og skiændte ikke, da jeg kom op, skiøndt vi havde sadt en god Time og sladdret efter vi kom hiem, hvad han ellers altid pleyer være *von* for. Men han er ligesom jeg og vi alle saa glad i disse Dage, at jeg ikke veed hvad der skulde gjøre ham *von* –

Løverdag 12te Og end gladere er han nu, og vi alle med ham[.] I Gaar ventede

vi, som I veed, Fader Cappelen og Presidenten. Vi havde ventet dem til Middag, men da Klokken blev 2¹/₂ spiste vi, og – satte os, her i mitn Sopha Maja mi og jeg, i Dagligstuen Lottamoer og Thrinebarnet, og de andre hist og her, til en lille [285] Middagsblund. Den blev ikke saa lille endda. Tænk, Kl var halvfem, da vi kom ind, og nu skyndte vi os til Wilhelmsminde, hvor vi skulde drikke Caffé og vente de kiære Reysende[.] Maja posterte sig ved et Vindue hvorfra hun strax kunde see sin Don Pedro, og havde ikke sadt der ret længe, før hun øynede ham ved Presidentens Side. Ikke lidt forundrede saae de det vrimle oppe paa Bakken og rundt om et lille peent nyt sexkantet Huus. Det fandt deres hele Bifald, og Caffén, sagde de, kunde intet Sted smagt bædre, end der. Fader C: synes <...>veralt grumme godt om Hovind, Presidenten ligesaa om alle de senere Forandringer (det er 3 Aar siden han var her) og min Koren og de ere i en Bevægelse, og sidder netop mens de spiser. En Ængstelse havde vi, og nu nyelig er den overstaaet. Cappelen flyede sin Maja et Brev, og fortalte tillige, der kom Fremmede til Ejdssfoss d: 16de[.] Provsten Sørensen havde meldt sig did, og selv bedt det Selskab, han ønskede sig der. Lidt lettere blev jeg om Hiertet da Maja sagde: Hans Kone kommer ikke med, seer jeg. Men først i dette Øyeblik blev det dog ret og paa Rigtighedsmaadebestemt afgjort, at det bliver ved den første Bestemmelse, vi beholde de Elskede til Tirsdag –

Mændene de Ilfærdige undtagne – (det er Gud og dem at takke at de bliver her til i Morgenaften) – og saa følger jeg med – det er just min Jes's Geburtsdag – og er inde et Par Dage.

O! skulde jeg nu mistet dem Alle i Morgen, hvilken smertelig Streeg i min Regning. Gud skee Lov, nu aander jeg frit igien, og Lotta og Maja og Thrina ligesaa. Vi kan ingen deelt Interesse have. Havde Lina ikke hængt sig saa fast ved Don Pedro og ikke sluppet uden at slippe ham før hun var bønhørt, havde vi vel en Stund endnu været i Uvished – Fra vor dyrebare [286] Sally bragte Faer Cappelen et Brev, nogle faa sørgmodige Linier istæden for det kiære syge Barn selv. Men nu seer jeg Dig snart, Du Gode, trykker Dig til mit moderlige Bryst, og da skal det blive bædre, meget bædre med Dig.

Nu leer Presidenten saa det skingrer hid. Han har vist gjort Don Pedro

kaput – de spiller Piquet – eller andet Uheld er mødt Modspilleren. Oven paa holder Frue Lotta og Thrina et lysteligt Huus. Det er meget længe siden mit Hovind havde overalt et saa smilende Udseende.

Søndag 13de Pastor Chrystie og Kone var her i Gaar Middag og til Kl 12, da Beterne før ingen Ende tog. Med *disse* havde vi Qvindfolk intet at skaffe, og Dagen gleed os deyligt hen som de øvrige – ney, gleed ikke, fløy som de alle flyver, disse velsignede Øyebliksdage. At min Rikke ikke kommer, er forunderligt, da hun dog er frisk, og den stakkels Frue Keilhau nu i fuld Bædring efter mange Lidelser og imod al Forventning. Rikke har været saa troeligt hos hende, Dage og Nætter[.] I Dag venter vi alle fra Munthes. Vor brave President og Don Pedro vil forlade os i Eftermiddag – *vil* maaskee mindre end *maae*. Og saa er det kun een Dag til – dog, «vær nøysom mit Hierte!»

Mand: 14de Fra Munthes kom ingen uden Pastoren ^{selv}, som maatte komme, fordi han skulde præke – desværre, *skulde*[.] Vi vare i Kirken, Maja, Lotta, Thrina, Zarine, Bergh og jeg. Saa ussel har jeg rigtig aldrig før hørt min Sogneherre, og jeg sad harm, rød og bleg paa hans Vegne. Satan, Arvesynd og aandelig Hovmodighed var den Axel hvorom alt dreje<...> [287] sig. Den første, Satan gav han knyttede Næver, og gjorde ham til en mægtig Herre paa Jorderige, den anden, Arvesynden, var et raaddent Træes Frugter og aandelig *Hovmodighed* pukkede paa sit Værd o.s.v. «Han borttrydder for Gud enhver Smule Godt af Jorden» sagde Bergh. Thrine og Zarine prostituerede sig for at gjøre Manden paa Prækestolen Selskab, dog paa en anden Maade, og som bør komme paa Munthes Regning med det øvrige; thi hvem kunde andet end ærgre sig eller lee? og er det sidste ikke i alt Fald Tegn til en bædre Natur?

Da vi kom ind i Haven (vi gaaer stedse, som I veed, der igiennem til Kirken) kom min kiære Rikke mig imøde, og jeg slap min Majas Haand, og ilede til hendes Barm, og vilde saa giærne siden deelt mig, og delte mig ogsaa imellem alle disse elskelige Væsner som omgav mig Lykkelige.

Da vi havde spiiist, foer begge Mændene sammen som de kom. Presidenten var hele Tiden saa velsignet gal, og min gode Don Pedro fandt sig saa tilfreds paa Hovind, at vi nok tør haabe at see ham her oftere. O! det har været kostelige

Dage. Jeg sagde det i Gaar til min Rikke: «Hvor kunde jeg tænkt, jeg nogensinde meer kunde blive saa glad, som jeg har været i disse Dage?»

Fra den varme, troefaste Inger Flood i Schien havde jeg et langt Brev med omstændelig Efterretning om min kiære Jessens sidste Dage og Død. Hun har lidt uendelig meget, den Gode, og tabt i denne sin Læge og Ven enⁿ²³ af sit Livs beste Glæder. Mange har tabt, tabt usigelig meget i ham – ak! og jeg min sidste Ungdoms Ven, som jeg endnu stod i nogen Forbindelse med.

«Ak! tilgiv os, at vi græde,
Skiøndt du gik til evig Glæde –»

[288] siger jeg med Mange – Det var de sidste Linier i en Sang som blev afsiunget ved hans Grav. Selv havde han anordnet alt til sin Jordefærd, og paalagt sine Efterlevende, at begrave ham 24 Timer efter hans Død. Det skedte. Inger Flood var hos ham hele Tiden. «Mindst tænkte jeg, siger hun, at <j>eg skulde lukket hans Øyne, men mange Gange tænkte jeg med Glæde paa, han skulde lukke mine» – O! gode Inger, hvor ofte tilintetgiøres saadant Haab og saadanne Ønsker.

Min fromme Lotta sidder nu og læser Mad: Floods Brev, og tørrer sine Øyne. Hun tænker paa sit stakkels Navne, Lotte Jessen, og hendes 8 Faderløse. Gud vil være deres Fader.

Tirsdag 15de min gode Jesses 16de Aars Fødselsdag –

Og den sidste af de glade Dage jeg denne Gang havde de Elskede her. Men <...> ingen Klage over Eders Flugt, I som Tanken bortilede Timer og Øyeblikke. *Erindringen* skal gribe og holde Eder. Til den tør jeg sikkert betro mig. Den sviger aldrig. *Haabet* vil ofte fortrænge den; men det har tabt sin Magt over mit Hierte. Eller lad *Tiedge* forklare Eder det, dyrebare Venner:

Die Hofnung lispelt: «Ich durfte durchs Land
Der seligen Traume dich leiten;
Itzt nimm die Erinnerung, ihr reiche die Hand, –
Sie möge dir fürder begleiten!

Verdanke mir immer den rosigen Sinn
Der Stunden voll Leben und Lieder.
Leb wohl! *was geblühet hat, ist nun dahin –*
Am Grabe dort siehst du mich wieder».

---

[289] Lotta og Maja fulgte mig til de Elskedes Sovested i Aftes. Det var mig tungt at tage Afskeed med det endogsaa for disse faa Dage, skøndt der ofte er ligesaa længe mellem hver Gang, jeg er der. Men saa er jeg dem dog nærmere. Ney, jeg udholdt neppe at forlade det for stedse. Tanken at synke ned til det dyre Støv er alt for sød og styrkende til, at jeg kunde undvære den. Jeg saae siden paa min Thrinesaras og Zarines Øyne, at de ogsaa havde giort dette Afskeds Besøg – Vi havde nesten afspist før de kom tilbords, hvor de sad blot for at udfylde deres Plads.

Gud lønne Eder for Eders Kiærlighed og Deeltagelse og Taare! Og for hver lykkelig Stund I nu atter har givet mig!

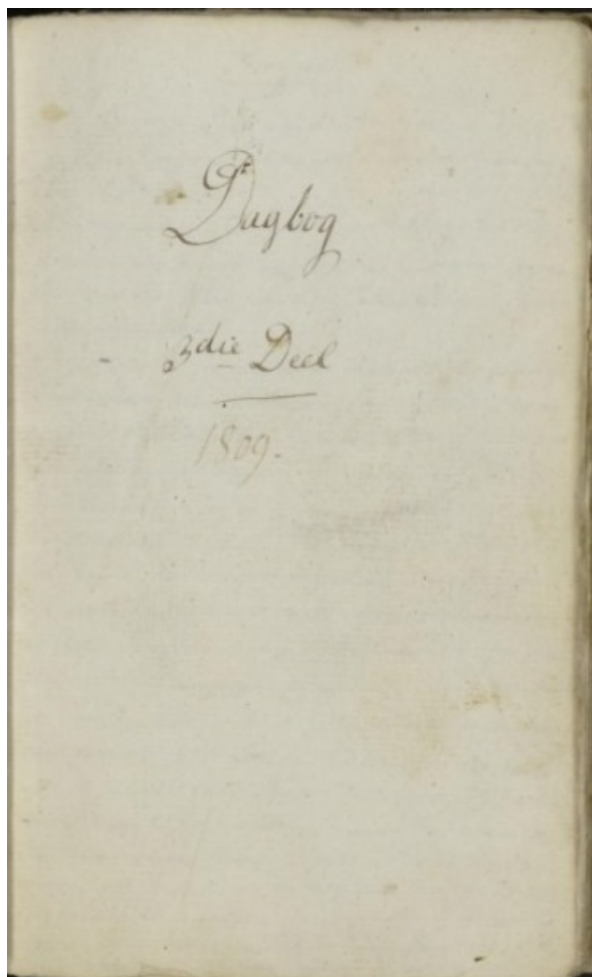
Bergh viste mig nu et Silhouet af sin unge Veninde, vor Sara, som Christie har forsøgt at tage efter et, jeg har af hende. Ak! det lignede hende vist som *hun laae herinde i Stoerstuen* – – han har vel ville havt det saa – jeg spurgte ikke[.] Han havde heller ikke vist mig det, stakkels Gut, havde jeg ikke bedt ham om det.

Nu er alt færdigt til Reysen, og jeg tager Afskeed med Eder Alle, mine Dyrebare, med Alle Eder, for hvem disse Blade skrives, hvis *anden Deel* nu hermed sluttes, sluttes med unævnelige Følelser af Veemod og Sorg og Glæde, med den varmeste Tak til Gud for hvad han har givet mig i *Eder* –

«For hvad han tog og hvad han gav
Hans Navn høylovet være!»

Guds Fred med, hans beste Velsignelser over min Siæls Elskede nu og evindeligen – Amen!

---

[1]

August [forts.]

17de Tøyen. Det var d: 15de vi kom hid; men først nu har jeg faaet en roelig Stund for min Dagbog. Dette, mine Elskede, kan jeg ikke bødre gjøre Eder begribeligt, end ved at gaae tilbage til Baggaarden paa Hovind hvor vi stege i Vognen, og saa Skridt for Skridt til min kiære Lottas Chatoul, hvorved jeg nu sidder.

Kl: 11^{1/2} forlod jeg med mine elskede Tre og den gode Bergh, Hovind, min Koren, min Lina og Telja. Zarine og Nella og Christie fulgte os til Moe – Hertel var paa Forretninger. Veyr og Føre var som om *I* havde bestilt os det, og jeg har aldrig gjort en hurtigere, og høyst sielden en saa behagelig Byetour. Hiemad vil det i alle Henseender gaae anderledes. Hestene stode overalt færdige, og kun to Gange vare vi som snarest af Vognen. Foruden unge Mad: Wangensten fra

Vildberg, som kom fra min gode Moer Messel, mødte vi Major Darrhe, ledsagende Grev Mørner til Kongsvinger, maaskee lige til Stokholm. En Kareth med 4 Heste i Bredde er et sieldent Møde i disse Egne. Et mindre sieldent, mig langt kiærere, var min Majas hernede i Alleen, og lille Hanna Bulls. Lotta og Thrine stege af og gik over Engene, saa de nok saa stadseligt modtog os her ved Haveporten. En Søe-Lieut: Bull modtog os ogsaa der. Han var kommet fra Kbhn Dagen før, men havde intet med til mig. Jeg kiendte ham fra fordum Tiid

[2] Her var denne Aften ingen uden Jessen min. Presidenten var hiemme, og paa sin hvide Hest. Han har, mellom os sagt, et godt Øye til Thrina mi, og blev han – det Gud forbyde! – Enkemand, I kan troe mig, hun bragte hans Princip: ikke at gifte sig anden Gang, stærkt til at vakle. Med noget, som vedkommer mig endnu nærmere, tier jeg, ogsaa fordi I kan have noget at giætte paa.

I Gaar var her et underligt Lag. Til Middag blev budne: Doctr. Møllers, Politiemesterens, Arnesens, Wulfsbergs Just: Wexels, Jomfr: Wolderne, Pilen Palen, og Capit<...> Gedde, en yngre Broder af min Wilhelm Gedde, som nu er i Trondhiem. «Og hvori var nu det underlige?» Deri, mine Børn, at her, paa Prahl og Gedde nær, kom – lutter Mardamer – Alle Mændene vare udbudne i Øst og Vest. Mad: Wulfsb: lovede at komme, men fandt for godt at blive borte, uden at sende Afbud, men Lotta fandt for godt, ikke at bie efter hende, da den øvrige Dame Klub var samlet. Gedde, en flink ung Mand, brav som Broderen, men mindre interessant ved første Bekiendtskab, snakker dygtigt, lille Prahl er ogsaa skaaret ret godt for Tungebaand, og Presidenten, veed I Alle, er heller ikke stum. Ved Bordet var det altsaa ganske conversabelt. Men da vi havde spiist, gik Værten og Gedde til Byen, Prahl røgte Tobak ude i frie Luft, Bergh, som er, desværre (eller maaskee for ham *desbædre*) meget svag, sov Midd: Søvn, og nu var der en almindelig Pause, den Frue Møller og jeg, saa sagtelig afbrød ved at tale om hvad der laae os saa smerteligt paa Hiertet. Hendes hele [3] Væsen udtrykker stille Hengivenhed i Guds Villie, hendes Taare synes stedse færdige at bryde frem, og bryder dog ikke frem.

Jeg saae her for første Gang Frue Weideman, hvis Udvortes ikke strax indtager, men som ved sin Godlidenhed, sit forbindtlige forekommende Væsen, maae vinde Yndest, og er da vis paa – siger de som kiender hende – at beholde

den.

Vor kiære Sally var her ogsaa, men saa bleeg og mat. Vi undredes mellem os, *alle vi*, hvorfor et Selskab af lutter Fruentimmer saa sieldent bliver taalelig interessant. Da disse Blade ikke skal læses af *vort Kiøn allene*, maatte jeg fornægte dette for meget, om jeg her nedskrev Resultatet af hiin vor Undring. Henimod Aften kom Justi<t>. Wexels, Politiemesteren, Præst Ottesen, og Edvard Munk<,> og nu blev der <...> Liv og Munterhed overalt. Weideman er rigtig saa morsom gal, og langt tækkeligere, end jeg fandt ham ved mit sidste korte Ophold i Kbhn[.] Han vil paa sine Tourer til Toten besøge Hovind, og hans lille Kone ønskede det kunde skee jo før jo heller, hvad der heller ikke skulde være mig imod. Jeg har nok før sagt Eder, at han alt i Kbhn fandt ud, jeg var hans Tante, og naturligviis vedbliver jeg nu at være det. Min gode Ottesen var som han pleyer, interessant og ved sin Beskedenhed og Blidhed saa elskelig for at bruge et af min ædle Dichmans Yndlingsudtryk om denne en af hans Yndlings Elever. Blandt disse var ogsaa Edvard Munk, som jeg lærte at kiende i Dichmans Hus. Blot den Enthusiasme hvormed de taler om deres uforglæmmelige Lærer, maatte gjøre dem mig kiære

[4] Da endeel af denne Sværm, hvoriblandt min Jes, gik hiem fra Tøyen, kom den nye Printz, Frederich kiørende, og spurgte dem om Veyen til Stadtholderen. Han fandt det underligt, at alle Folk i Christiania *sovede* saa tidligt, som han formodede, da han nesten ingen Steds saae Lys.

I Eftermiddag er min elskede Maja med sin og min Thrina, og fulgt af vor Lotta, i Visit hos den lille Grevinde Wedel. I Formiddag vare de to første hos Egebergs, hvor de til stoer Trøst og Opbyggelse, især for Thrinebarnet, traf en *Oncle Borthig* fra Riisøer, og havde en Conversats med ham, som siden gav Stof til mange andre. Men ved denne Morgenvisit blev et halvt Haab vi havde, heel tilintetgiort: I Morgen maae de Elskede reyse, da vi dog fast troede at beholde dem til i Morgen Løverdag saa vi kunde saa deyligt havt Morgendagen i Roe. De Fremmede, Don Pedro ventede forrige Tirsdag, kommer først til Ejdsfoss paa Løverdag, og saa vil den gode Kone ikke, at han skal vente hende forgiæves, og det saa meget mindre, som han var saa snild, intet at have imod hun blev hos mig og paa Tøyen skiøndt han ventede dem den Gang med Vished. Og hvem tør eller

bør have noget herimod?

Fredag 18^{de}

«Men ak! de Timer henile saa brat,
Snart er den sidste henrunden.
Neppe forsvinder den mørke Nat,
Saa er' de Begge forsvunden –»

[5] Disse Linier lød for mit Hierte da jeg lagde mig i Aftes, og – «de er nu Begge forsvunden» – den gode svage Bergh med dem. Naar, I Dyrebare! seer jeg Eder igien? Tak for disse Dage, disse Øyeblikke, hvoraf ethvert var nydelserrigt som det kunde været en heel Dag, imens enhver Dag gik som det kunde været et Øyeblik!

Vor Sally, som kom for at sige de Kiære endnu et Farvel, er ogsaa borte – det er Eftermidd: Min Lotta og Kistamoer venter mig ud paa Bænken i Haven – Det er os nu Alle saa eensomt, og vi har saa kort Tiid at være samlede i – derfor iler jeg til dem –

Hovind Søndag 20^{de}

Og derfor fik I ey mere derfra, mine Elskede, fordi vi vilde nytte de faa Øyeblikke saa meget mueligt, og min Dagbog fulgte mig, men *De* ikke, de velsignede Tøyenmennesker. Men jeg er derved, seer jeg, kommet reent ud af min Tour, og I maae derfor behage, at forlade mit roelige grønne Kammer, hvor det er saa godt og hyggeligt, og sætte Eder med mig i Sophaen i Dagligstuen paa Tøyen, hvor Gud veed det ogsaa kan være godt og hyggeligt, og var det Torsd: Eftermidd da jeg og Kista mi sad' ene i fortroelig Snak, som afbrødes ved en Banken paa Dørren. Den aabnedes, og ind treen tvende Jomfrue Munker, Edwards og Storm Munks Systre. Den ene af disse var nyelig ariveret fra Bergen, hvor hun i endeel Aar har været i Huset hos Apotheker Bulls, et besynderlig forskruet Pigebarn, som taler i lutter Kunstudtryk, eller, som [6] vor Sally – der og saa har seet hende – meget rigtig kalder det Bogsprog. Hvad der gjør dette end mere ubehageligpaafaldende, er et til disse zirlige Udtryk og Vendinger aldeles upassende huult og skurrende Taleorgan[.] Det gjorde mig ondt for det stakkels Pigebarn, og maaskee var det mueligt, at vænne hende af med disse Fraser, og

saa blev hun vist ganske bra. Om Bergen og dens Beboere talte hun meget, og paa sit Viis temmelig bittert. Stiftamtmandens Familie og nogle faa Enkelte bleve allene undtagne fra det Ak og Vee, som udraabtes over det Hele. Systeren til denne slet ikke vakkre Pige, var nesten grim, men stille, uden Unoder, og saa faldt slet intet i Øynene, og hun var glæmt naar man ikke mere saae hende.

Jeg havde faaet dette Systerpar ud i Haven imens Kista lavede Thebordet til, og see – Hu!tu!tu! kiære Børn! – da kom Ridder Bagges Frue, og Frøken Jul som virkelig er en meget kiøn Pige, bliid og snaksom til Maade. Lidt efter indtraf vor kiære Værtinde, som steg af ved Haveporten, formodentlig ahnende hvor meget vi behøvede hendes Nærværelse, Kista og jeg – thi Maja K: Johanna og Sophie Pechel holdt sig sammen i Haven – De andre kiære To gjorde endnu en lille Tour til vor Sallys Hovind, for at hilse paa de Gamle der. Strax efter Lotta kom Mad: Wulfsberg, og, som det altid gaaer<,> man kan ikke være ret vreed paa hende naar hun kommer med alt sit Galskab. Hun gav [7] grundige – tilsyneladende i det mindste – Undskyldninger for sin Udeblivelse, og fik Tilgivelse for Alt, med et: «Gak bort og synd ikke mere!»

Saa kom min Maja og Thrine, og siden Edvard Munk for at hente Systrene sine, og Kl 10¹/₂ gik den hele Flok, Mad: Wulfsberg undtagen, som endnu sladdrede en Stund, og saa kiørte hjem for at komme *snart* til sin ventende Dreng. Men sandelig, hun er mindre forstyrret, end hun har været. Hendes Præst var reyst i al Gesvindighed til sin Fader.

Min Jes, som har havt lidt ondt i Øynene, var bædre, og fulgte Frue Bagge og den smukke Nella Jul hjem.

Fredag Formiddag kom vor kiære Sally – Kl 11 toge de Elskede bort. Nu ere de i Roe hos den snilde Don Pedro, paa det kiære Ejdsfoss, og der er nu ogsaa Presidenteren, som gav Maja det Løfte med sig, at komme efter Løverdage, og holdt det. Bergh fulgte med de kiære To, og er nu ogsaa paa Ejdsfoss[.] Guds Fred og Held og Velsignelser med Eder, over Eder, hvorhen I vandrer! og over Dig, dyrebare Lotta, og alt, hvad der omgiver Dig! Nu ere vi adskildte – – dog, endnu er jeg jo *her* paa Tøyen –

Det blev eensomt da de vare borte, har jeg sagt Eder, og kunde ladet det være, thi det begreb I nok *lell*. Sara, det kiære Barn, maatte, skjøndt selv syg, hjem til

sin sygere Moder, og gik Kl 4. Jes kom om Aftenen med sin kiære Ven Steen – ellers var der ingen. Presidenten arbejdede med at faae Hast paa en for 8 Forbrydelser anklaget Person, imens vi, Lotta, Kista, Smaapigerne og jeg, smaaesnakkede ved vort Sye- og Strikketøj, ved Rips og Stikkelsbær – saa var ogsaa denne Aften forbi –

[8] *Løvedag* havde jeg bestemt at reyse Kl 11; men den blev 12 og 1 før Aslak kom tilbage fra Byen, det havde regnet og truede med Uveyr. Saa hiertelig bad min ømme Lotta, min kiærlige Kista, min hulde Maja og den gode Hanna jeg skulde blive over, men mit Løfte bryder jeg ugiærne, og jeg vidste, hvor de ventede mig ⁿ²⁴ her hiemme. Halv to var jeg reysefærdig, efter at have udrustet mig mod Dagens øvrige Besværligheder med en *Aalesuppe* – «hun var deylig, Madam!» – og en *Kop Caffè, som sprudede i Koppen*, og medtaget søde saftfulde Stikkelsbær, som Sally sendte mig med en lille venlig Farvel Sæddel, og den første modne Aprikos, min Lotta tog af sine forgyldte Træer – og de ømmeste Afskedskys og Omfavnelser af dem Alle, de Dyrebare, som efter Skik og Brug fulgte mig til Haveporten, og viftede mig Farvel til fra Sahlsvinduerne. Min Maja stod som en Statue paa Havegiærdet, og hende saae jeg endnu, da Vinduerne og hele Bygningen var forsvunden. Farvel da, Farvel da I Velsignede, og Tak for hver Stund – Snart sees vi igien.

Rundt om os regnede det, men ingen Draabe faldt paa os. Det tordnede stærkt, og lynede, og ^{det} kom os alt nærmere, men vi ere tappre Folk, jeg og vi Aslak, og skrækkes ikke saa let. Da vi kom til Moe, vrimlede det af Eqvipager, men jeg saae kun en ussel syg Mand i en fraspendt Kariol, som hiertelig bad om Huslye – det var den arme Camrd: Horn, som strax kiendte mig som jeg ham, og klagede mig sin Nød. Han kom tilbage fra Sverrig, hvor han havde brugt [9] Badet, som det lod, ikke til stoer Nytte. Han blev da ved Aslaks og Tjænerens Hielp baaret ind i Huset, og fik Løfte om Seng. To tykke fede Trøndere – Kiøbmænd, troer jeg – sad imidlertiid roelig ved deres Caffè i det eneste beqvæmme Værelse der var, NB beqvæmt for en Syg – ovenpaa kunde de havt det ligesaa godt, men *dette* havde de nu engang taget i Besiddelse, og besad det drabeligt.

Det var ikke *kiønt* gjort af Dine ellers saa brave Landsmænd, min kiære

President!

Imens jeg var paa Moe, tordnede det forfærdeligt, men kun kort. Jeg fornyede under Lyn og Skrald et gammelt ubetydeligt Bekiendtskab med en Frue Hygen, som var kommet did for at møde sin Mand fra Vinger. Arme Kone, hendes eneste Barn, en ^{ellers} ganske vakker Dreng, var saa stærkt haremundet, som jeg nogentiid har seet nogen være. Kl 9 var jeg paa mit Hovind, hvor jeg fandt Præsten Brock med sin Gina og deres lille Datter. De ere her endnu, og følger med os i Morgen til Hurdalen. Frue Werner med begge sine Børn er her – Nu reyste Fetter Christie, efter at have været her i 14 Dage. Men vi seer ham nu vel neppe saa snart igien, det gode Barn. Og mig, mine Dyrebare, seer I nu ikke igien her før Fredag. Da det, efter al Formodning, er sidste Gang jeg er i Hurdalen, vist sidste Gang der hos Kreftings, kan jeg ikke blive der kortere, end til Torsdagaften. Det er længe jeg skal sige Farvel med Eder og disse Blade. Zarine og Lina mi følger med mig, Hertel er ^{der}, og Koren kommer did –

[10] *Løverd: 26de* Nesten en heel Uge siden jeg saae dig, kiære Dagbog! Saa længe vare vi i lang Tiid ikke adskildte. Ja, var det Sidste Gang jeg besøgte Kreftings i Hurdalen, saa holdt jeg ogsaa ud der. Torsdag skulde vi taget hiem, det var bestemt, men da var det et saa rasende Veyr, at jeg ikke i flere Aar har hørt og seet det værre. Torden og styrtende Regn til seent paa Aftenen, saa vi takkede Gud for at være i saa hyggeligt Lye.

Og nu er da efter al Formodning; alle mine Hurdalstourer forbi. At Gaarsdagen havde meget Trykkende for mig, at det sidste Gang gienlød i mit Inderste nesten ved alt hvad jeg saae eller foretog mig der, kan I let tænke Eder, mine Elskede, ligesom at jeg ikke var den Eneste, som havde denne Følelse. Men vi vogtede os vel for at give denne Følelse Ord, og behøvede det heller ikke, da den stod læselig nok i alles Ansigter. Imidlertid bærer Krefting sin virkelig tunge Skiæbne som Mand, og med et Mod, som Bevidstheden om, ikke at have forskyldt en saadan Skiæbne, ene er i Stand til at give. Hans Hustrøe ligner ham heri fuldkommen, og af samme Grund: de har begge troelig opfyldt og opfylder hver sit Kalds Pligter – og den roelige Tiliid hvormed de seer Fremtiden imøde, er allerede deres Belønning, er, vil jeg haabe til Gud, et Forbud paa at denne

Fremtidig igien vil blive dem saa lys, som Nutiden er mørk –

Tirsdag vare vi paa Præsteg: hos Molzhaus. Der er det et sørgeligt Syn at det for dum saa raske – nesten vel raske. Mad: Molzhau, nu svæve om som [11] en Skygge, uden noget ret Brug af den hele høyre Side, uden at kunde forklare sig. Dog har hun, siger de, været meget uslere. Jeg saae hende nu første Gang i denne Tilstand, hvori hun har været i to Aar, og hvorved denne før trængende – og talrige – Familie, kommer alt meer og meer tilbage. Af 10 Børn er 7 hiemme, til deels smaae, men alle ret vakkre, meget velskabte, og stedse rene og pene. Munthe har for længe siden taget en af Døttrene til sig som sit eget Barn, og bevist sig ved alle Leyligheder, som en sand Ven af den til Forundring eenfoldige Molzhau.

Onsdagen den 23de, min Linas 8de Aars Fødselsdag, blev celebereret nok saa høytideligt med de sidste Flasker Viin, sagde Krefting, han havde i sin Kiælder, og alle de Smaa forærede hende hver en lille Ting. De glædede sig saa i hverandre, og græd i Gaar bittre Skilsmissetaare. Præsten Brocks bleve tilbage der. Arme Jette Degen er meget syg, mere, troer jeg, end hun selv veed. Hun klager i det mindste ikke, og gaaer, eller rettere slæber sig frem til hun ikke mere kan røre sig. Det kom mig for, som jeg ikke skulde see hende mere i dette Liv. Og hvor lykkelig var hun, gik hun bort herfra, hvor hun har havt saa faa glade og mange tunge Dage, til blidere Egne, til min Sara, hvis Tab hun uophørlig begræder. Arme, gode ulykkelige Jette! der skal dine <Bræk> og Mangler forsvinde, og Lønnen for det Gode, du her saa ærlig *vilde* [,]om end ikke altid, ja kun sielden, *kunde*, blive dig fuldelig tildeelt.

[12] De tre Dage i Hurdalen gik, uagtet den Sørgmodighed som blandede sig i Alt, dog hastigt og som Tiden stedse gaaer mellem gode Mennesker, som vi holder af, og som elsker os. Kl. 6 i Aftes kom vi hiem i det deyligste Veyr, alle som vare borte, og fandt vort Husgesinde forøget med en 19 Aars Yngling, Lunde, som skal være paa Contoiret i Wolds Sted. Han har et tækkeligt Udvortes, og megen Lighed med Platou, som I alle veed, er en af mine Egne[.] Fra min Jes bragte han mig et Brev, som blandt de gode Efterretninger, at alle paa Tøyen vare vel, og hans Øyne igien i god Stand, indeholdt den sørgelige, at den unge Wittrup, Skolelæreren, var farlig syg. Før pleyede man sige: «Han – eller hun – er ung,

Ungdommen taaler meget» Ak! nu er det jo nesten det Modsatte. Det vilde blive et haardt Slag for den gamle Fader, hvis nesten eneste Glæde denne Søn *hidtil skal have været*, om han gik bort – hans Kiæreste vilde naturligviis ogsaa finde det haardt. Men Gud skee Lov, at vi med Vished veed, at hvad der skeer, er det os tiænligste.

Min kiære Hertel var ikke ret rask da vi kom hiem i Aftes, og er det ikke endnu i Dag. Med Guds Hielp bliver han det dog snart, men det er dog ængsteligt, saa længe han ikke er det, saa længe nogen vi holder af, fattes noget.

Det er ogsaa et fælt Veyr, og en Lykke at vi kom hiem i Gaar i et Mellemrum der var ligesom afpasset. Ikke kom jeg til den kiære Grav i Gaar, ikke kommer jeg der i Dag.

[13] *Mandag 28de* Og Gud veed, naar jeg kommer der. Det seer traurigt ud med den uophørlige Regn. Kornet svømmer nesten paa Marken. Men lader os ikke forsage. Alt kan jo endnu blive godt, bædre i det mindste, end det tægner til.

To kiære Breve bragte Gaarsposten mig, det ene fra Dig, Du den samme hulde Maja C, fuldt af – hvad Dit Hierte er fuldt af – Æmhed og Kiærlighed[.] Det andet fra min dyrebare Lotta, og i samme nogle Linier fra min yngste Maja, ak! som bedrøvede mig saa meget, skiøndt Aarsagen, efter hendes, efter min Lottas Forsikring, er aldeles forbi. Hun har atter været syg, det fromme Barn, *ret syg*, skriver Du, elskede Lotta, og føyer til: «men nu aldeles rask igien, og du troer mig jo dog, min Christiane, og veed, jeg kan ikke tale andet, end Sandhed –» Ja, Elskede, jeg troer Dig, jeg troer Eder Begge, og dog er mit Hierte saa underlig beklæmt, og dog maatte jeg, for at stille det nogenlunde tilfreds, sende et Bud ind, for at faae – det Gud give mig! Bekræftelse paa denne trøstende Forsikring. Dette Bud, lille Ole, gik i Morges, og hele Gaarsdagen skrev jeg Breve, han skulde have med sig, og fik derfor intet sagt her, og fik dog heller ikke skrevet til Dig, min Maja, saa Du nu maae vente længe, længe efter at høre fra Din Moer Koren. Men det var endnu ældre, var meget gammel Giæld jeg betalte, og derfor, Du Retfærdige! tilgiver Du mig.

Da jeg kom ned i Gaar Morges, flyede min Koren mig Brevene, og sagde: «Jeg har ogsaa faaet Brev fra Fader Cappelen, et Brev, som ret har ydmyget mig. Saa ofte har jeg været i hans Huus, og nydt der saa usigelig mange Prøver paa

Godhed og Venskab, og endnu aldrig takket skriftligt; og see nu her!» – Jeg søgte, som det tilkom en god Hustroe, at beroelige min Ægtefældes ømme Samvittighed, uden just at dysse den i Søvn; og glad var han, det ^[14] saae jeg, i sit Brev, som jeg i mit, som jeg vilde været det endnu mere, og i alle mine, om ikke Forestillingen om min Majas Sygdom havde tilbagetrængt alle andre Følelser. Det varede længe, inden jeg kunde tænke mig denne Sygdom som ganske overstaaet. Og tør jeg det nu virkelig? Ja, jeg haaber til Gud, jeg tør det, til Gud og Eder, I ømme omhufulde Væsner som omgiver hende.

Men hvad ere dog disse Drømme! Alle de Nætter, jeg laae i Hurdalen, drømte jeg om Maja Koren, og især en Nat saa ængsteligt, at jeg maatte vaagne min Koren, for at adsprede mig ved at tale med ham. Maaskee var hun den Nat slettest. O! at Gud vilde skaane mig for disse ængstelige Forudsigelser, der ofte martrer mere, end selve Virkeligheden –

Her var ingen i Gaar, uden Faer Mørk og Walbohm som snarest, og mod Aftenen Mad: Giørup.

Jeg har nu ret alvorlig giennemlæst Klingers *Reisen vor der Sundfluth* og *Der Faust der Morgenlænder*. Denne sidste har især interesseret mig, og ofte rørt mig til Taare. Den har jeanpaulsk skønne Stæder, og jeg vilde ønske, I kiendte, og skulde kiende den Alle –

Tirsdag 29de Endelig seer vi Solen igien, og har en Dag som seer ud til at blive regnfrie. Men rigtig kan jeg ikke nyde den. Mit Hoved er slemt, og mit Hierte banker stedse mere mod Oles Tilbagekomst fra Byen. Kan jeg for det? Det er ved Gud ikke Mistvivl om Din Sanddruehed, elskede Lotta, eller min lille Majas. Men seer ikke stedse Moderhiertet Faren «før den kommer, og naar den er forbi»? – Selv I, som ey ere Mødre, vilde tilgive det

^[15] *Onsdag 30te* Det slaarer atter let og med Tak til Gud, til Gud og Eder, I Elskede paa Tøyen, dette stakkels saa snart foruroeligede Hierte. Hovedet er vel saa slemt som i Gaar, men det er det samme. Da Ole kom blev det værre end det var, og alt Blodet trak sig til Hiertet, inden jeg fik mit Spørgsmaal: hvordan er det med Maria? besvaret. Gud skee evig Lov! hun er fuldkommen rask igien, har dandset i Søndags, og været i Skolen, og skrev nu, og min velsignede Lotta

ligesaa, et ømt, muntert Brev, for hvilket Du her modtage min varmeste Tak, Du Gode, for dette, for Alt, hvad Du er mig og Mine! Og let og fro tager jeg nu i Eftermiddag til min kiære Rikke, som jeg i Gaar mens jeg laae fik et saa længselaandende Brev fra, og som jeg har lovet mig selv at see den første Godveyrsdag, og den er i Dag. Min Koren og Lina bliver med mig, og vi bliver der i Nat. I Morgen skal Jomfruerne komme og hente os hiem.

Wittrup er i Bædring af *denne* Sygdom; men han skal have stærk Tæring, og saa ere hans Dage vel ey mange. Arme Fader! skal du overleve ham, o! da styrke dig det Haab, at Dødens milde Haand snart *maae* aftørre Oldingens Taare. *Oldingens Taare* – Jeg læste i Aftes i Sagens Læsebog et Stykke med denne Overskrift af Nordal Brun. Deri siger han: «Taare paa Ungdommens glatte Ansigt ere som stillerindende Bække ^{der glide} mellem frem giennem blomstrende Enge. De behage, røre, men forbause ikke. Men naar Taare trille ned over rynkede Kinder, naar Oldingen, prydet i øvrigt med ^[16] Alderdommens hele Majestæt, græder bitterlig: da seer du, fuld af høytidelig Ærefrygt, en Kilde, som brister ud af den skaldede Field<top>, ⁿ²⁵ som forfærder og fortryller dit Øye tillige, naar den styrter sig ned over over steyle Klipper. Hvo vilde ikke bevæges ved sligt et Syn?

Der er i samme Læsebog af samme Forfatter en Tale over en Fosswinkel i Bergen, som er en af de skønneste i sit Slags jeg kiender. Deri gienkiender man med Glæde<...> Einar Tambeskiælvors og Zarines Digter, der nu ellers som desværre flere af hans Medbrødre i Aanden, synes være levende Døde.

September

Fredag 1ste I veed jo, jeg har det altid godt og fornøylegt hos min Rikke. «Altid *fornøylegt*? Moer Koren! Naar Eders Taare over de fælles Tab og Savn blander sig, naar de svundne lykkelige Dages Minder svæver vemodsfulte som

Ossians Elskede Skygger forbi Eders Siæls Øye, er da det» – Fornøylegt – Nu, jeg vil tilstaae Eder, Udtrykket var ikke rigtigt men ingen af disse Blades *bestemte* Læsere vil nogensinde gjøre mig hiint Spørgsmaal, som jeg her gjorde mig i deres Navn, fordi jeg fandt Ordet «fornøylegt» ikke stod aldeles paa sit rette Sted.

Det var seent, Linchen og jeg kom til Plogstad, men Rikkemoer skiaendte ikke, blev tværtimod glad, da hun strax begreb, vi skulde blive der om Natten og den hele følgende Dag. I Gaar Middag kom Nella og Zarine. Min Koren spadserede did over Fieldet, og kom en Times Tiid senere end jeg og Lina.

[17] Vi vare i Barselvisit hos lille Frue Keilhau. Lidelsens Præg staaer endnu saa tydeligt i det blege Ansigt, i de matte Øyne og Mathed og Stilhed er udbredt over hendes hele Væsen. Barnet er nok meget svagt, og har siden den første Dag det saae Lyset nesten ikke aabnet Øynene, som det arme lille Dyr nok lider meget i. Men som det altiid gaaer: det mindre Onde viger for det større. Over Moderens Fare blev vel ikke tænkt paa den Lille, og nu hun er saa at sige vendt tilbage til dem fra Graven, er deres Glæde for stoer til, at Sorg over Barnets Tilstand – der muelig heller ikke er saa <...> ^{mislig} som det forekommer min Rikke og mig – ikke kan foruroelige dem. O! vel maae de være glade. O Gud, havde en af Mine blevet mig saaledes giengivet – Har jeg sagt Eder, da jeg alt troede min Sara død, og var i Fortvivlelse eller Bedøvelse flygtet fra mit Kammer, brød en Straale af Haab pludselig giennem det Dødsmørke som omgav min Siæl. Hun levede endnu, sagde man mig, og selv Walbohm troede det mueligt, hun kunde vende tilbage til Livet. Min Glæde ligner intet, uden den Marter, som foregik og endnu mere fulgte den. Alt blev lyst om mig. I de Øyeblik jeg var ene, bad jeg til Gud, at han vilde tilgive mig min Smerte over Vilhelms Tab, lovede, aldrig at klage – Og nu det skrækkelige, skrækkelige Dødsbudskab, som jeg i det følgende Øyeblik læste i de Dødninglige Skikkelser, som tause svævede om min Seng – Evige Gud, forund mig at glæmme det –

Men lad mig tilstaae Eder, mine Dyrebare, at see i Anledning af Sophie Keilhaus saa uventede Tilbagevenden, i sin [18] Moders Arme, har gjort en sørgelig Opdagelse i mit Inderste. Ja, kunde I troe det? der har været Øyeblikke hvori det vilde trøstet mig, troer jeg, om ogsaa denne Moder havde havt et elsket

Barn at begræde. O! af den Møye det koster mig at giøre Eder denne Bekiendelse, føler jeg end dybere, hvor ond jeg var. Dog vilde I ogsaa troe Eders Christianes anden Forsikring: at det kun var øyebliklige ufrievillige Fornemmelser, dem jeg søgte at undertrykke saa hastigt, som de opkom; og at min Deeltagelse i den lykkelige Moders og Mands Glæde var reen og inderlig –

Min gode Moer Chrystie har paa en Reyse til Byen været i stoer Fare, da Hestene løbe løbske, splittede Vognen ad, og kastede hende, og Præsten Bergh fra Hedemarken, med hvem hun kiørte, langt bort, hver til sin Side. Præsten slog sig overmaade slemt, dog uden at brække Arme eller Been; og Moer Chrystie kan takke Gud, hvad jeg troelig giør med og paa hendes Vegne, at hun slap saaledes, nemlig med at forslaae det halve Ansigt og Øyet, som endnu alt bærer Mærker af Faldet, sagde Aslak, som jeg, da jeg hørte hun var kommet hiem, i Gaar havde der, for at faae Sammenhængen rigtig at vide. Rygtet, veed I nok, giør altiid Tingene farligere, end de ere<.> Fader Chrystie var lykkeligviis ikke med. Han er i denne Tiid i Brevig i Besøg hos sin Moder og Familie.

Pavels's er lykkelig retourneret fra Bergen, skriver unge Præst Ottesen. Af samme Breve seer jeg, at Din Broder Peter, min elskede Sally, allerede er Ægtemand. Samme Øyeblik, min gode Real skrev, skulde han til Dit Hovind, for at forene Peter til med sin og Din Tulla. Gud signe dem [19] og denne deres Forening, at den maae bli<ve> dem selv, de gamle Forældre, og min elskede elskede Sally til Hygge Glæde og Lyksalighed! Amen!

Eftermidd. eller rettere Aften. Lidt før vi skulde gaae til Bords i Dag, kom begge Enkerne Mad: Wangensten fra Byen, og Mad: Holbye fra Vildberg. De reyste alt nu igien. Og blot dette vilde jeg sige Eder, mine Elskede, og at jeg nu gaaer hen til den saa længe ubesøgte Grav, og maaskee derfra til Saras Grotte og min Høy. Det er et saa herligt, stille, dunkelt, vemodsfult Veyr.

Løverdag 2^{den} Des ublidere, fælere er det i Dag. «Regnen strømmer, Stormen tuder, Skyen synker mørk og lavt –» Vel, at jeg i Aftes kom til mine Yndlingssteder. I Dag <m>aae jeg være der fra.

Nu vilde jeg sætte mig hen og skrive til mine kiære Døttre *dernede*, og til flere Kiære der. Men atter skal der, siger man, være strængt anordnet: at intet Brev,

med Post-Courier, eller andre Reysende, maae gaae til Kbhn uden at være giennemlæst af en Stabsofficer heroppe, og have hans Paatægnelse. En afskyelig Tvang! Vel kiender jeg et Par i denne Classe, brave, fortrinlige Mænd; men mit hele Hierte har jeg dog ikke Lyst til at lægge aabent for deres Øyne, som naar jeg taler med mine elskede Børn, for hvem jeg ingen Tanke holder skiult eller kan skiule, om jeg end vilde. Dog, endnu har min Koren intet faaet dette strænge Forbud angaaende; og i alt Fald kan vel Presidenteren – for han er saa bra – hielpe mig tilrette naar han faaer mine Breve, som Gud veed, ikke skal besmittes med et eneste Stænk af den forhadte, uigiennemtrængelige Politik.

[20] *Søndag 3^{die}* Det seer meget melitairsk ud her i Dag. I Gaar Eftermiddag kom Fetter Christie, og med ham en Capitajn Coucheron, en Lieut: Lassen og en d^o Astrup, ney, Aarestrup. De tage igien bort i Aften, og har Haab om (Christi<...> Frygt for) at komme snart tilbage til Bergen. Men dette Haa<...> og denne Frygt er maaskee lige ugrundet, Capitajnen er en midaldrende Mand, meget snaksom, hvortil vel Anledningen især er, at han kiender min Korens hele Familie de ere neml alle fra Bergen – og er en af hans Fettres, Sore<...> skriver Korens Naboe. Denne Sorenskr Koren har ogsaa en Sara. Ligesom min, er hans nestældste Datter opkaldt efter sin Mormoder. Men han har sin Sara Koren endnu. Det er en smuk og god Pige, siger Capit. Gud lade da de gode Foræl<...> have længere Glæde af hende, end vi af vor Sara *herneden* – Der skal i disse Dage være død en ung Lieut. Brodtkorph paa Vinger, sine Forældres *Eneste*, en haabefuld, elskelig Yngling, og Arving til en Tønde Guld. Hans gl Fader tog den lange Vey fra Nordlandene, hvor han er Kiøbmand troer jeg, her hid i Sommer, for at see sin Søn, og tog bort med den Vished, at hans Yndling var frisk og rask, og kom maaskee neppe hiem, før det hierteknusende Dødsbudskab indhentede ham –

Lassen og Aarestrup lader til at være et Par beskedne, godlidende unge Mennesker. Skriveren og Capit: ere i Kirken al Ungdommen paa Vilhelmsminde, hvorfra Regnen nok vil følge dem hiem. Den evindelige, sørgelige Regn! Havde den ikke hængt os over Hovedet, var vist min Rikke kommet hid i Dag – Selv fik jeg intet Brev i Dag, men fra min kiære Kista var et til hendes gode Broder, fuldt af lutter gode glædende Efterretninger om Ungerne mine og alt paa Tøyen, og Hilsener fra min Sally, som er færm. Tak, Kista mi, for det alt

[21] *Aften* Borte ere alle de Røde, og Hr. Munthe med. Hvor forskiellig er dog ikke Smagen! Capit: Coucheron var saa indtaget i Munthe og hans Præken at han vilde have ham til Biskop, om Valget af en saadan geystlig Overhyrde stod til ham. Min Koren siger ogsaa, at han prækede meget godt i Dag; og der er ingen Tvivl om, at han kan det, naar han vil: Men han burde altid vilde det. Dog, han kunde sige: «Gaae I hen og præk, og see saa hvor godt det er» – Jeg begriber ret godt, at alt saadant *bestemt* Arbeyde, ikke stedse kan lykkes *ligegodt*; men *aldeles* slet maae det kun ikke være, uden der, hvor det aldrig kan blive anderledes.

Stakkels Fetter Hosewinkel (I veed jo, den vakkre Gut, Christie, har dette stygge Navn) saa kort en Tour har han endnu aldrig gjort til Hovind, og Tanken om, at han ikke vil gjøre mange flere hid, gjorde ham, tilligemed denne Korthed, ret nedslagen. Han var heller ikke ret frisk. Gud lade det ikke have været en Forudfølelse af alvorlig Sygdom ak! og alvorlig Skilsmisse, der nedstæmte ham saa –

Tirsd: 5te Telja og Lina toge nu til Houg, hvor de bliver i denne Uge, og vi, maaskee i Morgen, besøger dem. Linas Glæde over denne Tour blev endnu forøget ved det Haab, at faae sin kiære Luise Radik did, men der begyndte at trække sig mørke Skyer for den klare Sol: Hun skulde selv skrive til Moer Borchsenius og bede om Luises Selskab og i sin glade Hast rablede hun noget ulæseligt Føy sammen, som jeg vilde hun skulde skrive om. Det gik haardt paa, da alt var reysefærdigt; men det kunde ey være anderledes, og under hede Taare kom da endelig et Par læselige Linier paa Papiret. Gud veed, enhver af dine Taare, min Lina, falder tungt paa mit Hierte; men de kunde i Fremtiden [22] falde tungere, om jeg nu skyede for meget at see dem. Nu tørres de let, og uden at tage «Magen af din Kind» – O! maatte de altid flyde saa let, og tørres saa let! Men ak! kun i *denne* Alder er slige Ønsker opfyldelige.

Onsd: 6te Siden jeg kom tilbage fra Tøyen, siden I vare hos mig, I Elskelige! har vi ikke havt en saadan Dag, som i Gaar. Det var just en af mine Yndlingsdage, en stille, bliid Høstdag, det sandeste – og skønneste – Billede af den ædle Oldings eller Matrones Nedgang af Livets Bakke, en Nedgang, som Bevistheden om «den forestaaende søde Hvile efter den velbrugte Dag» maa gjøre saa let og

behagelig. Vi drak Caffé i Haven, og deels der, deels paa min Høy, sad jeg og Zarine til Kl 7. Ikke at nyde saadanne Timer, især nu, de blive saa sieldne, var jo reen Synd imod Naturen, og mod den synder man ikke ustrafet. Hvad der gjør mig Høstdagen saa kjær, og vil herefter gjøre mig den endnu kjærere, er det høytidelige Vemodsfulde som er udbredt over det Hele, det Forbillede i Naturens blide Opløsning paa vor Hensynken i Graven, for derfra, ligesom den, at gaae over til et nyt – forhærliget Liv. Denne min Siæls Vemod blev forøget ved Modtagelsen af Dit Brev, dyrebare Lotta, der var en sand, dyb Gienlyd af mine Følelser –

Jeg har skrevet til min Rikke, og bedt hende møde os i Eftermidd: paa Houg, og følge med hiem i Aften, saa vi kunde have en deylig heel Dag for os I Morgen[.] Giid hun kom! kan hun, saa nægter hun ikke mig – og sig selv, den Glæde[.] Lille Gryner er alt i Forveyen med samt Ragazzo, hans uadskillelige Staldbroder, for at forvise Tellja om, vort Komme

[23] *Torsd: 7de* Ney, Rikke kom ikke, og intet Bud fra hende. Dog veed jeg, hun og alle hendes ere friske og vel. I denne Uge maae hun dog vist komme: Hvorfor lader hun mig vente saa længe forgiæves? Der er ret vakkert paa Houg, og begge Værtinderne, Telja og Lina, vare saa blide og geskiaeftige saa det var en Lyst. Vi drak Caffé, spiste færskt Smør, Mælk og Flødegrød der, og kom ikke hiem før det var bælmørkt. Did kørte jeg selv i min Kariol – Nella, som ikke var frisk, med Hertel, alle øvrige gik, men hiem sad Zarine hos Mad: Giørup, og fik rystet Flødegrøden dygtig ned, og unge Lunde tilbød sig, at staae bag paa Kariolen, og køre for < mig > hvad jeg taknemmelig modtog, og i det tykke Mørke var særdeles tiænt med. Hvad vi i øvrigt toge os for der? Strikkede, spadserede, og til Hvile og Forandring spillede et nyemodens Spil, hvis Navn I maae giætte. Lina og Telja ere lige glade i Houg, og bliver der begge til Løverdag. Thi «Synd det er, at skille dennem ad, som giærne tilsammen monne være» – men dog falder det mig li<dt>[n26](#) tungt, at undvære det lille Legetøy, Lina, saa længe.

Nu var Faer Mørk og Jomfr. Wiinholdt her, og bad, vi endelig maatte komme derover i Eftermiddag; og hvem kan sige Faer Mørk ney, naar han beder saa venligt?

Et langt Brev ligger alt i nogle Dage færdigt til Eder, mine dyrebare Børn *dernede*, og venter efter Obrist: Meyer, som har lovet at komme herindom med sin Forlovede, Provstinde Borkgreving, naar de kom tilbage fra Toten, som nok bliver i en af disse Dage. Der maae jo nu intet Brev gaae til Danmark, uden at være giennemseet af en *Stabsofficer* maaskee jeg har skrevet herom før i min Harmen – men jeg veed med Vished, Meyer sætter sit Segl for uden at aabne det, hvad han ogsaa trygt kan. En Moder har nok andet end Statssager og Politik at afhandle med sine elskede, elskende Børn.

[24] *Fredag 8de* Vi sadde alle i Aftes hos Mørkes, lyttende efter lille Lise Wiinholdts Sang og Claverspil, da Dørren gik op, og et Par reyseklædte Folk stode midt iblandt os. Det var Krefting og Kone, som her fik høre, vi vare paa Løfti, og toge lige did. De ere nu tagne til Houg, for at bese sin tilkommende Boelig, og giid de gode Mennesker maae finde sig fornøiede der, indtil bædre Udsigter vil aabne sig for dem! De kommer tilbage til Middag, og i Dag venter jeg med Vished min Rikke. I Eftermid: lovede Mørkes, de vilde komme herhen, og naar jeg nu har fortalt Eder det, I Elskelige, sætter jeg mig hen at skrive til min Lotta, min lille, og bliver Tiid til det, ogsaa min store Maja, som ellers maae blive til i Morgen, naar jeg kommer i Roe. Kreftings vil da hiem igien. Dog, alle Brevene kunde jeg muelig faae ind under et, og derfor, Moer Koren, frisk til Arbeydet! –

Dog først maae jeg fortælle Eder, at den gode Poppenheim i Gaarⁿ²⁷ kom med alt sit Hab und Gut, for at faae Husly for det første, da hun ikke har været istand til længere at døge Præstens Grovheder. Han er bleven reent forstyrret fordi hans Svigerfader vil gifte sig, den leye gamle Grinatus,ⁿ²⁸ som alt har glæmt, hvor travlt han selv havde for at komme ud af sin halv Aars Enkemand's Stand. Ja, jeg kan ikke hielp Dig, min fromme Lottamoer! men nu er jeg rigtig for Alvor vreed paa Fetteren Din, og vil Du som jeg, slaer vi Haanden reent af ham. Arme Andreas! Faderens Urimeligheder koster ham virkelig meget, især denne sidste mod den retskafne almindelig agtede Jomfr: Poppe, som staaer paa en af Andreas's øverste Hylde.

[25] *Løverd: Morgen 9de* Imens den første Side tørres paa Brevet til min elskede Maja C: vil jeg ogsaa hilse Eder, mine andre Dyrebare, God Morgen!

Endnu er det saa stille i Værelset hvor Kreftings sover. I min Siæl er det ikke saa stille: thi endnu seer jeg min Wilhelm for mig, som jeg saae ham i Nat, bleeg, med tilbunden Hoved. Graaden vakte mig. Og da – jeg har nyelig fortalt Dig det, Maja! – var det, som en bliid Stemme tilhviskede mig: «Han er lykkelig. Ikke bleeg og lidende, skøn, i himmelsk Glands skal du see ham igien, og han skal ile i dine Arme, og takke dig, at du fødte ham til den uendelige Lyksalighed» – Var det hans, var det Saras Aand, der trøstede det høytbankende Moderhierte, som ved Opvaagnelsen følte sine Savn saa bittert, med hiin blide Stemme? Jeg slumrede roelig ind igien, og drømte atter om Wilhelm, men han var blomstrende og skøn, syntes jeg, og sad trøstende ved en syg Vens Side, med sit ømme Blik fast heftet paa denne hans ældre Vens blege Ansigt – da vaagnede jeg atter, alle vare i Bevægelse, min Koren alt oppe – og derfor sidder jeg nu med Hiertet tungt, fuldt af Tanker om den sidste Deel af min Drøm. Dog, det Hele var en saare naturlig Følge af de Forestillinger, jeg i Aftes sov ind med – og intet videre.

Mandfolkene spillede et Par Timers Tiid i Aftes, lille Mørk undtagen, som sad mellem os arbejdende Fruentimmer. Jomfr: Wiinholt, Nella og Zarine sang (min Rikke reyste tidligt for Mørkets Skyld) og imellem talte vi, og bleve alvorlige ved en og anden Sang, og de svundne gladere Dage og gladere Aftener – ogsaa de sørgeligere – glede forbi Siælens Øye – ak! ogsaa den, da jeg første Gang havde knælet paa Vilhelms Grav – Claveret var borte, og Sangeren, og min Maja – ak! og Sara ligger ved Vilhelms Side – Ja, det er anderledes nu –

[26] *Eftermidd:* Kreftings og Poppe toge til Nannestad Præstgrd. hvor vi skal komme efter i Morgeneftermidd: Jeg har ikke været der i Sommer. Nu kom Telja og Lina mi fra Houg; Gud skee Lov! Det var saa langsomt efter dem, Lina savnede jeg i hver Krog, og alle savner den morsomme Glut, og undværer hende nødigt.

Ere alt de deylige Høstdage forbi? Det stormer, og regner af og til. I Fjor ved denne Tiid foruroeligede enhver mørk Skye mig. Da stundede det til min Ejdsfosstour, min *sidste* glade Tour – *Saadanne* kan jeg aldrig mere faae – og da foruroeligedes jeg af en mørk Skye, af enhver lille Hindring, som truede at tilintetgiøre, eller blot sinke den kiære Reyse til Dig, min Maja, og den 21^{de}

Septbr – Min Saras Arm ængstedes jeg især ved at tænke paa – og nu hviler den i Støvet, den kiære lidende Arm, slynger sig aldrig mere om min Hals, borttørret aldrig mere mine Taare, glæder mig aldrig med nogen Linie mere –

Sønd: 10de Fra min lille Maja, min Sally, og unge Bergh bragte Posten mig Breve, og alle, Gud være lovet, ere vel – Ja, elskede Sally! det forsvinder tilvisse meer og meer, det søde Haab, at see Dig hos mig i Høst. Men saa sees vi dog alligevel – (skiøndt ikke saaledes) – og maaskee i Dag 14 Dage. Bergh skriver meget morsomt om, hvorlunde de gamle Præster i Grevskabet dyrker sin Bisp, hvordan især et Steds blev sadt for ham og hans høyærværdige Ægtefælle, som følger ham, et Par store høye Sovestole NB. ved Aftensbordet, med splinternyeudstoppede Stoffes Hynder, og hvor meget de end Begge frabade sig denne Stads, dog maatte lade sig det gefalde; hvordan Bispen ikke kan gjøre nogen Bevægelse, uden Præsterne, alle som een, staaer op og bukker o.s.v – De Stakler! og den arme Bisp! Hvem mon det generes meest?

[27] At jeg intet fik fra Dig, min Moer Cappelen, foruroeliger mig saa meget mere, som min Drøm ikke vil forsvinde af mine Tanker. Skulde nogen hos Dig, eller nogen af vore fælles Elskede fattes noget? Gud i Naade forbyde det!

Og nu bragte et Bud fra Byen mig Breve fra min kiære hulde Lotta, som ingen Leylighed lader gaae forbi uden at glæde sin C: med nogle Ord, og fra min syge Kista, som plaget af Bylder og Feber (foraarsaget ved disse) dog skriver –

Saa er hun gaaet bort, hun ogsaa, den vakre unge Kone, den ømme, ypperlige Moder, bort fra sine 6 Smaae, bort fra den gamle Moder, bort fra et Liv, og en Mage, som ingen Glæder mere havde at give hende. Gode, vist høylig miskiendte Madam Arntzen $\leftrightarrow$ i ^{hvad} Feyl og Mangler du end havde (*alle* de, man saa gavmild tillagde dig, maatte den sorteste Avind allene kunde finde ud) du var dine 6 velsignede Glutters ømme omhyggelige Pleyerske og Opdragerinde, du var din gamle Moders hulde gode Datter – Fred med dig! Guds Fred! og over dine Smaae Moder- og paa en vis Maade Faderløse, og over den mod Graven heldende Moder! De bittre Deltagelsestaare du græd med og for mig, ere nu giengieldte – dog, for dig, du Lykkelige, flyde de ikke. Men Gud er jo de Forladtes Fader. Hvil sødt!

Det er min stakkels Zarines Fødselsdag i Dag. Alle ere færdige til Reysen,

Vognen forspendt. Moer Chrystie, sagde Walbohm i Morges, kommer her i Aften, for at blive nogle Dage i Nærheden af ham, at han kan see til hendes Kind, som er meget slem efter den fatale Byetour. Hun slipper nok ikke en smertelig Operation. Det er leyt, vi skal være borte men Lina lover, at holde hende med Selskab, og i Morgen i god Betids haaber jeg, vi alle ere hiemme igien –

[28] *Onsdag 13de* «Nu først? Jeg synes, Moer vor, du bliver lidt for skiødesløs med din Journalholding. Fra Søndag Til Onsdag er 3 Dage, og jeg har rigtig været hiemme siden Mandag Eftermiddag, da vi fandt den gode Moer Chrystie her, bleeg og forbunden og nedslagen, og siden – – «Ih saa gaae dog ordentlig frem som du pleyer. Du vil nu vel oven i Kiøbet snyde os for de Dage, du ikke har seet til disse stakkels Blade, og for Nannestadtouren, og for» – – Beskrivelsen over Frue Jensen? Ney, det var at berøve disse, desuden nu saa mavre Blade, en af sine største Prydelser. Men siden I nu endelig vil have det saa ordentligt, mine Elskede, saa kiører vi nu, Jeg, Zarine og Nella afsted til Nannestd – det er Sønd: Midd: Kl 1½ – efter at Hertel, Telja og Lina har lovet at holde den ventede Moer Chrystie med Selskab. Skriveren er til Hest, tager en kortere Vey, og er der før vi. Lidt nedenfor Præstegrød møder vi en heel Flok unge Piger, anførte af Poppenheim, iblandt dem en Jomfr: Zelmer, som Dagen efter, i Følge med Jomfr: Jensen (som er i Bierkes Huus) skal reyse til Trondhiem. Nu holder Vognen, og de godlidende, hæderværdige Præstefolk, Mand, Kone, Svigermøder, Svigerinde, staaer i Dørren, tager saa venligt imod os, kappes med de unge Piger som nu ogsaa ere ariverede, at hielpe os tilrette, føre os ind osv – og nu triner vi ind. Mine Øyne, som først med Velbehag faldt paa det runde saa stadseligt dækkede Caffebord, flyver, som Staalet trukket af Magnetten, derfra, til en Figur, som med et dybt Kniks nærmer [29] sig mig – «Det er Frue Jensen!» farer som et elektriskt Stød giennem alle mine Nærver (Poppe havde hvisket til os, at hun var der) men hvor har du seet hende før? Jeg faaer neppe Tiid at hilse rundt, endnu mindre at giengielde Fruens forbindtlige Ord – hendes <...> ^{Stemme}, hendes Fagter, alt overbeviser mig mere og mere om, at vi ere gamle Bekiendtere – Saaledes drømmende har jeg sadt mig ved hendes Side, drukket min første Kop – og nu, ved denne velsignede alt oplivende Safts Bistand, opgaaer der med et et Lys i min mørke Forstand: «I Todes *Kiærligheds Nytte* saae du hende»

lyder det nu tydeligt for Siælens Øre, og for dens Øye staaer saa aldeles, som Fruen sidder for de legemlige, *Natten* i al sin Fælhed, uden at et eneste Træk, ved den samvittighedsfuldste Sammenligning, behøver at tages fra, legges til, eller forandres. Da jeg nu er forsikret om, mine Elskede, at I alle har den Ære, at kiende hiin ædle Frøken Carstens, *Etatsraadens Syster*, skiaenker I mig vist Beskrivelsen over hendes sande Contrafey; thi det er hun, hvordan I snoer og vender hende, ud eller ind. For at give denne saa vel lykkede Copie al muelig Fuldstændighed, staaer hendes Niece, Jomfr: Zelmer, som *Dagen* ved hendes Side. Desværre er Ligheden her ikke nær saa stoer, dog i Sammenligning med Tanten er hun en Engel, og uden al Sammenligning, en bliid, godmodig Skabning, og ret vakker. Hendes Kiæreste, en ung Kiøbmand Rualt, kunde ogsaa saa halv om halv passere for en Pendant af Todes Sønderjyde – men saa ere ogsaa alle Sammenligninger gjorde denne Gang –

[30] Kreftings vare endnu paa Nannestd, og Præsten Brock's saa vi ret var en heel Forsamling. Men for mig kastede *Natten* saa megen Skygge over alt omkring sig, at det ikke var mig saa *gemytligt* paa den, ellers for alt Vaas og Sladder og Nyhedssyge fremmede, godlidende Præstegaard. Hr Bierk har faaet sin Moder til sig, en 72 aarig Matrone, jævn og simpel som ^{det sig} en agtbar Bondekone sømmer. Alle i hele Huset kappes om at forsøde hende enhver Alderdommens Besværlighed; dog, da hun sit hele lange Liv igiennem har fulgt Naturens Love, vilde hun ikke føle disse saa meget endnu, om hun ikke havde haft det Uheld, at forbrænde sin ene Fod, som vel neppe bliver ganske helbredet mere. Forgiæves ønskede det gode Præstepar sig den Lykke at faae hende til sig, saa længe hendes Svoger, Obr: Bierk levede, hos hvem hun var i 31 Aar.

Mand: Morgen toge Jomfr: Zelmer og Jensen bort, fulgt til Veye af Rualt, som med det samme tog til Byen. *Natten* viste sig kun et Øyeblik, og forsvandt. «Det er ikke ^{smukt} <...> men desværre ganske sandt» at jeg – og ikke jeg allene – om just ikke vare glade ved, dog heller ikke sørgede over at Fruen ikke befandt sig vel, og holdt Sengen. Men hvem sørger over, at see sig befriet for *Natten*, den Nat at sige som ingen Søvn bringer?

Og da vi nu kom hiem Kl. henimod 5, mødte vi den blege, forbundne, nedslagne Moer Chrystie, hvis Kind *Dagen* før var bleven skaaren. Lina havde

troelig holdt sit Løfte, og giort alt hvad hendes lille Evne strakte til for at opmuntre Moer Chrystie, den gode, taalige Kone

[31] Seent om Aftenen kom Nellas Syster, Bea Møller, og Borch, Nellas Kiæreste. De bliver her, troer jeg, denne Uge ud. Der spadseres, synges, lees, etc. Moer Chr. og jeg sidder for det meste som Tilhører- og Tilskuerinder. Den gode Patientinde er meget bædre og muntre, men vi vilde gjerne, Walbohm og jeg, at hun blev her nogle Dage endnu, og modtog sin Præst – som hun venter Løverdag – saa brav, som det er mueligt, hun i saa kort Tiid kan blive.

Torsdag 14de I Nat frøs det, saa Marken i Morges var hviid, Bønner, Portulak og Kartoffelgræs bortfrosset, og i Eftermidd: drak vi Caffe i Haven. Dog faldt det, nu Kl: 4, lidt svalt, og er det her i mit «smag- og skyggefulde Kammer, endda svalere, saa jeg snart igien maae søge Solen.

Hvad det «Smag- og skyggefulde» vil sige? spørger nogle iblandt Eder om, mine Elskelige. Jo, Overauditeur Hansen, en grumme stoer Pedant, bestilte i Sommer hos Jomfr: Løfenⁿ²⁹ en Hat til sin Kone som maatte, og det endelig, være saaledes

Løverd: 16de Ogsaa i Gaar^{drak vi}, men rimeligviis for sidste Gang i før denne Sommer, vor Caffe i Haven. Imens vi sadde der, kom Brockes og Poppenheim. De vare siden i Afskeeds Visit hos Walbohms og Mørkes. Da de kom tilbage, vare de begge, især Poppe (Præsten var ikke med dem) saa nedslagte, at det stak giennem mit, ved enhver Skilsmisse lidende Hierte. Sporet af Taarene paa den ellers altiid saa muntre Poppes Kinder, vakte paa engang alle Forestillinger om det Ubehagelige i hendes saa utidige og uventede Reyse fra disse Egne, og vi bleve enige om, min ømme gode Koren og jeg, at bede hende blive hos os til over Julen for det første, da hun imidlertiid bædre kunde indrette sine Ting, osv – Og paa engang forsvandt de mørke Skyer. Nu bliver hun.

[32] Brockes ere reyste, og Gud veed naar, eller om jeg nogensinde seer min gode fromme Gina Smith igien. Giid de med deres lille søde Ane kom hurtig og godt til deres Bestemmelsessted, Friderichsværn, og da kunde faae blive der i Roe.

Søndag 17de Borch og Bea Møller toge nu ogsaa bort, og Hertel fulgte med

dem til Byen. Borch medtog Pakker og Breve til Dig, Elskede Maja C.; men fra Dig hører jeg intet. Posten kom i Aftes – jeg var ikke frisk – den bragte mig ikke det mindste, og jeg fik endnu mere ondt for Brystet, og Feberkulden fordobledes. Gud veed, hvad der anlediger denne Taushed. Naar jeg kun var vis paa, at ikke Du selv eller nogen af Dine Elskede fattedes noget, saa gav jeg mig tilfreds, i hvor tungt det er, saa usædvanlig længe intet at høre eller see fra min ømme Maja

Søvnen har ikke styrket mig. Nu sidder jeg her i mit lune Kammer, som i Dag for første Gang er opildnet, og skulde skrive af alle Kræfter for at faae de mange Breve færdige, som Borch skal have med sig til Kbhn – Af *alle Kræfter*? Ja, naar der kun var nogen at tage af. Moer Chrystie kommer her igien i Dag for at blive her nogen Tiid med sin syge Kind i Nærheden af Walbohm.

Mand: 18de Det var alt mørkt i Aftes, Fader Chrystie var kommet hid for at see til sin Kone og os Alle (han og hans lille Jørgen gaaer nu og spadserer herudenfor) da kom et Bud fra min Rikke, og bragte mig det velsignede Brev fra min Moer Cappelen – men af 4de d: M – Aarsagen, at det kom saa seent, var at der fulgte en lille Bog med, og at det altsaa har maattet vente paa Leylighed – Nu, det var nogen, var stoer Trøst. Men jeg er slet ikke frisk faaer ingen qvægsom Søvn, fik den ikke engang i Nat efter Modtagelsen af det kiære Brev, hvori ogsaa var et Par ^[33] Linier fra min elskede Thrinesara. Eder Begge min Tak, I Dyrebare; og Dig endnu en Gang Tak, min T: for det muntre Brev til stakkels Zarine vor som ikke forfeylede sin Virkning. Hun blev rød af Glæde, da jeg gav hende det. Du er hende saa inderlig kiær, og hendes Hierte hænger saa fast ved dem, som engang ere blevne hende kiære.

Tirsd: 19de Selv dette skønne, alt oplivende Høstveyr, den tilbagevendende Sommer, kan ikke jage den slemme Feberhovedpine og dennes øvrige Følge paa Flugten. Min gode Moer Chrystie bliver daglig bædre, men maae endnu ikke tænke paa at reyse hiem. Nu tog Præsten og lille Jørgen bort, men lovede at komme igien og see til Moer, og tage liden Ragna med, som i Dag kommer fra Byen. Muelig faaer jeg med hende et Brev fra Tøyen, og maaskee – dog jeg vil intet, slet intet vente.

Fader Mørk var her i Aftes med sin Lisemoer, som i Dag tager hiem til sine,

begge upasselige, Forældre i Gierdrum[.] Præsten er ikke heller ganske frisk, og gik tidlig til Sengs, men vi andre Patientinden undtagen, sad en god Stund oppe, og fordybede os saaledes i Oldtiidssagn, at vi glæmte hvor gamle vi selv vare, og hvor mange Klokken var. Den glæmmer man let i en interessant Samtale, og det er Samtalerne med Mørk stedse. Selv min pinagtige Hovedvee syntes at have Ærbødighed for den ærværdige graae Oldtiid, og holdt sig roelig, saa længe vi vandrede om i Herculaneums og Pompeiis Ruiner. Men i Nat gientog den med fordoblet Vælde sin Ret, og de faa Timers Søvn den undte mig, viste mig mørke, beængstende Syner. Blandt andre Thrine Olsens Død og min Zarines inderlige Smerte. Jeg vaagnede med Smerte i Hovedet og yderlig mat; men takkede dog Gud, at jeg ikke drømte mere.

[34] Kl 6½ O! Alnaadens Gud! kunde jeg, da jeg den forbigangne 19de Septbr ilede i Dine Arme, dyrebare Maja, kunde jeg da tænkt paa, at jeg i Dag skulde smaaelig samlet de sidste Haveblomster for at pynte min Saras Grav, hendes, som blomstrede som den yndefuldeste Blomst ved min Side, hendes og Vilhelms, min Siæls Yndlinge – jeg da saa lykkelige Moder –

Onsdag 20^{de}

Forsvinder, Forsvinder, I martrende Minder,
Som mane tilbage De frydfulde Dage,
De svundne, forsvundne – Ak! evig forsvundne –

Ney, de vil ikke forsvinde, ikke flye, de martrende Minder. Hvorhen jeg seer, seer jeg Sara, som jeg i Dag et Aar saae skal hende – jeg seer intet uden hende, føler intet uden hendes Tab og hendes Broders. Men jeg er ret meget syg, og for svag til at kiæmpe mod de nedtrykkende Forestillinger –

Jeg har glædet mig saa til at see Tøyen, min elskede Lotta, alle de dyrebare der, maae kun intet forbyde denne kiære med saa megen Længsel imødeseete Samling. Jeg er saa underlig tilmode, men det er vel det matte, lidende Legeme som om^{ind}hyller Siælen i Mismods og Ahnelsers Taage. Klarer det i Morgen, efter en roelig Nat, op i min Hiærne vil denne Taage svinde bort. I *Morgen* – ja i Morgen vil jeg vist vaagne frie for den martrende Hovedpine. Da vil min Koren, jeg skal følge med ham til Ritmester Ingiers. Jeg blev heller hiemme den kiære Morgendag. Men «Lydighed er jo bædre end Offer» og saa festligholder jeg den

jo saaledes som allerbedst.

[35] Da jeg i Formidd: kom op til min Koren, stod en af vore Naboekoner, en ung, vakker, bliid Skabning, hulkende uden at kunde tale. Jeg vidste, hendes Søn, hendes eneste Barn, havde længe været sygt, og troede, det nu var gandske røvet hende. Jeg torde neppe spørge. Den Arme! Tænker Eder, I Elskede, hvad Lidelser det maae være, som tvinger en Moder, en sand øm god Moder til at sige: «Han lever endnu, ikke bædre, men heller ikke lettere; ak! men der er noget skrækkeligere end Barnets Død» – Jeg vil ikke ængste Eder for den Ulykkelige i længere Uvished. Hendes Mand er beskyldt, og desværre nok med Ret, for, Medviden i hans Broders Postran, og nu dømt til 4 Maaneders Fæstningsarbejde.

Ak! I seer hende, den blege angstfulde Moder mellem det døende Barn og den saaledes tabte Mand – Gud seer hendes, den vist Uskyldiges Taare. Jeg har følt dem smertelig, og mit Onde i Hovedet og i Hiertet har taget til.

Gud give jeg i Aften maae faae gode Tidender fra Tøyen, fra alle de Kiære, med Hertel. Han kommer vel seent.

Aften Han kom dog ikke senere, end jeg kan sige mine Dyrebare, at alt er vel, saare vel paa det kiære Tøyen, og med alle, hos alle mine Egne. To Breve paa engang fra de elskede Døttrene mine dernede – Det ene (begyndt 19de Junj, først endt og afsendt 18de August) fra Dig, min Malla, skal jeg, for at beroelige mit Hierte, og Dit, som jeg saa uforsætlig har bedrøvet, som jeg saa giærne vilde glæde, skal jeg besvare fra Tøyen, og ligesaa min hulde Kattys. O! hvor har de styrket mit Hierte, de barnlige Breve. Og hvor har det smigret det, at mine stakkels Dagb:bl: kunde interessere en Treschow saa meget, at han over dem glæmte Collegietimen. I tilgiver [36] denne lille Forfængelighed (som maaskee ikke er saa lille da) thi *hvad tilgiver I ikke Eders Moer Koren?*

Den 21de Septbr

O! at jeg ey paa Tankens Vinge
Til Majasdal kan svinge mig!
At jeg ey selv Den Elskte, Dig
Kan mine ømme Ønsker bringe

I et – ak! kun Eet Favnetag!
O! at de hede Taare qvæler,
Mens Mindet ved det Svundne dvæler,
Hvert Glædens Udbrud – Selv i Dag

Med disse hede Taare, som, om de end «qvæler Glædens Udbrud» dog ikke kan qvæle Følelsen af denne Dags Værd i min Siæl, hilser jeg den, Din den velsignede Dag, dyrebare Veninde! Mine Ønsker, mine Bønner læser Gud i dette Hierte, hvis Taknemmelighed, hvis dybe Følelse af hvad det skylder Dig, og flere af Jordens Bedste, er dets Stolthed som Eders Venskab og Kiærlighed dets høyeste Lyksalighed.

Saa blidt smilede det forbigangne Aars 21 Septb^r ogsaa, og dens Smiil virkede dobbelt efter mange mørke regnfulde Dage. Mange Gange smile den Fryd og Fred i Din Siæl, Du Gode, og i alle deres, for hvem Du lever, lever mere, end for Dig Selv, den velsignede Dag!

---

[37] *Fred: 22de* Jeg kom ikke til Moustad i Gaar, hvor der ingen Forretning blev af, men tog i den ⁿ³⁰ Sted til min gode, kiære Rikke, som jeg fandt mat og svag efter et Par slemme Dage. Men hun blev raskere og raskere, og vi havde det saa godt, for det meste ene vi to, undertiden tog den muntre, behagelige Husfader Deel i Samtalerne, og undertiden afbrødes de paa en ikke ubehagelig Maade af de glade Glutter. Min Lina var fulgt med Hertel og Lunde did – de toge videre, og kom igien i Aftes og hentede hende, og vi fulgtes ad tilbage – Lunde kiørte for mig – i det herligste Maanelys. Paa Ejdsfoss og til Strømsø fulgte min Rikke mig saa giærne, og der vare vi som oftest i Gaar. Fornam Du os ikke? dyrebare Maja!

Stakkels min gode Moer Chrystie! hun var i Gaar, og er i Dag ussel i sit Øye, og har nogen Saarfeber, hvorfor hun maae holde Sengen: Og naar jeg kommer ind i dette Kammer, seer en liggende, en Syg, paa dette, Saras Dødsleye – Jeg vender let tilbage uden at vove mig derind. Nu er Præsten her, og sidder deroppe, og den troe Poppenheim forlader hende ikke. Men jeg har travlt med Indpakning etc til min Morgenreyse, og her ventes i Aften Fremmede, Obr: Meyer og Frue Borchgreving. De skal være meget velkomne, maae det kun ingen Stands giøre i

min Byetour, thi formodentlig bliver de her i Nat.

Dit kiære Brev, elskede Maja, begyndt d: 9de endt d: 17: d M har jeg nu faaet, og seer Du! heller ikke denne Gang var min ængstelige Drøm uden Betydning. Du har været syg, min elskede Egersøn, meget syg: Ja, jeg saae Dem jo bleeg og udmattet, og min Vilhelm siddende ved Deres Seng. Siden saae jeg Dem igien saa blomstrende og frisk, og Gud skee Lov, at ogsaa denne [38] Deel af min Drøm begynder at gaae i Opfyldelse, at jeg naar jeg seer Dem engang igien, kan haabe at see Dem som den trøstende Deel af min Drøm viste mig Dem. Stakkels Lisemoer! Dog, naar det er saaledes forbi, o! hvor let forvindes da og forglemmes de bittreste Lidelser! Ney, ikke forglæmmes: de mindes med Tak til Gud og forøge Følelsen af den tilbagevendte Sandhed og Lyksalighed

Man fortæller, at den unge nyelig gifte Lumholz har nu stillet Forsøg med sit spæde Barn, hvorlunde det kunde hærdes til at udholde al Møye og Besvær i Fremtiden, og at disse Forsøg har lykkedes saa slet, at der nu tvivles om Barnets Liv. Saa har han blandt andet havt det ud visse Timer i al Slags Veyr og for nogen Tiid siden i skrækkelig Regn og Blæst, efter hvilket det nu svæver i yderste Livsfare. Han maae dog nok have i det mindste en Skrue løs, og Guneld Solberg er endda ikke saa misundelsesværdig som de Fleste troede, kanskee troer endnu.

Donatoa som fulgte Dit Brev, vennehulde Maja, har jeg ladet blive uaabnet, da jeg ikke vil føre mig selv i Fristelse[.] Der vil gaae mang en Dag, uden jeg tør give mig i Færd med hvad der fordrer saa megen og spendt Opmærksomhed. Jeg faaer neppe et simpelt Brev til at glide ret fra Pennen, eller en jævn prosaisk Bogs Indhold ret i Hiærnen. Den vedholdende Hovedpine, som dog nu synes at give efter for min Taalmodighed, har sløvet selv de grovere Sandsereenskaber

Freden med Sverrig skal være nær, man troer endog sluttet. Ordinantskiæden er ophævet, og nesten alle Melitaire vender triumpherende tilbage til de kiære lune Arnesteder. Alle? O! hvor mange vandrede heden, til det end bædre, virkeligere Hiem. De Lykkelige! Men de, som nu forgiæves seer den elskte Ventede imøde, og istædenfor ham modtager Efterretningen om hans længere Bortvandring, hvorfra han ikke vender mere tilbage – De Ulykkelige! Og de, som veed, at Manden, Sønnen Broderen, Vennen, Elskeren ligger langt fra deres Arme, kold, alt [39] henfalden i Støv. Gud trøste Eder Alle! og han er rig paa

Trøst –

Lina og jeg har da ogsaa grædt de Taare forgiæves. Mad: Arntsen lever, og skal, efter en meget farlig Sygdom, nu være fuldkomen frisk. Vel for hendes gl Møder, hendes Børn. Hun havde været lykkelig. Meyer og hans Brud lode sig nu undskylde, at de ey kan komme denne Gang. Det er anden Gang vi har ventet saaledes efter dette Herskab. *Det* bliver da ingen Hindring for vor Reyse i Morgen. Alt er indpakket, og saa tidlig mueligt ville vi afsted, jeg, Linchen – som nu gaaer og kiører Korn ind – og Nella, som skal tage en Afskeed endnu med sin Borch, inden han forlader Norge. Nu vandrer ogsaa disse Blade i Vognskrinet, og seer ikke Dagens Lys før paa det velsignede Tøyen.

Kom nu kun min Koren hiem i Aften! Dog det gjør han nok

Løverd: 23de (endnu paa Hovind) Og hvorfor er du ikke kommet længer? Moer vor! Eller er det endnu saa tidligt paa Dagen? Langt derfra, mine kiære Børn. Kl er over 10. Men i Dag kommer jeg ikke længere. Det er et rasende, ægte Jævnøgnsveyr, og for min Linas Skyld opsatte jeg Reysen til i Morgen; maae det da kun blive bædre. Ogsaa var det en stoer Fristelse, at min Koren har lovet, da at følge med os. Nella foer afsted «paa Kiærlighedsvinger, som bringer over Dal over Søe den elskende Møe» –

Og jeg sætter mig nu hen og begynder flere Breve til Kbhn, som skal med min kiære Præst Ottesen, og til min Maja C: som skal sendes hende saa snart jeg kommer ind.

I Dag et Aar fulgtes vi ad, Du, Maja mi, Din Thrine, (vor Thrine) Lottamoer, Egerpræsten, Petruska, Sally, ak! og min Sara, og min Koren og jeg. Vi kan nu ikke mere *Alle* følges ad – Men jeg vil søge at løsrive mig fra disse qvælende Minder. I det mindste bør jeg ikke kiede Eder, I Elskede, ved disse evig eenslydende Toner! Dog hvordan kan jeg undgaae det, naar disse Blade skal [#] være en Gienlyd af mine Tanker og Følelser – og det ville jo de skulde være.

Præsten Chrystie og Fogden, som ogsaa var her i Nat, ere tagne bort, og jeg har nu sadt en Times Tiid hos Moer Chrystie, som nu bliver kiendelig bædre, men dog holder Sengen, da Walbohm troer, det skal befordre hastigere Helbredelse. Hr. James, ellers saa kiæk, er reent imponeret ved sin Hustrøes nærværende

Forfatning, og reent haandfalden ved at savne hende i sit Huus[.] Men de gode Ægtemænd, disse Jordens vældige Herrer, har godt af, at de imellem lærer at sætte den rette Priis paa os skrøblige qvindelige Redskaber, og føle, hvor uundværlige vi ere dem til Livets Lyksalighed. Kun gjør det mig ondt, at en saa from god Skabning som min Moer Chrystie, har maattet tilkiøbe sig denne Triumph ved saa mange Lidelser.

Faer Mørk (han er en Undtagelse fra Reglen. Hos ham beholder Qvindekønnet stedse sin tilbørlige Rang) har sadt en god Stund og snakket med os. Nu gik han til sin med Middagsmaden ventende Kone. Jeg kan aldrig see dette Ægtepar, samlet eller særskildt, uden at tænke mig *Thelemon og Baucis*.

Arme Nella! hvor det øser ned, og hvor jeg har det godt her i mit lune Kammer. Men saa i Aften, naar jeg havde sadt saa glad iblandt Eder, I Elskede Ventende[.] Dog, i slig Veyr, venter I mig ikke, vil endog være fornøyet med at Eders Moer Koren og Linaungen ey vovede sig ud. I forstum Dage var det mig intet at blive giennemblødt; men nu er jeg bleven meget, meget gammel over 10 Aar ældre, end jeg var for et Aar siden.

Aften Endnu raser Veyret ligedan, og tegner ikke til at blive bædre i Morgen. Jeg er ret saa ængstelig, saa længselfuld, og tør ikke bestemt tænke paa Reysen, og tænker nu kun paa, hvor de velsignede Mennesker nu vilde været samlede glade om os, og hvor fattige de ere blevne, da Nella kom ene.

[40] *Tøyen 28de Septbr. Æns^{Tors} dag*

Ja, I Dyrebare, saa mange smertelige Dage ere hengledne, siden mit Farvel fra Hovind. O! hvilke Timer, Dage og Nætter har dette været Eders Moer Koren. Først nu er mit stakkels Hierte roeligt nok til at tage fat paa dette mit kiære Arbeyde, først i disse Øyeblik da min Maja, mit fromme, dyrebare Barn, efter nogle Timers styrkende Søvn begynder at give os grundet Haab om, at hun igien vil vende tilbage til Livet, til den trøstesløse Moders, den dybt bøvede Faders, til alle sine elskede elskende Sørgendes Arme. Det er i Dag den 14 Dag hun har lagt paa det haarde Sygeleye, hvor hun ofte har svævet mellem Liv og Død – Ak, hvordan kan jeg fortælle Eder det alt og omstændeligt?

Da Hertel kom fra Byen i Gaar 8 Dage – har jeg maaskee alt sagt Eder det? – og han saa underlig undgik alle mine Spørgsmaal om hvordan det stod til paa

Tøyen og med Jes og Maja, da foer det mig ahnende giennem Siælen, at det ikke var rigtigt; men han dyssede mig i Søvn ved Digt om sig selv, at han havde sviret om Natten, osv – Det var Sorg, inderlig Angst, og de af Graad opsvulmede Øyne der gav ham dette forsvirede Udseende, som passede saa godt til hans Udsagn. Og tænk Eder – o, I kan det Alle, og Eders Hierter vil bløde blot ved Erindringen – han forlod min Maja, uvis, om han nogensinde skulde see hende mere her paa Jorden, paa denne Jord, hvor ogsaa han har mistet saa meget. Arme Hertel! arme min Koren, som fik dette Skrækbudskab, og skulde skiule det for mig.

[41] *Michelsdag* Hertil var jeg kommet i Gaar, da Doctor Møller og Kone kom, han paa Embeds og den fraværende Thulstrups Vegne, og begge for at see til Maja og os Alle. En roelig Søvn har styrket den kiære Syge, hun har spiist med Lyst og Smag, og hørt med Fornøjelse et langt Eventyr jeg har fortalt hende, og altsaa kan jeg nu, end gladere end i Gaar, fortsætte de overstandne thi det haaber jeg til Gud de ere – Lidelsesdages Begivenheder. Den gode, sieldne Hertel udførte sin tunge Rolle, de andre ligeledes de, han gav dem. Og min Koren, den ømme kiærlige Fader, som fik, og maatte faae at vide, at hans Maja, hans Hiertes Yndling, laae nesten uden Haab, som under Paaskud af en Embedsforretning, Hertel havde glæmt at tale om i Edsvold, tog herind, ak Gud, som jeg tog paa Veyen hid, da Dødsbudskabet, det knusende, mødte mig. Hvad har han ikke lidt, denⁿ³¹ Ømme, Gode, paa denne ensomme ængstelige Reyse! Men saa skrækkelig som min blev den, Gud være evig lovet, ikke afbrudt, og noget trøsteligere lod Tidenderne ham imøde fra de ædle, sande Venner her, som søgte at beroelige ham[.] Han blev her kun til neste Dag, for ikke at uroelige mig, forlod sin Maja bekymret, men dog med Haab og kom hiem med samme uforandrede Udseende, som kom han virkelig fra Edsvold og en Forretning. Paa Hertels Foranstaltning var ogsaa min Telja kommet hid, som det kiære syge Barn havde længtes saa meget efter. Hun maatte til Houg, hed det, hvor hendes Nærværelse var aldeles nødvendig – og saaledes enedes de alle om, at bedrage mig til mit Bedste, og jeg godtroende Stakkel satte ingen mistillid til alle deres Foregivender, og [42] Gud gav det ømme Bedragerie Biefald, og lod det lykkes over Forventning. Først paa Veyen hid begyndte min Koren at forberede mig til at finde Maja lidt upasselig,

og nu saae han først for Alvor, hvor nyttigt det var, jeg ikke havde vidst *noget* thi nu slap han ikke, før han havde sagt mig alt. Dog, først her, og efterhaanden har jeg faaet det Hele at vide, og med hvilken mageløs Skaansel de har gaaet frem, de Ædle alle, det ham som ene kan lønne dem evindeligt!

Den første Aften var den smerteligste, det første Møde med min Jes i Haven, med min Lotta her i Stuen, de sørgende vaade nedslagne Blik til Svar paa mine Spørgsmaal – ney, det var Dødsmarter. Jeg fik ey Lov at see hende før Mandag, da Thulstrup, den ømme, gode Thulstrup selv førte mig ind til hende. Men hun var meget meget ussel, kunde ikke ret løfte sine Øyne til mig, og Munden drog sig til et Smil, som naar dette kiæmper med den frembristende Taare, men de slappe Muskler tog strax igien sin forrige intetsigende – og dog saa smerteligudtryksfulde – Stilling. Thulstrup, (som da Hertel hentede ham hid første Gang, sagde inderlig bedrøvet: «Hvorfor vil dog de Børn endelig have mig? Kan jeg nu heller ikke hielpe her? O, gaae til en anden Læge: til Møller» – Men Hertel slap ham ikke) Thulstrup turde intet Haab give mig, kun Udsigt til Haab, og Trøst. Tirsdag Morgen klarede hans Ansigt op. Men siden har han ikke været her, da han i største Hast er kaldt til Toten til den brave almindelig elskede som agtede Major Darrhe, hvis Liv Gud give ham at redde, til Held og Glæde for mange, for Nationen, for den sande Store og sande Ædle Christian August, hvis [43] Ven han er, i dette hellige Ords helligste Forstand. Møller har imidlertid som sagt seet troet til hende, vor Maja, og er altid min kiære gamle litle Doctor. Hans Kone stode Glædes og Veemodstaare i Øynene, da hun saae mig i Gaar siddende her ved mit Skriverie, og læste, sagde hun, i mit Ansigt, at det stod vel til. Og mens de vare her, kom den velsignede Don Pedro, bekymret selv for vor Maja, med den elskede anden bekymrede Majas vennehulde Brev, det 5te, jeg i Dag under et har, ikke besvaret, men i faa Linier indtil videre takket for. Faer Cappelen blev ^{hos} os til Kl 10, Presidenten kom hiem, og Aftenen gik morsomt. Mathias med sin Lygte paa Hatten lyste sin Herre, min Jes og unge Steen hiem.

Vor kiære Egerven er Gud skee Tak frisk igien, og at hans Siæl har ikke lidt med Legemet, det vidner de skønne Linier til Din Fødselsdag, min Maja, dem jeg saa giærne prydede min Dagbog med, om jeg torde, det er, troede mig dertil berettiget. Jeg kunde ikke bare mig for, at vise Wulfsberg og Ottesen dem, da de

kom her en Aftenstund, og der var især to ægte jeanpaulske Linier deri, fandt Pastor W – Han var her i Gaar det meste af Dagen, og var gaaet netop, som Møllers kom. Vi havde mange Ting paa Bane, Præsten og jeg, og skøndt syg og nedstemt, gjorde min Glæde ham glad, som alle fjærn og nær har lidt med mig og Mine i disse ængstelige Dage, og nu glæder sig med os. Var nu kun den gode Faer C: i sit Hiem – han har et fælt Veyr i Dag, stakkels Faer C! men hvad ændser den raske Mand Storm og Slud! – og havde dryppet Trøstens^[44] blide Balsam i Dit ømme Hierte, min Maja, og i Dit, min Thrinesara. Jeg begriber, hvor bange I længes og venter, haaber og frygter.

Som vor kiære Schmidt gjorde vel i, at vende tilbage til det Liv, for hvilket han er saa umisteligt, til de Mange, der saa bittert vilde savne ham, der nu saa hiertelig glæder sig og takker Gud, som gav dem ham igien, saa gjorde gl. Justitsraad Gram vel i at forlade en Verden, hvori ingen vil savne ham, hvor han var sig og den en Byrde. Som en Helt drak han i Malagaviin (hans Yndlingsdrik) den sidste Afskedsskaal med sine om Dødsleyet staaende Børn og opgav Aanden kort efter med sit sædvanlige Ordsprog: «Hvad gjør vi nu?» Svaret faaer han hisset.

Eftermidd: Min Maja har nu spiist efter sin Maade ret godt, og nu byder Kista et Stille! overalt, at hun kan faae sove. Lotta sidder med en Bog halv slumrende i Sophaen, og min Koren gaaer røgende opog ned ad Gulvet. Lina og Hanna floxer i neste Værelse, og Telja sidder hos sin halvslumrende Maja. Ogsaa mig vinker Sophaen til et lille Blund, og jeg finder vel noget søvndyssende Produkt blandt de Piecer, Wulfsberg har sendt mig, som egentlig skal til min Maja C vist ikke efter hendes, heller ikke Don Pedros Ordre, men Hr Schuboths Godtbefindende. Gaae Du nu ogsaa og hvil Dig, min troefaste Kista, som i disse 14 lange Nætter ikke har havt en Times tryk Søvn, men vaaget ved Majas Leye.

^[45] *Løverd: sidste Septbr* Lad mig blot sige Eder, I Dyrebare, at min Maja i Dag er saa færm, har sovet og spiist, smilet og snakket – og at Darrhe, den ædle Mand, bliver givet sin Familie, sin Prints og sit Land igien. Thulstrup er kommet tilbage i Gaar, kommer her formodentlig i Dag, og vil ogsaa dele vor Glæde over den elskede Majas overstandne Fare. Han var ikke aldeles roelig, da han saae hende sidst[.] Nu vil han see en mærkelig, en glædelig Forandring

Men i Dag, nu om nogle Timer, maae min Koren reyse til sit Hiem. Gud være evig takket, at han kan tage did med et saa let, som han sidst, den Gode, tog herfra med et tungt Hierte, at han kan udbrede Glæde i det kiære Hiem, som sidst Sorg.

Vor Sally venter jeg nu hvert Øyeblik, og længes saa hiertelig efter at see hende, og at hun skal glæde sig med sin Moer Koren, og læse Systrenes, de Kiæres Breve, dem hun endnu ikke har seet, jeg endnu ikke kunde besvaret –

October

Tirsdag 3^{die} Sorg og Glæde gjør mig nesten lige uskikket til at skrive, mærker jeg. Dog ney, der er vel en mærkelig Forskiæl. Jeg har jo skrevet meget i disse Dage, skiøndt intet her. Og dog burde jeg skrevet her ogsaa, her især, for at I alle gradeviis kunde deelt min Glæde, kunde seet, hvordan den elskede Syge med hver Dag, ja, med hver Time, [46] faaer nye Kræfter, lever op igien til et nyt Liv. Ja, giid I Alle, Alle kun et Øyeblik sad og stod om hendes Seng, saa hende, vel endnu bleeg og mat, men saa bliid og munter, saa hende spise, saa hende slumre saa trygt og sødt. Just nu sidder hun oppe, og faaer sit Haar ret giennemredt, og har ingen Lyst til Sengen, men maae dog ikke sidde saa længe, som hun giærne ville.

Lina skræmte os, mig især, ret meget i Aftes. Hun klagede over Frysens og Matheds, og var brændende heed. Men hun havde nok sprunget ude i Gaar med Jes, uden Tørklæde og Hat, var for glad i sin kiære Hertel, som hun mødte langt nede paa Veyen, da han kom fra Byen, og det var skarp Vind og kold Regn. I Dag er hun Gud skee Lov frisk som Fuglen i Luften, og før jeg kom af Sengen i Dag, kom min ømme velsignede Lotta for at fortælle mig, hvor raske begge de søde Ungerne mine vare. Og det staaer saa læseligt paa alle disse gode Menneskers Ansigter, at de giærne kunde spare Ordene. Ubeskrivelig glad reyste den kiære, sieldne Hertel i Gaar tilbage til Hovind, og ubeskrivelig veed jeg den Glæde er, han der har udbredt, der og trindt omkring sig; thi selv paa hele Veyen hvor vi

pleyer hvile, var en almindelig Bekymring for os, og modtoges Hertel med Spørgsmaal om hvordan Skriverens Dotter nu var? og et inderligt: Gud skee Lov! tonede fra alles Læber da hanⁿ³² sagde dem, hun nu var uden Fare. «Men du taler om Hertels Tilbageyelse. Naar kom han da?» I Søndagsaftes seent, og blot for at see sin Maja bædre, os alle glade.

[47] Han har Forretninger i Dag, og maatte tilbage i Gaar Eftermidd: Det var altsaa kun faa Timer, vi saae ham, men de kunde giælde for mange, mange Dage.

Thulstrup har været her to Gange siden han kom fra Toten. Ogsaa af hans Ansigt straaede Glæden som et Gienskin af det livlige Smil paa Majas (ved igjen at see sin kiære Læge) svagtrødmende Kinder.

Men vor Sally seer jeg ikke, hører jeg intet fra. Hver Dag har vi ventet hende forgiæves. Nu har vi et Bud der, for at høre til hende, ak! thi sikkert maae der fattes det gode Barn noget, da hun ikke iler i vore Arme. Naar vidste hun sin Moer Koren saa nær, og det saa længe, uden at see til hende, og nu til den os igiengivne Maja?

Her har ellers i disse Dage ingen været, Jessen min og nogle saadanne Krabater undtagne, og den brave Capitayn Widding, som i Søndags kom for et Øyeblik at høre til den lille Syge. Presidenten har vi i disse sidste Dage ikke seet uden Morgen og Aften. I Gaar var han i Selskab hos Pavels. Den fameuse Professor P-1 var der ogsaa. Saa lidet «lover eller agter Christianienserne den udvortes Tugt» at de feterer og lade sig fetere af en Mand, der for sin Skiændighed er fradømt Embede og Borgerrang: Jeg vil intet «Vee» udraabe over dem, fra hvem *Forargelsen* kommer, men forargeligt er det dog for menig Mand, at nogle blandt Statens beste, d:e: første Borgere, giver Lov«en» saa lidet Medhold.

Tvende, imod Tidernes Sædvane ret behagelige Nyheder fortalte Presidenten i Dag: at min altid den [48] samme brave Moer Messels Ovidia i Gaar havde Bryllup med sin Balthazar Lange, og at den adstadige Rasmussen ligeledes i Gaar blev forlovet med Jomfrue Arbin, et Partie, alle finder saare passeligt. Jeg kiender kun *ham*, og agter ham meget, og ønsker, at den almindelige Stemme maae have og beholde Ret.

Frøk: Rosenkrantz blev i Gaar confirmeret, og man formoder, der snart

følger en anden Høytiid paa denne. Men I kan nu øve Eders Giættekunst til videre, mine Elskelige!

Vil I i dets Sted vide, hvordan vi her har det? Frue Lotta sidder og stræber med et Forklæde, hun strikker, som skal blive *godt og varmt* til Vinteren. Imellem prater vi lidt, og saa skriver jeg igien. Maja sover sødelig, og ved hendes Side sidder den fromme Telja seende mere paa den kiære Slumrende, end paa sit Strikketøy. Lina gaaer i Husholdningen med sin – og min kiære troefaste Hertelsyster, og ere de nok nu, samt liden A: Johanna, i færd med at stoppe Kiødpølser, som vist bliver «deylige, Madam!» Presidenten lovede at komme igien til Middag; og nu svandt med et den tykke Taage, som mørknede hid lig Aftendæmringen, og Solen træder saa majestætisk frem, og end mere bliid end majestætisk. See der, I Elskede, der har I halvfierde Side for de tre Dage, eller om de tre Dage, der ere forgangne, siden vi talte sammen her sidst. Kom nu kun min Sally!

[49] *Onsdag 4de* Hun kom i Gaar Eftermidd, det kiære Barn. Det var, som jeg tænkte, noget Ubehageligt som hindrede hende fra at komme hid: Gamle Fader Bøyesen har været meget syg i nogle Dage. Nu var han igien temmelig færm, og Sarabarnet saae friskere ud, end jeg i lang Tiid har seet hende.

Det er fuld Sommer i Dag. Maja har været længe oppe, og endogsaa spadseret frem og tilbage paa Gulvet – «og saa er du jo glad, meget glad i Dag? Moer vor!» Ja, jeg er det, og vilde være det end mere, om den gode, brave President ikke var saa skranten i Dag. Han lider meget, mere end man skulde troe: thi han er Standhaftigheden og Taaligheden selv; men for os, som kiender ham, og veed hvad han kan udholde ubemærket, er hvert Suk, Smerten aftvinger ham, et Stik i Siælen. Dog haaber vi, det med Guds Hielp snart vil gaae over, siden det kommer saa heftigt og paa engang. I det mindste pleyer det saa. Stakkels Lottamoer har den slemme Tandpine nesten stedse, i meer og mindre Grad; men nu glæmmer hun det og alt af Angst for sin Lawsonmand.

De venter mig derinde, min Maja, min Kista, min Telja og liden Hanna. Lina gaaer fra og til, som det sømmer sig en Husholderske, der maae have Opsigt med alt – Jeg skal læse for det lille Selskab – Der er min Troe Kista igien – nu er jeg

hos Jer!

[50] *Fredag 6te* Med Kiæmpeskridt gaaer Maja frem paa Helbreds Bane. Baade i Gaar og i Dag har hun sadt oppe hele Formiddagen, og Kræfterne vender tilbage med hver Time. Men vor gode Presidenter derimod vedbliver at være ret ussel, og har nu i tre hele Dage ikke kunde kommet til Byen. Med alt det trættes ikke hans Taalmodighed; og Gud lade den ikke blive sadt paa de Prøver, den kunde udholde!

I Gaar var Mad: Aars og hendes Døttre Frue Pr<y>tz og Luise, her i en kort Visit. Ligesaa Etatsraad Falbe, og et ungt Menneske, Lange, som er, troer jeg, Fuldmægtig hos Grev Knuth. Han seer flau nok ud, den samme Etatsraad: Dog fortalte han en Nyhed som nesten kunde udsone mig med hans Flauhed: Bonaparte skal have skrevet til vor Konge og takket ham for de brave danske Søofficerer, hvis Kiækhed og Sindighed han ene har at takke for, at den hollandske Flode ikke faldt i Engelændernes Hænder. At belønne dem, forbeholder han sig selv –

«De gik til Fædrelandets Ære
I fremmed blodig Orlogsfærd.
Og altid, evig skal de være
Det elskte Danmark værd.»

Vil I nu til Foranding høre en Anecdote aaf et andet Slags? I Dag fortæller man her, og alle Tilstædeværende bekræfter det, at Justitsraad og Raadmand Osterhaus broderer, med egne velvise Hænder, Kraver [51] og – pynter Dukker, som sælges paa Markedet. Det kalder jeg en Raadmand. Han fik nu Aandens Gaver til de smaaeste af alle Smaaeheder, det usle Menneske! – og Raadmand –

Breve hiemme fra vil ikke give mig Haab om, at see min Koren her i Morgen. Og dog giver mit Hierte mig dette kiære Haab. I Dag et Aar kom han saa uformodentlig. Han havde faaet høre, Presidenten var saa slet; og han var det virkelig –

Den 7de Octb^r

Med Morgengryet vaagnede jeg, og min første Tanke var Du, dyrebare, eneste Koren! men den var en Bøn, denne Tanke, og deelt var min Siæl – maaskee mere

end nogensinde – mellem Glæde og Smerte. Stille og bliid som den Gode, den Elskedes hele Væsen, er denne Dag. Ak! mon han ikke alt nu er paa Veyen hid? *Alt* – siger jeg, som om jeg vist vidste, han kom. Oja! Er det ham mueligt, paa nogen Maade mueligt, da veed jeg vist, han kommer, og at de alle, de Kiære derhiemme forener sig for at rydde alle Hindringer afveyen, det veed jeg ogsaa. Og er ikke allerede denne Vished en Glæde?

Den arme Presidents Smerter vedvarer. Maatte de kun ikke blive for langvarige. Ingen kommer hid, som det kunde adspredde ham at tale med. Og dog er det jo ikke blot de lyse Timer, vi bør dele med ^[52]vore Venner – i de mørke skulde vi venligt tage dem under Armen, at de ikke skulde snuble, og søge at fordele Mørket omkring dem, eller bringe dem til at forglæmme det ved vennehuld Deeltagelse og Meddelelse. Som I, Elskede! hvem jeg ey behøver at navngive.

Margr: Wold og liden Agatha Messel var her i Aftes, og min Jes. Han er her troeligt, hver Aften. Kun en Aften, siden jeg kom hid, saae jeg ham ikke. Det var mig tunge Timer. Den arme Gut! en uheldig Stjerne synes at have Indflydelse paa hans Skiæbne, i det mindste paa hans nærværende. Uagtet al sin Fliid – den ingen kan kalde i Tvivl – kommer han ikke videre paa Skolen. Adskillige, som han dog maaskee kunde staae, i det mindste ved Siden af, bleve nu opflyttede i en høyere Classe, han ikke. Det krænker ham dybt. Imidlertid maae dertil være en Aarsag, jeg ikke kan udgrunde. Mænd som de, Skoleraadet bestaaer af, kan ikke gaae frem uden den ærligste Overbevisning; ingen Skygge af Mistanke om det Modsatte, kan hvile paa nogen af dem. Det vil vel opklare sig; og min gode Jesses Fremtid med Guds Hielp blive blidere, end hans Bane hidtil.

Søndag 8de Ney, i Gaar skuffedes dit Haab, mit Stakkels Hierte, og din høye Banken, din sagte Hvisken: Kan han komme endnu, var den Gang uden Betydning. Men da den høye Banken qualte den sagte Hvisken, da Kl var henimod 11, gik jeg til Sengs, men fandt ingen Hvile i Søvnens Arme, trættedes ^[53]meget mere ved ængstlige Drømme. Men takket være Du, elskede Koren, for det beroeligende Brev, jeg tidlig i Dag modtog, takket selv for de kiærlige Bebrejdelser til Din *altid* den samme barnagtige Christiane, «som troer, en Ting

endelig maae skee, fordi hun har sadt sig det i Hovedet» Justitsen, siger han videre, den Gode, indbød ham til Hurdalen, og dens Indbydelser tør ey afslaaes. Gud lade nu den strænge Frue ikke finde for godt, atter at forstyrre min og alles vores glade Venten paa Tirsdag.

Min Maja er lige brav – ney ulige bravere med hver Dag – Vor gode, brave President desværre lige ussel, skiøndt dog, Gud skee Lov, ikke værre. Eller skulde jeg maaskee snarere ønske, det blev værre, for at blive aldeles godt? Jeg vil bede Gud gjøre hvad der er ham bedst – og det gjør han, ogsaa uden min Bøn, og vilde gjøre det endog uden vor fromme, med den kiære Lawsonmand saa dybt lidende Lottas.

Mandag 9de Hvilken Menneskesværm her kom, og paa engang i Gaar Eftermiddag! Til Midd. var her som sædvanligt, Jomfr: Wolderne, og da vi havde sadt os til Bords, kom lille Prahl. Nesten vare vi færdige at forlade det, da min gode Pastor Wulfsberg kom, forsikrende, han var sulten, og vilde have Mad, og formodende, Wittrup skulde været her, med – *Axel og Valborg*. Personen kom strax efter, satte sig ved Præstens Side, og sad der, til min store Ærgelse, spisende, drikkende – dog, det gik nok an – men ogsaa snakkende, ja, politiserende *saa gar* nesten en stiv Tiime. Endelig begyndte, da Caffen [54] var drukket («Det tænkte jeg nok, Moer Koren, at denne Nectar ikke blev forglæmt, selv ikke for Axel og Valborg» – Ney, min lille Frue Provstinde, allermindst da: Der maatte en *klar* Hiærne til at høre et Digt som dette, og den, med Din gode Tilladelse, giver hiin Nectar, som Du spotviis kalder den)

Endelig begyndte, da Caffen var drukket, Hr Niels at lave sig til Forelæsningen – thi I maae vide Stykket i Manuskript tilhører Mad: Tullin, og kunde ey beholdes længere, end denne Aften.

Nu sadde vi rundt om ham i dyb Taushed, og Begyndelsen var giordt – da aabnedes Dørrerne vide, og ind stormede Præstinde Wulfsberg med alle sine tre vakkre Glutter (den lille halvaarsgl Jacob – en sød Dreng – paa Armen) og Svigerinde. Der var hilset, de havde taget Plads, Børnene vare bortfjærnedede – Præsten lavede sig atter til – en anden Dør aabnes, tvende Jomfruer: en Wetlesen, og Unger, kommer ind, neyer, og sætter sig. Den samme Dør aabnes saaledes tvende Gange for Jomfr: Rasch, og for Frøken Darrhe, en

blidtrødmende 15 Aars Pige, som sætter sig stille hos Kista, og blot gjør et Spørgsmaal: hvordan det er med hendes kiære Maria <...> som hendes Hierte drager hende hen til, da hun har sadt nogle Øyeblik «Naa Gud bevar's! det var da Taalmodighedsprøver. Endelig er der da Roe. Lad det nu blive ved» –

Saa tænkte jeg ogsaa, og vi vare just ved et af de interessanteste Stæder, da Pavels og Kone traadde ind, og – ney, det falder mig for vidtløftigt – Nok, I kan [55] selv tænke Eder, mine Elskede, hvor harmeligt det var, denne evige Forstyrren, hvor man saa giærne vilde have hele Opmærksomheden henvendt paa en, og en saadan Gienstand. Vi fik det tilendebragt; men jeg kan og vil intet sige Eder om dets Indhold, d:e: mine Følelser og Tanker – før jeg har læst det selv i Roelighed og med Andagt. «Men det kan vare længe» – Jeg haaber, det skal skee snart. Thi hør nu, jeg har skrevet og bedt lille Moer Tullin saa venligt om at faae laant Stykket i nogle Dage, deels for at min Lotta kan faae læst det, deels min Kista faae høre det heelt – hun maatte saa tidt ud og ind i al den Tumult – og deels for at ogsaa I, mine fraværende Elskede, kan glædes ved det. Jeg har nemlig foresadt mig, at gjøre det til min Ejendom ved at tage en Afskrift af det, og Forestillingen om, hvor overrasket og glad Du skal blive, dyrebare Maja C: og Du, min Sally, og I, mine kiære Egerbørn, naar I faaer dette Mesterværk saa uventet, og hvor I vil, ved hvert skjønt Sted, ogsaa tænke paa Eders Moer Koren (og saa kommer I ofte til at tænke paa hende) denne Forestilling vil bringe mig til at overvinde alle Hindringer, og selv om mit Hoved bliver saa slemt, som det er i Dag, skal det gaae fra Haanden. Dog ney, det vilde det neppe: thi nu frygter jeg, jeg maae lade alt fare, selv Brevet til min Maja C, og tilsengs. Jeg er ret meget syg – Men sygere var Presidenten, og maatte dog til Byen, arme Mand!

Arme Moer Koren! hun kan nu ikke for denne Gang tale mere med Barna sine –

[56] *Tirsd: 10de* Det var en slem, slem Formiddag jeg havde i Gaar. Til sengs maatte jeg, men da jeg havde lagt nogle Timer, kom op, fik en Fiskesuppe *som deylig var*, et Brev fra min ømme Rikke, saae Presidenten nogenlunde rask paa sit Viis, og hørte og saae Maja mi munter og flink, gleeed det temmelig over, alt det Onde, og jeg vilde taget fat paa disse Blade igien, eller Brevet til dig, elskede Maja; men den gode President, ikke oplagt til noget alvorligt Arbeyde, fordrede

mig ud paa en Piquet, og i den sad' vi nok saa troet, uagtet alle de Fanteord han gav mig, at «nu kunde selv Lina vinde fra ham, siden jeg vandt, osv» da vi bleve ret behageligt afbrudte ved min gamle Vens, Lieut: Raskes, og hans Systems Komme. Maaskee veed I ey Alle, mine Dyrebare, at han nu boer paa Mustorp, vort gamle Herresæde i Edsberg, som han har kiøbt, og holder i beste Hævd og Hæder, som han overalt er en saare driftig Mand, og som sagt, min Ven i mange Aar, som han vilde været, om han end ikke engang ved sit Mod og Aandsnærværelse (jeg kiender Faa, der besidder begge Dele i den Grad) havde ræddet mig, revet mig ud af Dødens alt aabnede Strube. De bleve her til Aftens, og ved Passiar om Alskens Ting, Gammelt og Nyt, gik Tiden saa let og fort, skiøndt Hovedpinen af og til <...> indfandt sig, den næsvise Ting, og smerteligt nok.

Nu er alt Presidenteren reyst til Byen, og med ham er et Brev afsted til Dig, min Maja, og et Bud til Mad: Tullin efter Axel og Valborg, som hun strax var villig at love mig [57] og som jeg paa Øyeblikket tænker at tage fat paa.

Og i Dag, Gud skee Lov, kommer min Koren, og hans Maja kan tage imod ham ovensengen, fuld paaklædt – Det er en ægte Vinterdag, men klar og lys. Vinteren taler os tidligt til.

Over Hovedpinen i Gaar og Axel og Valborg, fik jeg intet sagt Eder om alle de mange her var i Søndags. Dog, de fleste kiender I. Frue Pavels finder jeg, med hver Gang jeg seer hende, mere interessant. I Bergen havde de fundet sig meget fornøiede, og Slotspræsten fandt, at endog den deylige Fisk der falder i saadan Mængde, kunde gjøre Opholdet i Bergen behageligt. Frue Pavels var, som vi alle (der kiender ham) ere det, indtagen i vor gamle Justiskar. Mad: Wulfsberg, I kan troe mig, det er sandt, er bleven stillere, moderli<...>gere qvindeligere, saa jeg ret synes alt bædre og bædre om hende. Præsten, veed I, jeg al<...> har syntes godt om. Ogsaa han har vundet ved at blive mindre overgivenmunter. Den blide Alvor klæder Manden saa godt, om han end ikke for Resten har det vakre Udvortes som Wulfsberg. De bleve her ikke til Aften, ingen uden Woldebarna, min Jes og hans unge Venner, jo, og den lille Karen Darrhe, som ikke forlod sin Maja et Øyeblik, uden for at spise. Presidenten var i Søndags ret alvorlig syg, og mod dette giæstfrie Huses Skik fik de derfor Lov at gaae, da de tilbøde sig det[.] Og sandt at

sige, en saadan Sværm er trættende, om end enhver Enkelt for sig kunde været nok *saa go aa ha*.

Onsdag 11te

«Saa vandrer Glæden Haand i Haand med Sorgen,
Brat mørkne Uveyrs Skyer Himlens Blaa –»

Jeg sad saa glad i Gaar, henimod Aften, ventende min Koren, bladdrende i en nye Bog, min Maja C havde sendt mig, (ledsaget af et lille kiærligt Brev) hvoraf jeg lovede mig [58] nogle fornøvelige Timer – Presidenten var kommet hiem, og var taalelig, blev munter, da hans Ven Hetling kom, og vor kiære Lotta, hvis Øyne uafsladelig hviler paa den elskede Lawsons mindste Bevægelser, og er saa at sige et Barometer for hans Befindendes[.] Falden og Stigen, strikkede flittig, og smilede blot til mig for ey at forstyrre mig, kort, alt var mig saa let og lyst; da kom vor Sally, rød og heed, og i hendes Ansigt det meest levende Udtryk af Bekymring. Jeg vilde spøge med hende, fordi hun kom som efter Aftale at møde Skriveren, men hiint kummerforkyndende Udtryk qvalte Ordene paa mine Læber. Ak! hvorfor ængster jeg Eder længere, I Dyrebare? Han er borte, ogsaa han, den ædle, sieldne Darrhe, gaaet bort fra de Mange, Mange, hvis Tab ikke mere kan erstattes. Arme arme Christian! Den kiække Kriger med det følede Hierte, som Du kalder ham, min Maja C – Gik han til Sengs, og saae i to Dage ingen, da han havde overgivet Comandoen over Armeen til Prints Frederich, hvad maae han da ikke nu lide ved sin elskede Darrhes, sin eneste Fortroeliges Tab! –

Arme Kone! Arme lille Karen, som i Søndags takkede Gud saa barnligglad for sin Marias Helbredelse, og «fordi hendes Fader nu ogsaa var bleven brav igien» –

Thulstrup reyste did i Gaar Morges Kl 4 – Paa Veyen mødte Dødsbudet ham. Hans pludselige Tilbagekomst forkyndte det i hele Byen.

Det er forbi. Hans Navn lever, lever elsket, hædret, den Norges Mand, engang dets Rædder. Da, efter Slaget [59] i Urschoug, man takkede Printsens for Seyeren, sagde han: «Ikke mig tilkommer Takken. Der – pegende paa Darrhe – staaer Manden, hvis Raad og Planer vi ene kan tilskrive Seyeren» – O! see fra Himlen til

dit Norge, du Forklarede, ^{Dit Norge}, hvis Saar ere saa mange og dybe, og til din nu forladte Ven, hvis Fremtiid ligger dunkel for ham, indviklet i Cabalens og Politikens sorte Slør!

Her var i Aftes, foruden Hetling og vor Sally, Capit. Widing, Præsten Ottesen, unge Edvard Munk, min Jes og Steen. Munk fortalte en jeanpaulsk Drøm lille Prah! havde haft forgangen Nat: han syntes nemlig, at en spurgte ham, hvordan Noderne til Æolsharpen saae ud? og at han svarede: som Figurerne i frosne Vinduesruder. Jeg misunder ham fast denne Drøm. Var den ikke, som Jean Paul kunde havt den lys vaagen. Vilde og regelløse og betydningsfulde ere den vidunderlige Harpes Toner og ere ikke hine Figurer, hvori man seer saa meget og intet, ligesaa?

Vor Sally blev noget bædre og muntre, og her faldt Alskens Samtaler og Prat for. Paa Søndag kommer det kiære Barn igien, og da skal jeg læse Axel og Valborg for mit kiære Auditorium; og nu begynder jeg Afskriften, da Mad: Tullin var saa god, at sende mig den i Aftes. Vil kun mit Hoved staae bi. Dog, den herlige kraftfulde Genius som aander i hver Linie haaber jeg, vil mane den bort.

Min gode, fromme Telja tog nu hiem, glad, som hun kom bedrøvet hid. Gud være lovet! Kista mi pakkede paa hende alt hvad hun fandt, og Lina Øyne staae endnu fulde af Skilsmistaare.

[60] 13de Her er jævnlig nogen hver Dag. I Forgaarftes var Capitayn Dahm her med sin Kiæreste, Bea Møller – Nellas syster, men drak blot Thee her. Jomfr: Horsterne kom at see til Maja og bleve her, og Secretair Ottesen, den lange ulænelige men snilde Fyr, spillede Lhomber med Presidenten og Skriveren. I Gaar Formiddag var, i en kort Visit, Justitsrd Wexels her, og Mad: Arnesen. Det er forunderligt med den Kone, at hun ikke kan vænne sig af med alle de vanklædende Grimasser, da hun uden disse virkelig var taalelig kiøn, og jeg troer ogsaa tækkelig. De lovede, at komme snart igien. Og saa var i Gaar Thulstrup her, den godlidende, hiertelige Læge. Hans Glæde over at see Maja oppe og saa rask, var øyensynlig, og yttrede sig i et troefast Kys. Men han bad os saa indstændigt, at være varsommelig med hende. Og husker I, Døttrene mine *derne*, hvad Møller sagde om hende, da hun for sin Helbreds Skyld var saa

længe under Eders, under den fromme Moer Devegges kiærlige Varetægt: «Det er et lille Drivhuusblomster, som maae omgaaes ømt og varsomt, skal det ikke visne før det har faaet Fasthed» – Men det var unødvendigt, gode Thulstrup, at anbefale os Varsomhed med det os alle saa kiære Barn. Endogsaa Presidenten vogter hende med faderlig Ømhed. Gud allene kan lønne disse kiærlige Mennesker deres Godhed.

[62] ⁿ³³ Jeg skriver nu paa <Axel> og Valborg fra Morgen til Aften, og er tit saa træt i Haanden, at jeg neppe kan røre den. Men for denne Træthed skal jeg faae et kiærligt Kys af Eder Alle, som læser og hører den ogsaa af Don Pedro: thi jeg har under Afskrivningen forud glædet mig over de Stæder, jeg veed, han vil glæde sig over, naar Du, elskede Maja, læser den for ham og vor Thrinesara. Dog ney; *alle* forlanger jeg ikke hiin Løn af, f: E. ikke paa nogen Maade af Justitsr: Collet, som kom her i Forgaars, ene og allene for at faae Axel og Valborg, som lille Mutter Tullin sagde, Fru Koren havde, og skulde beholde til hun fik den afskrevet. Men saa bad han om min Afskrift, naar den kom til Eger, og det kunde jeg ey nægte ham. Men som sagt, paa Kysset renoncerer jeg.

Min Mening om dette mesterlige Stykke faaer I her, mine Dyrebare, naar jeg har det færdigt. At Treschowen Din, min Cathinka, havde Ret da han, i Henseende til Versene sagde, at Øhlenslæger «havde ladet det være sig for let» – maae jeg sande; men maaskee har han ey villet, den skulde trykkes før han i det dyre Fædreland kunde atter giennemsee og giennemarbejde den. ⁿ³⁴ O! det fortæner vel at bringes til den mueligste Fuldkommenhed. Jeg iler atter til det behagelige Arbejde; men min Dagbog maae lide under det, det indseer jeg. Dog det kan tages igien.

[63] *Mandag 16de* See, nu, og først nu er *Axel og Valborg* færdig, eller rettere, jeg færdig med den. Nu ligger den, naar Lotta mi har læst den, ventende paa Leylighed til Strømsøe, og derfra til Eger, osv – I Gaar, heel tidligt, kom efter Aftale vor Sally, for at høre den; og lidt roeligere end forrige Søndag, fik vi den tilendebragt. Og saa min – ikke Recension, Gud bevar's! men min Mening, eller om I vil Følelse ved dens Giennemlæsning og Afskrivning. Planen og Udførelsen synes mig fortræffelig, hver lille Omstændighed saa mesterlig benyttet, kort, det

Hele øhlenslægerisk skjønt. (Som ^{ved} det Sted, hvor den døende Knud finder Valborgs Blomster, og vil stille Blodet med dem, hær er jeg sielden bleven rystet – – Lindklædet, hvormed Hakons Arm forbindes, Ringen, som triller i Gillis Grav, og siden opdages just hvor det maae giøre den mægtigste Virkning, rørte ogsaa, overraskede mig – men ikke saa underligt, saa i mit Inderste, som hiint) – Men at det med alt dette har været Hastværksarbejde, røbes tydeligt i den virkelige Skiødesløshed der mange Stæder hærsker deri, og som endog paa sine Stæder gaaer saa vidt, at Meningen lider ved det. Men jeg vedbliver mine yttrede Formodning, at min Adam derfor har hindret dets Trykning, at han kan give det den sidste Fuldendelse, hvad aldrig noget Stykke har fortiaent i høyere Grad, end dette.

Mine Tilhørerinder vare foruden Sally, Kista, Maja, Hanna Bull, Lina, og Jomfrue Wolderne –

---

[64] Her var ingen i Gaar, uden benævnte Jomfruer. Presidenten var hiemme, og taalelig rask. I Dag er han i Stiftsretten, min elskede Lotta ret meget syg, min kiære troefaste Kista ligesaa – Veyret er leyt, Regn og Taage, og i det reyste nu min Koren, først nu, Kl 12, hiem. Løverdags haaber jeg med Guds Hielp, vi skulde følge ham: thi Maja mi bliver Dag for Dag, ja Time for Time bædre. Vare de nu kun alle friske her, de Gode!

Skolelærer Arnesen var her i Løverdagsaftes. Han var, som alle ere det, nedslagen over Darrhes Død, og vor gode, vor ædle Christians nærværende, i <...> ingen Henseende lykkelige Stilling, laae ham meget paa Hierte[.] Og hvilket *ærligt* danskt eller norskt Hierte kunde være ligegyldigt ved hvad der angaaer Ham?

Der skal, fortalte A: videre, have staaet i de engelske Aviser – ney, jeg vil ikke besmitte disse Blade med disse Skiændigheder – Jeg vil end ikke raabe Vee over dem, som foranlediger, at sligt kan – Ak! og ikke Grund! – skrives og siges. Men sukke over dem i Stilhed, foragte dem i mit inderste Hierte, det maae jeg – og Vee det Hierte, som ikke føler sig tvungen til det –

I Dag er det min gode Storm Bulls Bryllupsdag. Gud signe ham og hans

Dorthea og deres Forening og hele Forenings Fremtid! –

Han kunde opsat det til i Morgen, da havde det været min og min Korens den 22de Aars Bryll:dag.

[65] Præsten Ottesen skal i disse Dage, har jeg hørt, tage til Kbhn. Med ham skriver jeg til de elskede Døttrene mine, skal jeg have mange Breve færdige. Altsaa, min gode Dagbog, atter tilside. Men hvorfor, I Dyrebare dernede, hører jeg intet fra Eder med alle de Courierer og Reysende, som i denne Tiid ere komne op fra Kbhn, og hvoraf I dog vist have kiendt nogle? Fra midt i August var det sidste fra Eder[.] O! en lang, lang Tiid for det ventende Moderhierte. Og dog, hvor mangen øm Moder maae i denne Tiid vente længere! Det er en tung, en taalmodighedsprøvende Tiid.

Den 17de Octb^r.

Jeg har jo alt sagt Eder, at det er min og min elskede Korens 22de Aars Bryllupsdag. O Gud, hvor glade saae vi den hidindtil ^{imøde}, saae tilbage paa de svundne, nesten alle lyse Dage, fremad til endnu lysere, som Haabet smilende pegede paa. Og nu! I Dag et Aar skrev Du, min Sara: «I Stilhed og med varme Bønner til Gud har jeg i Dag tænkt paa mine elskede Forældre, og ønsket, at *jeg mange Gange* maae kunde glæde mig til og ved denne Dag» – Og glæder Du dig ikke ogsaa nu ved og til den, du Dyrebare Savnede! glæder dig med din Vilhelm, beder for den Eviges Asyn, Haand i Haand med ham, for de elskede Forældre, I forlod, for de Børn, de har igien paa Jorden! O jo! lad mig haabe det, troe det, trøste mig, glæde mig ved det, ligesom jeg haaber, troer, trøster og glæder mig ved, at I knælende for den E<viges> Throne har [66] anraabt ham om, igien at gienskænke mig min Maria. Hun er givet os igien, udrevet af Dødens Favn – Det var Eders Bønner, I Forklarede, som <...> ^{frarev} Døden sit Bytte. Og er det ikke trøsteligt, glædeligt at have saadanne Forbedere hos Gud!

Lad os ikke græde længere – ingen *bittre* Taare – over deres Savn, Du kiærlige, troefaste Mand og Fader! De Lyksalige! ogsaa derfor lyksalige, at de kan bede for os, for deres dyrebare jordiske Venner. Ja, I bede for os, I omsvæve mig i disse Øyeblik, her, hvor I saa ofte sad og stode kiælende ved min Side, I

omsvæve den kiærlige Fader i hans Eensomhed, i det Hiem, som var Eder saa dyrebart – I omsvæve de elskede Sydskende, og bede, at de maae trøste os over Eders Savn, I omsvæve dem Alle Eders Elskede, Elskende henede, og bede for os Alle –

Nu tog den gode Kista ned til Byen for at udrette endeel Commissioner. Børnene ere med hende, Hanna, Lina, og min Maja, sin første Kiøretour. Befinder hun sig vel efter den, som jeg haaber, kan vi tryggere tiltræde Hiemreysen. Jeg var saa giærne derhiemme i Dag. Jeg veed, de savne os, mig og Børnene, saa tungt, og saadanne Mindedage end tungere. Men saa Gud være lovet, at jeg kan tænke mig den nær forestaaende Hiemreyse gladere, end det engang tægnede til, den vilde blevet. Denne Forestilling veed jeg ogsaa trøster de Gode der hiemme.

«Intet andet Sted end i dette Huus kunde jeg overtalt mig til at være saa længe fra mit Hiem» sagde den gode Moer Chrystie, da hun kom til Hovind med sin syge Kind.

[67] Og Gud veed, de giøre her alt, de kiærlige, hulde Væsner, for at jeg ikke skal savne Hiemmet, alt, hvad der staaer i deres Magt. Ja, lad mig kun gientage det: at jeg har *tre* Hiem jeg Lykkelige! Men foruden det øvrige, som, ofte saa heftigt, vække Længslen efter det egentligste af disse tre Hiem, er der – de Dyrebares Grav, som stedse staaer for mine Øyne saadan, som min gode Zarine smykkede den, da vi vare der sammen før jeg reyste hid, med nesten alle de Blomster, vi endnu fandt i Haven. Snart skiuler Sneen den, og jeg kan ikke besøge den, og det bliver mange, mange Dage til jeg kan ofre de taarevædte Blomster paa den. De hvile lige sødt, jeg veed det nok: men mit Hierte hviler roeligere, naar jeg har grædt ved dere Hvilested.

I Aftes havde jeg en stoer Glæde, og alle her delte den med mig. Det var alt i Skumringen, og jeg havde netop sluttet Brevet til min Katty og Malla, da de kaldte mig ind, Forvalter Krefting var her. I hans Ansigt, det jeg i lang Tiid ikke saae saa opklaret, læste jeg gode Tidender. Lotta havde læst dem der før jeg. Bekræftelsen paa, at vi havde læst ret, saae jeg nu af et Brev han flyede mig fra den retskafne, den ordfaste Wedel. Han har holdt sit Løfte. Krefting er ansat ved

Provideringss Commissionen for det første med 800rd aarlige Gage, og Udsigter til at kunde erhværv sig noget mere, og Vished om, at han ikke for Eftertiden skal blive brødløs, saa lidt, som være udsat for lumpne Personers Uartigheder og Chikaner.

[68] Paa Glædens Vinger var han ilet til Hovind, hvor alle ligesom her, deeltog i hans Lykke, og veed jeg vist min Koren, som mødte ham paa Veyen, ey er bleven lidt glad, og meget lettere i sit Sind, end han var: Han forlod os saa nødigt, kan I tænke. Nu kom den brave K: lige hid fra den ædle Greve, hvor han havde spiist til Middag, og er allerede i Dag længe siden paa Hiemveyen.

Gud skee Lov! «Der er dog mangan Glæde endnu at leve for derfor maae De stræbe, at overvinde Deres Kummer, som ellers vil lægge Dem snart i Graven» – sagde engang min retskafne Hertel til mig i en skrækkelig mørk Time[.] Ja, Gud skee Lov! det er der. Glæder, hvis Minder ikke udslættes i den kolde mørke Grav –

Gud lønne dig, ædle Wedel, ordfaste Mand! Dig skylder jeg denne lykkelige Aften, og en bliid Nat.

Extrablad

Ja, jeg kan ey andet. Det er nog umueligt at gaae tilbage, saa mange Dage tilbage, inden mit fulde Hierte har udgydet sig i Tak, Lov og Tilbedelse til Dig, Alkiærlige! at Du gav mig hende igien, det elskede, fromme Barn, at jeg i det glade Hiem seer hende, igien opblomstrende, som den af Storm og Slud nedbøvede Rose, hvis Blade, alt falmede, syntes allerede at løsrive sig fra den stærkt rystede Stamme, hvortil en venlig Solstraale atter bandt dem, varme, blide Dugdraaber befæstede den, saa den reyste det siunkne Hoved [69] og smilede, og udbredte Vellugt og Glæde omkring sig – –

Nu har jeg i Dit Tempel, Algode, givet mit Hierte Luft. Det slaaer let – thi ogsaa Glæde kan tyngede det – og roeligt igien, og *varmt* og takfuldt og lykkeligt.

Indgangsspsalmen var siunget da vi kom, og det tredie Vers i den neste, N° 290:

I Nødens Time tidt mit Hierte
Af Frygt og Kummer ængstet var
Du, gode Gud! min Frygt, min Smerte
Til Tak og Fryd forandret har.
Og lige god og viis, endnu
Og stedse, kom Du mig ihu –

begyndtes – og siger, I Elskelige! talte ikke dette ud af min Siæl? Det var mig umueligt at synge det, min Tunge var det umueligt, men min Siæl sang det, følte det, og det var en stille Lovsang –

Evangeliet, om den kongelige Mand, hvis Søn laae syg til Døden, og som blev givet den troende Fader tilbage, og min kiære Faer Mørkes hele rørende, simple Tale, var saa passende paa mig, paa min Koren (som ogsaa var der) at denⁿ³⁵ heleⁿ³⁶ syntes at være ene for vor Skyld. O! ikke for meget, meget vilde jeg været fra Kirken i Dag. Ved Graven var jeg ikke, gaaer jeg aldrig, seet af saa Mange –

Og nu mere om det Alt, naar jeg kommer rigtig hiem fra Tøyen.

Ende paa Extrabladet.

---

[70] *Onsdagen d. 18de* passerede intet Nyt, uden at vi alle bleve budne til fra Tøyen til Præst Wulfsbergs. Mad: Olsen kom did og blev om Aftenen og Presidenten og jeg havde os en Piquet, som sædvanligt i de Aftener han var hiemme og vi vare ene. Og saa blev det da

Torsdag 19de. Det var Barselgilde hos Wulfsbergs, hvorover vi bleve heel forundrede: thi seer I, Gutten var fød anden Pintsedag, og har giort adskillige udenlands Reyser, f:E: til Eger, og havt adskillige Hændelser, f: E: væltet paa bemeldte Egerreyse, o.s.v. –

Fra Tøyen var Presidenten, Frue Lotta, Kista, Lina og jeg. Vi kom seent, og forefandt hele Selskabet samlet. Den ganske Bispefamilie havde været Faddre, tilligemed Obr: Lieut: Seyersted, Platou og Widding (Capitaynen)[.] Foruden disse, var Justitsrd. Bukiær der, Slotspræsten, og den, i mine Øyne fatale (for mit Indre endnu fatalere) Justitsrd Hage, samt Provst Munk og Broderen Edvard, der er ansat ved Cadet Academiet

Peent og smagfuldt er der i hver Vraa hos Wulfsbergs, og ingen kan eller vil nægte, at Mad: Petra er en meget opmærksom, forbindtlig Værtinde, som hun overalt tager sig allerfordeeltigst ud som Værtinde, Moder og Amme. Dette, vil I sikkert tilstaae, er en god, ja den beste Side, vort Kiøn kan vise sig fra. Og sandelig – jeg maae gientage det – har Mad. Wulfsb: i den senere Tiid erhvervet sig, ikke allene min, men Manges Agtelse, som hun ved Letsindighed og Vildskab havde tabt, eller var paa Veye at tabe.

[71] I undres vel over, at jeg blot har nævnt Mændene som vare der, ligesom jeg undredes over, at disse vare der uden Koner. De havde, som var det overlagt, alle havt Forfald, saa ingen flere Damer vare der, end Bispinden med sine tvende ældste Frøken Døttre, og vi fire Tøyendamer. «Mændene, sagde Wulfsberg, ere alle blevne enige om i Dag, at holde deres Hustruor i Arrest» – Der blev spiist og drukket, siungen Viser, o.s.v. Provsten Munk var min Sidemand ved Bordet (Wulfsberg den anden)[.] Jeg har ey seet ham før, men hørt ham meget forskiellige Bedømmelser over ham og fandt jeg, hvad nesten altiid er Tilfældet, at man havde sagt baade for meget og for lidt. En Smule egoistisk synes han nok at være, og har nogle underlige Manerer, bruger, som det lader, ogsaa at *søge* det mere udtryksfulde Udtryk. Men jeg fandt hans Naboeskab ret behageligt: Han kiender og elsker Øhlenslæger, kiendte og elskede min Dichman. Ham kiendte og elskede (dog det var jo eet) ogsaa Edvard Munk – De har begge logeret i hans Huus over et Aar – Ak! saa de kiendte hans hele sørgelige Stilling saa nøye, og hvad der tvang ham til at søge Roe i Dødens Arme.

Blandt de i Selskabet, jeg ey kiendte før, var ogsaa Obr: Lieut: Seyersted, en behagelig Mand, af et ædelt Udseende, saa forbindtlig i sit hele Væsen, og med et af de mandigst skønne Taleorganer jeg længe har hørt. Sikkert fortænter han at være den elskelige Christian den Kiæreste næst hans tabte Darre. Vi talte meget, Seyersted og jeg, om denne sieldne, og saa bittert savnede Mand, og [72] store Taare glindsede i Krigerens Øyne, og at disse ikke vanzirede ham i mine, kan I tænke Eder[.] Under denne interessante Samtale som ogsaa min kiære Lotta og Presidenten havde taget Deel i, var Bispinden og hendes ældste Datter kommet tilbage fra en Modehandlerske fra Kbhn, som snyder den christinianske Noblesse *heel ublueligt*. Jeg saae ikke den kiøbte Stads, men jeg hørte hende siden i

Samtale med min Kista fortælle om sin Husholdning, og ubegribeligt er det mig, hvordan man kan blive, ikke allene Sandheden, men endogsaa Sandsynligheden saa reent utroe. Ney, ingensteds hærsker Inconseqvensen mere uindskrænket, end for nærværende Tiid i Norges Hovedstad. Derfor giøres der Æreværs og synges Viser til Mennesker, Lovtaleren og Sangeren hverken agter eller elsker; derfor kaldes den stygge, mig (og jeg haaber mange Flere) saa modbydelige, men *rige* Hage, «en Hædersmand, en dansk Nordmand, hvis Hierte slaaer varmt for Norges Vel, o.s.v.» – Det er fast syndigt at besmitte disse Blade; dem jeg saa giærne holder rene for Blasphemie og alt hvad der nedværdiger Menneskeligheden, med Gientagelsen af disse, desværre af Mænd, jeg giærne vilde agte og elske, brugte Udtryk. Iblandt de Viser, som bleve siungne, vare to af Prost Munk, ret meget gode, tyktes mig, især den ene: *de tre Ord*. De tre Ord, dens [73] Thema, vare *Mod – Kraft – Enighed*. Jeg faaer Lyst til at skrive den heelt af. Her er den:

Naar Harpen tier ved bredden Bord
Da trives ey Samfundets Glæde:
Thi hører, Brødre! Tre høye Ord,
Som Skialden til Harpen vil qvæde.
Og, Nordmænd! have I Norge kiær,
af Hiertets Fylde da istemmer her!

See Granen hisset saa stolt og skøn
Paa Fieldets den høyeste Tinde!
Hvor modigt kneyser dens Krone grøn,
Og leer ad de stormende Vinde –
Saa stande hver Nordmand med roeligt *Mod*,
Om Norge end kræver hans Manddoms Blod!

See, Sarpen strider med kraftig Fod,
Og taaler ey Baand eller Lænke!
Som Yngling blusser den Gubbe god,
Hans Kraft ey Aarhundreder krænke –
I *Kraft* saa lue hver Norges Mand
For Fædres elskte og hellige Land!

See, Havet fraader mod Norges Kyst:
De Klipper det agter at folde!
Men Klipperne stande Bryst mod Bryst,
Og enige trodse dets Vælde –
Saa *Enighed* knytte til Norges Sag
Hver Nordmand til Norges den sidste Dag!

[74] Før de, «al Selskabelighed dræbende» Spilleborde bleve ordnede, talte jeg længe med den brave, fra hiin vor Hovedstads Smitte saa reent undtagne, Platou – den eneste af Skolelærerne, som var der. Som altid vare I, mine Dyrebare dernede, Hovedgjenstand for vor Samtale. Han glædede sig saa ved at høre noget om og fra Eder, og om Syvald, som han saa inderlig giærne gad see, «men helst paa sin Faders Arme» – og paa sin Moders! sagde jeg – «Paa Begges!» gienmælede han; og nu kom man og bad os ret høfligt ennyere os et Par Timers Tiid, som skulde gledes saa deyligt og hurtigt hen, naar vi kunde brugt dem paa vort eget Viis. Mit Spillepartie (som jeg saa lidt som nogen anden kunde undgaae) var Bispinden, min elskte Lotta, og min egen Kista, saa jeg sad for saa vidt ret godt; men vi kunde dog alle sadt bædre. Og dog, langt heller hører jeg: Pas! Solo! Miser! etc, end om Mad: Modin, og Stegegrise som veyer 21 <...>ⁿ³⁷ –

Helten i Dagens Roman, den lille søde Jacob, har jeg intet sagt Eder om, da dog alt *Mueligt* kan siges til hans Roes: han er saa vakker, og saa roelig, og saa bliid de faa Øyeblik man seer hans himmelblaa klare Øyne. Ved hans Vugge talte vi endnu nogle Øyeblik, jeg og Platou, og var flux, inden vi vidste det, hos vore Venner i Danmark.

Den gode tjenstvillige Værtinde forsynede os med Natkapper, Tørklæder o.s.v, saa vi, uagtet det regnede stærkt, kom hiem uden at vove vor Stads, skiøndt meer og mindre giennemblødte. Og saa var mit Eventyr ude –

[75] Men ikke dets Følger. Jeg var meget syg hele

Fredagen d: 20de, dog holdt jeg ud at læse de tre første Acter i den herlige *Hacon Jarl*, for min Kista, Maja og Hanna – Lina heller ikke at forglæmme – men saa var det tilsengs. Der faldt jeg i en sød, styrkende Søvn, af hvilken min gode Kista vaagnede mig med en deylig Kop Caffé, et Brev fra min Koren, og den Efterretning, at en Fremmed, Capit: Dahm, vilde hilse paa mig, og Hestene hiemme fra vare komne. Jeg var, eller blev saa færm, at jeg ved Lys skrev et Par Breve, spillede Piquet med Presidenten, og læste for mine kiære Tilhørerinder Hakon til Ende. Jessen min og Steen vare der, for at sige os Farvel.

Løverd: 21de var da Dagen, da vi forlode det evigsignede Tøyen, de ædle,

kiære Mennesker, blandt hvilke jeg nu i en heel Maaned havde havt saa mange angstfulde og tunge, dog Gud skee Lov langt flere lette og glædelige Øyeblikke. Tak, I Gode Alle, for ethvert, I saa troet deelte med mig, forsødende de bittre, forhøyende de glade! Farvel, Farvel fra Tøyen, og tusend Tak og Velsignelser! Endnu et Farvel tilvinkede den kiære Kista os fra sit Kammervindue, endnu et den velsignede Lotta fra Haveporten, hvor hun endnu rakte os nogle Viindruer til Forøgelse af vor Reyseprovision. Det var en deylig mild Dag. En nye Glæde for os alle, en Trøst over Skilsmissen – dog den beste og væsentligste var, at Maja vor sad saa rask frisk og smilende i sin Kariol, med en Kylling i en peen [76] Kurv i Skiødet, et Beviis paa, at hun i Sygdommen ikke engang har tabt en Smule af sine Barnlighede<...> ogsaa derfor skee dig Tak og Priis, gode Fader i Himmelen[.] Lina og jeg sad i den lille Vogn, som er vant til at *gaae sun* hver Gang vi kiører i den, men dog holdt no<...> saa kiækt, skøndt det gik raskt, til Trods for det just ikke ønskeligste Føre. Vi fik høre, alle Hovind Jomfruer vare paa Houg, for at modtage os der, og de vare der alle, og Giørups, Lunde og Gryner, og jublende bleve vi modtagne, og den os giengivne Maja nesten baaret af Vognen ind i Stuen, den varme, hyggelig<...> Stue, hvor en prægtig Caffé vederqvægede os, dog langt mindre, end de glade, henrykte Ansigter omkring

Men vi vidste, at her gik kiærlige, længselfulde Mennesker, tællende hvert Minut til vort Komme, og ilede hid. Min dyrebare Koren, min gode, troefast<...> Hertels Glæde, og alles, alles, ingen undtagen, kan jeg ikke, og behøver jeg ikke male *Eder*: Enhver iblandt Eder, I Elskelige, vilde ligedan deelt den med os, og deler den, naar I læser dette –

Med et Glas Champagne blev vor Maja ønsket velkommen tilbage til Livet og Hovind –

Hvad mere kan jeg sige Eder, Elskede Elskelige, om denne Aften? Den var Erstatning for saa mangen kummerfuld. Du saae, og seer, Algode! mit Hiertes dybe Taknemmelighed, dets rene, unævnelige Glæde – Ak! men Du tilgiver, alligevel tilgiver Du, at jeg ikke kan sige: dens Glæder opveyede – den 4de Nov den 9de Decbr navnløse Lidelser! –

[77] *Søndagen 22de* Vor gode Mørks Offerdag. Han var herinde før han gik i

Kirken, det er han stedse, og hvor kunde han nu andet end komme hid, nu da han saae sin Maria igien, saae hende udrevet af Dødens Arme, det elskede, os alle igiengivne Barn. Hans Glæde var taus og rørende. Taarene i hans fromme blaae Øyne lyste en stille Velsignelse over hans Yndling.

Vi vare alle i Kirken. Capit: Wærners og Giørups vare her, og alle, undtagen min Koren og jeg, gik til Offers, selv Maja. Hun vilde endelig. Men havde Præsten ikke seet hende før, torde vi ey vovet det, at ikke den pludselige Glæde skulde bragt ham til at glæmme hvor han stod.

Det gik nok saa peent med de Ofrende. Om Eftermidd: da Wærner havde opstillet alle sine blæsende Jægere, 6 i Tallet, heruden for Vinduerne (under hele Middagstaffelet havde vi havt Musik) kom min kiære velsignede Rikke, i dette Føre, og ridende, skøndt hun alt er saa langt henne i sit Svangerskab, kom nok saa raskt ved Siden af sin brave Ægteherre. De troede, her havde været Bryllup i Huset. Med Glædestaare sank den Gode i mine Arme[.] Ney, der er dog ingen jordisk Lyksalighed Mage til den, *at være elsket og elske* – og hvad der gjør den saa reen saa hellig fremfor alle andre: Den er kun en Begyndelse [78] til, en Forsmag paa de helligere, reenere som venter os hisset.

Det var en glad Dag.

Futens bleve her om Natten, min Rikke til Mandag Eftermiddag. Han havde Forretninger, og maatte tidlig bort. Nu har jeg i Dag, *Onsdag 25de* havt Brev fra den stakkels lille Futkiærring, som har været syg efter sin Tour, men er nu rask, og venter sin Moer Koren med det første, og skal ey vente forgiæves.

Nu afsendte jeg et Brev til den ædle Wedel, Udbrud af mit fulde, takfyldte Hierte: Til min Lotta har jeg ogsaa skrevet; men endnu ikke til Dig, elskede Maja C, og ey til vor Sally. Men til *Eder* er jo alle disse fuldmalede Blade, til *Eder Alle*, I Velsignede[.] Og har I her, jeg frygter kun alt for vidtløftigt Regnskab for alle de Dage, jeg *her* ikke havde faaet talt med *Eder*.

Vor Slagtning er forbi, og under den styrkede jeg mine Jomfruer med *Hakon Jarl*, som nogle af dem hørte tredie eller fierde Gang, men med samme Deeltagelse som første. Nu excerperer jeg af *Jean Pauls Briefe* saa meget jeg kan af de skønneste Stæder – men det er saare vanskeligt at vælge det Skønneste hvor nesten alt er lige skønt.

«O! hvilke Blomstertider, hvilke aldrig tilbagevendende Foraar har ikke enhver klagende Siæl allerede forsømt!» var det sidste, jeg skrev i Dag – og det gientoner endnu, ak! og vil længe gientone i mit Inderste –

[79] *Torsdag 26de* Hvilken himmelsk, mageløs Høstdag! Jeg har gaaet mig saa træt, og nu er det, som ogsaa Solen var inddysset i sød Hvile. Min første Tanke i Morges var: I Dag et Aar blev min Wilhelm syg – de komme nu saa paa hinanden, de smertelige Mindedage, og indtil de mindste Omstændigheder staaer alting nyt og sønderknusende for mig.

Vi har taget Afskeed med Christianehøy, Saras Grotte og Wilhelmsminde i Dag. Dog, vedbliver dette Veyr, gientager vi nok Besøgene. Hvor giærne besøgte jeg ikke endnu de Elskedes Hvilested! Men her er Bryllup paa en af Hovindgaardene, som jeg maae forbi, og i den Menneskevrimmel, under Musik og Glædesskrig – o! *hvordan* kunde jeg gaae did!

Eftermidd: Hele Brudeskaren kom nu her igiennem Gaarden og Haven til Kirken, fordi de ikke maae gaae samme Vey derhen som hiem. Musik og Skud ledsagede dem – Vi vare alle budne did, men kun Folkene ere der. Vor *Tønd* sendte vi did i Aftes som Skik og Brug er, og bestod den af: et mægtigt Fad med Butterdeys Kager, en Oxesteeg, endeel Kiødpølser, 20 Brød, og alleslags Suppegrønt, Rødder, Kaal, etc – Nu holder de ud i Suus og Duus 3 hellige Dage til Ende. Vel dem, som kan finde sig saa let tilfredsstillede og glade!

[80] Jeg har intet sagt Eder om Ritmesters Ingiers Sygdom. Han har været Døden nær, nær ved at berøve sin talrige Familie, og jeg har følt hans gode, agtværdige Kones (12 levende Børrns Moder) hele Smerte, følt den for levende til ret at kunde glæde mig i at see paa min hulde fuldblomstrende Maja, før nu, jeg veed ham uden Fare. Det forsikrer nu Waldbohm han er

Løverdag 28de Major v: Krogh, Obr: Lieut: Scheel og hans Adjutant, Lieut: Hiort laae her i Nat, men toge tidlig bort tillige med Obr: Meyer, som var her i en kort Morgenvisit. Major Krogh kom tidlig i Aftes, just da vi havde sadt os til i god Mag at faae udlæst Agnes von Lilien, saa vi bleve lidt fattige, og det saa meget mere, som alle vi Fruentimmer ikke vidste ret, hvad vi skulde fange an med

denne gode, her ellers hiertelig giærne seete Mand. Men lidt efter kom Hiertel hiem, og saa gik Qvellen endda ret brav. Nu har jeg nyelig erstattet dem hvad de tabte i Aftes, og faaet endt Forelæsningen.

I Eftermidd: skal vi alle til Gierdrum, hvor der i Morgen skal være Confirmation. Derfra tager jeg paa Mand: til min Rikke B: og faaer altsaa ikke tale med Eder, Elskede, før Onsdag, faaer ikke være hiemme i Morgen, *d. 29de*, min kiære Majas Fødselsdag, os denne Gang dobbelt hellig. Farvel da saa længe, I kiære Blade, mit Hiertes Fortroelige! –

November

[81] *1ste Onsdag*: Skiønt høytideligholdte vi vor elskede Majas Fødsels- og Gienfødselsdag, *d: 29de f M:*

Den brave Chrysties Tale fra Prækestolen, før og efter Confirmationen, og denne hele Handling, var saa hiertelig, saa høytidelig og rørende. Jeg var ret meget syg, dog holdt jeg det ud, til den, tildeels meget vakkre Ungdom, knælede om Altaret. Da var det, som mit Hierte og Hoved vilde briste. Ved alt for levende Tilbageerindring saae jeg Vilhelm iblandt de Knælende. Jeg svimlede ud af Kirken ned i Vognen, og maatte lægge mig. Men det blev bædre, saa jeg var ved Bordet om Middagen. Der var foruden os *Alle* herfra, Capitajn Wærner og Kone, den lystelige Wangensten med sin takkelige Thrine, og den lille søde Bodward. Wangenstens og nogle af Mine reyste derfra om Aftenen; Maja torde vi ey vove ud saa seent, havde heller ikke faaet hende ud af de gode Præstefolks Vold. Hun med de øvrige Hovindianer toge hiem Mand: Formidd:, Wørners ligesaa, min Koren til Næss, og jeg, sidst, til mit kiære Plogstad. Som det har hendt nogle Gange, var min elskede Rikke syg, men blev rask, og alt raskere ud paa Dagen, som om hun havde glæmt sit Onde, og jeg, at det var Aarsdagen, Mindedagen om min [82] ak! vel alt for fuldkomne Lykkes sidste

Hvad end mere bidrog til min, mig selv saa uventede Sindsroe, var Dit det velsignede lange Brev, dyrebare Maja C, hvori hver Linie jo maatte glæde mig, da de vidner om, at jeg havde glædet Dig glædet vore andre Elskede i Din Kreds. Skiøndt jeg ikke kan fortæne den Tak der flyder saa naturlig fra Eders alt for forbintlige Hierter, I Gode, for et Arbeyde (Afskriften af Axel og Valborg) der jo, uden alle andre Hensyn, var saa lønnende i sig selv, modtager jeg giærne hvad I saa giærne giver. Gud skee Lov for de behagelige Øyeblikke dens Giennemlæsning haver forskaffet Eder, Dyrebare! og dog kunde de umuelig være behageligere end de, jeg forud nød ved Visheden herom. Vel med Rette kalder min kiære Eger Søn det «det herligste af den herlige Øhlenslægers Sørgespil» – Som den vel bekiendte Niels Burdon engang lyste Forbandelse over, ikke allene den, der havde fornærmet ham, men alle som stod og havde staaet i Forbindelse med ham ^{denne}, saa vil jeg lyse Velsignelse over ikke allene min ædle Adam, men den, som tog Afskriften af hans Axel og Valborg, og alle de Hænder, den siden har gaaet igiennem, og Wulfsberg, som skaffede mig den at høre, og lille Moer Tullin, som saa villig lod mig faae og beholde den saa længe, og de velsignede Tøyenianer, som skaffede mig Roelighed til mit Arbeyde etc etc etc –

[83] Et andet Brev bragte Posten mig ogsaa, et hiertelig venskabeligt Brev fra min gode Wulfsberg; men det bedrøvede mig, som det altid er ^{mig} noget af det hiertekrænkeligste, naar jeg nødes at tilintetgiøre, især kiære og agtværdige Menneskers Forventning. Hans og hans to ypperlige Venners, Brødrene Munkes, Ønsker: at tage en af disses Søstre i Huset, kunde jeg, og af mange Aarsager, ikke opfylde, saa kiært det vilde været mig, at lette disse saa sieldne Brødres Byrde. De har kun hvad de med daglig Stræben kan erhverve sig, og understøtter af dette deres Moder, og betaler i det dyre Christiania for to Søstre, de der har faaet til sig. Jeg har nok før sagt Eder noget her om disse Søstre. Deres Udvortes er ikke anbefalende; men det fik være det samme, var dette den eneste Vanskelighed. Wulfsberg var i en ubehagelig Stemning, som let lader sig forklare, da han samme Dag han skrev – i Fredags – havde om Morgenens fulgt den afskyeværdige Morder, den ulykkelige Westerstrøm til Døden. Det var en yderlig feyg, elendig Charakter. Selv i hans Udaad var intet der kunde vække en Gnist af Interesse. Den Gysen et firedobbelt Mord maatte aftvinge hvert førende

Væsen, var blandet med den dybeste Foragt og Ækkel for dette usle kraftløse Menneske. Man kunde fristes til at troe paa Satans personlige Medvirkning ved hans Ugiærning.

[84] Fuldt saa roeligt som jeg begyndte, endte jeg ikke Mandagen. Min Koren som fra Næss skulde møde mig paa Plogstad, kom ikke. Det var bællene mørkt og en stærk Taage, han skulde over Wormesund, og havde siden to stærke Miil at reyse. Kl henimod 11 gik vi tilsengs, hvor jeg ingen Roe fandt, og hvor underlige mørke Skikkelser svævede for mine Øyne saa snart jeg lukte dem. Kl. halvtolv kom han dog, den gode, ordholdne Skriver, «som frygter Gud, og kiender ingen anden Frygt» – Det er fast ubegribeligt, hvordan han kom frem. Til i Gaar Eftermidd: bleve vi paa det fornøvelige giæstmilde Plogstad, og veed jeg ikke selv, hvordan det var fat med Rikke og mig, men vi tog, eller bleve tvungne til at tage Anledning til Latter af alleting, saa baade Skriver og Fut faldt i Forundring over vor just ikke sædvanlige Lattermildhed –

Det var blidt som en Vaar- men mørkt som en Høstaften, da vi kiørte hiem, og i Giæstegruben – som Lottamoer kalder «den svarte Bakken», og som i Aftes med Ret fortiaente dette Navn – havde vi, uden den raske, aldrig raadville Aslaks Flinkhed, kommet i Knibe, da vi i det dybeste og smaleste mødte en stærkt belæst Vogn, som vi umueligt kunde see, og i den dybe Sand heller ikke hørte, før vi vare inde paa den. Det gik imidlertiid godt altsammen – Amen!

Nu vil der vel blive en Tiid før vi sees igien, min gode hulde Rikke og jeg. Dog begynder Novbr med Frost og klart Veyr, vinterforkyndende.

[85] I Mandags, da vi sad' ene sammen, Rikke og jeg, i et af vore alvorligere Øyeblikke, kom vi blandt andet til at tale om, hvor underligt – og ofte – Menneskene maae ledes ved og giennem Lidelser til Held og Lyksalighed. Anledningen til vore Betragtninger herover, maae jeg dog fortælle Eder, Elskede. Et Ægtepar her i Eggen, begge gode, agtværdige Mennesker, har i deres ikke korte Forbindelse, aldrig funden sig fuldkommen lykkelige, maaskee snarere – især i Begyndelsen – det Modsatte. Et ulykkeligt Tilfælde bragte for nogen Tiid siden Konen i Livsfare. Hun blev frælst, men Følgerne vare langvarige og smærtelige. Dette har paa engang vakt den indslumrede Følelse i Mandens Siæl. Han er nu fra den uopmærksomste koldeste Ægteherre, blevet den ømmeste,

hengivneste Ægtefælle, og Hun seer i Fremtiden Belønningen imøde for sit Taalmod, for den Standhaftighed, hvormed hun, hidtil ubemærket, paa Livets knuddrede Vey opfyldte sine Pligter, uden anden Løn end hendes Hiertes stille Biefald, som dog vel ikke altid kunde holde det skadesløst for alle dets Savn. O! gjører længe og uafbrudt hin andens Lykke, I gode Mennesker! I fortjæner saa vel at være lykkelige. Vel Eder, at I udfandt Maaden at blive det, før det var for seent! Men dog nøde I mig til at gientage Jean Pauls Ord: «O! hvilke Blomstertider, hvilke aldrig tilbagevendende Foraar har ikke enhver Klagende Siæl alt forsømt!» –

[86] 3^{die} Noub. Wilhelms Dødsdag

Med bittre Taare har jeg hilset dig, du en af mit Livs skrækkeligste Dage. Taagen hviler mørk og sørgelig over dig, som over min Siæl – Dog

«Over Taagerne, som engang svinde,
Himlen klar og lys blaa hvælver sig,
Og en bliid og venlig Aftenrøde
I de friske Taarers Dug skal gløde» –

4de Engang – men det er alt længe siden – var denne Dag en af mine gladeste. Det var Din Fødselsdag, uforglæmmelige Hedevig Augusta! O! naar jeg opløftede det tak- og glædefulde Hierte til Gud i navnløs Følelse af al den Lyksalighed, som omgav mig, og som Din Tilværelse, Du, Dit Kiøns Ziir, Dit ømme Venskab for Din Christiane, havde givet saa riig, saa skøn en Tilvext, og naar denne Dag, om end aldrig saa mørk og sludfuld, var for mig en af Aarets skønneste, og endnu, da Du ikke *her* var mere for mig, en af de helligste – o! kunde det da ahnet mig, at den engang skulde blive den bittreste i mit Liv, at *den* skulde bringe mig den hierteknusende Tidende om Vilhelms Bortgang til den mørke Grav, hvori Du alt i 8 Aar slumrer? Ak! thi kun Graven, og det henfaldne Støv og Forraadnelsen maler sig i de første bedøvende Øyeblik for det vaandefulde Hierte. Nu seer min Siæls Blik, Tak være Dig, evige Fader! og alt længe saae det hen over Grav og Forraadnelse, og med det opløftede [87] Hiertet sig, det under sine skønneste Haabs Tilintetgiørelse sønderknuste Hierte, hævede sig over Grav og Tiid og Forraadnelse, og I vare – og ere – mig Alle igiengivne, evig, evig mine!

Men naar det synker vaandefuldt tilbage, det stedse, meer eller mindre smerteligt, blødende Hierte, naar Følelsen af dets for denne Jord tabte Glæder, naar de bittre Minder, omhulle det indre Blik, saa det ikke kan opløfte sig over Tiid og Grav og Forraadnelse, naar det blot kan skue tilbage, ikke frem, ikke opad, da lad min Vilhelms sidste Ord: «Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand!» – o Albarmhiertige! lad dem gienlyde i min Siæl, og lad mig see, hvordan min Sara udaander sin rene Siæl i et Smiil, ligesom Du, min Hetgen, og det tunge Taageslør skal falde, og mit Blik skal hæve sig høyt over deres Grav, og over min egen, og Hiertet skal slaae lettere – om end mattere – opløst i Veemods søde Taare. –

Her er ingen i det hele Huus, som ikke tænker tilbage med Bedrøvelse paa den skrækkelige 3^{die} og 4de November. Alligevel var ingen i Gaar som nævnte et Ord, der havde Hensyn hertil – heller ikke i Dag: Men naar vore Blik mødtes og droge sig hastig tilbage, talte de meer end Ord.

Hertel, som har været borte siden Søndag, kom hiem i Aftes, men var kun nede et Øyeblik. Det øvrige af Aftenen var paa hans eensomme Kammer [88] opofret Wilhelms og denne smertelige Dags Minder. Da jeg i Aftes, før jeg gik tilsengs, kom herind med min Bog, faldt mine Øyne paa den, til sidste 27 Julj med Kobberstykker prydede Væg, og fandt ^{jeg} nu 4 nye Stykker, Scener af Iliaden, nydelige fine Kobbere i pene Mahognierammer. Bag paa ethvert var skrevet d: 3^{die} Novbr 1808. – At disse vare fra samme Haand som de, der hænger der før, kan I forestille Eder. Saaledes søger han i Stilhed, den ømme sieldne Hertel, paa engang Næring og Lindring for sin Kummer; og ved ethvert nyt Beviis han kan give sin Vilhelms Elskede, paa øm Hengivenhed, føler han sit bittre Savn formildet.

Aften. For lang, lang Tiid har vi nu, jeg og den gode Zarine, sagt de Elskedes stille Sovested Farvel, og ofret der med vore Taare det sidste Grønne, Frosten havde lævnet i Haven. Snart vil Sneen udbrede sine hvide Lagen over den varme, roelige Vugge – Sov nu sødt, og sov nu længe!

Nesten daglig Erfaring lærer mig, hvor let det, man – neppe med Grund – kalder Overtroe, indsniger sig i et sorgfuldt Hierte, ja paatrænger sig det. I Aftes ved denne Tiid – det mørkner alt – sad jeg her efter Sædvane allene og skrev. Alt om mig var stille som om Midnat. Med et gav det et frygteligt Knald i mit Skriverbord, som om en af alle Kræfter havde dundret i det. Jeg sad nogle Øyeblik ubevægelig, en ængstelig Kulde zittrede giennem alle mine Lemmer, og det ene Billede, mørkere end det andet, malede sig for min Phantasie. Jeg gik ud [89] til min gode Telja, som forskrækkedes over min Bleghed. Angst er desuden smitsom. Men min Koren, som ingen Frygt kiender, skiændte ikke paa mig, men tog mig ømt ved Haanden, og gik herved med mig. Efter nøye Undersøgelse fandt han, at det var Pladen paa mit Skriverbord, som var sprunget op i Limingen rundten om, og med saadan Magt, at Pladen ordentlig havde bøyet sig. «Seer du nu, du stakkels frygtsomme Barn!» var alt hvad han sagde, den gode, milde Skriver.

Søndag 5te Posten var i Dag saa maver som mueligt. Ikke et Ord bragte den mig fra noget Menneske. Men fra det kiære Tøyen kom med et Bud to Breve, et langt muntert fra min elskede Lotta til mig, og til Maja et ikke kortere fra hendes og min Kista.

Saa hørte jeg<...> ogsaa nogle politiske Nyheder denne Post havde bragt, f.E: at Kaas *vil?* forlade Christiania – at det ved et stort Festm han paa Dronningens Fødselsdag: gav (det skal have kostet 1600^d hos Thoms) har gaaet meget lysteligt til. Alt Stort og Fornemt af alle Classer var samlet der, kun ikke den ædle Prints Christian, som Dagen før var reyst fra Christiania med sine Adjutanter, Seyersted, og Majlænder. Ved denne Fraværelse saae maaskee Frue Cabale (som sikkert var geskiæftig ved denne Fests Anordning) sig skuffet i et kiært Haab, eller fandt, som man siger, en slem Streeg i sin Regning. Maatte det lykkes Dig, gode C.A: – ikke at styrte dette mangehovede Uhyres Throne – thi i hvor løs Grund den er bygget paa, staaer den vel til Verdens Undergang – men at slippe, Dit ædle Hiertes Roe [90] ubeskadiget, ud af det Garn, hun saa giærne saae dig indviklet i! I denne Anledning randt Darres Død mig ogsaa i Tankerne. Jeg veed ikke, om I, mine Elskede inden Axelstads Volde, læser *Tiden*, og derfor vil jeg ogsaa fordi det giver en skøn Afvexling i disse eensformige Blade, afskrive

følgende Elegie

Ved Darres Grav.

Du, som følte varmt for Norges Hæder,
Du dets kloge, kiække, ædle Søn!
Ikke Dig – *vort* Tab vi dybt begræder –
Du var moden til en bædre Løn.

Paa Din Aske rinder Heltens Taare:
Hvad saa sielden Fyrster fandt – en Ven
Var Du ham. Han elskte Dig saa saare –
Ey hans Klage vækker Dig igien.

Fuldelig Dit hele Værd han kiendte,
Deelte Æren med Dig broderlig,
Skiøndt beskeden Du Dit Blik bortvendte
Fra en Roes, som hædred ham og Dig.

Elskte Norge, brave Sønners Moder!
Væd med bitter Graad din Ædlings Grav!
Hver din ægte Søn har tabt en Broder,
Ak! kun Faa som han dig Himlen gav.

Lys og Varme blidt og kraftfuldt straalte
Fra det Øye, som nu mørknet er.
[91] Klart det Pligt og Ret og Sandhed maalte,
Tindrende af blide Følelser.

Ak! Kun kort det undtes Dig, at favnes
Af de Elskte i det kiære Hiem:
Kun, for desto dybere at savnes,
Mand og Fader atter skiænktes dem

Med forladte Smaae Din Elskte træder
Trøstløs til Din friske Gravhøy hen.
Med den spæde Arving til Din Hæder
Løfter hun sit Blik mod Himmelen.

Ak! for Støvets taareblændte Øye
Skiuler sig Alvisdoms dybe Raad.
Sukkende vor Villie vi bøye
Under hans, som veyer Fryd og Graad –

F.

Schmidt –

Torsdag 9de I Dag et Aar blev min Vilhelms dyrebare Støv nedsænkt i Graven. Ak! jeg vidste det ikke. Maanen smilede bleeg og vemodigt ned paa den aabne Grav, og paa de Omstaaendes Taare. Jeg saae det ikke. Jeg hørte ikke, hvordan den fromme Mørk med sin taarebrudte Stemme stræbte at give min Jes og min Hertel og de andre Lidende en Trøst, som den alt for friske Smerte endnu bortfjærnedede fra hans Siæl. – –

Og i Aften for et Aar siden, kom Du til mig, elskede Maja C – –

Jeg har været ret syg i Dag. I lang Tiid hørte jeg intet fra [92] min Jes (dog paa tredie Haand, kun intet Brev fik jeg fra ham) I Dag ventede jeg saa vist Brev med et Bud, som var inde; men det havde ey været hos ham, og min Venten var forgiæves. Og ved den mindste Berørelse bløder de alle, Hiertets dybe Saar – bløder saa smerteligt.

Nu har jeg slumret en halv Time, her paa Sophaen med min Vilhelms Cavay under Hovedet, og nu er jeg bædre –

Tak for i Dag et Aar, troefaste Maja! for det hele Aar Eder Alle Tak, I sande Venner! Jeg har jo intet uden denne fattige Tak, og disse Taare, og dette svage lidende Hierte. Men denne taareblandede Tak fra dette arme Hiertes Inderste forsmaaer I ikke.

Mortensdg: En saadan Mortensdag er vel sielden i Norge[.] Efter at have taget vor Desert ovenpaa Midd: Maaltidet i Haven – Træerne hænge endnu fulde af deylige store friske Rips – har vi nu drukket Caffé i Gaarden hvor vi har sadt med vort Arbeyde over en Time, uden at behøve saa meget som et Tørklæde meer, end herinde. Hvordan Novbr var i Fior, erindrer jeg ikke – ak! og erindrer dog igien ingen Tiid af mit hele Liv som disse 2 sidste Maaneder af det forbg: Aar.

En saare behagelig Tidende bragte Walbohm mig i Dag: min ædle Ungdomsven, Faye, er bleven Stiftamtmand i Christsnd. Saa skal han dog see sit inderligste Ønske opfyldt, aande sit Norges Luft igien, og sandsynlig ende sine Dage (Gud lade dem blive mange og glade!) i det dyre Land, hvor han begyndte dem.

[93] Og mueligt er det – i det mindste mueligere, end før, at jeg endnu engang i

dette Liv kan faae see min Dichmans Hierteven, hans andet Jeg, den ædle, trofaste sieldne Faye. O ja, mit Hierte siger mig, jeg skal see ham engang endnu, at vore Taare endnu engang skal blande sig ved Mindet om de svundne Dage – og svundne Elskede – At han fra Hiertets, fra Forstandens Side, vil som Stiftsamtmænd erstatte Christiansand den brave Thygesons Savn, er vel ingen Tvivl underkastet. Ak! men nu fra en anden Side, hvor ulige ere de da! Thygeson i Manddommens kraftfuldeste Alder, sit hele Liv omfremdet af Medgang, Lykke og Glæde, beriget fast med *alle* Midler til at gavne og udbrede Lykke om sig – og Faye, paa hvis blege Kinder Kummer allerede i Ungdoms Aarene indgrov Alderdommens Træk, hvis hele Liv – i det mindste den ⁿ³⁸ beste Deel af det – var en Kiæde af Kamp og Selvfornægtelser, og som Plutus fra Vuggen af synes at have svoret evigt Fiendskab –

Men dog velkommen, Du Ædle! til Dit Fødeland («Ak! kun Faa som Du det Himlen gav» –) og mig tusend Gange velkommen!

De gode Kreftings! Dem er det en tung Dag i Dag, den sidste, de tilbringer i deres før saa elskede Hurdalen hvor deres lykkelige, sorgfrie Barndom og Ungdom, hvor den bædre Deel af Livet, «de aldrig tilbagevendende Forar» svandt hen – ak! hvor hvert Træ, hver Gienstand for deres Blik minder dem om en Scene af deres tilbagelagte Liv, og er som saa mange Venner, de have at tage Afskeed med.

[94] Den gamle Moder og Børnene blive tilbage til Sommeren, paa Præsteenkesædet, som Krefthing har forpagtet[.] Saa mange flere smertelige Afskeder. De kommer hid i Morgen, de Gode. Gud give dem Kraft til at see fremad med Haab – og opfylde deres Haab! –

Mandag 13de Kreftings kom ikke i Gaar. Formodentlig ere de tagne til Mork i Afskedsbesøg, og saa ikke slupne derfra. Efter et Løfte til Major Krogh da han sidst var her, skulde jeg komme did i Morgen, og blive nogle Dage, ogsaa for en Auctions Skyld der i Nærheden. Men nu veed jeg ikke, hvordan det bliver. Saa rigtig frisk er jeg ikke heller[.] At jeg i Gaar intet Brev fik fra Jes, intet fra Tøyen, nedslog mig meget. Gud i Himmelen lade alt være vel med alle mine Elskede!

Heller ikke et Ord fra Sally i al den Tiid jeg har været hiemme. Fra hende ventede jeg ogsaa saa vist Brev i Gaar. Men fra min Maja fik jeg et velsignet Majabrev, over vis Længde Don Pedro faldt i Forundring, men jeg blot glædede mig uden at falde i Forundring. Fra den stakkels, stedse skrantne Bergh var Brev, og et fuldt af Narrestreger fra Fatter Wangensten paa Vildberg. Det var den hele Post.

Jeg har drømt saa meget i Nat om Presidenten. Gud lade ham være frisk, og alleting vel, og et Bud, som i Dag gik ind, bringe mig i Morgen eller paa Onsdag – ak! det er længe at vente – ønskede Efterretninger!

Den gode Fetter Christie kom hid i Gaar. Han er, synes jeg, bleven maver og stille.

[95] I Aftes dansede og legede Ungdommen et Par Timers tiid. Jeg vil saa giærne igien vænne mig til denne glade Støy, vil saa nødig lade mig mærke med hvor det griber mig ind i Hiertet – thi ved det mindste Tegn hertil, vilde de gode Børns Glæde være forbi – og var det ikke Synd? Lad dem «fryde sig ved Livet i deres Ungdomsbaar» – og giid de længe maae kunde det! Giid denne Vaar maae blive lang, og naar den ophører, afløses af en mild Sommer! Ney, min stille Kummer skal ingen formørkende Skyer blive paa deres klare Foraars Himmel. Jeg skal undertvinge hvert Suk, som kunde bringe Mislyd i deres muntre Sange, og ikke engang ved en pludselig Bortgang afbryde dem eller deres Glæder –

Den unge Mad: Omsted paa Petraborg er da allerede forlovet igien. Hvilke Forandringer der i saa faa Aar! Ney, kun en Moders, en Faders Smerte er uforgiængelig, kun de finde *her* ingen Erstatning for deres Tab, kun med det elskede *Barn* synker Haabet i Graven, og smiler siden ikke uden *derfra*. –

Tirsdag 14de Som jeg tænkte, var det: Kreftings havde været hos Kroghs, og kom her i Gaar Eftermidd. Tidlig i Morgen reyser de til Byen, og jeg og min K: til Mork. Jeg er taalelig færm i Dag. Gud give mit Byebud bragte mig gode Efterretninger fra mine Elskede der! Jeg har atter i Nat drømt saa meget om Tøyen. Dog, det er intet Under. Mine Tanker ere der saa ofte.

Men siden vi taler om Drømme, hvad betyder det, at jeg [96] nu i saa grumme lang Tiid nesten hver Nat drømmer at jeg er ung, undertiden Barn, og har dog for det meste mine Børn, ak! dem Alle, staaer nesten stedse i de selvsamme Forhold, som nu? Saadan som jeg er i Vane med at drømme, troer jeg vist, at Søvn uden

Drøm vilde blive mig kiedsom som en Dag uden al Beskiæftigelse –

Ogsaa i Kbhn er jeg ofte, og lille Syvald har jeg nu seet saa tydelig, at jeg kunde male ham. Men naa jeg er der, skiænder jeg ikke paa Eder, i elskede, Slemme Døttrene mine, som nu saa længe har ladet mig vente forgiaeves efter Brev, og dog har faaet saa mange fra mig. Men jeg vil vedblive at sanke gloende Kul paa Eders Hoveder, og naar jeg nu kommer tilbage fra Ejdsvold, atter skrive, at Eders Hierter kunde smelte. «O ney, Moer vor, dine Døttres Hierter ere ikke saa haarde. Og det veed du nok, skiøndt du lader, som du ikke vidste det. Ingen af alle de Hierter der slaaer for dig, du lykkelige elskede Moder, slaaer ømmere og barnligere, end din Kattys, din Mallas-» Hvad kan jeg nu svare de kiælende Glutter, som saa godt veed at angribe Hiertet fra dets svageste (og beste) Side? –

Men nu skal Du have Svar, dyrebare Maja C paa Dit kiære kiærlighedaandende Brev, og min elskede Lotta et Par Linier, og det alt skal færdigt til Midd: da vi i Aften ere budne til Walbohms – Farvel til Løverdag, I kiære Blade. Bring mine Elskede mit Farvel!

[197] 19de Søndag Vi bleve enige om, Kreftings, min Koren, Fetter Christie og jeg, at vi alle vilde reyse paa engang, og det Kl 8 Onsd. Morgen. Men Kreftings Skydsheste kom ikke, og da ~~den~~ ^{Klokken} var henimod 10, fik de Heste herfra, og først da kom vi alle afsted. Og saa fik jeg, ved dette Ophold, mine Breve fra Byen, fik dem just som jeg stod færdig at stige i Vognen. Min Jes var frisk, Gud skee Lov[,] men hvor bekymret blev jeg derimod ved den lille Sæddel fra Dig, dyrebare Lotta, hvori dit ængstede Hierte saa tydeligt maler sig, og det lange Brev fra min kiære ømme Kista, hvori den gode Pige vil give mig en Trøst, hun selv synes at mangle. Presidenten har altsaa atter været syg, heftig syg. O! i alle disse Dage, under al Auctionstumlen og alle Adspredelser, har mine Tanker været paa det evigvelsignede Tøyen – sovende og vaagende har jeg kun seet min kiære syge President, og min elskede lidende Lotta, og min snilde bekymrede Kista. Først naar Posten bragte mig de glade Efterretninger om min brave retskafne Presidents Helbredelse, først nu slaaer mit Hierte roeligere, først nu kan jeg *frie og frank* beskrive alle mine Eventyrer og Hændelser i disse 4 Dage, I ikke har seet mig her, mine Elskelige! Thi endnu seer i mig stigende i – ikke som

ovenstaaer, Vognen, men Kariolen, for hvilken jeg første Gang havde min nye store blakke Hest, mig samme Dag foræret af min Koren.

[98] Han havde købt den af Krefthing, der var saa fornøyet over, at den blev min. Snart skildtes vi ad, hver paa sin Vey. Gud ledsage Eder, I Gode! sukkede jeg, da jeg ey kunde see dem længer. Gud give Eder glade Dage paa den nye Bane, I nu begynder! – Lidt længer oppe tog den gode Fetter Hosevinkel Afskeed med os, og ramlede vi nu allene allene, Skriveren og jeg i hver sin Kariol. Ikke fordi vi jo nok kunde forligtes i en Vogn, men fordi han havde Forretninger i Ejdsvold, og det var uvist om vi kunde følges ad hiem, som vi da heller ikke gjorde, kan jeg troe. Det var stærkt frossed^t, og begyndte at snee, saa jeg alt var belavet paa, at købe en Slæde paa Auctionen og køre hiem i. Paa det smukke Roholt hvilede vi, og først der fik jeg med Roe giennemlæst de kiære, skjøndt sørgmodige Breve. Da de vare udlæste, var Hestene færdige og Sneen ophørt. Ved Auctionsstædet mødte os den gode Major Krogh og min kiære Hertel, og modtog os saa glade, da de halvvejs tvivlede om vor Komme fordi Veyret rasede saa. Majoren førte mig triumpherende til sin saa inderlig takkelige Kone, der slet ikke troede, jeg havde kommet. Ogsaa min lille Guddatter var der med sin Moder, den uforglæmmelige Hetgens Navne, et huldt vakkert Barn. Blandt flere Bekiendtere fandt jeg uventet den interessante Bergmester Bauman, som Frue [99] Krogh og jeg om Eftermidd: fik til sidemand ved Auctionsbordet, og forkortedes os derved paa en saare behagelig Maade det øvrige kiedelige Væsen. At han forsøgte at sætte Spliid mellem min Koren og mig i Anledning af alt hvad jeg købte (det var endeel overmaade godt, splinternyt, men temmelig dyrt Linnet) vil jeg ikke regne. Dertil drev han det desuden ikke, som I nok kan tænke; og ingen virkelig Ægteskabsdiævel vilde drive det dertil. Blandt saa meget Interessant om vore fælleds Venner, Bekiendtere, og Bøger, talte vi meget om den ulykkelige Lovise Gad, som i alle de forskiællige Roller hun spillede paa dette Livs Skueplads, stedse beholdt et vist Præg af Siæls Fasthed og Originalitet, hvorved hun især i sine sidste sørgelige Dage saa fordelagtig udmærkede sig. Bauman bad mig takke Eder, mine Elskede Døttre dernede, Eder og den ædle Treschow, for alt det Venskab I til sidste Stund havde viist hans ulykkelige Svigerinde, fordi I forsødede hende selv de sidste bittre Timer heneden. «Hun bødede sandelig

haardt for sine Synder, og udslættede – efter min Følelse – i den sidste Halvdeel af sit Liv hvad hun havde forbrudt i den første» – sagde han rørt, og vi følte begge: at «hvor der er meget Lys, er ogsaa megen Skygge» – og jeg maatte med Magt løsrive min Siæl fra de *svundne Dages Minder* – de længst forsvundne –

En Capit: Stabel, gift med en Jomfrue Juel, som jeg ^[100] kiender godt fra Vilberg, hvor hun har været i Pension[.] Han er en meget ubehagelig, raae Mand, og i den senere Tiid, siger man, saare hengiven til Perialen. Det gjorde mig saa ondt for den unge stille, beskedne, og meget tænkende Kone, som sad rødmende og blegnende ved alt hans Vaas, ved alt den Latter han opvakte, selv iblandt Bønderne ved Auctionen. Jeg vilde saa gjerne kaldt hendes Opmærksomhed derfra, men det lod sig ikke godt gjøre, uden at hun skulde mærket Aarsagen[.] Det er overalt vanskeligt at faae hende indviklet i en Samtale, da hun er meget einsylbig. Kun af hendes Breve faaer man et rigtigt Begreb, og et høyst fordelagtigt, om hendes Siælsdannelse.

Frue Professorinden var begge Dagene paa Auctionen og i dyb Neglige. Det er et underligt Væsen, denne samme Frue. Med alle sine store og mange, nesten til det Utroelige grændsende Feyl og Brøst, er hun godlidende og morsom. Man kan sige til og om hende hvad man vil, og det anfægter hende ikke. Saa sagde f:E: Bauman i Anledning af noget, hun bød paa «Ja, det er en af vore andre Fruer!» og det med sit sarkastiske Blik og Tone, og hun loe og bød frisk væk. Arme Kone! Gud hielp hende, naar hun engang, *her* og *hisset*, skal aflægge Regnskab for sin Husholdning. Med det *længere*, *vigtigere* Regnskab haaber jeg imidlertid hun skal komme bædre ud af det, end med det *kortere*, fordi den *øverste* Dommer – vee os! – er naadigere, end de, som dømme heneden.

^[101] Det bedste ved hele Auctionen var Nachspillet, naar vi om Aftenen kom hiem til det hyggelige Mork og kosede os med deylig Thee og end deyligere Prat. Der logerede adskillige foruden os (som egentlig vare i Besøg der – thi for Auctionens Skyld havde jeg vist ikke reyst saa langt i dette Føre) og Hertel – En svensk Lieut: Brat, som I nok før kiender af disse Blade – hans Kone er det, som ligner min Sara saa meget – en behagelig, vittig Mand, Forvalter Klouman og Kone fra Fayringen, og den sidste Nat den nye Forvalter i Hurdalen, Muus, et vist godt, meget ungt Menneske, aldeles hverdags for Resten, og gamle Lærche fra

Hurdalen. Umiskienkelig var alle disse Menneskers Glæde over den af dem alle saa agtede, dem alle kiære Kreftings Befordring. Muus havde fra første Øyeblik han kom til Hurdalen umaget sig for at vise Krefting og hans Familie al muelig Opmærksomhed og Agtelse. «Altsaa er han ikke saa aldeles hverdags, Moer Koren!» – Maaskee, mine Elskede, er det blot hans Udvortes, som er det. Ogsaa sagde jeg jo «han er vist et godt Menneske» – og det maae I ey oversee, hverken *her* eller *nogensteds* –

Fre^{Tors}dagaften var Auctionen til Ende. «Men hos hvem var den da?» Det er sandt, det veed I endnu ikke. Den var hos en Jomfr: Folmar, en midaldrende Pige, en godmodig, vever, forbindtlig lille Ting, min Landsmandinde, som ved meer end 30 Aars Selvfornægtelse og Opofrelse nu ved en Tantes Død er bleven Arving til 4 a [102] 5000rd[.] Hun boer kun en halv Fierding fra Mork, men der var slem Vey did, og Kulden var – og er – som ved Nytaar. Fredag maatte vi blive over paa Mork, hvorfra vi mod Aftenen gjorde et lille Besøg hos Jomfr: Grefsen, der har et Landkræmmerie, og boer paa en Gaard i Aas, der har en af de skønneste Beliggenheder, jeg kan tænke mig. Udsigten derfra over hele Ejdsvold, Miøsen, og en Deel af Hedemarken, er saa viid, og paa engang saa smilende og majestætisk, at man ikke kan trættes ved at see. Dog dertil fik vi heller ikke Tiid, da Mørket forbød det. Vi blev der og spiste, og toge hiem i hærligt Maaneskin. Faster Grefsen – saa kaldes hun overalt – er en aldrende meget forstandig Pige, med et sieldent rummeligt Hierte som ofte sætter hende i Forlegenhed, da hendes Villie og Evne staae i saa ulige Forhold. Hun har engang, det sees endnu tydeligt, været meget vakker, og har for nærværende Tiid en Systerdatter i Huset, Lovise Dalin, en elskværdig 16 Aars Pige, som ligner hende meget. Ogsaa denne Aften paa Aas gik fornøylegt, og saa gik denne hele lange Tiid jeg var borte, selv Torsdagen da jeg virkelig var meget syg, skøndt jeg tvang mig til at synes friskere, tog paa Auctionen o.s.v. for ikke at gjøre min gode Elise bekymret; og jeg gjorde derved den Erfaring, at man som oftest ikke kiender sine egne Kræfter, fordi man ey prøver dem og lader sig for let cujonere af sine Upasseligheder.

[103] Hertel tog fra Mork Fred: Eftermidd:, min Koren paa en Foretning i Gaar Morges, saa jeg maatte tage ene hiem i Gaar, og kom hid Kl 5, efter at have giort to Visitter paa Veyen, til Lehnsmand Kyhn, egentlig for at see min Saras og

Vilhelms (Vilhelms første og sidste) Gudsøn, Vilhelm August (opkaldt, underligt nok, efter min Vilhelm og Frøken v. Krogh) en rask, vakker Gut – og til Proctr Solner, hvor jeg drak Caffé, spiste Eftersvælg, og blev saa godt indpakket da jeg tog derfra, at jeg, havde Aslak og Blakken været tilfreds med det, og de ikke ventet mig saa her hiemme, giærne havde kiørt et Par Miil i det blide velsignede Maanlys. Veyen, som nu er opslidt, var ogsaa ret god. Men bædre var det dog her hiemme hos de glade Ungerne mine, og Gud skee Lov, jeg er her, og at de alle ere raske, de Store og Smaae. Foruden Brevet fra Lotta mi, fik jeg et fra den hiertensgode Mad: Flood i Schien, og – *endelig* fra Bergens Skrивeren – et deyligt langt, underholdende Brev. Nu er det alt mørkt, og nu skal vi saamen drikke Caffé, og derfor God Nat, Syv Sider paa engang – det mener jeg, gaaer nok an. «Aa ja; men saa er der jo ofte syv Dage og længere, vi ikke faaer et eneste Ord» – Det er dog nok sielden Tilfældet, mine Elskelige; men naar det er det, kan I være forvissede om, at I intet har tabt ved min Taushed.

[104] 23de min dyrebare Rikkens Fødselsdag –

«Alfader! o, lad hende finde
Hvert Held, hendes Hierte er værd!»

Vi ere alle budne derhen – hen til min Rikke – til Middag, og kommer vi Fruentimmer neppe tilbage før i Morgen engang. Vi har forgiæves ventet efter Snee. Himlen er klar, Solen skinner stedse, og – som i Sommer, da Jorden trængte saa haardt til Regn – nu frydede Mængden sig mere ved Mørke og sneeforkyndende Mulm, end ved den skønne Sol –

Veed vi nogensinde selv ret, hvad vi vil? I alle disse Dage har vi levet saa aldeles eensformigt, at jeg intet har havt at sige Eder, mine Elskede!

I Gaar og Forgaars var Capit: Hals her paa Mandskapstegning – egentlig holdes denne paa Naboeaarden, men han og Capit Wærner spiste og logerede her. Jeg har aldrig ret kunde komme tilrette med denne Hals, af mange Aarsager ikke; men i de 2 eller 3 Aar jeg ikke har seet ham, var enten han bleven forandret til det Bædre, eller jeg tolerantere – maaskee begge Deele. Han er gift med Justitisraad Nielsens Datter –

Nu er alle beskæftigede med sin Pynt, alle undtagen jeg. Vi maae reyse tidligt, da Føret er saa slemt. Min Lina bliver hiemme hos sin Telja. Hun vil det selv, fordi hun har faaet lidt Udslæt paa Henderne.

[105] «Kanskee, siger hun, Moer Borchs: kunde være bange for, det skulde smittet Rasmus og Lovise som jeg dog ikke troer det gjør – og saa skal de vel dandse og springe omkring, og naar jeg da blev heed, blev Hænderne værre, saa jeg kunde komme til dyrt at betale den Moroe. Ney, Moer, lad mig blive hiemme hos Telja mi» – Er det ikke en ganske fornuftig, betænksom Unge?

Søndag 26de Seent Fredagften kom vi først hiem. I Gaar var jeg syg, og maatte, uagtet det meget, jeg skulde have til Byen med min i Dag indreysende Koren, tilsengs. Det blev bædre ud paa Aftenen, og sad jeg her, for første gang i Vinter skrivende ved Lys, til Kl 9, og fik dog kun skrevet nogle Linier til min elskede Lotta, og intet til Maja mi, intet til Sallybarnet. Det gjør mig nu end mere ondt, da jeg i Dag atter fik et saa kiærligt Brev fra min hulde Maja, og ~~Løved~~^{Fredag}ften ogsaa et lille Brev med en Deel af den herlige Herder – og alt dette maae nu blive ubesvaret til med Posten, ligesom min kiære Kista Hertels i Dag, som hun nu saa vist, det gode Barn, venter Svar paa med min Koren. Men naar I hører I Gode, at jeg har været syg, vil I oven ikiøbet ynke Eders stakkels Moer Koren.

Dog, tilbage til den behagelige Torsdag. Ja sandelig, behagelig var den. Der var, foruden os alle herfra, Frue Roweder, og hendes Datter, Fr: Keilhau, og Capitayn Hals, ellers ingen – thi Fabritius og hans Grethe regner jeg til Husets egne. Ungdommen dandsede til Kl 1, og [106] tænk engang, hvor Glæden kan gjøre let. Poppenheim dandsede min Troe *Solo* saa raskt, saa let som en smal 16 Aars Pige. Min Koren gik did, nesten en Miil, og holdt ud med de Unge i Dandsen, og var den flinkeste neste Morgen – hvor mange gjør ham det efter i sit 52 Aar? Gud være takket, at han kan være saa munter, at han er saa frisk og rask! Det styrker ofte mit synkende Mod og opløser min stille Sorg i søde Veemodstaare – Jeg havde, efter mit Hiertes Tilsigelse, skrevet en lille Vise til min elskede Rikke, som Zarine, Nella, Lunde og Gryner (som synger deyligt) sang, og Rikkens ømme Haandtryk saa kiærligt takkede mig for.

Saa gik Aftenen fornøylegt. Fredag Morgen fandt Fogden og jeg paa, at man (der var falden lidt Snee om Natten) skulde med Langslæde og Biælder hente de længe sovende Jomfruer, som laae i den gamle Bygning, et godt stykke fra den nye. Det gik for sig; de kom alle ud med Latter og Glæde, og vi stode færdige at modtage dem, da – det var et ængsteligt Syn – min stakkels Zarine kom ud af Balancen de stode nemlig alle – faldt, og blev hængende med det ene Been mellem Pindene i Grinen. Der blev et almindeligt Angstskrig, man fik hende op, jeg saa hende uden Bevægelse hænge i dens Arme, som reyste hende, og var vis paa, hun havde brækket sit Been. Min Sara, min blege lidende Sara stod for mig, og jeg hadede mig selv bittert, at ikke hiint Oprin ^[107] da hun ved et ligedant Tog paa en Langslæde vreed Armen, havde afskrækket mig fra alt sligt Spøg. Imidlertid var det Gud skee Lov ikke saa farligt, skiondt hun havde stødt sig slemt. Skrækken havde gjort det værste. Vi fik hende godt hiem, og at hun i Gaar holdt Sengen, og neppe i Dag faaer Lov at staae op, er mere for at forekomme Følgerne af en Forkiølelse hun har faaet (hun er meget svag) end for Fodens Skyld. Den kiære Thrinemoers Brev i Dag, haaber jeg vil gjøre vel saa meget, som Doctor Poppenheims Pulvere etc – til hendes fuldkomne Helbredelse.

Ellers var det leyt, hun maatte ligge i Gaar. Vi havde Høstgilde for Folkene, og hun havde, som de andre Unge, længe glædet sig til at see Melin dandse med en Pige af Naboelaget, han nu er sterbensforliebt i. Til hendes Trøst dandsede denne Donna ikke, og Melin altsaa heller ikke, en eneste Dands undtagen, en Menuet med Maria. Fabritius og Jomfrue Keilhau var og er her endnu, og Gjørups. Jeg var blot et Øyeblik ude hos dem imens de sad til Bords, og modtog deres Taksigelse for Maden[.] Jeg mindedes for meget de forrige Høstgilder –

Nu tager det paa at snee, ret f som for at drille min stakkels Koren, som i alle disse Dage har ønsket saa hiertelig at faae Slædeføre til Byen, og nu maatte afsted i Kariol. Havde det blevet Føre, var jeg nok fulgt med for selv at see til den gode President, der desværre ikke er ret frisk endnu, skiondt han har begyndt at gaae ud igien.

^[108] *Mandag 27de* Det er i Dag min kiære, retskafne Hertels Fødselsdag (ak Gud og Aarsdagen siden min Sara Sidste Gang var hernede i blandt os –) Maja har syet en peen hviid Vest, Poppe strikket en Hareulds til denne Dag, og vi har

pyntet hans lille pene Kammer med et nyt Vinduesgardin. Men kiærest af alt veed jeg vist min Vilhelms første Premiebog er ham, som han finder mellem det andet paa sit Bord.

Maatte dette kommende Aar skiaenke ham tiende Delen blide, behagelige, mod de bittre, de mørke Dage det svundne havde for ham som for os alle.

Hvilket Føre min Koren havde faaet, kunde han opsat sin Reyse til i Dag. Men nu vil vi alligevel hente ham hiem i Slæde, og med det Bud, som gaaer ind i Morgen, skal jeg takke Dig, elskede Maja, for det lille Brev igien i Gaar med *Axel og Valborg*, som et Byebud saa uventet bragte mig for alle de mange, jeg har at takke Dig for.

Men her blev en Jubel, da jeg forkyndte dem, de skulde faae høre den længselsfulde ^{ventede} Axel og Valborg. Fabritius bar Zarine ned i Sophaen, og saa sad de alle i dyb Taushed omkring mig, og saa godt havde vi føyet vore Anstalter, at vi ikke eengang bleve afbrudte, saa vi i selve den lille grønne Egerstue ikke [109] kunde sadt roeligere, neppe saa roelige: thi her var ingen Graamons som jog mig fra mit Sæde, eller dog i <A>ngst, hver Gang den strakte sine Poter ud ved Kakkellovnen (Mon jeg finder den saadan igien, naar jeg kommer did?) Sollner var her ogsaa; og meer end engang glindsede hans Øyne af Taare, ikke at tale om de øvrige. Det var en deylig Aften, vemodsfuld deylig –

Jeg har en Ahnelse om, min Rikke skal komme her i Dag. Naar hun er frisk, pleyer stedse det første Føre bringe hende i sin Moer Korens Arme –

Og derfor vil jeg smukt tage fat paa min Byepost. Kun først fortælle, at alle Barna nu ere ude at prøve det nye Slædeføre. Det har jeg ogsaa været vant til før, men de sidste 3, 4 Aar, ak, og især det allersidste af disse, har gjort mig en trediedeel ældre, end jeg er.

Tirsdag 28de Rikke kom ikke i Gaar. Muelig kommer hun dog i Dag, ellers bliver jeg vreed paa hende. See nu er Slæden reyst efter min Koren, nu er et meget langt Brev bleven færdigt til min Maja C – og nu vil jeg fortælle Eder et Par sørgelige Nyheder. Et ungt Menneske, Thomson, paa Ejdsvoldværket, (en naturlig Søn av Værkets Eyer, og hans udtrykte Billede) just ham, som var ude at

svømme med den unge Anker, da han druknede, har i disse Dage fulgt denne hans inderligelskede Ven og Broder, men frievillig, og paa samme Sted, hvor den arme Yngling blev. Det var et Menneske med mange Talenter, denne [110] Thomson, et sandt Genie. Men tidlig sendt til England og der overladt til sig selv, *maatte* denne brændende, med ingen Grundsætninger udrustede Yngling blive et Rov for alle Udsvævelser; dog bevarede hans Hiertes naturlige Godhed ham fra det man kalder grove Laster. Nu kom han for nogle Aar siden til det fæle Ejdsvoldværk, hvor Ryggesløshed og alle uædle Lidenskaber trives i al Roe, og her kunde han iblandt lutter raae, dumtmyndige Mennesker, ikke komme tilbage paa den rette Vey, som det var saa synligt han søgte, men ikke havde Evne eller Kraft til, selv at finde og holde sig paa. Det ulykkelige Tilfælde med Anker, et hiertensgodt Barn, som Thomson hang ved med sin hele lidenskabelige Heftighed, gav hans Mod, hans Siælsstyrke det sidste Knæk. Han søgte Bedøvelse, og intet andet end Bedøvelse, og saaledes var den Ulykkelige uden Rædning forloren.

Det andet sørgelige Nyt er, at her ved Kirken i Dag begravnes 6 *Sydskende* fra et Huus. Moderen døde i Barselseng for 14 Dage siden, og bad Gud, at sende nogle af hendes staakkels Smaa til hende. Faderen bad i sin Hiertesorg ogsaa Gud tage nogle af de smaae Moderløse, og nu – ere de bønørte. Kun de to Ældste lever igien. Den arme Fader skal ogsaa være Døden nær, rimeligviis af Kummer, maaskee ogsaa Nag over, at have giort et Ønske, hvis Opfyldelse nu han og Mange flere antager for Straf, fordi han i sin Utaalmodighed gjorde det.

[111] Ak! hvi stræbe vi Støvets Børn saa lidet efter, at ligne Algodheden, at tænke os ham, det høyeste Væsen, som Algodheden! Hvi ere vi saa haarde mod os selv og andre! Ney, han den vise, kiærlige, evige Fader, han hører ikke hvad det sorrigfulde Barn udstønner i sit Hiertes Angst, hører vel, men tilregner ikke – Jeg mindes saa smerteligt, da jeg havde faaet det skrækkelige Bud om Vilhelms Fare, at jeg sad her i Sophaen, at den gode Nella laae paa Knæ for mig, og bad mig i det mindste svare hende, og erindrede mig om at jeg havde flere Børn end Vilhelm. «Flere? ney, jeg har ingen uden ham» – det gysede igiennem min Siæl da jeg sagde det – Men den gode Fader saae medynksfuld til det knuste Moderhierte, og tilregnede det ikke et Udbrud af den voldsomste Smerte –

Onsdag 29de Hvilken velsignet Drøm gav Gud mig i Nat! Jeg havde min Sara og Vilhelm igien tilbage fra Graven, syntes jeg, og min Glæde var ubeskrivelig. Alle mine Børn sad om mig, de tre jeg *har* og de to Smerteligsavnede. Jeg heldede mig ømt til Vilhelms Bryst og han slyngede sin Arm om mig, og smilede saa engleligt til mig, og Sara stod hos os, og havde min anden Haand, og de glædede sig begge, at de vare givne mig igien, og den ømme

[112] Fader, og de kiærlige Sydskende, og jeg takkede Gud saa inderlig, selv for den Smerte, deres Tab havde foraarsaget mig, den nu til dobbelt, tidobbelt Glæde forvandlede Smerte. «Er jeg ikke nu rig igien? rigere end noget Menneske paa Jorden?» udrød jeg flere Gange –

Det var mig en mærkelig Drøm.

Da jeg vaagnede, kunde jeg i lang Tiid ikke fatte, at det kun havde været en Drøm; og – hvad der især er mig saa mærkeligt – da jeg endelig kom ganske til Bevidsthed, var jeg ikke bedrøvet, som ellers, naar en glad Drøm har skuffet mig; men mit Hierte var saa mildt bevæget, som om det endnu havde slaget ved Vilhelms, og jeg har den hele Dage været i en saa sød vemodig Stemning, som jeg ikke bortbyttede for nogen af alle de Glæder, Jorden nu kan skiænke mig.

Og saa takker jeg dig, evige Fader! for den søde Drøm, og for den Forsmag paa end sødere Virkelighed!

Torsdag, sidste i Noubr. Seent i Aftes kom min Koren, med, sagde han selv, en halv Perial. Tak, dyrebare Lotta, for dit lille blidtvemodige Brev. O! hvor længes jeg efter at ile i Dine Arme! Gud skee Lov, Din kiære Lawsonmand nu er saa rask igien! Maatte han vedblive at være det, maatte jeg favne Dig fuldkommen glad igien, Du Gode! see det velsignede Tøyen igien [113] med let Hierte, saa let, som jeg vaagnede af min Gaarnats Drøm! Ja, jeg længes saa hiertelig efter Eder, I alle mine Elskede! Men jeg taler intet om, lægger heller egentlig ingen Planer. Det maae komme som af sig selv –

Min gode, kiære Sally! endnu er Din Moder syg. Arme Barn, og Du lider mere, end selv ved Din smertelige Hovedpine, og Din slemme Moer Koren har i lang Tiid ikke skrevet Dig til, og de end slemmere Systrene Dine skriver slet ikke mere, enten til Dig eller mig. Ja, Gud forlade Eder det, I kiære ugudelige Børn!

Den ene Reysende, den ene Corier efter den anden kommer op, og – bringer os intet. Nu har jeg ogsaa lovet, og skal holde det trods Moderhertets Stemme: ikke at skrive et Bogstav igien til Eder, før jeg har seet noget til Svar paa mine 4 – skriver og siger fire lange Breve, *omfrem* (som Eders Landsmænd siger) Dagboghefterne.

K-s har da forladt Norges Hovedstad saa stille som hans Indtog var støyende. Hvi blev han ey hvor han var? Undtages de usigelig elendige Kiøbmandssiæle – dog ney, kun Høkersiæle, sørger vist ingen Norsk for han forlader, men vel for han kom til Norge, og selv har han vel ingen Aarsag at tænke sig det med Glæde.

Med intet Ord, den fameuse meklenburgske Printsesse angaaende, skal disse Blade besmittes.

Decber

[114] *1ste Fredag*. Hvor ofte ønsker jeg i denne Tiid, i dette sidste Aar, at der ingen Tidsskifter var til, eller at jeg i det mindste ingen Erindring havde for dem. Dog, hvem veed, om jeg altid vilde ønske saa? og, var *aldeles* Forglæmmelse os god, den milde himmelske Fader vilde ikke have nægtet os den. Ney, jeg veed, jeg føler, hvorfor vi maae mindes hver smertelig som hver frydefuld Dag – og de første stærkere, uudslætteligere, end de sidste. Erindringen om disse skal vel ogsaa følge os i Evigheden, at vi kunde sammenligne dem, de jordiske lykkelige med de evige lykkelige Dage. Men Mindet om hine – o! jeg veed jo, hvordan det giennembæver hver Nærve i mit Inderste, efter en overstanden Fare, som nu, da min Maria var udrevet af Dødens allerede aaabnede Arme; at tænke mig min Angst, min Smerte, og *Overgangen* fra Angst og Smerte til Haab – Vished – Glæde – Og nu efter den *sidste* Overgang fra Kummer, Smerte, Uvisheds martrende Angst, til Vished, til Glæder, dem jeg *tryg* tør kalde mine – O ney, uden hiint Minde skulde selv Evighedens Glæder være mindre Glæder – thi er ikke «hver vor Taare talt», talt for at lønnes med himmelske Fryd? –

[115] *Løverdag 2^{den}* Hvor jeg i Nat har drømt om Dig, gode Sally, og saa inderligt, saa martrende. Hvordan mon det er med Din Moder? med Dig? med alle Dine? Jeg skal skrive i Dag med et Bud som gaaer ind i Morgen, men med det faaer jeg dog intet Svar fra Dig, Du Gode! Dog, paa Tøyen veed de, om alt er vel hos Dig. Og det give Gud, det maae være! Til min Lotta har jeg ogsaa skrevet, og endelig kom da et Brev bort til min Maja C: som til min store Ærgelse har lagt her, lagt færdigt, forsegleet her hele forrige Uge, da det blev forglæmt at sendes med Posten. Jeg har ellers saa meget Skriverie i disse Dage, og takker Gud for jeg *har* det, og fordi jeg føler, selv i disse bittre Mindedage, Drift og Lyst til at arbejde. O! først naar denne Lyst, denne sande Trang til Virksomhed forlader os, først da er Mennesket ulykkeligt, da er det «Fortvivlelsen, vis paa sin Seyer, hentræder for Offeret, og det styrtes, berøvet Mod og Kraft, i de kolde, dræbende Arme –»

Søndag 3^{die} Her var saa deyligt, da jeg traadde her ind i Morges, reent, varmt, vellugtende. «Nu skal du gjøre dig tilgode her saa lang som Dagen er – (den er desværre kun kort) tænkte jeg, og i Aften igien begynde den nogen Tiid afbrudte Forelæsning for de sig alt dertil glædende Børn. Maaskee – blev jeg ved at tænke, kommer min kiære Rikke i Dag, og saa» –

[116] Her afbrødes jeg i mine Formodninger ved Biælders Lyd udenfor i Gaarden. Saa tidligt pleyer Rikke aldrig at være ude – heller ikke var det hendes Slæde, men – Hr Munthes og hans Madames – See det var en Streeg _____ saa lang, i min Regning. Herre Gud, den *korte* Dag bliver vist *lang nok* i dette hiertelig flauue Selskab – og det fra Morgenstunden af – o Vee, o Vok! Var jeg ikke harm paa dette Ægtepar, fik det endda være[.] Men I veed jo, de har været uartige imod min gode Poppe – Hertel glæder sig ved, at han skal begynde Tingtouren i Dag, han og Lunde. Gud skee Lov, min Koren beholder vi dog til i Morgen

Hu! tu! tu! kiære Fruer, Madamer og høviske Møer

Aften Kl 5. De ere alt reyste, og nu skulde jeg saa roeligt sadt mig hen blandt de kiære glade Ungerne mine, og begyndt St. Julien, men nu savner jeg min Sara-Ring, som er gledet, Gud veed naar, og hvor, af min Finger, og ingen, ingenstæder at finde. Alle i hele Huset med hver sit Lys giennemsøger hver Krog,

men endnu hidtil forgiæves. Den er mig saa dyrebar. Endnu staaer det – og vil vel evig staae lige levende for mig, da Hertel – paa Løverd: er det et Aar siden – satte den taus paa min Finger. Det var Dødsbudskabet. Er den «trilled i hendes Grav» – som Valborgs Trolovelsesring? –

[117] *Onsdag 6te* Forgiæves ventede jeg endnu i Mandags hele Dagen efter den slemme Rikke. Men saa kunde jeg ikke bare mig længer, og tog did i Gaar. Hele Veyen ventede jeg, nesten med Vished, at møde Madamen, men Madamen sad smukt hiemme og – ventede mig. Hun holdt for afgiort, da jeg saa ofte – fordi vi tænker saa temmelig eens – træffer hendes Tanker, at jeg nu ogsaa vidste, hun havde i Sinde først at komme naar der bliver Ting her, som efter hendes Regning skulde blive Fredag, men – at en Futemadam ikke veed sligt bædre! – det er først Mandag i neste Uge, og nu seer jeg hende neppe før. Lina lovede jeg skulde komme til sin Ludniska sidst i Ugen.

Den lille Kiælling var ret rask, Gud skee Lov, og glædede sig til en Smaalehnstour, vi skal gjøre sammen, hun, jeg, Skriver, Fut, og Hertel. I veed engang for alle, mine Elskede, hvor godt Dagen gaaer paa Plogstad –

Rasmus vaagnede ^{sin Moder} forgangen Nat – det er hans Skik, naar noget *vigtigt* falder ham ^{ind} at spørge om – med det Spørgsmaal: «Moer, hvem holder du meest af, han Faer eller hu Moer Koren?» – Ih Faer, kan du tænke – «Det er nok kun lidt, de» – At imidlertiid den troehiertige Guts naive Spørgsmaal smigrede mig, begriber I nok, mine Venner! Han er sin Moders Søn.

[118] *Torsdag 7de* I Dag et Aar – da kom Du, gode troefaste Kista, og den arme Bergh, kom haabfulde, glade – kom – for at see hende døe[.] I Morgen og Overmorgen – hvordan overleves saadanne Dage, naar Erindringerne allene synes dræbende! O mine Elskede! lad mig heller intet tale med Eder i disse tunge Dage. Jeg kan dog intet sige Eder uden hvad I veed, intet om andre Ting – Jeg vil skrive til Bergh –

*Den 9^{den}*³⁹ – Endnu er min Ring ikke funden, ak, og findes vel aldrig mere. Og nu, just ved denne Tiid, er det et Aar siden Hertel satte den paa min Finger, og den sagde mig: hun er ey mere. Hver Gang jeg har seet paa den, har den gientaget: hun er ey mere – og nu det tomme Sted hvor den sad, det siger det

samme. Og seer jeg ikke overalt de tomme Stæder, hvor *hun* sad, gik og stod? –

Jeg har tidt tænkt paa, om det ikke var Feyghed, at jeg saaledes flygtede fra mit Hiem. Jeg kunde jo dog ikke flye mig selv, og Døden – o, hvor glad havde jeg græbet hans kolde Haand, trykket den til, ind i det hede brændende blødende Hierte –

I disse Dage har jeg omskrevet og forandret noget i min Thora, og om Aftenen, alt fra vi tænder Lys til vi lægger os, læser jeg for Børnene. Mit Hierte faaer ikke Lov at raade sig selv et Øyeblik. Dertil er det endnu for svagt. Men saa om Natten, naar jeg ikke kan sove – det hendes Gud skee Lov ikke ofte, men dog imellem [119] og i disse Nætter har det hendt sig – da lykkes det mig mindre at inddysse det, og jeg faaer vel lade det raade sig selv. Da jeg i Dag imod Morgenstunden faldt i Søvn, vaktet jeg af en huul, tung Storm, og af Regnen, som pidskede paa Vinduerne. Og hvad der da var min første Tanke, og at det var den samme jeg sov ind med, og at alle alle de skrækkelige Scener paa engang trængte sig for min Siæl –

Jeg læste for længe i Aftes, dette og den søvnløse Nat har gjort mit Hoved saa forvirret, og hver Gang nu Hovedet gjør ondt, føler jeg saadan Smerte i Brystet. Jeg beder Gud saa inderlig om, at jeg ikke maae blive syg, og at jeg maae blive hos min ædle Koren og hans elskede Børn, og alle de Ædle Elskede, som mit Liv er kiært. Endnu i Nat, med Hovedet paa Saras Pude, den Pude, hendes Hoved hvilede paa da hendes reene Siæl gik til Gud og Vilhelm, bad jeg herom –

Eftermid. Jeg var saa søvrig og træt, og for i det mindste at faae Hvile laae jeg lidt her paa Sophaen, og faldt ogsaa i Søvn. Men de sørgelige Gravklokker vakte mig, og nu banker mit Hierte saa høyt, at jeg knap kan holde Pennen. Det er en ung Kone, som begravet i Dag, henede fra Krogfoss. Jeg var i hendes Bryllup for 7 Aar siden. Nu stormer det ikke mere saa frygteligt. Med Regnen lagde Stormen sig, som de fleste Livets Storme, de indre og ydre, lægge sig med Regn – Taare. O! sørgelige Klokker! Dog, ringer [120] ikke de, og først de, til den rette Hvile? Har ikke da alle Storme lagt sig? Kun af Gravens Søvn vækker ingen Storm, ingen Regn, intet Uveyr os mere. Og hvorfor da kalde denne Ringen sørgelig?

Søndag 10de Det var en glad Post. Tak her for det første, dyrebare Lotta og Maja, for de velsignede Breve. Saa muntert saae jeg i lang Tiid intet fra min Lottamoer. Det varmede mit Hierte; og Mindet om vort smertelige Møde i Dag et Aar, og faa Dage efter med Dig, uforglæmmelige Maja, og al, al Eders unævnelige Ømhed mod mig og Mine, I sieldne Mennesker Alle – ja, varmes ikke Hiertet herved, hvad skulde da varme det? Foruden disse vennehulde Breve et fra min Jes, blot fuldt af Juletanker og Juleglæder, som han alt nyder i Haabet, og som Gud lade ham nyde virkelig og uforstyrret, med sine unge Venner, som følger ham, blandt sine Elskede her.

Ogsaa min kiære, min troe Kista kommer, og liden Hanna Bull. I Dag 14 Dage har jeg dem her med Guds Hielp i god Roe. Endelig var ogsaa i Dag Brev fra Assessor Ekholm fra Stokholm. Han og hans virkelig elskværdige Hustrøe lever saa lykkeligt, har i deres Vennekreds forglæmt alle ustandne Gienvordigheder – dog ney, ikke glæmt dem, mindes dem kun for at forhøye Nydelsen af deres nuværende ^[121] Lykke, og mindes med dem de Venner, de tilbagelod i Norge. Blandt disse kan jeg med Sandhed sige, jeg var, er og bliver. Jeg leed inderlig med og for disse gode forfulgte Mennesker, og glæder mig nu inderlig over deres Lykke

Hu, hvilket Sludveyr! Min Lina, som fulgte med Tingfolkene til Gierdrum, og i Morgen skulde komme fra Plogstad, hvorhen hun føytede fra Gierdrum, og hvorfra min kiære Rikke selv vilde bringe hende hid, frygter jeg nu, kommer ikke, altsaa heller ikke Rikka mi. Dog, det tør vel forandres til i Morgen.

Vor Christian, Sverrigs Thronarving, elskes af alle Stænder med høy Enthusiasme, skriver Ekholm. Ak, som vi kan I dog umelig elske ham, I gode Svenske? Os tilhører han, og kun blandt os kan han blive lykkelig, ikke paa en Throne, vel det haardeste Sæde paa Jorden, og mindst paa denne Throne – Freden skal være sluttet, siges der. Da forlader han os vel snart. Det er en ængstelig Tanke.

Mandag 11te For Tøveyrets Skyld kan Rikke ikke komme i Dag – Og naar holdt Veyr og Føre mig fra Plogstad, naar der kun var mindste Muelighed <...> at komme frem? Jeg havde glædet mig saa til denne Dag. Maae jeg da ikke mere

det? Nu kommer Lina heller ikke. I Morgen henter vi hende.

[122] *Onsdag 13de* I Mandags Aftes kom et Forbud og meldte den unge Lieut: Bull, og strax efter kom han og i Følge med ham en Franskmand; som kun talte enkelte danske Ord, og forstod ogsaa saare lidt af Sproget. Det var en Emigrant, sagde Bull, som dog nyelig havde lært at kiende ham, og jeg troer, neppe vidste hans Navn ret, i det mindste gav han ham forskiællige. Det var en midaldrende Mand med et godmodigt Ansigt. I Gaar Formiddag reyste de. Bull er en udmærket vakker, endnu ikke ganske udvoxet Yngling, med et godt velvilligt Hierte, en rask Gut. Skulde I vel troe, mine Elskede, at, i denne ridderlige Tiid han var den første Ridder (af de nye) jeg saa for mine Øyne? Lykken har føyet ham meget. Han er nu gaaet ind i Ingenieur Choret, og kom nyelig op fra Danmark, hvor han har fulgt Kongen paa General Mynstringen i Provincerne[.] Naar man nu tænker, at han ikke er fuldt 20 Aar, saa maae man jo holde ham en lille Smule Overmod tilgode, om det end nu og da udartede til hvad man kalder Pralerie. Det giver sig med Alderen. Han reyser nu hiem til den lykkelige Moder, som ikke har seet ham i mange Aar, som saa mangen Gang har svævet i Dødsangst for denne hendes Hiertes Yndling, da hun vidste ham svævende i Dødsfare. Hun boer paa Landet nogle Miil fra Trondhiem. Gud lade intet forstyrre den lykkelige Moders Glæde! Og Gud give alle gode Mødre saadan Glæde – ak! den eneste virkelige Glæde for en Moder!

[123] Bedst som jeg sad i Gaar Formiddag, strax efter de Reysende vare borte, kom her to smaae nysselige Siællandspiger hoppende ind i Kammeret. Det var Luise Radik og Lina mi, som min Rikke havde giort denne Stads til, der klædte hende saa godt. Luise havde jeg før seet i denne Dragt. Og ja men var det min gode Rikke selv, som bragte mig Ungen min; hendes Rasmus og Jomfr: Heyde vare med hende, men Fogden fik ingen Tiid at komme hiid fra Tinget[.] Jeg var – I saa det nok – vreed paa Rikke for hun ikke kom Mandag. Stakkels Barn, hun var nok undskyldt, da hun maatte holde Sengen den hele Dag. Det var altsaa ikke Føret der afskrækkede hende; men hun vilde ikke bedrøve mig, derfor talte hun intet om, at hun var syg. Tilgiv mig, ømme hulde Rikke! Jeg skal aldrig gjøre det mere.

Fabritius kom hiid fra Byen og bragte den Efterretning: at Freden med

Sverrig var bleven bekiendtgjort, og Kongen, den nu regierende, død. Men det sidste tør nok, som han selv sagde, behøve Bekræftelse. Og saa er Dagens Nyhed ikke andet end al den Stads der i Anledning af Freden skal være i Christiania.

10000rd skal være bestemt til Ball, Illumination, Æresporter, etc etc –

[124] John Collet skal især have travlt med Maden, Bordene, og alt, hvad der vedkommer Ganen[.] Jeg veed nok hvordan Freden anderledes og bædre kunde hædres, men da – dog, lad os see det an. Min Lotta skrev saa muntert og morsomt med Bull, ogsaa til Lina havde hun et lille kiærligt Tanelottebrev, som han skulde havt 3 Kys for i Postpenge. Da hun nu ey var hiemme, lovede jeg den vakkre unge Brevdrager at sætte Capitalen paa Renter for ham til hun kom igien.

Hvor tungt det er, at man intet Bud kan faae til Byen i denne Tiid. Her ligger saa mangehaande som skulde derind, og til Maja mi. O! i Dag et Aar, Du Elskede, hvor sank jeg da trøstesløs i Dine Arme –

Jeg skal i Morgen følge Tingfolkene til Nannestad, om jeg bliver saa frisk. I flere Dage har jeg ret været ussel.

Den 14de Alle og alt er færdigt til Afreysen. Men først, elskede, dyrebare Thrinasara, først min moderlige Lykønskning, min beste Velsignelse over Dig og denne Din Dag! Ogsaa i Dag vil Du tænke paa Din Moer Koren, og den sidste [125] fiortende December – jeg skal aldrig glæmme den. Da kaldte jeg Dig første Gang min Thrinasara mens Du laae høytgrædende ved min Barm, og Saras Aand svævede om os –

Mine ædle dyrebare Venner, tager alle, Moder, Fader, Datter imod min inderligste, min moderligste Lykønskning! Mit hele Huus deler den eller deeltager, istemmer den med Eders Moer Koren. Usynlig, som Saras Aand hiint Øyeblik, omsvæver jeg Dig nu, Du sieldne, elskelige Barn! og hendes systerlige Aand, og min moderlige Aand skal evig omsvæve Dig, og nedbede Himlens bedste Velsignelser over Dig og alle Dine –

Løverdag 16de Da jeg satte mig i Slæden, var jeg virkelig syg, men lod mig intet mærke. Det pleyer undertiden at blive bædre, naar jeg kommer ud i Luften. Det havde det maaskee ogsaa nu, om ikke det fatale Sludveyr havde tvunget mig til, at pakke mig saa tind, at Guds Veyr og Vind ikke kunde trænge igienem. Den

næsvisse Regn vilde trængt med, og den var jeg ey tiænt med at tage imod. Bædre end jeg var blev jeg ikke paa Humble, hvor Verten, Lehnsmand Riis, den ^{før} tykke, fede røde Riis, kom ud og tog imod mig, bleeg og [126] guul og blaa som en Dødning. Han havde været syg, hørte (og saae jeg) og skulde nu være i Bædring – det *hørte* jeg virkelig kun. Det var sørgeligt at see de mange Smaaerollinger, med saa megen Formodning om, at de snart bliver faderløse. Selv den ellers alt for færme, uqvindelige Madam Riis havde Sorgen givet lidt mere af sit Kiøns Stempel og jeg har aldrig i mine Dage talt saa meget med hende. Hun var ømmere mod Manden, mod Børnene, mod alle, og Taarene stode hende tidt i Øynene. «Ved alt dette blive vi bædre Mennesker» tænkte jeg. Før at føye den stakkels Kone, blev jeg der Middag over, og da det ey blev Middag før Kl over to, var det en lille Geduldprøve. Min kiære Fut havde ogsaa været syg om Natten, og saae daarlig ud. Jeg paalagde Fabritius, som var der, at faae et Bud til vor stakkels bekymrede Rikke, for at lade hende vide hvor rask Futen var bleven, og – det er dog en brav Gut den Urban – han havde alt paa egen Haand foranstaltet det. Han holder hiertelig af sin Coucine, og der gives vel heller neppe en moderligere Coucine –

Pastor Bierk var der, men Koren og jeg reyste til Præstegaarden før han, hvor den snilde Moer Bierk og de Alle modtog os med saa hiertelig Glæde.

[127] Den «smag- men ikke skyggeløse» (thi han har en svær Bygning) Over Krigscomsr Hansen var der, og Lieutn: Hanche. Efter Skig og Brug vidste disse gode Præstefolk ikke alt det Gode de skulde finde paa at vise os, og da jeg havde ondt i Halsen, smurte Moer Bierk den med saa meget Syltetøy og GodtGodt, at den virkelig nu er ganske bra. I veed, mine Elskelige, engang for alle, hvor vel jeg er der. Nu savnede jeg rigtig nok min lille Elsemoer, som i nogentiid har været i Byen «at lære Sømmen sye og læse lære» – Hun kommer hiem i Dag 8 Dage – (Da kommer ogsaa min Jes og min Kista og den anden kiære Ungdom hid.) Præsten spurgte meget til sin gamle Egerven, og fortalte mangan Anecdote fra det norske Selskab, hvortil Anledningen især var dette Selskabs gamle Vertindes, Madam Juuls Død, som nyelig var bleven ham meldt fra Trondhiem (hvor hun var i den angelske Stiftelse) ved Jomfr: Jensen, som endnu er der.

Mon ingen af Eder er bleven opmærksom paa, at jeg i Dag har skrevet et nyt

Slags NB? Præsten havde et Brev fra min Sara, som han giæmmer som en Helligdom. Deruden paastod et saadant NB, og nu seer jeg hende hver Gang jeg skriver dette.

[128] Da vi kom hiem Fredagften, sad alle mine Jomfruer i fuld Slagning. Den travle Tiid nu sætter alle Hænder i Bevægelse –

Søndag 17de Breve fra Kbhn, kun 11 Dage gamle – Det var en virkelig Nyhed. Og saa ømme barnlige Breve! o, modtager derfor, I Dyrebare, ogsaa her, min ømme moderlige Tak. Snart skulde I faae den egentligere, I Gode, I altid de Samme!

Og saa er Ohlenslæger igien kommet tilbage til sit Hiem, sit Danmark, sine Elskedes Kreds – Hvor underligt det rystede mit hele Væsen, denne Efterretning. Jeg kunde ikke holde Brevet i de zittrende Hænder, det var, som han havde staaet for mig, og den hele svundne Tiid. Denne vil evindeligen staae for mig – ak! men han vel aldrig – ikke en Hilsen fra ham i de mange Aar, ikke i dette sidste, dette smertelige – og et af mine Breve veed jeg dog, han har faaet. Hvem skulde troet Dig istand til saadan Forglæmmelse, Adam min evigdyrebare Adam! Ney, mit Hierte kan ikke glæmme. Mon det ikke var mig bædre, om det kunde? O, ney, ney! heller forbløde det ved Mindet om sine Savn, og bringe dette dog saaledes over med i Evigheden, hvor intet Savn er mere – hvor jeg, uden hiint Minde, ingen Glæde kan tænke mig muelig –

[129] *Tirsdag 19de* Hvor jeg har malet i alle disse Dage! Allerede er nu en Pakke færdig, og skal afsendes med et 8 Octavsider fuldskrevet Brev til de velsignede kbhnske Døttre, et til Lottamoer, til Thrinesara, til Sally, til Kista. Gud veed, hvor alt dette kommer fra! og endda har jeg et kiærligt ubesvaret Brev liggende her fra min Maja C –

I Dag er det bleven fortalt som upaatvivlelig Vished, at Freden er bleven bekiendtgiort. Hvorfor glæder denne Efterretning mig ikke? Er mit Hierte da saa trangt, at dets Kummer og Savn gjør det følesløst mod det Almindeliges Lykke? Ney, lad mig ikke gjøre dig Uret, mit stakkels Hierte. Intet enkelt Menneskes Lykke er dig ligegyldigt, intet enkelt Væsens Lidelse lader dig blive følesløst – men at du, og især i visse Øyeblik, føler, at

«Hele Livets Fryd og Kummer
Ey er et Ønske, ey en Taare værd» –

hvad kan du for det? stakkels Hierte!

Torsdag 21de Jeg sad og tænkte paa, hvad jeg kun er istand til at tænke paa i Dag, hvilken græsselig Dag dette var for et Aar siden. Og saa begyndte de sørgelige Klokker, og det foer isnende giennem min Siæl – Det er mig, som om de paa nye kaldte min Sara, min Siæls Elskede, til Graven, til Hvile hos Vilhelm. Hvor var det godt, at hvile hos Eder!

[130] Det var underligt – Du mindes det vist, dyrebare Maja C; jeg kunde ingen Formodning have om, hvad Dag Begravelsen var her, og dog vidste jeg det saa bestemt, hørte Klokkerne, saae alle de blege Ansigter, de røde Øyne omkring Kisten, saae denne nedsænket i Jordens Skiød, i dens roelige, lune Moderskiød, hvor Vilhelm ventede hende – han havde jo kaldt – heruden for mit Vindue saae jeg, hørte jeg ham jo kalde: Sara! Sara! – og saa maatte hun jo gaae til ham. Og nu hviler de saa sødeligt ved hinandens Side. O! hvor blødt og lunt og godt –

Min Koren er reyst til Byen i Morges. Først seent i Aftes kom han hiem fra Tingene. Med ham følger al den glade Ungdom tilbage herud.

Aften. Saa er hun ogsaa gaaet bort, min kiære gamle Veninde, min Korens Syster og ømmeste Ungdoms Veninde, Grethe Bull. Fromme, eyegode Siæl, Du havde Himlen i dit Hierte, thi din Glæde var at glæde andre, dit hele Liv var Opofrelse, Selvfornægtelse. Dit Støv hviler sødt, og hisset har du alt favnet dine Forudgangne, og blandt disse din Vilhelm, om hvem du spaaede, fast med moderlig Glæde: at han [131] skulde blive en udmærket Mand, sin Families Glæde og Stolthed. Det sidste var han – ak men saa kort. Men han skal blive det igien –

Dit Brev, dyrebare Lotta, Dit ømme sørgmodige Brev gav mig lindrende Taare, som nu flyder saa let, som ikke vilde flyde før, ikke fra Øyet, skøndt Hiertet, det følte jeg, svømmede i Taare. Dit kiære Brev, fra hvilket jeg syntes høre Dit ængstede Hiertes stille Sukke, (ak! Du havde heller ingen Taare) og den kiendte, elskede Haand, vor ædle Justiskars, som jeg efter saa lang Tiids Forløb saae igien, det alt virkede mægtigt, men velgiørende paa mig, og jeg aander nu lettere, end før i Dag, skøndt jeg seer Dig, min Lotta, saa inderlig bedrøvet. Men nu sidder min Koren hos Dig, nu fortæller han om Hovind, og hører om Dagens

Begivenheder, og saa snakker Du ogsaa Dit Hierte lettere, Du Gode, thi jeg veed, hvor systerlig Du elsker min Koren, og han fortæner det, og han fortæner det, baade Din og Din Lawsons og alle ædle Menneskers Kiærlighed og Venskab –

Den brave Fetter Christie er her, og bliver her Julen over.

[132] *Fredag 22de* Et retskaffent Ægteskab er vist nok en Ære og Lykke, og Held og Priis den gode Jomfrue, som bliver Kone og Moder, og erhverver sig i en større Virkekreds større Indflydelse paa, større Fortiænerer af Menneskeslægten. Men naar man siger, at Qvinden, uden at være Kone og Moder, aldeles ikke kan opfylde sin Bestemmelse, siger man en fast bespottelig Usandhed, og beviser, at man aldrig har betragtet Livet i det Hele, aldrig kastet et Blik ud over *dette Livs faa Aar*. Ogsaa den Eensomme, der gaaer hen ad sin stille Bane i Uskyld og Reenhed, med Fliid og Orden, med Fred og Roe i sit Hierte, behielpelig mod alle, er høyst agtværdig, er en Velsignelse for de Venner og Beslægtede som behøve hendes Raad og Daad, og vil sikkert ikke hverken her eller hisset forfeyle det hende tilkommende Sted?

Jeg har oftere læst dette Sted (hos Starke) og hver Gang tænkt paa min fromme, elskelige Telja, og flere hendes hende lignende Systre; men da jeg i Aftes atter fik Øye paa det, stod min bortgangne Grethe saa livagtig for mig, som om hun Træk for Træk var malet her. O ney, hun har ikke forfeylet sin Bestemmelse heneden, og høster nu Lønnen for dennes redelige Opfyldelse –

[133] Der reyser de, 4 Slæder, ind efter Ungdommen. Det var før min gladeste Vent – og er det jo endnu, skøndt mit taarefulde Blik følger og modtager de Bortreysende og Kommende.

Lieut: Gill, som kom her i Gaar Morges, tog nu ogsaa bort, og Lunde, som kommer igien med de andre Unge, og med min Koren i Morgen –

Juleaften

De kom i god Betiids, de kiære Unger. Min egen Kista og liden Hanna Bull, min Jes, Steen og Horn, hans Meddisciple, og lille Wenzel, bekiendt under Titlen Majoren. Horn – Cancellirds. Søn – som jeg ikke har seet før, er en kortvillig Person, og slægter sit Folkefærd paa. Saadan som han i Aftes fik mig til at lee,

har jeg ikke leet i langsommelige Tiid, og neppe tænkt mig mueligt.

Nu fik jeg Dit Brev, elskede Maja, just da jeg tænkte paa, hvor bitter denne Dag forrige Aar var Dig, Din ømme Thrine, Eder Alle, I Dyrebare, som havde hørt det skrækkelige Rygte om Jes's Død Hertels Fare, og maatte fortie det, og vidste, hvordan jeg, min Koren og Børnene ventede dem. O I Gode, hvad leed I ikke med og for os! Ogsaa Du mindes disse Dage, Du Elskede, og takker Gud, som gav os Kraft ^[134] til at udholde dem. Min Kista og jeg har sadt her en Times Tiid og talt, ak om de forrige Juler, om vore Hierters Juler. Blot at gienkalde os dem, er Høytiid, sød og smertelig.

Efter flere Aars Forløb, troer jeg, fik jeg ogsaa i Dag Brev fra min troefaste Moer Messel, som nu for en Tiid har taget sin Boepæl paa Vildberg. Did indviterer hun os samtligen i sit eget, sin Broder- og Broderkones Navn, «at vi i denne gode Juul vil komme did og tækkes med et tarveligt Maaltid af en *Mær, de har slagtet, hendes beste Veninde*; men beder hun: da samme var til Aars saa ønskes at vide Dagen i Forveyen, paa det Kiødet kan komme paa i betimelig Tiid»

I, som kiende hende, seer, at hun stedse er den samme muntre, lunefulde Ane Messel.

Det er eller her i Egnen intet Ualmindeligt mere at spise Hestekiød. Ogsaa hos Præsten Bierkes har de prøvet det, og fundet det meget godt. Og hvorfor ikke? Et reenligere Dyr end Hesten gives jo ikke. Maaskee vilde de første Mundfulde være lidt slemme at faae ned, men siden gik det nok, tænker jeg. Sikkert, mine Elskelige, skulde I faae nøyaktig Underretning om hiint ventede Giæstebud.

[135]

Juledags Morgen.

Eder Alle, I Dyrebare, Eder Alle, min Siæls Elskede fjærn og nær, en glad, en velsignet Julefest!!!

Nu har jeg deelt alt mit unge Husgesinde i tvende Deelee, hvoraf den ene i Dag, den anden i Morgen skal besøge Guds Huus. Er det ikke Ret? Men om det ogsaa er Ret, at jeg selv bliver hiemme? O ja, siger I vist, «saa længe du ikke er ret frisk!» – I Aftes sad jeg og min Koren her inde allene, medens Ungdommen holdt

Huus inde, legte Juul og glædede sig det beste de kunde. Men Kl: henimod 7 blev det os saa underligt at sidde saa ene, og vi gik ind til dem, og maatte jeg lege med dem. Jes, Maja og min gode Kista bade alle saa inderligt. Saa tænkte jeg paa, om Sara og Vilhelm havde bedt mig, og om jeg da kunde sagt Ney – og saa blev jeg med dem en lang Stund. Og hvorfor skulde de ikke glæde sig, naar de *kan!* og *mens* de kan! O! at de længe maae kunde det!

Anden Juledag. Den for alt og alle opmærksomme Hertel, havde i Aftes sørget for en Spillemand, og Ungdommen dandsede og glædede sig til Kl:12. Den samme Moroe venter dem i Aften. Den løyerlige Horn finder paa tusend Spilopper, og sætter Liv ^[136] i dem alle. Dog ere de Gud skee Lov skikkelig forsynet dermed tilforn. Nu ere de fleste af dem atter i Kirken. Wærners er her, og fler<...> kommer vel fra Kirken, da det i Dag er Offerdag

Til Vildberg har jeg skrevet og meldt os alle til i Morgen Middag: Gud give, jeg fik Lov til at være hiemme! Men her maae jeg følge med og ønsker giærne at see og tale engang igien med min kiære Ane Messel. Naar jeg først e<...> kommet i Slæden, gaaer det an, men den Beslutning at reyse bort, at forlade mit lille lu<...> stille Kammer, koster mig saa meget. Men dette Liv er jo nu engang vor Selvfornægtelses- og Prøvetiid. Saa er jeg ogsaa lidt syg i Dag mine Elskede, har ondt for Brystet, Gigt i Arme<...> derfor bryder ikke om den alt for alvorlige Tone som saa lidt passer sig til den glade Juul.

Naar I nu om nogle Timer saae mig inde imellem den muntre Sværm, kiendte I ikke den her saa alvorlige Moer Koren igien. Det er *kun her* jeg er og kan og bør være ganske mig Selv! «Klag<...> med de Klagende, og smil i det mindste, om du ikke kan lee, med de Leende» – det holder jeg for een af mine første Pligter. –

^[137] 3^{die} *Juledag* «Lad dem glæde sig *mens de kan*» – sagde jeg, og see, det var saare kort, de *kunde*. Da vi sad til Bords i Gaar Middags, efter at Ungdommen havde lagt alle slags Planer; hvordan de skulde bedst og muntrest tilbringe Aftnen, blev først Jes, saa Hertel, og endelig jeg kaldt ud. Det foer igiennem mig som et Stik i Hiertet ved det første, end mere ved det andet Vink, og da jeg nu kom, og paa mit ængstelige: «Gud hvad er der da?» hørte: Cancelliraad Horn er død – Arme, arme Carl Horn, som var Siælen i deres

Glæde, som kun tænkte paa, hvordan han kunde opfinde nye Fornøyer! Hans yngre Broder, en vakker Gut, bragte det sørgelige Budskab, og jeg maatte forberede Carl til at modtage det. Forberede? Ney, mit hele Væsen, mine Taare sagde ham alt, og han forstod mig. Her, hvor saa mange tunge bittre Taare har rundet, randt nu ogsaa hans strømmeviis, og mine med ham, rundeligere, end i lang Tiid. Alle forenede sig i at mildne de arme Børns Sorg. Adolphs, den Yngres, Smerte var ikke mere saa nye. Reysen havde adspredt ham. Ogsaa han forenede sig med de Øvrige at kiæle for Broderen, at tale enkelte Trøstens Ord til ham. Selv min søde Lina gik ^[138] hen og stod hos ham som en Trøstens Engel, og smigrede sig paa hans Skiød. Her kom mange til Middag, Præsten Chrystie om Eftermiddagen. De toge paa Julelege, og Aftenen gik taaleligt endda. Selv begge Præsterne, Munthe og Chrystie, blandede sig imellem Ungdommen, da de havde holdt op at spille Kort. Og jeg veed vist, den største Portion Kys i Pantløsningserne faldt i Hornernes, især Carls Lod.

Nu staae, sidde, gaae vi alle færdige til Vildbergreysen, 16 i Tallet. Hertel tager til Byen i Morgen i Følge med Chrysties, for at see og høre paa Stadsen paa Fredag. Telja og Lina bliver ene hiemme. Det støyer og klingler, alt er i en Indpakning og Hurlumhey.

Den 28de Dig, elskede Malla Devegge, min første Morgenhilsen, og min moderlige Velsignelse over Dig og denne kiære Dag, Din Fødselsdag. Engang tilbragte vi den samlede og glade paa Schibtved. Husker Du det? O! hvor mange ere gaaet herfra, hvor mange ere siden disse lykkelige Dage revet fra mit Hierte!

Vel dem, som hviler!

Nu reyste begge Hornerne, den tunge sørgelige Reyse til det øde forladte Hiem. Arme Børn! ingen Fader modtager Eder mere. Her har været ^[139] en Striid imellem mit Husgesinde, i Anledning af den ældre Horns Munterhed i Gaar. Dog træde de fleste paa min Side, og de vilde det Alle, forstode at see dybere, havde Erfaring lært dem, hvordan et blødende Hierte ofte bedækkes under et smilende Ansigt. Og sandelig, med Mandskraft kiæmpede Carl Horn imod sin indre Smerte, fordi han saae, hvordan hvert Udbrud af den nedslog alle omkring ham, fordi han ugiærne vilde mørkne nogens muntre Lune i denne, Munterheden helligede Tiid. Hvordan hans Hierte leed, imens han blandede sin Sang mellem

de andres, saae jeg, og det glæder mig, jeg takker Gud for, at ogsaa min fromme, blide Maja saae det, og at hun overalt ikke er istand til, at fælde nogen ukiærlig Dom over sin Neste, og at alle Mennesker virkelig er hendes Neste i denne Henseende.

Det var især min ellers saa gode, retskafne Poppenheim, der aldrig taler ondt om noget Menneske, der opholdt sig lidt over Horns Munterhed; men jeg nævnte hende blot min Koren og Hertel, og saa taug hun. Kan nogen stride mod, og betvinge sin Kummer for andres Skyld, saa kan de –

Jeg tænker i denne Tiid saa meget paa den stakkels Jomfrue Horn, hvis Skiæbne har været saa bitter, hvis ^[140] hele Ungdom er svundet hen mellem Angst og Taare. Tidlig mistede hun sin Brudgom, sin Gustav, strax efter en øm, elsket Moder, hvis langvarige haarde Lidelser man kan giøre sig Begreb om, naar man hører Børnene takke Gud, som endte dem ved *hendes Død*. Og nu Faderens uventede Nedbrydelse, Overgangen fra den fuldkomneste Helbred til Gravens Rand: thi har han nu ikke i meer end et Aar svævet mellem Liv og Død? «Nu er han det beste, han har været siden han blev syg» – sagde Sønnen da han kom hid lille Juleaften, og jeg spurgte om ham. Det var neppe 24 Timer før han ikke var mere. O Gud! hvilke usle – herlige og usle Væsner ere vi!

Hvordan vi levede i Gaar? Ret meget godt. Men af det belovede Hestekiød fik vi intet. Det kunde ey blive mørt, sagde Moer Messel. Hun er sig selv saa liig igien. Den meste Tiid tilbragte hun og jeg i alskens Samtaler, og mang en gammel Anecdote blev opfrisket igien, alvorlige og latterlige. Hun har en uendelig Hukommelse, min kiære Anemoer, især for det comiske, eller rettere, det opvarter hun helst med. Vi kom hiem i god Betids. Liden Agatha M: blev med os –

^[141] Jeg haster saa meget, som I seer, fra Vildberg. Opholdt jeg mig der længere, kom jeg atter til at plage Eder med de evige Jeremiader, det evige Et og det Samme, som dog *selv I*, Moer Korens Egne, dag engang maae kunde kiedes ved.

I Dag ere vi alle budne til Giørups paa en Kop Caffe, Ungdommen paa en Dands. Jeg faaer derned en Stund, da det er saa nær herved, og disse gode Mennesker sætter saa megen Priis paa, at vi kommer alle. I Morgen er Ball hos

Munthes, men did reyser jeg naturligviis ikke; derimod tager jeg Touren til mit kiære Plogstad, som jeg nu i saa lang Tiid ikke har seet, og stedse stunder til.

29de Fredag Det er et rasende Veyr. Ikke for alt torde jeg lade min Maja tage til Ball. Kista vil ikke forlade hende, og jeg vil ikke forlade dem altsaa bliver Plogstadturen opsadt til i Morgen. Endnu veed de ikke, at jeg bliver hos dem, og har tænkt at oplede noget ret vakkert til Aftenlæsning. Der skal blive en Glæde.

Til min stakkels Rikke, som ikke er frisk, har jeg skrevet. I Morgen, den tunge Morgendag kan vi sørgende Mødre bedst tilbringe sammen i Stilhed.

[142] Der var ret morsomt hos Giørups, som efter Sædvane havde opbudet alt for at gjøre det godt, alt efter ^{hvad} der stod i deres Magt, og saadan Bestræbelse allene bør man stræbe at giengielde ved ikke at lade den forfeyle sit Maal. Men Kl 11 tog jeg, de andre lidt senere hjem, da de i Aften skal ud igjen.

De har ikke for godt Veyr til Stadsen i Christiania, og alle deres Lamper blæser visseligen ud.

Løverdag 30te Før Glædensdag paa Hovind. Ak! og nu? Det er den anden Fødselsdag, min Sara, min Eviguforglæmmelige, som Du nu helligholder i Dit rette Hiem, som Du i den egentligste Forstand helligholder. Eller er den *9de Decbr* nu maaskee Din Fødselsdag?

Jeg vaagnede mange Gange i Nat af Smerte og Trykning for Brystet. Saa smertelig var mig ikke Natten for 20 Aar siden. O! hvilken Sammenligning! Haab og ventede Glæder forsødede hver Lidelse, og hvad ere legemlige Lidelser mod Siælens! Den kiendte aldrig disse, som kan sammenligne dem med hine 20 Aar! hvilket Tidsrum! Tredieparten af det menneskelige Liv, hvilket Maal endda saa Faa opnaaer. 20 Aar *havde hun været i Dag* – o Gud! o Gud! –

[143] Det var desuden en uroelig Nat. Kl 1 kom min Koren, Kl 5 alle de Øvrige hjem fra Munthes[.] De havde moret sig ret godt, hører jeg nu, efter som det dages hos dem: thi endnu, Kl 1: ere de ikke alle komne paa Benene. Men den gamle Præst kunde ikke ganske lade sin syndige Vane, at være grætten. De dandsede længere, end han vilde.

Her hiemme levede vi saa godt i vor Stilhed. Kista, Poppa, Maja, Telja og jeg, læste og snakkede. Somme – jeg nævner ingen – fik sig vel ogsaa en Søvn under

Snakken og Læsningen.

Det rasende Veyr vedvarede til det i Dag igien blev for seent til at komme til min kiære Rikke. Og saa gaaer den hele Juul hen, uden at vi sees.

I Morgen tænkte vi, at vilde more nogle unge Mennesker tilligemed de vi har her, ved en Dands. Men vedbliver Veyret at være saa uroeligt, tør vi neppe vove at bede flere, end vi kan skaffe Natterum. De betaler, synes jeg, nogle Timers Fornøjelse for dyrt, ved at reyse lange Veye i ondt Veyr hiem ved Nattetider, eller Morgenen efter Dandsen. Og saa er min højre Haand; Hertel, ogsaa borte, som kan ordne alt saa behændigt.

[144]

Nytaarsaften.

«Ney, der kommer ingen Hertel i Aften, Veyret er alt for rasende» sagde vi imellem os, og gik til Sengs, fordi de fleste vare udvaagede, og i Aften igien skulde vaage. Neppe havde jeg lagt mig, saa hørte jeg Biælder. «Der er Hertel» – ja, det var ham, og tillige min elskede dyrebare Lotta. Hun havde vovet sig ud i det skrækkelige Veyr, og vilde været tidlig hos mig, fordi hun følte, hvor qvægsomt det vilde være hendes stakkels Veninde, *paa denne Dag* at have saa mange af sine Elskede om sig som mueligt. Men Førre og Veyr havde tilintetgiort dette kiærlige Forsæt. Dog, I kan tænke Eder, hvor glad jeg kom ud af Sengen, i min Kavay, og i Lottas Arme. Saa sad vi $\leftrightarrow$ ^{nok} en rund Time og snakkede om al den Stads ved Festen. Kirkehøytideligheden var det eneste, jeg skulde ønsket at bivaane. Det ere alle eenstemmige i, at [145] det var værd at høre og see, men især det første, og blandt dette især Musikken og Pavels Tale. I, som ey vare nærværende, faaer alt dette paa andre Stæder at vide. Kun en Geschichte mellem vor, nu snart savnede Christian August og Justitsraad og Raadman Osterhous, ønskede jeg, jeg kunde fortælle Eder; men den falder en Smule for uhøvisk *for disse Blade*. Lotta havde været paa Ballet, Hertel ligesaa. Der var Lyst og Gammen uden al Ende. Rosteds har havt et svare Bryderie ved den Omkalfatring paa Skolen. Det skal have taget sig prægtig ud der altsammen, og intet andet Sted i Christiania vilde saa mange Mennesker – over 2000de – kundet rummes. Jeg har ogsaa havt glade, lykkelige

Timer i denne Bygning. Ney, jeg kunde ikke udholdt det der, skjønt Lottamoer saa hiertelig havde ønsket mig ved sin Side

[146] Men neppe vare de glimrende Balgiæster der saa glade af Hiertensgrund, saa almindelig uskyldigmuntre, som mit lille Balselskab her i Aften. Her er ingen uden Husets egne – som da udgør en betydelig Deel – Lieut: Wærners, Giørups, alle fra Gislevold, og en snild godmodig Lieut: Thorvig. Min lille Faer Mørk har sin Glæde af at see et Par Timer paa de muntre Unge, og især, har Tante Lotta anmærket, følger hans Øye som en Elskers Øye hver min Majas Bevægelse. Han skal præke i Morgen, og kan derfor kun være her kort –

Og saa tænker de, med Dands og Jubel at afskedige det gamle og hilse det nye Aar –

Og saa rækker jeg Eder Haanden, I min Siæls Elskede, til Tak for hver glad, hver trøstefuld, hver lykkelig Stund I skiænkede mig. Hvordan skulde jeg, [147] uden Eders ømhedsfulde Ledsagelse tilbagelagt dette smertefulde, tunge Aar?

Mit Hierte er saa beklæmt. Min Tak, min Velsignelse, alle Himlens Velsignelser over Eder, over alt hvad der er Eder – mig dyrebart! God Nat! Musikken toner saa ubeskrivelig Veemod i min Siæl. O! kunde jeg nu have den Musik jeg ønskede! I Øyeblikke som disse, er det mig begribeligt, at Harmonikatoner kan opløse de Baand, som fængsler Siælen til Støvet. God Nat! for hele Aaret God Nat. Er ikke et saadant God Nat, det sidste i et forgangent Aar, et sandt Sindbillede paa vort *Livs Farvel* – det sidste i det forgangne Liv –

God Nat! Farvel! God Nat!

Noter:

[n1.](#) Dichmann] *rettet fra: Dichmand ved overskriving*

[n2.](#) hede] *rettet fra: hete ved overskriving*

[n3.](#) en] *rettet fra: et ved overskriving*

[n4.](#) Egentlig 127

- [n5.](#) om] *rettet fra: i ved overskriving*
- [n6.](#) 30] *rettet fra: 20 ved overskriving*
- [n7.](#) Hinde] *rettet fra: Hynde ved overskriving*
- [n8.](#) Gast] *rettet fra: Gaft ved overskriving*
- [n9.](#) en] *rettet fra: et ved overskriving*
- [n10.](#) sin] *rettet fra: sit ved overskriving*
- [n11.](#) afmeyed] *rettet fra: afmeyet ved overskriving*
- [n12.](#) skridtviis] *rettet fra: S ved overskriving*
- [n13.](#) sarkastisk] *rettet fra: sarkasti<...> ved overskriving*
- [n14.](#) skal] *rettet fra: f ved overskriving*
- [n15.](#) uafvidende] *rettet fra: u<...> ved overskriving*
- [n16.](#) Pige-Institutet] *rettet fra: Pige In<...> ved overskriving*
- [n17.](#) Justiskaren] *rettet fra: <...> ved overskriving*
- [n18.](#) lystig] *rettet fra: lykkelig ved overskriving*
- [n19.](#) sladrende] *rettet fra: sladl ved overskriving*
- [n20.](#) Epicurisme] *rettet fra: Epicu<...> ved overskriving*
- [n21.](#) fornøvelige] *rettet fra: fornøyg ved overskriving*
- [n22.](#) 30] *rettet fra: 20 ved overskriving*
- [n23.](#) en] *rettet fra: et ved overskriving*
- [n24.](#) mig] *rettet fra: <...> ved overskriving*
- [n25.](#) Field<top>] *rettet fra: Field<...> ved overskriving*
- [n26.](#) li<dt>] *rettet fra: lig ved overskriving*
- [n27.](#) Gaar] *rettet fra: D ved overskriving*
- [n28.](#) Grinatus] *rettet fra: Grit ved overskriving*
- [n29.](#) Løfen] *rettet fra: <...> ved overskriving <...>*
- [n30.](#) den] *rettet fra: det ved overskriving*
- [n31.](#) den] *rettet fra: det ved overskriving*
- [n32.](#) han] *rettet fra: <...> ved overskriving*
- [n33.](#) s 61 er hoppet over

[n34](#). den] *rettet fra: det ved overskriving*

[n35](#). den] *rettet fra: det ved overskriving*

[n36](#). hele] *rettet fra: <H> ved overskriving*

[n37](#). <...>] *trolig forkortelse for: bismerpund*

[n38](#). den] *rettet fra: det ved overskriving*

[n39](#). I dagboka står det et kryss eller et kors etter datoen, 9.12.1808 døde hennes datter Sara.

Christiane Korens *Dagbok 1809* er lastet ned gratis fra bokselskap.no